

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

36'ncı Birleşim 12 Aralık 2022 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	655
II.-GELEN KÂĞITLAR	659
III.- AÇIKLAMALAR	674,706,731,757,772,793, 797,824
1.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Kemal Kılıçdaroğlu'nun önderliğinde Adalet Bakanlığına yürüdüklerine, 6 yaşında elinde oyuncakıyla gelin edilmiş bir kız çocuğuna ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak en büyük mücadelelerinin adalet, hak, hukuk mücadelesi olduğuna ilişkin açıklaması	674:675
2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, çocuk istismarının yüreklerini yaralayan bir hadise olduğuna ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	675:677
3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	677
	641

- 4.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Gazeteci Timur Soykan'ın ortaya çıkardığı 6 yaşındaki bir kız çocuğuna evlilik kisvesi altında yapılan cinsel istismar olayına ve bu olayın peşini kesinlikle bırakmayacaklarına ilişkin açıklaması 677:678
- 5.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 6 yaşında bir kız çocuğunun cinsel istismara tabi tutulduğu olaya ve AK PARTİ'nin suçu ve suçluyu koruyan tavırlarına ilişkin açıklaması 678:679
- 6.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Milliyetçi Hareket Partisi olarak çocuklara karşı işlenen bu tür suçların üzerinde hassasiyetle durduklarına ve sosyal mecralarda konunun kutuplaştırıcı bir tarzda ifade edilmesine ilişkin açıklaması 679:680
- 7.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 680
- 8.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 680:681
- 9.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 681:682
- 10.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 682
- 11.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ile Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 682:683
- 12.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 683
- 13.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 683:684
- 14.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 706:708
- 15.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 708
- 16.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin çağrısı ve AİHM'in 18'inci madde ihlali kararıyla ilgili Dışişleri Bakanlığının bir çalışması olup olmadığı konusunda Dışişleri Bakanından bir cevap beklediklerine ilişkin açıklaması 708

- 17.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Egemen Bağış ve Ozan Ceyhun'un nasıl büyükelçi yapıldıklarını Dışişleri Bakanının açıklamasını istediklerine ilişkin açıklaması 709
- 18.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, konuşma sırası AK PARTİ grup konuşmacılarına geldiğinde İYİ Parti Grubunun Genel Kurul Salonu'nu terk etmesine ilişkin açıklaması 731:732
- 19.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Antalya'da yaşanan sel felaketine, TÜİK'in bugün açıkladığı işsizlik verilerine, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin asgari ücret beyanına ve Hiranur Vakfındaki meseleyle ilgili yeni bir şey öğrendiğine ilişkin açıklaması 732:734
- 20.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 734
- 21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Antalya'da yaşanan sel felaketine ve Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 734:735
- 22.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 735:736
- 23.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 736:737
- 24.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Antalya'da yaşanan sel felaketine ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 737
- 25.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması 738
- 26.- Antalya Milletvekili Mustafa Köse'nin, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 738
- 27.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 738:739
- 28.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 739
- 29.- Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 739
- 30.- Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan'ın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 757
- 31.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması 757

- 32.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, AİHM kararlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi için neden önemli olduğuna ilişkin açıklaması 772:773
- 33.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 773
- 34.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 773
- 35.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 774
- 36.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ile Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 793:795
- 37.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 797
- 38.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 797:798
- 39.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 798
- 40.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 798:799
- 41.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 824
- 42.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 824:825
- 43.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, gün boyunca muhalefet partisindeki arkadaşlarının ekonomi ve dış politikaya ilişkin değerlendirmelerini dinlediklerine ve kendilerine teşekkür ettiklerine ancak

- 21 bütçeden beri tekrarlanan ifadeler olduğuna, Türkiye Yüzyılı'na ve muhalefetin dilini revize etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 825:826
- 44.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 826:828
- 45.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 828:830
- 46.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 830:832
- 47.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 832:835

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER**

**684,709,740,757,775,800,
835**

A) KANUN TEKLİFLERİ

*684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:856*

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) 684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:856

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) 684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:856

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,846:847

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi 684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,846

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı 684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,846:847

B) KAMU İHALE KURUMU

684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,847:848

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,847

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

684:706,709:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,847:848

*C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI
KURUMU*

684:706,710:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,848:849

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023
Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

684:706,710:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,848

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021
Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

684:706,710:730,740:756,
757:772,775:793,800:822,
835:846,848:849

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

684:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
835:846,852:853

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî
Yönetim Bütçesi

684:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
835:846,849

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî
Yönetim Kesin Hesabı

684:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
835:846,849

D) SERMAYE PİYASASI KURULU

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,850

1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,850

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,850

*E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE
DENETLEME KURUMU*

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,851

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,851

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,740:756,
758:772,775:793,800:822,
836:846,851

F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,852

1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,852

2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,852

G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,852:853

1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,852

2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,853

Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,853:854

1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,853

2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,853:584

H) DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,854

1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezİ Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,854

2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezİ Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,854

I) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,854:855

1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezİ Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,854:855

2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezİ Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,855

İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,855:856

1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,855

2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

685:706,710:730,741:756,
758:772,776:793,801:822,
836:846,855:856

V.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

795,822

1.- İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

795:796

2.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

796:797

3.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

822:823

VI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

857

1.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, son beş yılda çeşitli sivil toplum kuruluşlarına yapılan transferlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/74176)

857:858

- 2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, 50/D kadrosu kapsamında işe alınan araştırma görevlilerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74178) 859:861
- 3.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Muğla'daki havalimanlarının yurt içi sefer sayılarında meydana gelen azalışa ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74180) 862:863
- 4.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak Üniversitesinin 2020 yılına ait YÖK İzleme ve Değerlendirme Raporu'na ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74182) 864:866
- 5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yurt dışı lisans mezunlarına getirilen SYBS'de başarılı olma şartına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74185) 867:869
- 6.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, engellilerle ilgili verilere ve yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74214) 870:875
- 7.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, son beş yılda Bakanlık tarafından aynı ve nakdî destek verilen dernek ve vakıflara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74232) 876:878
- 8.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın, Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74285) 879:880
- 9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021-2022 yılları arasında şartlı eğitim yardımı alan öğrenci sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74340) 881:882
- 10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sosyal yardım desteği alan aile sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74341) 883:884
- 11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 20 Ekim 2022 tarihinde Ege Denizi'nde hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74357) 885:887
- 12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2019-2022 yılları arasında Bakanlıkta ve bağlı birimlerinde kullanılmak üzere satın alınan elektronik aletlere ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74359) 888:890
- 13.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Bakanlık bünyesinde 4/B ve 4/D kapsamında çalışanların özlük ve mali haklarının iyileştirilmesine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74489) 891:892
- 14.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çakırkaya köyünde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren bir kadına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74490) 893:897

- 15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74492) 898:901
- 16.- Siirt Milletvekili Sıdk Taş'ın, Siirt Devlet Hastanesinin doktor ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74587) 902:904
- 17.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların da iyileştirmelerden yararlandırılmasına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74588) 905:907
- 18.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında intihar eden Bakanlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74603) 908:909
- 19.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan devlet hastanelerinin doktor ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74604) 910:912
- 20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraç edildiği gerekçesiyle bir kişiye sosyal yardım verilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74662) 913:915
- 21.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, son beş yılda sahte içki sebebiyle hastanelere yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74713) 916:918
- 22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 ve 2022 yıllarında ülkemizde sahte alkol nedeniyle hastalanan ve yaşamını yitiren kişi sayısına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74816) 919:920
- 23.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Çayırova Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74827) 921:922
- 24.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Şehir Hastanesinin açılacağı tarihe ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74828) 923:924
- 25.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2002-2022 yılları arasında görev yaparken saldırıya uğrayan sağlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74831) 925:927
- 26.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İzmir'deki devlet hastanelerinde günlük olarak doktor başına düşen hasta sayısına,
Hastane randevularında yaşanan sıkıntılara,
İlişkin soruları ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74833), (7/74835) 928:931

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de açılarak sekiz oturum yaptı.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362), 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 363) görüşmelerine devam edilerek,

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,
GAP Bölge Kalkınma İdaresi,
Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı,
Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı,
Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı,
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı,
Türk Standardları Enstitüsü,
Türk Patent ve Marka Kurumu,
Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu,
Türkiye Bilimler Akademisi,
Türkiye Uzay Ajansı,
Millî Eğitim Bakanlığı,
Yükseköğretim Kurulu,
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı,
Yükseköğretim Kalite Kurulu,
Üniversiteler,

2023 yılı merkezî yönetim bütçeleri ve 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesapları kabul edildi.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, bütçe görüşmelerinin Meclise, milletvekillerine ve yürütmenin temsilcilerine yakışır üslupta geçmesini temenni ettiğine, Düzce Milletvekili Fahri Çakır'ın birinci imza sahibi olduğu kanun teklifine ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın Togg'u Meclise getirmesine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Parlamentonun kuralları olan bir yer olduğuna ama kuralsızlığın sonucunda hoş olmayan hadiselerin yaşandığına, İYİ Parti Grubunun protestosuna ve beşinci turdaki bütçe görüşmelerinde yaşananlara,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Meclis Genel Kurulunda son günlerde yaşanan olaylara, bu olayların son beş yıldır neredeyse hep aynı kişi geldiğinde yaşandığına ve bunun sorgulanması gerektiğine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki

bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Genel Kurul gündemine ve yerli ve millî otomobil Togg'la Meclise gelmekten dolayı yaşadığı mutluluğa,

Samsun Milletvekili Erhan Usta, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un babasının vefatına, Diyarbakır Milletvekili Oya Eronat'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar'ın yönetim tarzına,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

Samsun Milletvekili Erhan Usta,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un babasının vefatına;

Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, Bursa'da Hürriyet Anadolu Lisesinde görevli Öğretmen Mehtap Cengiz'in Aleviler için kullandığı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Samsun Milletvekili Erhan Usta,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

Manisa Milletvekili Özgür Özel,

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin satılan fabrikalarla ilgili hazırladıkları listeye,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal ile Sinop Milletvekili Nazım Maviş'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptıkları konuşmaları sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz ile Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde İYİ Parti Grubu adına yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İYİ Partiye,

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde, İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ile Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün HDP Grubu adına; Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın İYİ Parti Grubu adına; Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın CHP Grubu adına yaptıkları konuşmalarında şahsına ve Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya,

Ankara Milletvekili Şenol Sunat,

Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Bursa Milletvekili Lale Karabıyık, Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin altıncı tur görüşmelerinin soru-cevap kısmında yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Haydar Akar;

Bugün güzel bir görüşme ve müzakere yapacaklarına inandığına ve Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kürt diline, başka ana dillere veya resmî dillere karşı olmadığına ancak Genel Kurulu İç Tüzük'e göre yönettiğine ve İç Tüzük'te de "Konuşmalar Başkana ve Genel Kurula yapılır." denildiğine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un babasının vefatına,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 12 Aralık 2022 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere 00.28'de birleşime son verildi.

Haydar AKAR

Başkan Vekili

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

Enez KAPLAN

Tekirdağ

Kâtip Üye

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip Üye

Şeyhmus DİNÇEL

Mardin

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 48

12 Aralık 2022 Pazartesi**Milletvekili Teklifleri**

1.-Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel'in; Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4781) (Çevre ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2022)

2.-İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4782) (Çevre ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2022)

Yazılı Soru Önergeleri

1.-Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın, Türkiye'nin Yüzyılı lansman programına ve vizyon belgesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75076) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2022)

2.-Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Nusaybin Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75077) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

3.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Mudanya Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75078) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

4.-Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Mardin Büyükşehir Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75079) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

5.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, TürkAkım Gaz boru hattının korunması için alınan önlemlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75080) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

6.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Sayıştay'ın denetim raporlarında kamu idarelerine ait taşınmazlarla ilgili fiili envanter çalışmalarının tamamlanmadığına yönelik tespitine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75081) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

7.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, sahte alkol üretimiyle mücadeleyle ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75082) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

8.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 2 yılda yurtdışına çalışmak için giden nitelikli insan gücüne ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75083) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

9.-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Spor Toto Süper Lig yayım haklarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75084) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

10.-İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/75085) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

11.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin'de bir kişinin köy korucusu tarafından darp edildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75086) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

12.-İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstiklal Caddesi'nde gerçekleşen bombalı saldırının faili ile görüştüğü iddia edilen bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75087) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

13.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, 21 Kasım 2022 tarihinde Diyarbakır'da basın açıklaması yapmak isteyen bir grubun gözaltına alınma süreciyle ilgili iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75088) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

14.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, avukatların banka promosyonu hakkından yararlanabilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75089) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

15.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Düzce Adliye binasının depremde hasar görmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75090) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

16.-Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75091) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

17.-Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Bolu F Tipi Kapalı Cezaevine yönelik mahkumların şikayetlerine ve devam eden açlık grevine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75092) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

18.-Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Sincan Kadın Kapalı Cezaevindeki bazı mahkumların infaz sürelerinin dolmasına rağmen tahliye edilmedikleri iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75093) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

19.-Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa Hilvan Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun tahliyesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75094) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

20.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75095) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

21.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75096) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

22.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır'da işlenen bir kadın cinayetine ve zanlının yakalanmamasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75097) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

23.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75098) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

24.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkoğlu 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan bir kişiye ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75099) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

25.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tutuklu anne ve babalardan birinin denetimli serbestlikten faydalandırılmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75100) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

26.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, kadın cinayetleriyle ilgili verilere ve şiddetin önlenmesine yönelik alınacak cezai tedbirlere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75101) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.11.2022)

27.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75102) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

28.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75103) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

29.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, son on yılda Türkiye genelinde ve Tunceli'de intihar edenlerle ilgili verilere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75104) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

30.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, asgari ücrete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75105) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

31.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgıl Sütü'nün, İstanbul Ataköy'de bir otel çalışanın haksız yere işten çıkarılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75106) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

32.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75107) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

33.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75108) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

34.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İŞKUR'da elektronik ve elektrik mühendisi iş ilanlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75109) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

35.-Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Yağcılar Bakır Maden Ocağı Projesinin çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75110) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

36.-Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Mardin'de yağış sebebiyle yaşanan sel ve su baskınlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75111) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

37.-Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, Ankara'nın Polatlı ilçesine bağlı Güreş Mahallesinde bulunan 16 hanenin dere yatağından taşınmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75112) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

38.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75113) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

39.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, Sağlık Bakanlığının yürüttüğü bir araştırmanın sonuçlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75114) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

40.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75115) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

41.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İzmir'de bulunan deprem toplanma alanlarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75116) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

42.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020-2022 yılları arasında Türkiye geneli ve İzmir'de güçlendirme çalışması yapılan binalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75117) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

43.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından ihalesi gerçekleştirilen çim halı saha yapım işine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75118) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

44.-Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Antalya Büyükşehir Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75119) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

45.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75120) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

46.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75121) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

47.-Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, DEDAŞ'ın uygulamalarına yönelik bazı iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75122) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.11.2022)

48.-Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, Tunceli'nin Hozat ilçesine bağlı Dervişcemal Köyünde yapılması planlanan taş ocağı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75123) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2022)

49.-Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, BOTAŞ tarafından yapılan doğalgaz alımlarına ve doğalgaz fiyatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75124) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

50.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, TürkAkım Gaz boru hattının korunması için alınan önlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75125) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

51.-Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Yeniköy ve Kemerköy Termik Santralleri ile Linyit Maden İşletmesini devralan şirkete faaliyet izni verilen ruhsat alanlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75126) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

52.-Muğla Milletvekili Mürsel Alban'ın, Yatağan Termik Santralini devralan şirkete faaliyet izni verilen ruhsat alanlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75127) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

53.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75128) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

54.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75129) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

55.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75130) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

56.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Şavşat ilçesine futbol stadyumu yapılması talebine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75131) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

57.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75132) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

58.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, emlak beyannamesini geç veren vatandaşlara ceza verilip verilmediğine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75133) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

59.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75134) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

60.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75135) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

61.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında yurt dışından ülkemize getirilerek kaydedilen telefonlara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75136) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

62.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Bakan ve İstanbul Emniyet Müdürü arasında geçtiği iddia edilen bir konuşmaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75137) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.11.2022)

63.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Eyüpsultan Belediyesinin kaçak yapılarla müdahale etmediği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75138) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2022)

64.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Edremit Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75139) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

65.-Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, uyuşturucu ticareti yaptığı gerekçesiyle gözaltına alınan bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75140) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

66.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Mardin'de bir kişinin köy korucusu tarafından darp edildiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75141) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

67.-Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstiklal Caddesi'nde gerçekleşen bombalı saldırının faili ile görüştüğü iddia edilen bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75142) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

68.-İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bünyesinde çalışan personelin giyim yardımı kartlarının sendika yöneticileri tarafından dağıtılmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75143) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

69.-Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, Düzce'de meydana gelen depreme ve olası depremler için alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75144) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

70.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, 25 Kasım 2022'de Ankara'da yapılan bir yürüyüş sırasında gözaltına alınan kadınların kötü muameleye uğradığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75145) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

71.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, hayvan hakkı ihlali başvurularına ve hayvan barınaklarının denetimine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75146) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

72.-İstanbul Milletvekili Hüda Kaya'nın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Bağcılar Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75147) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

73.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in, emlak beyannamesini geç veren vatandaşlara ceza verilip verilmediğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75148) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

74.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Aydın Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75149) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

75.-Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, Adana'da düzenlenen bir uyuşturucu operasyonuna ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75150) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

76.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75151) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

77.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İzmir'de oynanan bir futbol maçı sırasında taraftarlar arasında yaşanan kavgaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75152) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

78.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75153) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

79.-Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'da toplu taşımada yaşanan sorunlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75154) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

80.-Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda BURULAŞ ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75155) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

81.-Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, son on yılda Türkiye genelinde ve Tunceli'de intihar edenlerle ilgili verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75156) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

82.-Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Niğde'ye bağlı Kale Mahallesi'nde başlatılan kentsel dönüşüm çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75157) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.11.2022)

83.-İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Devlet Opera ve Balesi personelleri arasındaki maaş farkına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75158) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

84.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir turizm ve ticaret şirketine kayyum ataması yapılmasına ve çeşitli iddialara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75159) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

85.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir şirketle ilgili iddialara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75160) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

86.-İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün, İstanbul Ataköy'de bir otel çalışanın haksız yere işten çıkarılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75161) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

87.-Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şırnak'ın Uludere ilçesinde bulunan Geramon Kilisesinin korunması ve restore edilmesi talebine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75162) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

88.-İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, sözleşmeli sanatçıların kadroya geçirilmemesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75163) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

89.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75164) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

90.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75165) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

91.-Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, İzmir Bornova Kültür Merkezinde düzenlenen bir etkinliğe öğrencilerin götürüldüğü iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75166) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2022)

92.-Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'da bir lisenin bahçesine anaokulu yapılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75167) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

93.-Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'da bir lisede bir öğrencinin ayrımcılığa uğradığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75168) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

94.-Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın İl Milli Eğitim Müdürünün verdiği iddia edilen bir talimata ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75169) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

95.-İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, YKS sonuçlarına göre bir üniversiteye kayıt yaptırmaya hak kazandığı halde kayıt yaptırmayan kişilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75170) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

96.-İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, öğrencilerin örgün eğitimden açık öğretime yönelme nedenlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75171) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

97.-İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, atamaları yapılmasına karşın güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması nedeniyle göreve başlayamayan öğretmenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75172) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

98.-İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, İzmir genelinde okullaşma oranına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75173) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

99.-İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, Bakanlık bünyesindeki müfettiş kadrolarına yapılan atamalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75174) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

100.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75175) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

101.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75176) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

102.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022-2023 eğitim öğretim döneminde üniversitelerin boş kalan kontenjanlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75177) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

103.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022-2023 eğitim ve öğretim döneminde tablet başvurusunda bulunan öğrencilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75178) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

104.-Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, TürkAkım Gaz boru hattının korunması için alınan önlemlere ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75179) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

105.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75180) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

106.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75181) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

107.-Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 2022 yılında Türkiye'deki hastane sayısı ile muayene sürelerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75182) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

108.-Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, inaktif ve aktif aşuların yan etkilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75183) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

109.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75184) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

110.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75185) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

111.-Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, son 2 sene içinde Adana'da bulunan özel hastane ve kamu hastanelerinde tedavi gören yabancı uyruklu kişilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75186) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

112.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tıbbi laboratuvar teknikleri bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75187) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

113.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75188) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

114.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75189) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

115.-İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, tütün endüstrisi politikalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75190) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

116.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, DSİ bünyesinde çalışan taşeron şoförlerin kadroya alınmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75191) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

117.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75192) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

118.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, DSİ ve OGM bünyesine yapılacak maden mühendisi atamalarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75193) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

119.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Menemen ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75194) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

120.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, orman mühendislerinin istihdamına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75195) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

121.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Kiraz ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75196) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

122.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Beydağ ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75197) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

123.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 ve 2022 yıllarında fıstıkçami ormanlarındaki kozalak verimine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75198) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

124.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Orman Genel Müdürlüğü'nün özel sektörden sağladığı hizmetlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75199) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

125.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Kemalpaşa ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75200) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

126.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Bergama ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75201) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

127.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Selçuk ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75202) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

128.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Bayındır ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75203) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

129.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75204) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

130.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Torbalı ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75205) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

131.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Menderes ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75206) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

132.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Kınık ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75207) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

133.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Ödemiş ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75208) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

134.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2020 yılından bu yana İzmir'in Tire ilçesindeki çiftçilere verilen sulama ödeneğine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75209) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

135.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tarım danışmanlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75210) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

136.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75211) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

137.-Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, 2002-2022 yılları arasında ülkemizin Mısır ile ticaret hacmine ve Mısır'da faaliyet gösteren Türk firmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75212) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

138.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında yurtdışından getirilen telefonların kayıt işlemlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75213) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

139.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, akredite edilen ve edilmeyen gümrük laboratuvarlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75214) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

140.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması için yürütülen çalışmalara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75215) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

141.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75216) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

142.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Sarp Sınır Kapısı'nda yaşanan tır yoğunluğuna ve tır parkı yapılması önerisine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75217) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

143.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, BTK'nın bant daraltma uygulamasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75218) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

144.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, milli elektrikli trenlerin üretimine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75219) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

145.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Rize-Artvin Havalimanını kullanan yolcu sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75220) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.11.2022)

146.-Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda kılavuzluk ve römorkörlük hizmetlerinin ihalesine dair yaptığı tespitlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75221) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

147.-Ankara Milletvekili Mevlüt Karakaya'nın, Ankara'nın Haymana ve Elmadağ ilçelerine bağlı çeşitli mahallelerde yaşanan telefon altyapısı sorununa ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75222) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

148.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2018-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarda üst dereceli kadrolara atanan personele ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75223) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

149.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların giderlerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/75224) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

Genel Görüşme Önergesi

1.-HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, asgari ücret ile geçinen vatandaşların karşılaştığı sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemler konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/70) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, bazı şehirlerde yaşanan çocuk ölümlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6783) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.11.2022)

2.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 23 Milletvekilinin, öğrencilerin sağlıklı ve dengeli beslenememesinin nedenlerinin ve okul kantinlerindeki fiyat artışlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6784) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

3.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin önlenmesi ile toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltacak mekanizmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6785) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

4.-Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetle mücadelede etkin yöntemlerin araştırılarak şiddet ve cinayetlerin engellenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6786) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

5.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve kadına yönelik şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6787) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

6.-Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin artış nedenlerinin araştırılarak şiddete maruz kalan kadınlara gerekli desteklerin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6788) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

7.-İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközegü ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin engellenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için etkin politika önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6789) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

8.-Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 Milletvekilinin, Geri Gönderme Merkezleri'nde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6790) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2022)

9.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 21 Milletvekilinin, İçişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen bazı iş ve işlemlerin seçim güvenliğine etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6791) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.11.2022)

10.-HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi'nin öldürülmesine ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6792) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

11.-Mardin Milletvekili Pero Dundar ve 19 Milletvekilinin, cezaevinde yaşamını yitiren Garibe Gezer'in ölümüne ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6793) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

12.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 Milletvekilinin, asgari ücretin geçim şartları ve alım gücü dikkate alınarak belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6794) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.11.2022)

13.-Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 Milletvekilinin, Van'da bulunan bazı cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6795) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

14.-CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, SGK'nın mali açıdan sürdürülebilirliğinin sağlanması için kurumun bugüne kadar verdiği açıkların ve görev zararlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6796) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.11.2022)

15.-İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, DAESH bağlantılı yabancı kökenli bazı kişilerin Türkiye'de şirket kurabildiği ve bu kişilere Türk vatandaşlığı verildiği iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6797) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

16.-Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur ve 22 Milletvekilinin, sahte diploma satışının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6798) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

17.-Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 20 Milletvekilinin, ülkemizde yaşanan çocuk işçi ölümlerinin nedenlerinin araştırılarak çocuk işçiliğinin önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6799) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

18.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 21 Milletvekilinin, hayvanlara uygulanan şiddet ve kötü muamele olaylarının incelenerek bu olayların önlenmesi için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6800) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

19.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 Milletvekilinin, HIV/AIDS ile mücadele mekanizmalarındaki yetersizliklerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6801) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

20.-Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve 19 Milletvekilinin, kamu ihalelerinde yaşadığı iddia edilen usulsüzlük ve yolsuzlukların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6802) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

21.-İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 20 Milletvekilinin, Alevi öğrencilere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin zorunlu tutulmasından kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6803) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.12.2022)

22.-İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz ve 19 Milletvekilinin, yolsuzlukla mücadele edilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6804) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

23.-İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 19 Milletvekilinin, engellilerin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6805) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

24.-Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 Milletvekilinin, engelli vatandaşlara yönelik kamusal hizmetlerin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6806) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.12.2022)

25.-İzmir Milletvekili Özcan Purçu ve 20 Milletvekilinin, kredi ve kredi kartı borcu nedeniyle icralık olan vatandaşların durumlarının tespit edilerek alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6807) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.12.2022)

26.-Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 21 Milletvekilinin, enerji alanında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6808) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.12.2022)

27.-Ankara Milletvekili Nihat Yeşil ve 22 Milletvekilinin, uyuşturucu üretim ve ticaretine ilişkin iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6809) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.12.2022)

28.-Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, engelli bireylerin temel hak ve özgürlükler konusunda yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6810) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.12.2022)

29.-İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği ve 19 Milletvekilinin, madencilik sektöründe işçi sağlığı ve iş güvenliği alanlarında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6811) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.12.2022)

30.-İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 19 Milletvekilinin, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılarak yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerinin ortadan kaldırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6812) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.12.2022)

31.-İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 19 Milletvekilinin, esnafın sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6813) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.12.2022)

32.-İzmir Milletvekili Bedri Serter ve 19 Milletvekilinin, sporda şiddetin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6814) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.12.2022)

33.-Uşak Milletvekili Özkan Yalım ve 23 Milletvekilinin, Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6815) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.12.2022)

34.-Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve 23 Milletvekilinin, yabancı uyruklu kişilere tarımsal arazi satışından kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla (10/6816) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2022)

35.-Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 21 Milletvekilinin, Adana'da yeme içme sektöründe faaliyet gösteren esnafın sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6817) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2022)

36.-HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 6 yaşındaki bir kız çocuğunun 29 yaşındaki bir erkekle evlendirilerek istismar edildiği iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6818) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2022)

37.-İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, çocukların uğradığı her türlü istismar, tecavüz ve diğer tüm olumsuz durumların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6819) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.12.2022)

38.-Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 Milletvekilinin, basın emekçilerinin maruz kaldıkları iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin nergesi (10/6820) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.12.2022)

39.-Eskişehir Milletvekili Jale Nur Sll ve 20 Milletvekilinin, ocuğa yönelik istismar ve erken yaşta ocuk evlilikleri sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin nergesi (10/6821) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2022)

12 Aralık 2022 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Günaydın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, Sayın Bakan bir “Günaydın” dedi. Herhâlde siz...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tabii ki efendim. Konuşma talebim olduğu için... Kusura bakmayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hazine ve Maliye Bakanı niye gelmemiş? Benim hemşehrim niye gelmemiş?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Gelir, gelir; acele etme, gelir.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, Sayın Tanal, buna da mı itiraz ediyorsun?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Urfa'ya ne kadar yatırım geliyor, onu merak ediyorum ben bugün. Okul yok, yol yok, elektrik yok...

BAŞKAN – Buyursunlar efendim.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Kemal Kılıçdaroğlu'nun önderliğinde Adalet Bakanlığına yürüdüklerine, 6 yaşında elinde oyuncakıyla gelin edilmiş bir kız çocuğuna ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak en büyük mücadelelerinin adalet, hak, hukuk mücadelesi olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bugün Sayın Kılıçdaroğlu'nun önderliğinde Adalet Bakanlığına yürüdük. Bu ülkenin çocukları için, kadınları, gençleri, insanları için, hepimiz için adalet istiyoruz. 6 yaşında, elinde oyuncakıyla gelin edilmiş bir kız çocuğu var. Ortada deliller, ses kaydı, detaylı ifadeler ve fotoğraflar var; buna rağmen iddianame iki yılda hazırlanıyor ve ortada tek bir tutuklu yok. Kız çocuklarına kıyanlar serbest; kadın, çocuğuyla beraber sığınmaevlerinde gizleniyor, bu mudur adalet?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cumhuriyet Halk Partisi olarak en büyük mücadelemiz, adaletin, hakkın, hukukun mücadelesidir. 84 milyon, hepimizin yüreğini yakan acı, bir kız çocuğunun hikâyesi değil, adaletle bozulmuş bir sistem sorunudur. 6 yaşında bir çocuk tecavüze uğruyor; gören, duyan, bilen yok; Emniyet, İçişleri Bakanlığı. Zorunlu eğitim çağında okula gitmiyor; soran, peşine düşen yok; Millî Eğitim Bakanlığı. İstanbul'un ortasında 13 yaşında nişan, 14'ünde düğün yapılıyor; işlem yapan yok; Emniyet, İçişleri Bakanlığı. 14'ünde cinsel istismarın bedeninde yarattığı tahribatla hastaneye gidiyor, kemik ölçümüne 21 yaşındaki bir kadın sokuluyor; gözler görmüyor, kulaklar sağır; Sağlık Bakanlığı, Emniyet, İçişleri, Adalet Bakanlığı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – 17’inde doğum yapıyor, 18 yaş altında doğum soruşturma konusu olmuyor; Emniyet, İçişleri ve Sağlık Bakanlığı. Kadın kaçıyor, okuma yazma bile bilmeden o kız çocuğu kaçıyor, kucağında kendi yavrusuyla hayatta kalmaya çalışıyor. “Sahip çıkıyoruz.” diyen Aile Bakanlığı iki yıldır nerede? Bu, 2-3 insana kesilecek fatura değil; buz dağının görünen yüzü. Bu sistemin içinde acı çeken, acısı hasır altına itilen kaç çocuk var? Çocuklarımızı, insanlarımızı, toplumu kurtarmak zorundayız; sistemi değiştirmek, adaleti kurmak zorundayız. Bunun için sonuna kadar takipçisi olacağız, adalet için sonuna kadar mücadele edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan...

2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, çocuk istismarının yüreklerini yaralayan bir hadise olduğuna ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, ben de tüm Genel Kurulu, zatialinizi saygıyla selamlıyorum.

Başarılı bir yasama günü olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkanın ifade etmiş konuya ben de teyiden söz alarak şunu eklemek isterim: Çocuklar göz aydınlığımız, çocuk istismarının konuşulması bile kötü; bu konunun bırakın kabulünü, bırakın tolere edilmesini, ifadesi bile ağır ve kötü, yüreğimizi yaralayan bir hadise.

Sapıklıktır, ahlaksızlıktır; yapan, yaptıran, göz yuman kim varsa hesabı sorulmalıdır. Bu konunun beraber takipçisi olacağımızı tekrar ifade etmek istiyorum. Defaatle Meclisimizden, siyasi toplantılarımızdan, gündem olduğunda konuya ilişkin bakış açımızı ifade ettik. Orada bir haksızlığı belki revize etmek isterim. Adalet Bakanlığımız zaten konu İstanbul Anadolu 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlandığı için konunun bir anlamda tarafı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bir tane “tweet” atanı yakalamayı çok iyi biliyorsunuz, “tweet” atanı.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aynı şekilde, Aile Bakanımız, Bakanlığı olarak davaya müdahil olduğundan dolayı konunun bir anlamda tam tarafından takipçisi. Şunu söylemek isterim: “İki yıldan beri konu biliniyor ve bir şey yapılmıyor.” ifadesi belki gözden kaçarak söylenen bir ifade.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Gözden kaçarak ifade edilen bir...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne ifadesi?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “İki yıldan beri Aile Bakanlığı konuyu biliyor ama bir şey yapmıyorsunuz.” demeniz doğru değil, onu demeye çalışıyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama bunu Aile Bakanı söylüyor.

AHMET AKIN (Balıkesir) – “Siyasetin konusu değil.” dedi.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Bir tane tutuklu var mı ya?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Şundan dolayı: İki yıldan beri konu bilindiğinden beri mağdur olan kızımız Aile Bakanlığımıza bağlı olan kadın sığınmaevlerine alınmış, orada eğitimlerine başlanmış, bir anlamda Bakanlığımızın koruması altına alınmış bir kişi. Yani konuyu duyduk da bir şey

yapmadık değil, aksine, kanunların Bakanlığa vermiş olduğu yetki çerçevesinde adımlar atılmış. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Tutuklu kim var?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Niye tutuklama yok?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Arkadaşlar, siz Meclise pek gelmiyorsunuz galiba.

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayalım efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Engin Bey, grubu tutun da sağlıklı bir konu konuşmak istiyoruz, önemli bir şey konuşmak istiyoruz.

Sayın Başkan, sizin takdirinizde ama bu üsluba da isyanım var. Yani Engin Özkoç Bey konuşurken hatta bazen itham ederken AK PARTİ Grubundan kimse söz atmayacak. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Atıyorlar, atıyorlar.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Konu bizim değil, cevap verirken herkes bağırarak. O zaman siz bağırın, yargılayın, bizi de itham edin, biz ağzımızı açmayalım. Olur mu öyle bir şey?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Buyurun, buyurun; anlatın, anlatın.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, dilimde ne var? Diyorum ki: Konunun takipçisiyiz, aynı şeyi söylüyoruz; öğreniyorum bu konuyu konuşmaktan, aynı şeyi söylüyoruz. Ben bakan değilim ama Bakanımız ifade ettiler: İki yıl önce konu duyulduğunda mağdur olan kızımızı almışlar, Bakanlığa ait sığınmaevinde eğitimlerine başlamışlar, korumaya başlamışlar. Aynı şekilde, Adalet Bakanlığı davasını açmış, devam ediyor. Yani tüm kurumlar bu konuda adım atıyor. Yetmemiş, biz kınamışız; yetmemiş, partimizin yetkilileriyle görüşüp karar vermişiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kemik yaşı tespitine gönderildiğinde Aile Bakanlığı müdahil olup itiraz etti mi?

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Demişiz ki: “Bütçenin bittiği gün bütün partiler bir araya gelelim, konuya ilişkin bir komisyon kuralım; siyasetin, yargının, idarenin eksigi varsa da bunları beraberce tüm partiler tespit edelim, çözüm önerilerini beraber değerlendirelim.” Bundan daha makul ne olabilir; sabah onda bizi bağırttıracak, kızdıracak, yapılacak ne olabilir arkadaşlar?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bağırmayın, bağırmayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – “Siyasi değil.” dedin, “Siyasi değil.”

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Söylediğim şey, aynı Engin Bey gibi diyorum ki: Kimin kusuru varsa -bak, kimin diyorum, kimin- gereğini yapalım; eksik varsa, yanlış varsa, uygulamada göz kapatan varsa... Tüm partilerimizin Grup Başkan Vekillerine söylüyorum: Zaten bütçenin bitiminde bu konuyu konuşacağız, değerlendireceğiz, buna ilişkin komisyon kuracağız, o komisyonda hepimiz gerekli hassasiyeti uygulayarak çocuklarımıza ilişkin ne önerimiz varsa yapalım diyorum. Söyleyeceğim bu Sayın Başkanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Nikâhı kıyan, şahit olan...

AHMET KAYA (Trabzon) – Artık laf değil, iş zamanı. Hep “Yapalım, edelim...” İki sene geçmiş.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özkoç.

3.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkür ederim.

Sayın Grup Başkan Vekilinin yaklaşımında doğru olan şeyler için teşekkür ederim. Bizim ayrıca kendilerine şunu ifade etmemiz gerekiyor: Bu, ağır cezayı ilgilendiren bir suçtur; bu yavrumuza yapılan ağır cezayı ilgilendiren bir suçtur. Sokakta konuşan insanı dahi tutuklu yargılarken, Türkiye Cumhuriyeti'nde tutuklu yargılanırken bir yavrumuza karşı yapılan ağır cezalı suçun müsebbipleri elini kolunu sallayarak dolaşmamalıdır, dolaşmamalıdır. Bu, buna benzer olaylarda bu insanların kendilerinde cesaret bulmalarını sağlar.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Dava açılmış Sayın Engin Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz bu sistemde topyekûn buna karşı çıkmalıyız; yeterli değil, takip etmeliyiz. Daha, 20 yaşında kemik ölçümü yapılırken müdahil olmalıydı Aile Bakanlığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...serbest bırakıldığında da tekrar müdahil olup onun tutuklu olarak yargılanmasını istemeliydi. Onun için net söylüyoruz: Onun dışarıda dolaşması kanımıza dokunuyor, millet olarak kanımıza dokunuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş, buyurunuz efendim.

4.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Gazeteci Timur Soykan'ın ortaya çıkardığı 6 yaşındaki bir kız çocuğuna evlilik kisvesi altında yapılan cinsel istismar olayına ve bu olayın peşini kesinlikle bırakmayacaklarına ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şu anda Türkiye'nin bundan daha önemli bir sorunu yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – TRT'nin kameraları da boş olan yeri çekiyor Sayın Başkan, bu kadar yandaşlık olur mu?

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, TBMM TV de...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – TV'yi de siz yönetin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Seni çeker şimdi, merak etme.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kamerayı seyretmiyor musunuz ya? Başkanın arkasındaki boşluğu çekiyor.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, Fethi Bey...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ya, konuşmacının arkasında kimse yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bu kadar yandaşlık olur mu? Meclis TV bile yandaşlık yapıyor, böyle bir şey olur mu ya?

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Kim konuşuyorsa onu çekiyor zaten. TV'yi de siz yönetin Sayın Gürer.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, değerli arkadaşlar, Grup Başkan Vekillerimiz konuşuyor, lütfen...

Buyurunuz Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, dün değil önceki gün Aile Bakanı buradaydı. Olay açığa çıktığından beri... Timur Soykan'ın, sevgili gazeteci Timur Soykan'ın bu olayın bütün ayrıntılarını açıklamasından önce Türkiye toplumu 6 yaşındaki bir çocuğun, sistematik bir şekilde, hem de evlilik kisvesi altında nasıl istismar edildiğini bilmiyordu; biz bilmiyorduk, Türkiye toplumu bilmiyordu, partiler bilmiyordu ama Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı biliyordu, Adalet ve Kalkınma Partisinin bilmesi gerekiyordu ve şu anda önümüzde somut bir tablo var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu tarikatla, cemaatle ilgili ve en önemlisi -yani gerçekten niteleme yapmak istemiyorum- o sapık eşle ilgili, babayla ilgili, aileyle ilgili bir koruma var, bir aklama var ve bir cezasızlık var. Ortada, somut olarak çıktı bu. Aile Bakanı “2020’den beri bu olayı biliyoruz.” dedi; biz söylemedik, kendisi itiraf etti ve ikinci söz aldığı da “Böyle bir sorumluluğumuz yok ki.” dedi yani buna getirdi sözü. Hâlbuki konukevinde tutulan bir kadın, genç bir kadın ifadesini vermiş. Tıpkı doktorlara gidildiğinde yapılan anamnez gibi, konukevlerinde, sığınmaevlerinde de onu, o mağduru oraya getiren vakalar anlatılır, bilinir. Diyor ki: “Biz, kızı koruma altına aldık, onu gizledik, gizliliğine halel getirmedik.” Nasıl bir şey bu ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Nasıl bir mantık? Onu 6 yaşında dinî nikâhla evlendiren, 13 yaşında resmîleştiren ve doktorun fark etmesiyle savcılığa sevk edilen bir vakada Aile Bakanı korumuştur. Hâlâ Millî Eğitim Bakanı cemaatlerle protokol yapmaya devam ediyor. Hâlâ İsmailağa cemaati, Hiranur Vakfıyla ilgili bir işlem var mı, açıklama yok. İki yıldır korunan, saklanan, aklanan bir meselede sözlerimize “Biz gereğini yapacağız.” diyor. Biz bunu konuşurken acaba kaç çocuğumuz bu istismara maruz kalıyor?

“Siyasetin görevi değil.” diyor bir de Aile Bakanı. Bu Meclisin daha önemli bir görevi yok, bizim daha önemli bir görevimiz yok. Eğer çocuklarımıza bu saldırıları yapanların peşine düşmeyeceksek, toplumu korumayacaksak siyaset niye var? Yere batsın böyle siyaset!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz, bu sorumlulukla kesinlikle bu meselenin peşini bırakmayacağız. Komisyon kurmaya karar aldık o gün ortaklaşa bütün partiler. Ama bu cezasızlık, koruma, saklama, aklama yaklaşımını da mahkûm ediyoruz, kesinlikle kabul etmiyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Usta...

5.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 6 yaşında bir kız çocuğunun cinsel istismara tabi tutulduğu olaya ve AK PARTİ'nin suçu ve suçluyu koruyan tavırlarına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Hakikaten, çok vahim bir durumla, tabloyla karşı karşıyayız. Maalesef, 6 yaşında bir kız çocuğunun uzun süre bu şekilde istismara tabi tutulması... Ve bunun sonucunda, işte, iki yıl önce Bakanlık bu konudan haberdar olup bu kızımızı kadın sığınmaevine alıyor fakat iki yıldan beri... Eğer bu basında yer almasaydı, bu konunun üzeri kapatılacaktı. Yani bu kadar süre geçmiş, Bakanlığın, devletin kurumlarının bu işten haberleri var; ortada bir tane tutuklu yok, yargılanan yok yani böyle bir durumu kabul etmek mümkün değildir. Maalesef, bugün geldiğimiz ortamda her gün... Bir yerde, bakıyorsunuz

işte, Ebubekir Sofuoğlu meselesinde olduğu gibi şiddet övülüyor, mafya her tarafa tehditler savuruyor fakat hukuk sistemi çalışmıyor. Yani AK PARTİ'nin hukuk sistemini nasıl yerle bir ettiğini, hukuku nasıl çalışmaz hâle getirdiğini burada çok net bir şekilde görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – AK PARTİ'nin suçu ve suçluyu koruyan tavırları da bu tür suç işleyenlere cesaret veriyor. Bundan bir an evvel uzaklaşmak lazım, bu işleri öyle kınamak falan yetmez. Devletin sistemi var, devletin ceza kanunları var; bunların çalıştırılması lazım. Biz, bu adımların bir an evvel devletin kurumları tarafından atılmasını bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

6.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Milliyetçi Hareket Partisi olarak çocuklara karşı işlenen bu tür suçların üzerinde hassasiyetle durduklarına ve sosyal mecralarda konunun kutuplaştırıcı bir tarzda ifade edilmesine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Biz, bu hadiseyle alakalı tepkimizi, değerlendirmelerimizi daha evvel net bir şekilde yaptık Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak. Özellikle cinsel taciz, istismar, çocuklara karşı işlenen bu tür suçlar bizim üzerinde en fazla hassasiyetle durduğumuz meselelerden bir tanesidir.

Sayın Genel Başkanımız, bununla alakalı olarak idamsa idam, ne gerekiyorsa en ağır cezayı almaları hususunda defaatle beyanda bulunmuşlardır.

(Uğultular)

BAŞKAN – Siz buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bir uyarı da yaparsanız sevinirim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekilleri hitap etmekte Genel Kurula.

Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şimdi, bununla alakalı olarak Mecliste irade açısından bakıldığında bir farklılaşma göremiyoruz; olması da beklenemez, olursa zaten bu bir fecaat olur. Bu noktada hepimiz aynı fikirdeyiz, aynı hissiyata sahibiz fakat, tabii, sosyal mecralarda –işte, dijitalleşen bir dönemde- mesele o kadar kutuplaştırıcı bir tarzda ifade ediliyor ki sanki, işte, dindar kesimler, vesair yapılar -ben burada cemaatleri falan kastetmiyorum- yani dindar olan insanlar sanki bu meseleleri örtmeye çalışanlar, gizlemeye çalışanlar, onun karşısındakiler de “Bu meselede ne gerekiyorsa yapılınsın.” diyenlermiş gibi bir görüntü çıkıyor. Bu tablo çok büyük bir haksızlık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Ashında bunun zararı, bu tartışmalardan da anlaşılacağı üzere, en fazla dindar insanlarımızı ne yazık ki oluyor. Bu noktada da çok dikkatli olunması gerektiğini, hatta o dindar insanların üzerine çıkıp da meselede İslam'ı tartışılır hâle getirmenin de ayrıca büyük bir tehlike olduğunu, ayrıca büyük bir sıkıntı olduğunu ifade etmek gerekiyor. Fakat burada Meclis olarak bizim araştırılması, bu meselenin araştırılması ve kurumlar açısından da kimin ihmali varsa onun tespit edilerek üzerine gidilmesi hususundaki bu irade birliğimizi son derece önemli

görüyorum. İnşallah, en yakın zamanda bununla alakalı harekete geçildiği zaman Milliyetçi Hareket Partisi olarak da gereken katkıyı sonuna kadar vereceğimizi ifade ediyor, saygılar sunuyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, benden sonra... Müsaade eder misiniz?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki.

BAŞKAN – Aynı konuya eğer devam edeceksek burada cevheri bir irade tebellür etti, ortaya çıktı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özkoç.

7.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Grup Başkan Vekilimin açıklamasından sonra sadece kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Bu mesele sadece bir din meselesi, sadece bir ahlak meselesi, sadece bir kültür meselesi değil, bu bir ahlaksızlık meselesi; bunun dışında, bu bir ahlaksızlık meselesi, bu bir vicdan meselesi, bu bir adalet meselesi, bu bir hukuk meselesi. (CHP sıralarından alkışlar) Meselenin bu şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. Onun için kanayan vicdanların bir an önce durdurulması, buna tevessül eden insanların bir daha böyle bir şeyi yapamayacakları şekilde adaletin tecelli etmesi, bunu yapan insanların hâlâ elini kolunu sallayarak dolaşmaması gerekiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan...

8.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım ben de polemige kapı açmadan ifade etmek isterim: Bakınız, “Aile Bakanı neden açıklamadı?” ifadesini doğru bulmuyorum. Aile Bakanının görevi, mağduru ifşa değildir yani kurumlar işlemiş mi? İşlemiş. (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Görevini yapsın!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Arkadaşlar, bir dakika, lütfen, olmaz böyle bir usul. Biz çıkalım Başkanım o zaman ya, yargılasınlar, assınlar, her türlü laf söyleniyor ama.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Mesela bir arkadaş dedi ki :“AK PARTİ suçu örtüyor.” Ya, isyan ediyorum, diyorum ki: Örtmüyoruz kardeşim, adalet beklentimizi ifade ediyoruz, Aile Bakanlığımıza söylüyoruz, yetmedi, komisyon kuruyoruz. Nasıl bir utanmazlıktır da “AK PARTİ bu işi kapatıyor.” diyorsunuz? Yapmayın ne olur ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Aile Bakanlığı bugün davaya müdahil oluyor, o gün niye dava açılmıyor?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bir daha söylüyorum: Aile Bakanının görevi, mağduru ifşa değildir. Mağdurun başvurduğu gün 30 Kasım, 4 Aralıkta sığınmaevine alınmış yani hızlı bir şekilde alınmış. Bir daha diyorum: Bu konuyu konuşmak kötü, yanlış; ahlaksız bir olay fakat devlet kurumları çalışmış, onu demeye çalışıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Buna rağmen de çalışmayan, işini eksik yapan, gözünü kapatan varsa, diyorum ki: Tüm partiler olarak komisyon kuralım, bütçenin bitiminde aynen bu komisyonu hayata geçirelim, yanlışları tespit edelim. Fakat burada kavga etmeye çalışmak, itham etmek ne ağır ne

kötü bir ifade ya! “AK PARTİ kapatıyor.” İlk günden beri bağırıyoruz: “Yapılanın önüne geçmeyeceğiz, üzerine yürüyeceğiz, saldıracacağız.” diyoruz ama buna rağmen bunu söylemenin sabahın erken saati diye hakkını vermiyorum o ifadenin, o denmez. “AK PARTİ bu işi kapatıyor.” iddiasının nasıl utanmaz bir ifade olduğunu ayrıca söylemek istiyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

Bakınız, Başkanımız ifade etti, “Tutuklanan kimse yok.” dedi. (CHP sıralarından gürültüler) Arkadaş, ben diyorum ki: Ben hâkim olsam şu an gördüğüm bilgilerle tutuklarım fakat bir, hâkim değilim; iki, dosyaya tümüyle hâkim değiliz. Basındaki kadar biliyoruz, konuşulan kadar biliyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Neyse canım, Cumhurbaşkanımız var hem hâkim hem savcı. Allah Allah, o dedi mi her şey oluyor. Hani, siz de deseniz olur bu iş, sizi bekliyor savcı, hâkim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bırakın, hâkim, savcı işlemini yapsın, incelemesini yapsın; belki de dediğinizin daha ötesini yapacak ama tek başına “O, onu yaptı, bunu yapmadı.” tarzının doğru olmadığı kanaatindeyim.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Talimat bekliyor savcı, hâkim sizden. Cumhurbaşkanının talimatını bekliyor.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – İki yıldır neden gereği yapılmadı?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bu meclise yakışan dil, beraber iş yapmaktır; bu Meclise yakışan dil, hatası olan kim varsa gereğini yapmaktır ancak Levent Bey’in ifade ettiği gibi, buradan yola çıkarak çok farklı camiaları, iyi insanları, dediğiniz gibi, Millî Eğitim Bakanlığımızla anlaşma yapan bazı vakıfları, dernekleri, hepsini birden ifade ettiğiniz gibi “tacizci, tecavüzcü” gibi düşünmenin de aslında en çok tacizcilere yarayacağını söylemek isterim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından gürültüler)

BURAK ERBAY (Muğla) – Başkanım, bu kadar önemli bir dosyanın duruşması mayısa bırakılır mı? Ona niye bir şey söylemiyorsunuz?

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) - Başkanım, gündeme geçelim, konu yeterince tartışıldı.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kifayetimizakere...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ya, talimat veriverin adalete, hadi bakalım; Cumhurbaşkanı bir talimat versin, hemen tutuklarlar, hemen harekete geçerler.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Eksik bir şey kaldı mı Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) – Kaldı, kaldı; “utanmazlıktır” dedi.

BAŞKAN – Bir dakikalık söz veriyorum efendim, lütfen...

9.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, mesela dün burada Sanayi Bakanını dinledik, özel sektörün yaptığı OSB'deki fabrikaları benimseyen, “Bu fabrikaları biz yaptık.” diyen bir iktidar, AK PARTİ anlayışı var bir tarafta, diğer tarafta devletin kurumları var. Bülent Bey, sizin bireysel olarak bundan rahatsız olduğunuzu ben biliyorum ama bu, bireysel bir mesele değil, kurumsal bir mesele. Ya, devlet kurumlarıyla ve kurallarıyla çalışır.

Şimdi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının iki yıl önce haberi oluyor bundan, tamam, elbette ifşa etmesin ama “gizlilik kararı” adı altında, gizlilik talebiyle niye bu konuyu savcılığa intikal ettirmiyor? Yani bu konu basında yer almasaydı kimin haberi olacaktı? Ya, söylemeye çalıştığımız şey bu. Yani özel sektör fabrika yaparken AK PARTİ yapıyor oluyor... Ya, kim iktidarda kardeşim, bu kadar pislik olurken bu ülkeyi kim yönetiyor yirmi yıldır? Siz bunun hesabını verin. Yoksa siz bireysel olarak elbette buna üzüldüyorsunuz, bizim buradaki mesele, bireysel bir mesele değil, devleti çalıştırmıyorsunuz. Devlet suçluyu da koruyan, suçu da savunan bir devlet anlayışı hâline gelmiştir; AK PARTİ bugün Türkiye’yi böyle yönetiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bunun üzerine kapatamazsınız. Ya, özel sektörün fabrikasına sahip çıkacaksınız, bu olayda süttten çıkmış ak kaşık olacaksınız. Böyle bir dünya yok!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

10.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, uzamasın diye, zapta geçmesi için söylüyorum. Dediği gibi değildir konu. Bir, “AK PARTİ bu işten sorumludur, kapatıyordur.” iddiası ağır bir iddia ve külliyen reddediyoruz. Sonuna kadar arkasındayız.

ERHAN USTA (Samsun) – İktidarda AK PARTİ var diyorum, iktidarda AK PARTİ var.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İkincisi, dedikleri gibi değil, önce Adalet Bakanlığının yani savcının bilgisi vardır, savcılık işleme başlamıştır, ondan sonra Aile Bakanlığına gelmiş.

ERHAN USTA (Samsun) – Niye bir şey olmamış o zaman iki yıldır Bülent Bey? İki yıldır niye sistem çalışmıyor? Cumhurbaşkanı bir talimat verse hepsi bir anda hâkim, savcı oluyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yani dedikleri gibi “Aile Bakanı niye görmedi?” değil, tam aksine, Adalet Bakanlığı, savcı görevini yapmış sonra ona gelmiş Sayın Başkanım. (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Öyle kurtuluş yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) – Niye Cumhurbaşkanının bir tane beyanati yok bu konuyla ilgili? Böyle bir şey olabilir mi! Her konuda beyanat veren Cumhurbaşkanı niye bir tane beyanat vermiyor bu konuyla ilgili?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok öyle bir yağma! Adalet Bakanı HSK’nin Başkanı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekili ayakta.

Sayın Beştaş, bir dakika lütfen.

11.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ile Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bu mesele dindar insanların incinmesi meselesine indirgenemez, milyonlarca dindar insan da bu meseleden rahatsız; olayı buradan çıkaralım.

“Aile Bakanının ifşa etme görevi yok.” dedi, biz basına ilan versin demedik ki. Aile Bakanının görevi, savcılığa giden bir dosyaya müdahil olmaktır, suçun korunmamasını sağlamaktır, mağduru

korumaktır ve faillerin yargılanmasını sağlamaktır. Şu anda bunların hiçbirini yapmamış. Yirmi yıldır iktidar; İçişleri onda, Adalet onlarda, Aile Bakanı onlarda. Ortada kapatılacak bir mesele yok. Aile Bakanlığı da diğer bakanlıklar da iktidar da görevini yapmamıştır ve bu mağdur iki yıl boyunca orada koruma altına alındığı hâlde failler ellerini kollarını sallayarak dolaşmışlardır ve bunun müsebbibi de Adalet ve Kalkınma Partisi iktidardır. Aile Bakanı bir an önce istifa etmelidir, o koltukta tek bir saniye daha oturmamalıdır.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Bülbül...

Buyurunuz efendim.

12.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, ben burada çok net olduğumu düşündüğüm bazı ifadelerde bulundum. Benim ifade ettiğim hususlar, dindarlar incinmesin değil. Ya, ne münasebet; bunu bu şekilde niye algılıyorz?

BAŞKAN – En büyük zararı onlar görür.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – En büyük zararı dindar olan kesim görür diyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aynen böyle söyledi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bunun kapanmasından, sümen altı edilmesinden sonra ortaya çıkması; eğer böyle bir şey varsa bundan en fazla bunlar zarar görür. Aksine, dindarların bundan bir fayda umması, bir şeyleri gizlemeye çalışması; kendileri açısından akla ziyan bir durumdur diyorum; bunu ifade etmeye çalışıyorum ben. Burada dine dair söylediğim, dindarlara dair söylediğim sözler bundan ibarettir. Bunu başka yerlere çekmenin ve bunları sosyal medyada sonradan bir linç kampanyasına dönüştürmenin hiç kimseye bir faydası yok; bu memlekete zararı var, bunu anlatmaya çalıştım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Bülbül, çekmedik. Tam tersine, mesele o değil dedik.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – İncinir demedim ben, incinir demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben size atfen demedim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

13.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekilinin söyleminin üzerine bir daha söylüyorum ki AK PARTİ'nin, bakanların, Hükûmetin, devletin bu konuya ilişkin tavrı nettir, gerisi lafûgüzaf Sayın Başkan. (CHP, HDP ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Adaleti bitirdiniz, talimatla adalet... Türkiye'yi bu hâlde getirdiniz, talimatla adalet işliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 30 Kasımda savcılığa başvurulmuş...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Adalet mi var! Hâkim, savcı bağımsız mı? Talimatla adalet işliyor, sizin getirdiğiniz rezalet bu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – ŞÖNİM'e alınmış fakat sonrasında hiçbir şey yapılmamış.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İktidarsın sen, bulsana...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bugün, hâkim, savcı niye görevini yapamıyor?

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – İktidarsın sen, iktidarsın kardeşim... Kaç tane çocuk belki böyle taciz oldu...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündemimize göre 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün yedinci turdaki görüşmeleri yapacağız.

Yedinci turda, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı, Türk Akreditasyon Kurumu bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (*)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (*)

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU İHALE KURUMU

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(*) 362, 363 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 5/12/2022 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

*D) SERMAYE PİYASASI KURULU**1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU**1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI**1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**I) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI**1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı**İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU**1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi**2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve istemi hâlinde İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmış beşer dakika söz verilecek, bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on dakika soru, on dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Yedinci turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

Cumhuriyet Halk Partisi: Ankara Milletvekili Sayın Bülent Kuşoğlu, Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik Öztrak, Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer, İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre, İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir.

Adalet ve Kalkınma Partisi grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Uğur Aydemir, Ankara Milletvekili Sayın Lütfiye Selva Çam, Ordu Milletvekili Sayın Ergün Taşçı, Balıkesir Milletvekili Sayın Yavuz Subaşı, Zonguldak Milletvekili Sayın Hamdi Uçar, Van Milletvekili Sayın Abdulahat Arvas, Sivas Milletvekili Sayın Semiha Ekinci, Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Tan, İstanbul Milletvekili Sayın Tülay Kaynarca, Elâzığ Milletvekili Sayın Zülfü Tolga Açar, Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Emrah Karayel, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mehmet Kasım Gülpınar, İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Berat Çonkar,

İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Durmuş Yılmaz, Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı, Isparta Milletvekili Sayın Aylin Cesur, Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Mevlüt Karakaya, Konya Milletvekili Sayın Esin Kara, Hatay Milletvekili Sayın Lütfi Kaşıkçı, Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın, Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan, Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan, Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz, İstanbul Milletvekili Sayın Musa Piroğlu, Diyarbakır Milletvekili Sayın Dersim Dağ, Diyarbakır Milletvekili Sayın Hişyar Özsoy, Batman Milletvekili Sayın Feleknas Uca.

Şahıslar adına lehinde Çanakkale Milletvekili Sayın Jülide Iskenderoğlu.

Yürütme adına, Sayın Nureddin Nebati, Hazine ve Maliye Bakanı, Sayın Mevlüt Çavuşoğlu, Dışişleri Bakanı.

Aleyhinde Konya Milletvekili Sayın Abdulkadir Karaduman.

Şimdi, ilk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Adına Ankara Milletvekili Sayın Bülent Kuşoğlu'nda.

Buyurunuz Sayın Kuşoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanlarım; Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi ve kesin hesabı üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Sabah iğrenç bir konu üzerinde görüşmelere başladık ama bütün grupların bu konuda, bu konuyla ilgili olarak toplumun ahlaki değerlerinin yıpranmasına göz yumulmaması konusunda hemfikir olması güzeldi. Aslında birçok konunun siyasete karıştırılmaması lazım yani birçok konuyu bizim, siyasi olarak kutuplaşmış siyasete alet etmememiz lazım. Bu, güzel bir örnekti ama keşke diğer konularda da günlük siyasete alet etmeden sorunları çözebilsek.

Mesela, ben, yıllardır Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçelerinde hem Genel Kurulda hem de Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşuyorum ekonomi ve maliye politikaları konusunda. Samimi söylüyorum: Sorunları, sıkıntıları dile getiriyoruz ancak her sene bir önceki yıldan daha fazla sorunla, sıkıntıyla karşı karşıya kalıyoruz. Bunu samimi olarak ifade ediyorum; üzülüyorum; bu sorunların çözülmemesi, her sene katlanarak gelmesinden dolayı üzülüyorum.

Şimdi, bakın, bu sene de geldik, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşuyoruz. Enflasyon, geçen seneye göre kat kat artmış; geçen yıl bu tarihlerde yüzde 19 küsur olan enflasyon, bugün, yüzde 80'lerin üzerinde resmî rakam olarak. Ve enflasyonla da mücadele edilmiyor yani enflasyon, enflasyon konusu, diğer ülkelerde olduğu gibi, mücadelenin ilk basamağı değil, ilk hedefi değil maalesef. Öbür taraftan, ana paradan daha fazla faiz ödemesi yapıyoruz. Diğer taraftan, kamu borcu, geçen yıla göre, Türk lirası bazında yüzde 41 artmış vaziyette, yüzde 41. Tabii, bunları

söylüyorum ama yirmi yılda 8 kez servet affı çıkarmış, 9 kez vergi affı çıkarmış bir Hazine ve Maliye Bakanlığından söz ediyoruz. Öbür taraftan da bu yıl da OECD listelerinde gri listede yer alan bir Hazine ve Maliye Bakanlığından söz ediyoruz maalesef. Dolayısıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşuyorum ama demin de ifade ettiğim gibi, samimi olarak ifade ettiğim gibi, bu eleştirilerim beni mutlu etmiyor, üzüyor.

Değerli arkadaşlar, teşkilat kanun hükmünde kararnamesine göre, Hazine ve Maliye Bakanlığının, görevleriyle ilgili görevlerini belirleme yetkisi maalesef yok; bu, sadece Cumhurbaşkanlığı tarafından belirleniyor, Hazine ve Maliye Bakanlığı bunun uygulayıcısı durumunda; katkıda da bulunuyorlar görevlerinin belirlenmesinde ama görevlerini belirleyen Cumhurbaşkanlığı; kendileri uygulayıcı bir bakanlık durumunda. Onun için, eleştirilerimin bir kısmı uygulamaya yönelik olduğunda doğrudan Sayın Bakanla ve ekibiyle ilgili ancak eleştirilerimiz ağırlıklı olarak Cumhurbaşkanlığıyla ilgilidir, yürütme erkindeki tek seçilmiş kişi olarak doğrudan Cumhurbaşkanıyla ilgilidir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de şunu söyleyeyim: Ya, bu ülke seçimden sonra bize ait değil mi? Seçimden sonra bu Türkiye bizim olmayacak mı? Bu ülkede yaşamayacak mıyız? (CHP sıralarından alkışlar) Bunu neden söylüyorsunuz? Şimdi, neredeyse yıkım politikaları izleniyor yani bunu samimi söylüyorum. Seçim politikaları izlenir, bakın, her ülkede seçim politikaları izlenir, bunu makul karşılıyorum ama bunlar seçim politikası değil. Yarın, seçimden sonra ya da seçimden önce -bilmiyoruz tam olarak- ülkenin ekonomi ve maliye politikalarının yıkılması anlamına gelecek, ülkenin yıkılması anlamına gelecek politikalar izleniyor.

Kur baskılanıyor, faiz baskılanıyor, bankalar, bankacılık işlemleri baskılanıyor, borsa manipüle ediliyor. Merkez Bankası, bağımsızlığını yitirmiş vaziyette; Merkez Bankası manipüle ediliyor. TÜİK manipüle ediliyor; TÜİK'in politikaları, rakamları görüyorsunuz ne vaziyette. Şimdi, mevzuat aynı şekilde, Kamu İhale Kurumu aynı şekilde -aklımıza ne gelirse- Özelleştirme İdaresi vesaire hepsi... Şimdi, bu vaziyette, yarın, seçimden sonra Türkiye bizim değil mi? Bu ülkede yaşamayacak mıyız? Nasıl bu politikalar izlenir, ben onu anlayamıyorum. Gerçekten de "Bugünü kurtaralım, seçime kadar götürelim, ondan sonra Allah kerim." Böyle bir politika olamaz arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Ben demiyorum ki hani, seçimden önce yapısal reformları yapalım, senelerdir söyledim bunu, söyledik. "Yapısal reformlar yapılsın, yapılsın, yapılsın." Tamam, yapılmadı, anlıyorum, seçimden önce de yapılamaz, yapmazsınız; kimse yapmaz ama bu tür politikalar da izlenmez, gerçekten izlenmez. Şimdi, yavaş yavaş anlatacağım, bu politikalar ülkeye çok çok zarar veren, sıkıntı veren politikalar. Yarın bunlardan dönüş kolay kolay olamayacak, çok daha büyük sıkıntılara düşürüleceğiz, maalesef, öyle görünüyor. Kamu mali yapısı -ki bugün ekonomiyle ilgili, maliyeyle ilgili birçok kurumu gözden geçireceğiz, politikaları gözden geçireceğiz- çökmüş vaziyette. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, diğer mevzuat, işte, MASAK, maliyenin vergi denetimleri, MASAK denetimi aklınıza ne gelirse, biraz önce saydım; TÜİK'i; BDDK'si, SPK'si, hepsi sıkıntılı. Hepsinin kurumlaşmalarıyla ilgili oynanmış, mevzuatlarıyla ilgili oynanmış, kadroları da yetersiz. Şimdi, kadroları yetersiz, kurumlarla oynanmış diyorum, bir örnek vereyim.

Sayın Bakanım, bütçeye göre 2022 yılında, bu yıl içerisinde bütçe açığı 278 milyar. Geldik aralık ayına, bugün Aralık'ın 12'si, bütçe bittiğinde 17'si olacak. Yılın sonu gelmiş vaziyette ve siz, Maliye Bakanlığı olarak bütçe borçlanma limitlerini aşmış vaziyettesiniz iki aydan beri. İki aydan beri değerli arkadaşlar, bu Meclisin verdiği borçlanma limitleri aşılmış vaziyette. Kanuna göre borçlanma limitleri aşılamaz. İki aydan beri aşılacak borçlanma limitleriyle -ki kanunsuz borçlanma yapıldı demektir; bakın, kanunsuz borçlanma yapıldı diyorum- kanunsuz borçlanma yapılmış. Belki bütçe bittikten sonra, bütçe

görüşmelerinden sonra bir kanun getirecekler, yeniden aşılın bütçeyi kanunlaştırmaya, legalleştirmeye çalışacaklar. Bu doğru mudur? Bunu hep beraber eleştirmemiz gerekmiyor mu? Maliye Bakanlığı yürütme olarak nasıl böyle bir tasarrufta bulunabilir? Ben de Maliye kökenliyim, bizim zamanımızda böyle bir hadise olsaydı, biz bürokrat olarak şuralara gelemezdik. Eğer sorumlu siyasiyse -ki sonuçta siyasilerin sorumlu olması lazım- siyasiler olarak burada oturamazdık. Gerçekten öyledir. Borçlanma limitleri aşılmış, yasama organının verdiği limitler aşılmış, daha bu saate kadar yasal bir düzenleme yapılmamış, olacak şey mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Devlet olmayınca öyle oluyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Evet, devlet olmayınca böyle oluyor ya da devlet adamı; kahtritical durumu olunca böyle oluyor belki de. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, bu konuya girmişken belirteyim, nakit dengesine göre de 61 milyar lira hazine açık vermiş ocak-kasım döneminde. Hâlbuki bakıyorsunuz rakamlara, 350 milyar borçlanmış hazine. 294 milyar kasaya eklenmiş, ocaktan itibaren aldığımızda 136 milyarlık bir meblağın olmadığını görüyorsunuz. Şimdi, ben Sayın Hazine ve Maliye Bakanımıza soruyorum: Bu 136 milyar nerede? Nerede kullanıyorsunuz bunu? (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Nerede, nerede? Nebati söyle!

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Muhtemelen kamu bankaları eliyle birilerine bunlar kredi olarak, düşük faizli kredi olarak veriliyor yani kaynak aktarılıyor; bunun yorumu budur. Bunun açıklaması olmazsa yorumu doğrudan doğruya budur; bu da kanunsuz, maalesef, cezalandırılması gereken bir iş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de unutmadan söyleyeyim, yurt dışında Türk vatandaşlarına ait önemli meblağlar var. Türkiye'ye son yıllarda çok büyük paralar girdi, özellikle 2000'li yıllarda, son yirmi, yirmi üç yıldan beri çok büyük meblağlar girdi. Dünyada en fazla nakdin olduğu, likidin olduğu, borçlanma imkânlarının yüksek olduğu, faizlerin düşük olduğu bir dönem yaşadık. O dönemde Türkiye de çok borçlandı, Türkiye'ye çok büyük kaynak girişi oldu. Peki, şu anda para var mı, döviz var mı ülkede? Yok. Sıkıntısı var, görüyorsunuz, nasıl baskılanıyor; bir kuruş için neler yapılıyor, ülkelere yalvarılıyor neredeyse.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Eksideyiz, ekside.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, bu vaziyete geldi. Peki, bu dövizler nerelere gitti? Buradan döviz kazanan Türk vatandaşları, bazı vatandaşlar bunları yurt dışına götürdü. 2014'te, 2015'te Hazine ve Maliye Bakanlığının o tarihteki açıklamalarına göre 135 milyar, 150 milyar civarında bir para vardı Türk vatandaşlarına ait yurt dışında. Şimdi, bu meblağ ne kadar oldu? Birçok kaynağa göre bunun 200, 300, 500 milyar olduğu ifade ediliyor.

Sayın Hazine ve Maliye Bakanına soruyorum: Merkez Bankası kayıtlarına göre, Maliye Bakanlığı kayıtlarına göre Türk vatandaşlarının yurt dışında ne kadar meblağı vardır? Ya, 100 milyar dolar olsa Türkiye abat olur şu anda. 100 milyar dolar Türkiye'ye gelse, götürülme Türkiye bu duruma düşmezdi. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, 3-5 milyar için neler yapıyoruz.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Başka yere götürülüyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, devletten devlete borç alma dönemi kapandı, artık devletler arasında değil de uluslararası küresel mekanizmalar vasıtasıyla borçlanılıyor, biliyorsunuz ama biz oralardan borçlanamıyoruz ya da borçlandığımız zaman dolar bazında 9'la, 10'la borçlanıyoruz, çok yüksek maliyetlerle borçlanıyoruz. Bazı devletler, bazı ülkeler, bize küçük meblağlar, 3-5 milyar veriyorlar, onlarla idare ediyoruz; seçime kadar böyle idare edecektik. Bunun şartları nedir, neden

bize bunlar veriliyor, hangi koşullarda veriliyor, neden bu kadar pahalıya veriliyor, siyaseten ne alınıyor; bunların sorulması lazım, Sayın Maliye Bakanına bunları da soruyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET AKIN (Balıkesir) – Bakan bir ara uyuyakalmıştı, altı ay geçti, uyandı; memleket iyice daraldı.

ORHAN SÜMER (Adana) – Gözleriyle dinliyor, gözleriyle!

AHMET AKIN (Balıkesir) – “Uyanayım da her şey güzel olsun.” diyordur Sayın Bakan.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Maliye Bakanı gülüyor!

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bir konu daha var. Bütçeden önce bir torba kanun görüşmesi yapıyorduk. Bu torba kanun görüşmeleri sırasında kur korumalı mevduat hesabının uzatılmasıyla ilgili bir madde de vardı. Bu maddeyle ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı geldi, kur korumalı mevduat hesabıyla ilgili maliyetleri açıkladı. Merkez Bankasına baktık, Merkez Bankası çağrılı olduğu hâlde yoktu. Daha sonra maddeyi erteledik en sona, Merkez Bankasından bir yetkili çağrıldı, bir Genel Müdür geldi, bilgi veremeyeceğini söyledi. Bilgi verememesi anormal çünkü 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu’na göre, tam tersine, yılda 2 kez Meclise, Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi vermeleri gerekiyor. Daha sonra konuyu protesto ettik, biliyorsunuz, biz muhalefet partileri olarak. Ayrıca, ben konuyla ilgili olarak, sözcü sıfatıyla Meclis Başkanımıza da durumu bildiren bir mektup yazdım, anlattım; o da Meclis görüşmeleri sırasında Plan ve Bütçe Komisyonuna geldi “Merkez Bankası Başkanıyla görüştüm, kendisi 2 Aralıkta gelecek, size brifing verecek, sorularınıza da cevap verecek, o konuyla ilgili de cevabını verecek.” dedi; duruyor, tutanaklarda da var. Sayın Hazine ve Maliye Bakanı da sorduğumuzda, konuyla ilgili olarak “Gelecek, Merkez Bankası bilgi verecek.” dedi. Evet, 2 Aralıkta geldiler, Merkez Bankası brifing vermeye geldi; öncelikle bu konu vardı gündemde, bu konuyla ilgili 1211 sayılı Kanun’a göre Merkez Bankası Başkanı da bilgi veremeyeceğini söyledi.

Bakın, tarih boyunca şimdiye kadar olmamış bir şey. Hiçbir şekilde Plan ve Bütçe Komisyonundan, Meclisten bu tür bilgiler saklanmaz -gizliliği de yok- hiçbir kanunda bu tür bilginin verilemeyeceği yok; “Vermiyoruz.” dediler. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden sonra güçler ayrılığının daha da kesinleşeceği ifade edilmişken bu Meclise, bu yüce Meclise bu hakaretin yapılmasına ben tahammül edemedim; yine, muhalefet partileri olarak terk ettik orayı. (CHP sıralarından alkışlar) Olacak şey değil!

Şimdi, soruyorum: Neye göre bilgi verilmiyor? Bu Meclisin, bu yüce Meclisin millet iradesiyle burada oturan milletvekillerine karşı yapılmış bir hakaret değil midir? Bunu korumak hepimizin görevi değil midir ama öncelikle birinci partinin koruması gerekmez mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gerekir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Bu kadar önemli bir konu bu. Bu, şahsımızla ilgili değil, millet iradesiyle ilgili; herhangi bir partiyle ilgili değil, millet iradesiyle ilgili. Bu konu çok önemli, hassas bir konu.

Şimdi, gerekçe olarak diyor ki Merkez Bankası Başkanı: “57’nci maddeye göre, hesap dönemi sonunda ancak kâr zarar çıkar, o zaman bilgi verilir.” Böyle bir şey yok arkadaşlar, bütün şirketler için -SPK’ye tabi, Ticaret Kanunu’na tabi tüm şirketler için- hesap dönemi sonunda çıkar ama hesap dönemi içerisinde de çıkar; kâr zarar günlük de hesaplanır, saatlik de hesaplanır yani böyle bir gerekçe olamaz. Ve 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu’nda bunu yasaklayan hiçbir şey yok, o bilgiyi vermenin yasaklanmasıyla ilgili hiçbir madde yok, hüküm yok; şimdiye kadar da tarih boyunca böyle bir hadise olmamış, şimdi oluyor. Bakın, şimdi olmasının özel bir sebebi var, hep beraber bu konuda

sizleri düşünmeye davet ediyorum. Bu hepimizin, hepimizin ama yerine getirmesi gereken bir görevdir, bunun böyle bırakılmaması lazım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şaibe var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Evet, diğer bir konu da bu konuyla ilgili olarak, kur korumalı mevduat hesabıyla ilgili durum değerli arkadaşlar, önümüzdeki yıl da -biraz önce ifade ettim- devam edecek bu konu. Yalnız şöyle bir şey var: Kur korumalı mevduat hesabı hem Hazine ve Maliye Bakanlığından yapılan aktarmalar hem kambiyo kârlarının vergilendirilmemesi hem yapılması gereken tevkifatın yapılmaması dolayısıyla hem de Merkez Bankasının aktardığı meblağlar dolayısıyla 2022 için 300 ile 400 milyar arasında bir meblağa ulaşabilecek; tam olarak rakamları bilmiyoruz. Ancak gelecek sene bu meblağ, kurdaki artışlar nedeniyle çok daha yüksek olabilir, 1 trilyon liraya bile çıkabilir; bakın, 1 trilyon liraya bile çıkabilir. Bizim sosyal yardım olarak bütçeye koyduğumuz meblağ gelecek sene için 300 milyar lirayı bulmuyor, 258 milyar lira. Ne demek gelecek sene bunun 1 trilyona çıkması? Ki bu sene ifade ettiğim gibi 400 milyar lira. Yani bizim devlet bütçesinden alıp zengine, varlıkla verdiğimiz meblağ bu. Hangi politika, hangi ekonomi, maliye politikası yoksuldan alıp varlıkla verir? Tam tersine olması gerekir. Türkiye’de orta sınıfın yok olduğu, gelir dağılımının bu kadar bozulduğu bir ülkede tam tersine olması gerekirken şu yapılanı bakar mısınız? Ve bu kur korumalı mevduat hesabı bir de destekleniyor, bir de arkasında sağlam duruluyor. Bu nasıl bir siyasettir arkadaşlar? Bunun arkasında nasıl durulabilir, bu nasıl savunulabilir?

CAVİT ARI (Antalya) – Batırdılar ülkeyi.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ah Nebati ah! Yaktın milleti, yaktın!

AHMET AKIN (Balıkesir) – Gözleriyle yaktı, gözleriyle!

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, aslında Maliye Bakanlığı deyince, hazine deyince konuşmamız gereken Hazine ve Maliye Bakanlığının borçlarıdır, denetim konusudur, vergi denetimi konusudur -son yıllarda yapılamayan, matrah farkı olarak değil de sonuç olarak, tahsil edilen vergi olarak bakmak lazım- bu konulardır, mükellef sayısının net olarak artışıdır, vergi mevzuatında yapılması gereken reformlardır. Bunları konuşmamız gerekirken bakın neler konuşuyoruz, görüyor musunuz, ne kadar anormal konular konuşuyoruz? İşte, biraz önce söylediğim gibi, kamu mali yönetiminde kurumlaşma, mevzuat, kadrolaşma baştan aşağı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Maalesef, kamu mali yönetimde bir yıkım söz konusudur ve bu yıkım seçimden sonra ya da seçim civarında çok daha net olarak ortaya çıkacaktır. Yarın iktidarda kim olursa olsun ama bu hepimizin üzerinde, bu ülkede yaşayan herkesin üzerinde bir yükür. Bu politikalar yanlıştır, yıllardan beri uyardığımız gibi tekrar uyarıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bravo!

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim arkadaşlar.

Bu ülke düşünülerek bu politikalarından, bu yıkım politikalarından vazgeçilmesi gerekiyor. Ben, Hazine ve Maliye Bakanımı uyarıyorum, kendisi vasıtasıyla Cumhurbaşkanlığı uyarıyorum; bu politikalarından vazgeçilsin, bir an önce makulü, tüm dünyanın uyguladığı politikaları uygulamaya başlayalım. Oralarda enflasyon nasıl daha makul seviyelerdeyse, borçlanma nasıl makul seviyelerdeyse Türkiye’de de öyle olmalı.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Az kaldı, az!

BÜLENT KUŞOĞLU (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik Öztrak.

Buyurunuz Sayın Öztrak. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hedefi olmayan gemiye hiçbir rüzgâr yardım edemez. Siyasette hedef, vizyon koymak yetmez; eylem ve icraat yoksa, beceri yoksa hedef, vizyon boş hayal olur. (CHP sıralarından alkışlar) Vadettiği hedeflere ulaşamayan, millete taahhüdünü yerine getiremeyen siyasetçi, dünyada ya özür dileyip koltuğu bırakır ya da bizde olduğu gibi bahane üretir, ipteki cambazı göstererek, şapkadan tavşan çıkararak milleti oyalamaya ve yanıltmaya kalkar; o zaman da vizyon olur illüzyon, tıpkı bugün olduğu gibi. (CHP sıralarından “Hokkabaz, hokkabaz!” sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne illüzyonu Sayın Başkan, hokkabaz, hokkabaz!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sıradan sihirbaz, illüzyonist eğlendirir...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, hokkabaz, hokkabaz!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – ...ancak siyasetçinin illüzyonisti milletin zamanını, parasını, geleceğini, en kötüsü de hayallerini çalar.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Hah, işte, burada oturuyor o da.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – AK PARTİ Genel Başkanı millete yıllarca “2023 hedefleri.” dedi. Bunları 2011’de önce partisinin seçim beyannamesine koydu daha sonra devletin kalkınma planlarına yazdı, yüce Meclise sundu, resmî taahhüt hâline getirdi; meydanlarda, salonlarda sürekli bunları anlattı, bu hedeflere ulaşmak için milletten yıllarca oy istedi; oyları peşin peşin aldı, verdiği sözleri de milletin veresiye defterine yazdırdı. Bugün 2023 bütçesini konuşuyoruz, hakikat zamanı geldi; 2023’e sadece on dokuz gün kaldı. İllüzyonistin ağzında hâlâ varsa yoksa “2023 hedefleri.” Sanırsınız, millet veresiye defterine yazdığı alacaklarını 2023 yılında tahsil edecek.

Şimdi, bu milletin kürsüsünden soruyoruz: 2023 yılında gayrisafî yurt içi hasıla büyüklüğü bakımından dünyanın ilk 10 ekonomisi içinde yer almayı vadettiniz; 2023’e üç haftadan az kaldı, neredeyiz? Bırakın ilk 10’u Türkiye ilk 20 ekonomi liginden düşme sınırında; bu nasıl bir beceriksizliktir. Milletimize “Gelirini en az 2 trilyon dolar yapacağız.” dediniz. Peki, ne oldu? Hadi, diyelim dünyada salgın oldu, Rusya Ukrayna’yı işgal etti, küresel arz zincirleri dağıldı; 2 trilyon dolar olmasın da 1 trilyon 900 milyar dolar olsun, hadi 1 trilyon 500 milyar dolar olsun ama bugün tartıştığımız bütçede yazan gelir hedefi ne? 867 milyar dolar.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Nereden nereye!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Evet, 867 milyar dolar. İnsaf, millete taahhüt ettiğiniz gelirin yarısını bile veremediniz; bu, beceriksizliğin daniskasıdır. Bir de bunu görüp “Hedefi tutturduk.” demek illüzyonun kralı değil de nedir? (CHP sıralarından alkışlar)

2011’de şapkadan çıkan bir başka tavşan da fert başına geliri 2023’te 25 bin dolara yükseltme sözü. Bu söz millete verildiğinde Türkiye’de kişi başına gelir 11.289 dolardı. (CHP sıralarından “Nereden nereye!” sesleri) Şimdi, önümüze gelen programda 2023’te kişi başına gelir “Olsa olsa 10.071 dolar olur.” yazıyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sapmaya bak, sapmaya!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Altında da şimdi Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan, 2011’de millete bu sözü veren AK PARTİ Genel Başkanının imzası var. Milletın geliriıi geçtik -25 bin doları- on iki yıl öncesinin bile altına düşüreceksiniz, ondan sonra da böyle bir Hükümetin bütçesini konuşacağız. Bu, vizyonsuzluğun daniskasıdır; ayıptır, yazıktır, günahıtır. (CHP sıralarından alkışlar)

Dahası da var; bundan on iki yıl önce, 2023’te ihracatımızı 500 milyar dolara ulaştırma sözünü veren AK PARTİ Genel Başkanı, şimdi “Olsa olsa 265 milyar dolar olur.” yazan programa imzasını atmış. Yetmez, her ay çıkıyor “İhracatta rekor kırdık.” diye de caka satıyor Bakanıyla birlikte.

Yine, o dönemde, işsizlik oranını yüzde 5’e indirmeyi taahhüt etmiş ama şimdi “2023’te işsizlik yüzde 10,4 olur.” yazan belgeye imzasını atıyor.

2011’de AK PARTİ Genel Başkanı millete, 2023 yılında enflasyon ve faiz oranlarını kalıcı biçimde, düşük ve tek haneli rakamlara indirme sözünü verdi.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Ya, ne sözler verdi de...

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Netice: 2023’e bir ay kala, TÜİK’in makyajlı enflasyon rakamlarıyla, üretici enflasyonu yüzde 136, tüketici enflasyonu yüzde 84; oysa AK PARTİ işbaşına geldiğinde üretici enflasyonu yüzde 31, tüketici enflasyonu da yüzde 30’du. Kucağında bulduğu, dünyada güven uyandırmış, enflasyonu hızla düşüren bir program ve yanında, hızla büyüyen bir ekonomi de cabası. Bugün, TÜİK’in her türlü ağır makyajına rağmen Türkiye, üretici enflasyonunda dünya şampiyonu, tüketici enflasyonunda dünya 6’ncısı. Dünyada yüzde 50’nin üzerinde enflasyona sahip topu topu 8 ülke var, 8 ülke; 1’i biziz. Bizim dışımızdakiler de Zimbabve, Lübnan, Venezuela, Sudan, Arjantin, Sri Lanka ve İran.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Şampiyonlar Ligi(!)

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Millete Avrupa Şampiyonlar Ligi hayalleri pazarlayanlar bugün ülkemize 3. dünya liginı yaşatıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Nebati, duyuyor musun?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – 38 üyeli Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı içinde en yüksek enerji enflasyonu bizde, en yüksek gıda enflasyonu bizde. Dünyada gıda fiyatları düşüyor, bizde şahlanmaya devam ediyor. TÜİK’in makyajlı marketlerinde bile gıda enflasyonu yüzde 102,5; bu bir rekor. Geçtiğimiz yıl bu zamanlar 200 lira olan elektrik faturası şimdi 402 lira geliyor; geçtiğimiz yıl 1.000 lira olan doğal gaz faturası bugün 2.634 lira geliyor. Saray, enflasyonla, hayat pahalılığıyla milletin belini kırdı, şimdi çıkmış “Enflasyonun boynunu kıracağız.” diyor, şapkadan hayali tavşanlar çıkarıp “Onu bunu bırak, modelimize bak.” diyerek yeni illüzyonlarla göz boyamaya kalkıyor.

2021 sonunda beceriksizlikte çitayı o kadar yükseğe koydular ki kendi beceriksizliklerini bugün artık aşamayacaklarını düşünüyorlar, enflasyonda baz etkisine sığınıyorlar. Buradan soruyorum: 2.634 liralık doğal gaz faturası baz etkisiyle 1.000 liraya düşecek mi?

AHMET AKIN (Balıkesir) – Hadi, buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – 402 liraya çıkan elektrik faturası baz etkisiyle yeniden 200 liraya inecek mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nerede?

AHMET AKIN (Balıkesir) – Elektrik değil faturalar çarpıyor, faturalar.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Bütün bunlara rağmen 2023 hedeflerinin tamamını ıskalayan Hükümetin başı, çıkıyor “On iki yıl önce 2023 hedefleriyle milletimizin huzuruna çıktığımızda birileri kıt aklınca bizimle dalga geçmişti. Aradan geçen yıllar boyunca bu hedefleri hayata geçirerek bugünlere

geldik.” diyebiliyor ama sonra kendi de iflası görüyor, hiçbir hedefi tutturamamış “Sizden son kez oy istiyorum.” demeyi de ihmal etmiyor. İşte, illüzyonun kralı budur. Kim milletle dalga geçiyor, akli kıt olan kim? (CHP sıralarından alkışlar) Bu illüzyona sihirbaz Mandrake bile şapka çıkarır; bu dili bile kiskanır bu sihirbaz.

2023 için millete verdikleri hiçbir sözü tutmayanlar şimdi hangi yüzle milletten oy isteyecekler? Yıllarca bu hedeflere ulaşmak için milletten yetki istediler, milletimiz de her türlü yetkiyi verdi. “Kaynak” dediler, milletin tulumbasında tek damla su bırakmadılar. Son yirmi yılda saray, milletten 2 trilyon 513 milyar dolar vergi tahsil etti; içeriden, dışarıdan 131 milyar dolar borç aldı; milletin atadan, dededen kalan 63 milyar dolarlık malını mülkünü sattı, savdı. Kendinden önceki 57 hükümetin yetmiş dokuz yılda kullandığı kaynağın 4 katını kullandı. Toplam 2 trilyon 707 milyar dolar kaynağı yedi, bitirdi ama 2023 için millete verdiği hiçbir sözü tutmadı, altını çiziyorum, hiçbir sözü tutmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Bırakın sözü tutmayı yanına bile yanaşamadı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nebati, dinle, dinle.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – O zaman bu kürsüden millet adına şu soruyu soruyoruz: Nereye gitti bu paralar? (CHP sıralarından gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizi eleştiriyorlar Faik Bey.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Milletin alın teri, göz nuru kimlerin kursağına gitti?

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Yandaşlara.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Ben birini söyleyeyim: Milletten toplanan 2 trilyon 707 milyar doların 530 milyar doları faiz lobilerinin kursağına gitti. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nas, nas! Hani “nas”çıydı bunlar?

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Faiz haram! Faiz haram!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Her ay 2 milyar 227 milyon dolar, her gün 73 milyon 230 bin dolar, her saat 3 milyon 51 bin dolar milletin cebinden alındı, faiz lobilerinin cebine koyuldu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Millet soyuldu.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sizi tefeciler sizi!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – İllüzyonist millete verdi talkını, faizci yandaşları yuttu salkımı. (CHP sıralarından alkışlar)

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa bu Hükümet döneminde iç borç için ödenecek faiz yükü ödenecek borcun ana parasını aştı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Haraca bağlamışlardır, haraca.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sarayın faizi yüzde 19 iken hazinenin iç borç faiz yükü 699 milyar liraydı. Bugün sarayın faizi yüzde 9 yani güya tek haneye düştü ama hazinenin iç borç faiz yükü 2 trilyon 564 milyar lira.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç yıllık?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sarayın faizi 10 puan düştü, hazinenin faiz yükü 4 kat arttı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç yıllık?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Önümüzdeki dönem.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama kaç yıllık yani?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sadece hazinenin değil milletin de faiz yükü arttı. Faiz indirimlerine başladıkları gün sarayın faizi yüzde 19, milletin ihtiyaç kredisi faizi yüzde 23'tü. Bugün sarayın faizi yüzde 9, milletin ihtiyaç kredisi faizi yüzde 31. Sarayın faizi 10 puan düştü, milletin faizi 8 puan arttı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hani faiz düşmüştü?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Yani tek haneye düşen gerçek bir faiz yok. Bugün bu ülkede sarayın yüzde 9 faizinden kim borçlanabiliyor? Sanayici mi? Çiftçi mi? Esnaf mı? Vatandaş mı? Hayır, hiç kimse yüzde 9 faizle borçlanamıyor, herkes “Krediye erişemiyoruz.” diye feryat ediyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Faik Bey, faiz düşmedi ama...

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Saray faizinden sadece saray beslemeleri, yandaşları, yandaşları borçlanıyor. (CHP sıralarından alkışlar) “Tabela faizini düşürdüm.” derken milletin faiz yükünü şaha kaldırmak sıradan bir siyasi illüzyon değildir.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Siz bu dile devam edin, kimseyi de güvendiremezsiniz; bu dile devam edin siz! Devam edin siz bu dile!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Bu bir gaflettir, delalettir hatta ve hatta çocuklarımıza, torunlarımıza ihanettir. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Saraymış, beslememiş; ayıp ya ayıp!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – “Faiz sebep, enflasyon netice” illüzyonu için şapkadan tavşan üstüne tavşan çıkarılıyor; kur korumalı mevduat da bunlardan biri. Hazine ve Maliye Bakanı bundan bir yıl önce, 24 Aralık 2021’de “Kur korumalı mevduattan en kötü senaryoda bile hazineye bir yük gelmeyecek.” Dedi; bu sözler orada duruyor, kayıtlara geçti.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Hayal!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Daha yıl bitmedi; ekim ayına kadar milletin hazinesinden ödenen para 92 milyar lirayı buldu, vazgeçilen 10 milyar liralık vergi alacağı da cabası. Bir de -biraz önce Bülent Bey dile getirdi- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından ödenen paralar var. Oradan da milletin kasasından yaklaşık 70 milyar lira harcandı; bu Meclisin çatısı altında “yaklaşık” diyorum arkadaşlar gerçekleşen rakamlara...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Babalarının çiftliği zannediyorlar.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – ...çünkü ülkenin Merkez Bankası Başkanı Türkiye Büyük Millet Meclisinden rakam saklıyor. Defalarca kendisine “Bugüne kadar kur korumalı mevduat için ödediğiniz para ne kadar?” dendiğinde hiçbir rakamı dile getirmedi; ödemiş, fiilen ödemiş, neyi saklıyorsun?

CAVİT ARI (Antalya) – Söylemeye yüzleri yok Başkanım.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Efendim, yıl sonunda kârdan belli olacaktı, şu olacaktı bu olacaktı. Buradan tekrar soruyorum: 2023’te, Merkez Bankasından yapılan bu operasyonla Merkez Bankasının kârı ne kadar düşecek? Bari gelin, burada bunu açıklayın. Yani şapkadan çıkarılan bu tavşanın millete çıkardığı 172 milyar liralık koca bir yük var; çiftçiye verdiğiniz desteğin 4 katından fazla, esnafa verdiğiniz desteğin 22 katı, arkadaşlar, insaf!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ayıptır ya!

AHMET AKIN (Balıkesir) – İnsaf ya! Battı millet ya!

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sayın Bakana soruyorum: Millete çıkardığınız bu faturanın siyasi sorumlusu kim? Kim bunun gereğini yapacak? (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kim, kim, kim?

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Ödenen bedeller bununla da sınırlı değil, daha önce 128 milyar doları buharlaştıranlar şimdi kuru baskılamak için milletin en az 100 milyar dolarını arka kapıdan sattılar. İllüzyonistler Türkiye’de ne kredi piyasası ne kambiyo piyasası ne de mal ve hizmet piyasası bıraktılar; Mandrake misali yok ettiler. Türkiye hızla bir kumanda ekonomisine dönüştü, artık her gün oyun içinde kural değişmesi usulden oldu. Yine, bu hafta sonu “Rezervimiz rekor düzeyde.” deyip caka satanlar dövize sıkıştılar, bankaların elinden 1,5 milyar dolar daha almak için, sistemin sağlığını hiçe sayarak döviz pozisyonuna ilişkin kuralı değiştirdiler. Bankaları sıkıştırarak, ihracatçıyı boğarak, sağa sola döviz için el açarak, yetmedi “af” deyip “varlık barışı” deyip ülkemizi dünyanın en büyük para aklama makinesi yaparak, patlak şambrele her gün bir yama yaparak bu iş sürmez.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu söylem size yeter zaten. Bu ayıp yeter, bu ayıp. Bu ayıp yeter size.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Bu lastik artık yama tutmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Sandığa kadar bu illüzyonu sürdürmeye çalışıyorsunuz “Benden sonra tufan.” diyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Varlık barışının ne olduğunu bil.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Milletimiz artık bu göz boyamanın farkında, notunuzu da veriyor. Herkes derde deva olmayan bu aspirin tedavisinden, pansumandan umudunu kesti, kabak tadı veren bu gösteriden sıkıldı. Sorunlar sorunları yaratırların mantığıyla çözülmez. Sorunların sebebi olan, çözümü hiç olamaz. Milletimiz artık sandığın önüne gelmesini dört gözle bekliyor. Sandık önüne geldiğinde, aşına, işine, geleceğine kan doğrayan bu illüzyonistlere cevabını en ağır şekilde verecek.

Değerli milletvekilleri, huzurlarınızdaki 2023 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi metal yorgunu bu kadroların hazırladığı artık son bütçedir. (CHP sıralarından alkışlar) Üzgünüm ama “Laf olsun torba dolsun.” yaklaşımıyla hazırlanmıştır.

AHMET KAYA (Trabzon) – Nebati güldü ya!

AHMET AKIN (Balıkesir) – Hep gülüyor.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Aslında, bu bütçe, hedeflerini ıskalayan bir siyasi kadronun iflasının ilamıdır. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Ama çiftçimiz, işçimiz, esnafımız, emeklimiz, gencimiz; eksiksiz tüm milletimiz çaresiz değildir. Millet, derdine derman olacak bütçeleri yapacak; temiz, tertemiz parayı ülkeye getirecek kadrolarımızı cumhuriyetin 100’üncü yılını kutlayacağımız 2023’te işbaşına getirmeye karar vermiştir. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Daha çok gezmeniz lazım.

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Sözlerimi tamamlarken Genel Kurulu ve bizleri takip eden milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Merak ediyorum, beş seneyi nasıl dolduracaksınız.

BAŞKAN – Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurunuz Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Günlerdir aklımızın almadığı, yüreğimizin kaldırmadığı, 6 yaşındaki bir çocuğa yıllarca taciz, tecavüz edilmesi olayını lanetliyorum. Türkiye’de on binlerce yurttaşımız “tweet” attı diye hapse girerken, siyasi davalarda yüzlerce masum insan hapislerde çürütülürken bu iğrenç olayın faillerinin

hâlâ serbestçe dolaşabiliyor olmasını lanetliyorum. Siz sustunuz ama biz asla susmayacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz niye susalım ya? Ne ayıp bir şey!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yapmayın, ayıptır, gözünüzü seveyim ya.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Dışişleri bütçemize gelince, Genel Başkanı olsun, Bakanı, sözcüsü olsun AK PARTİ iktidarı hep ilkeli, insani dış politika yapmaktan bahsediyor ama gerçek öyle değil. AKP lügatında her ilkesiz, onursuz dönüştürme yani onların söylemiyle “normalleşme”nin bir tarifesi var. Bu ülkede gazeteci parçalayıp yok edenlerle kucaklaşmak 5 milyar dolar. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye’de darbe planladığını iddia ettiğiniz, elinde 251 şehidimizin kanını taşıdığımı söylediklerinizle pasta kesmek 5 milyar dolar. (CHP sıralarından alkışlar) Uygur Türkleri zulüm görürken Çin’le canciğer kuzu sarması olmak 6 milyar dolar; Rumlarla 1 değil, 2 petrol anlaşması yapan Katar’la kucaklaşmak 10 milyar dolar. Darbeci Sisi’yle, zalim Sisi’yle el sıkışmak, şimdilik para yok, sadece saraya gönderilen mango suları var. Neden? Çünkü sizin maceradan, ihvancılıktan vazgeçtiğinize henüz güvenmiyorlar. Sırada Esad’la el sıkışmak da var ama tüm dünyadan izole olmasına rağmen Esad bile size güvenmiyor.

Sayın milletvekilleri, komşularımızla ilişkilerin düzeltilmesi için Genel Başkanımız on yıldır sizi uyarıyor “Suriye’de taraf tutmayın, Mısır’la barışın.” diyoruz. O haklı uyarılarımız bile “Biz gidersek bu muhalefet Türkiye’nin çıkarlarını koruyamaz.” masallarımızın sökmeyeceğini daha on yıl öncesinden göstermekte.

Değerli milletvekilleri, bu ilişkiler normalleşiyor da nasıl normalleşiyor, çıkarlarımızı koruyarak mı düzeltiyorsunuz, yoksa diz çökerek mi; bunların bir hesabını verin millete. Mesela “Birleşik Arap Emirlikleri darbenin finansörü.” dediniz; 15 Temmuzda tanklara göğsünü siper eden 251 şehit adına, yüzlerce gazimiz adına sormak hakkımız değil mi; nasıl normalleştiniz, özür mü dilediler “Aman!” mı dediler? İstanbul’un ortasında gazeteci kesenlerle kucaklaşıyorsunuz, özür mü dilediler? Hayır. O zaman hangi yüzle, neyin normalleşmesi?

Hele de değerli milletvekilleri, tüm bu vicdansız, ahlaksız U dönüşleri, saraydaki tek adam ve damat beyin şahsi ihtirasları uğruna tamtakır bıraktıkları Merkez Bankamıza 3-5 milyar dolar girsin diye yapılıyor ya, işte bunu belki siz içinize sindirebilirsiniz ama bu millet içine sindiremiyor, sindiremiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, diyorsunuz ki: “Yatırımcılar için güvenli bir liman olduk.” Sizin “yatırımcı” dediğiniz Putin’in gizli ortakları ise o başka. Evet, o oligarklar, o kara paraçılar, uyuşturucu baronları iktidarınızı güvenli liman olarak görüyor ki yatlarını bu ülkeye demirliyorlar. İktidarınızda onlara tam 7 ayrı af yasası çıkaran sizlersiniz. Evet, doğru, onlar için ülkemiz maalesef güvenli bir liman.

Sayın Bakan, Ukrayna krizinde oynadığımız rol dış politikada yaşadığımız fiyaskoyu unutturamaz. Evet, savaş ortamında ateşkes için, tahıl krizi için girişimler önemlidir, değerlidir. Peki, soruyorum sizlere: O beğenmediğiniz Mustafa Kemaller, İsmet İnönüler olmasa, burun kıvrıdığımız “Bir gecede değiştiririz.” dediğiniz Montrö Boğazlar Sözleşmesi’ni, Lozan Antlaşması’nı hayata geçirmemiş olsalar, kiminle, hangi müzakereleri yürütecektiniz, soruyorum sizlere? (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, bir sorum var: Bakıyoruz Türkiye’nin ara buluculuk pozisyonu ancak Rusya’nın izin verdiği ölçüde etkili olabiliyor, ilişkilerin tüm boyutlarında inisiyatif hep Rusya’nın elinde; öyle olmasa yani Türkiye Putin’e gerçekten sözünü geçirebiliyor olsa, her şeyden önce, sizin İdlib’deki 34 şehidimizin hesabını sormanız gerekmez miydi? Sorulmadı, sorulamadı. Bakın, belgesi burada, işte, Türkiye Cumhuriyeti’nin Birleşmiş Milletler Daimî Temsilcisi Büyükelçi Feridun Sinirlioğlu’nun Birleşmiş

Milletlerde yaptığı konuşma tutanağı, tarih 28 Şubat 2020. İdlib’de 34 askerimiz tam beş saat süren bir hava saldırısı sonrası şehit düşmüş; bir gün sonra ne diyor Büyükelçimiz? “Konvoyun yeri hakkında Rus makamlarına bilgi verildi. Hava saldırıları ilk saldırıdan sonra yaptığımız uyarılara rağmen devam etti.” diyor. Başka ne diyor? “Yaralı askerleri almak için gönderilen ambulanslar bile hedef alındı; bu, Türkiye’ye karşı kasıtlı bir saldırganlık eylemiydi.” diyor. Peki, kim saldırmış? “Radar izleri.” Diyor, burada yazıyor. “Bu saldırı sırasında rejim ve Rus uçaklarının görev kolu düzeninde birlikte uçtuklarını göstermektedir.” diyor. Yani bu saldırı Rus ve Suriye savaş uçaklarıncı birlikte yapılmış. Biz bu 34 şehidin önünde saygıyla eğiliyoruz ama bize asrın lideri masalı anlatanlara da buradan soruyorum... “Putin’le bilmem kaç kez görüştüm.” Telefonla görüştünüz de ne oldu, yüz yüze görüştünüz de ne oldu? Bu lanet saldırı için devletin arşivine koyacak yazılı ya da sözlü bir özür alabildiniz mi, şehitlerimiz için tazminat isteyebildiniz mi? (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bakan, çıkın açıklayın! Açıklayamazsınız. Sizin döneminizde değerler diplomasisini çöpe attınız; hem Türkiye’de “adalet” kavramını kökünden zedeliyorsunuz hem de Türkiye’nin dünyadaki itibarını yok ediyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Kapıda beklediler, kapıda!

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Kendini ekonomik ve demokratik açıdan güvende hissetmeyenler -özellikle gençlerimiz- bir umut kapısı olarak Avrupa’yı, Amerika’yı görüyor.

CAVİT ARI (Antalya) – İki dakika için kapıda beklediler!

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Türk vatandaşlarına bugün yabancı büyükelçiliklerin kapısında ikinci sınıf insan muamelesi yapılıyorsa bu aybın tek sorumlusu tabii ki sizsiniz. Basiresiz dış politikanızdan cesaret alan Amerika Birleşik Devletleri...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Ya, dünya takdir ediyor, sen gelmişsin burada neler söylüyorsun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – ...Güney Kıbrıs Rum kesimine elli yıl sonra silah transferine başladı.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Biraz objektif olsana! Biraz objektif olur musun?

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Erdoğan diyor ki: “Adalar işgal edildi.” Peki, o adalar işgal edilirken siz neden engellemediniz?

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Birazcık objektif olun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – NATO harekâtında Yunanistan Türk jetlerine kilitlendi, NATO’dan bir kınama çıkarabildiniz mi?

Sayın milletvekilleri, Türkiye’nin Ege’deki egemenlik haklarını elinden almaya kimsenin gücü yetmez. Bunun en somut örneği önceki Genel Başkanımız Deniz Baykal’ın Dışişleri Bakanı olduğu Kardak krizidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Kardak kayalıklarına o gece “çıkılsın” diyenlerin başında Sayın Baykal da gelmektedir. Herkes müsterih olsun, Türkiye’nin Ege’deki, Kıbrıs’taki hakkı hukuku siz iktidardan gittikten sonra daha iyi korunacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

KKTC, Türk Devletleri Topluluğuna gözlemci alındı, tebrik ederiz. Peki, alındı da ne oldu? İslam İşbirliği Örgütüne de aldırmaştınız, tanıtıyor musunuz? Soruyorum: Mesela bu yaz Konya’da İslam Oyunları vardı, 1980’de darbeci Evren döneminde Kıbrıs Türkü ilk kez katılmıştı, Konya’da KKTC bayrağını, KKTC sporcusunu yarıştırabildiniz mi? Neden denemediniz? Çünkü korkunuz. Ömrünü Kıbrıs davasına adayan KKTC’nin kurucu lideri Rauf Denktaş’ı hayattayken sevmediniz. Şimdi,

bakıyoruz, onun yolunda “KKTC’yi tanıtacağız.” diyorsunuz. Hadi sağlığında saygı göstermediniz, bu efsane liderin anıt mezarını on yıldır neden yapmıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Son cümlelerim, bitirebilir miyim Sayın Başkan?

Sayın milletvekilleri, kimse merak etmesin, milletin iradesiyle bu ucube tek adam yönetiminden kurtulduğumuzda Türkiye’yi hak ettiği itibara kavuşturacak dört başı mamur bir dış politika izleyip verdiğiniz büyük hasarı en kısa sürede tamir edeceğiz.

Sözlerime son verirken görevleri başında şehit edilen diplomatlarımızı anıyor, Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurunuz Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dünya önemli bir dönüşümün eşiğinde, önemli bir değişim dönemindeyiz; sağlık, ekonomi, küresel ticaret, savaşlar; birçok önemli tarihsel dönüşüm yaşanıyor, değişim yaşanıyor. Bu şartlarda ülkemizin en büyük talihsizliği, en büyük zorluğu ise dış politika alanında hiçbir ilke, hiçbir değer taşımayan, tek bildiği iktidarda kalmak için adım atmak olan bir iktidar manzarasının bulunmasıdır. Bu şartlar içinde şunu çok iyi biliyoruz: Bu iktidarın dış politikayla ilgili hiçbir uzun dönemli planı yoktur. Türkiye’de Dışişleri Bakanlığının varlığı tartışmalı bir konudur. Türkiye’de dış politikanın en büyük sorunu kurumsuzlaşmadır, Türkiye’de kurum kalmamasıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Dünyada tartışılmıyor, sadece CHP’de tartışılıyor. Dünyada tartışılmıyor, sadece CHP tartışıyor kendi içinde. Hayret bir şey!

YUNUS EMRE (Devamla) – Bildikleri tek şey, bütün politikaları Erdoğan’ın iktidarda kalmasıdır. Bütün dış politika sürecinin şahsileştirildiği bir dönemdeyiz. Niye kurumsal dayanak yok diyorum? En başta Türkiye’nin Dışişleri Bakanının gerçeklikle ilgisi kalmamıştır.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Bu nedir ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Dinle, dinle! Derdin varsa çıkıp burada konuşursun, dinle!

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Dinliyoruz zaten.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Dinliyorum ya, ayıp ediyorsun.

YUNUS EMRE (Devamla) – Bakın, daha birkaç gün önce çıkmış diyor ki: “İnsan hakları bakımından Türkiye dünyaya örnek oluyor, bütün dünya bize gıptayla bakıyor.” Ya, insaf ya, insaf! İnsan hakları konusunda dünyada en prestijli, en önemli uluslararası örgüt Avrupa Konseyidir, biz bu örgütün kurucu üyesiyiz.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Parlamenter Meclisine Başkanlık yaptı senelerce, o Avrupa Konseyine... Ya, sinirlenme.

YUNUS EMRE (Devamla) – Ya, sizin döneminizde denetimden çıkmış bir ülke olarak Avrupa Konseyinin tarihinde ilk defa Türkiye denetim sürecine alındı. Siz kimi kandırıyorsunuz ya! (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – O bilmediğin Konseye senelerce Başkanlık yaptı Dışişleri Bakanı.

YUNUS EMRE (Devamla) – Sizin döneminizde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını uygulamadığı için Türkiye Avrupa Konseyinde Türkiye’yle ilgili ihlal prosedürü başlatıldı. Çıkmış

Sayın Bakan, diyor ki: “İnsan hakları bakımından bütün dünya Türkiye’ye gıptaıyla bakıyor.” Böyle baktığı için mi Avrupa Konseyinde Türkiye’yi denetime alıyorlar? Böyle baktığı için mi Türkiye için ihlal prosedürü başlatıyorlar? Ben Türkiye’nin dış politikasının tarihinde böyle bir rezalet bilmiyorum arkadaşlar. Sayın Bakan, siz bir tek kendinizi akıllı, milleti sersem mi zannediyorsunuz ya? İnsaf ya! (CHP sıralarından alkışlar) Ben Türkiye’nin tarihinde böyle bir şey bilmiyorum. Yani yalan yanlış konuşmak, uyduruk başarı hikâyeleri anlatmak Türk Dışişleri Bakanına yakışıyor mu?

Sayın Bakan, Türkiye’ye layık bir Dışişleri Bakanı olmadığımız, ya bari ciddi bir insan olun ya, ciddi bir insan olun ya! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bakanın incileri bitmiyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, üsluba davet eder misiniz?

YUNUS EMRE (Devamla) – Otur yerine, otur yerine! Otur yerine, beni dinle! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sen kime “Otur yerine!” diyorsun! Sen kime “Otur yerine!” diyorsun!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, İç Tüzük gereği temiz bir dil...

YUNUS EMRE (Devamla) – Bu Bakanın incileri bitmiyor, Bakanın incileri bitmiyor. Sayın Bakana göre...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Terbiyesizlik yapma! Haddini bil!

YUNUS EMRE (Devamla) – Sus, sus, sus! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hakaret etmek için mi geldin buraya! Ayda yılda bir Meclise geliyor... Hakaret etmek için mi!

BAŞKAN – Sayın Emre... Sayın Emre...

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Başkan, sürem gidiyor, rica ediyorum... Sürem gidiyor.

Sayın Bakana göre en başarılı büyükelçiler... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Emre, nezih dilden şaşmayın.

TAMER DAĞLI (Adana) – Terbiyesizlik yapma!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, temiz bir dil...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

YUNUS EMRE (Devamla) – Sus, sus, dinle! Dinle, otur yerine, dinle! Otur yerine dinle, otur, otur! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Adi herif! Adilik yapma!

YUNUS EMRE (Devamla) – Sen ne bağıryorsun ya! Ne bağıryorsun kardeşim sen bana!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Adilik yapma!

YUNUS EMRE (Devamla) – Ne bağıryorsun! Hatibim ben, burada konuşuyorum, ben burada millet adına konuşuyorum. Bırak!

TAMER DAĞLI (Adana) – Sen kimsin!

BAŞKAN – Genel Kurula hitap edin Sayın Emre.

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Başkan, sürem gidiyor, rica ediyorum... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

RECEP ÖZEL (Isparta) – Başkanım, böyle bir dil yok.

YUNUS EMRE (Devamla) – Şimdi, bu Sayın Bakana göre...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Düzgün konuş!

YUNUS EMRE (Devamla) – Dinle!

Sayın Başkan, sürem gidiyor, rica ediyorum, sükûneti sağlayın efendim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Temiz dil dinleme hakkımız var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Emre.

YUNUS EMRE (Devamla) – Arkadaşlar, Sayın Bakana göre en başarılı büyükelçi atamaları siyasi atamalarımız; ya, lafa bak! En başarılı atamalar siyasi atamalarımız. Şimdi, sormak istiyorum, Türkiye'nin Dışişleri Bakanı olarak siz bunu söylediniz, "En başarılı atamalar siyasi atamalardır." dediniz. Adı "rüşvetçi"ye çıkmış bir insanı büyükelçi olarak atamış bir Dışişleri Bakanı bunu söyledi. (CHP sıralarından alkışlar) Adı "rüşvetçi"ye çıkmış bir eski Bakanı büyükelçi atamış bir insan söyledi.

Değerli arkadaşlar, bu eski Bakanın eşi sosyal medyadan bu Bakanı tehdit etti, sesi çıkmadı; biz bunları biliyoruz. Ayrıca, şunu da eklemek istiyorum: Rıza Sarraf gitti, Amerika'daki New York mahkemelerinde birtakım şemalar çizdi ve sizin büyükelçi atadığımız kimsenin kendisinin komisyoncusu olduğunu orada anlattı. Bütün bu icraatlardan sonra sormak istiyorum size: Ne işlem yaptınız kardeşim, ne işlem yaptınız? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Orada bütün pislikler ortaya saçıldığında ne işler yaptınız, ne işler yaptınız? (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi çıkıyorsunuz, diyorsunuz ki: "En başarılı atamalar siyasi atamalardır." Bakın, arkadaşlar, Türk diplomatının ne olduğunu bilmiyorsunuz; öğreteceğim size, dinleyin.

Bakın, bu satırlar kimin? (AK PARTİ sıralarından "Allah, Allah!" sesleri, gürültüler)

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sen kendini ne zannediyorsun!

YUNUS EMRE (Devamla) – Dinleyin, dinleyin, saygısızlık yapmayın.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sen seçilmiş vekillere nasıl böyle bir şey söyleyebilirsin?

YUNUS EMRE (Devamla) – Bakın, dinleyin, okuyacağım; iki satır okuyacağım, dinleyin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

YUNUS EMRE (Devamla) – "Bahadır'la yeni evliydik. O, 30 yaşındaydı." Dinleyin. "Bahadır'la yeni evliydik. O, 30 yaşındaydı."

BAŞKAN – Sayın Emre, Genel Kurula hitap edin lütfen.

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Başkan, rica ediyorum...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Yaptığı saygısızlıktır ya!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, bu nasıl iş ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Kardeşim, beni böyle susturamazsınız, susturamazsınız, susturamazsınız! (CHP sıralarından alkışlar)

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Haddini bilerek konuşacaksınız; kimseye bir şey öğretemezsin!

YUNUS EMRE (Devamla) – Bekle, dinle, dinle, dinle. Neymiş efendim, en başarılı atamalar siyasi atamalarımız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Zor durumda olduğunuzu biliyoruz ama bunlara gerek yok ya!

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Burada herkes senin gibi seçilmiş vekil!

YUNUS EMRE (Devamla) – Dinle, dinle, dinle, söylüyorum.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Kiminle konuştuğunun farkında değilsin ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Söylüyorum, dinle.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Bu ne hadsizlik ya!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Gözün dönmüş ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Başkan, sükûneti sağlayın, rica ediyorum.

BAŞKAN – Efendim, dikkat edelim lütfen.

Sayın milletvekilleri...

TAMER DAĞLI (Adana) – Üslubunu düzeltsin Başkan, üslubunu. Üslubunu düzeltsin.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Komisyon toplantılarında böyle mi yapıyordun? Yazıklar olsun ya! Şov yapıyor.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Emre.

YUNUS EMRE (Devamla) – “Bahadır’la yeni evliyedik. O, 30 yaşındaydı, ben 26 yaşındaydım.” Tekrar söylüyorum. “Bahadır’la yeni evliyedik. O, 30 yaşındaydı, ben 26 yaşındaydım. Bir sabah onunla vedalaştım ve daha sonra morgda, soğuk, paslanmaz çelik bir masanın üzerinde kurşunlarla delik deşik edilmiş cenazesini buldum.” Bu ne biliyor musunuz? Bu bir Türk diplomatının, Türk diplomatı olduğu için şehit edilmiş Bahadır Demir’in eşinin satırları kardeşim. Sonra bu eş ne yaptı biliyor musunuz? Türk diplomatı olduğu için şehit edilmiş Bahadır Demir’in eşi gitti, Türk Dışişleri Bakanlığının imtihanına girdi diplomat olmak için. Bakın, arkadaşlar, Türk diplomatı budur, Türk diplomatı budur. Ve bu Dışişleri Bakanı çıkacak, diyecek ki: “En başarılı atamalarım siyasi atamalarım.” Yazıklar olsun, yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar) Ve Türkiye’nin nasıl bir Dışişleri Bakanlığı vardı biliyor musunuz? Rahmetli Bahadır Demir’in eşi Melek Hanım, Melek Sina Baydur, yirmi aylık eşini şehit vermiş Melek Sina Baydur o Bakanlığın imtihanına girdi ve o Bakanlık dedi ki: “Sen hazır değilsin, ben seni kabul etmiyorum, git, daha iyi çalış, gel.” dedi. Sonra tekrar çalıştı, sınava girdi ve Dışişleri Bakanlığının memuru oldu. Türkiye’nin böyle bir Dışişleri Bakanlığı vardı sizden önce. Bu hâle getirdiniz; rüşvetçileri bakan yapan, rüşvetçileri büyükelçi yapan bir bakanlık hâline getirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz iftihar ediyoruz, yaptıklarıyla iftihar ediyoruz, dış politikamızla iftihar ediyoruz.

YUNUS EMRE (Devamla) – Kardeşim, biliyorum nelerle iftihar ettiğinizi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İftihar ediyoruz, dünya da takip ediyor.

YUNUS EMRE (Devamla) – Onun için verdiniz değil mi Cemal Kaşıkçı dosyasını Suudilere. Sayın Bakanın açıklaması var, diyor ki: “Birleşmiş Milletler Raportörü çok haklıdır –neymiş, Birleşmiş Milletler Raportörü Madam Callamard çok haklıdır- Kaşıkçı cinayetinin failleri Suudi makamlarının en tepesindedir.” Sayın Bakanın açıklaması, Dışişleri Bakanlığı “web” sayfasında duruyor. Şimdi,

bunun olduğu bir ortamda, Türkiye’de, hâlâ o bakanlıkta nasıl oturabiliyorsunuz? Komisyonunda ben sizin yüzünüze karşı söyledim “Bu milletin temiz alınına bu kararı çalamazsınız kardeşim, istifa edin, istifa edin!” dedim. (CHP sıralarından alkışlar) Bu tertemiz millete bu kararı çalamazsınız, yeşil Amerikan dolarları için bizim milletimizin tarihini lekeleyemezsiniz, bize bu lekeyi süremezsiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, böyle iftiralarla karalayamazsın.

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, gerçekleri duymak nasıl canınızı yakıyor, ben bunu görüyorum, görüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Karalayamazsın böyle iftiralarla!

YUNUS EMRE (Devamla) – Hangisi iftira kardeşim?

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hepsi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hepsi, iftira.

YUNUS EMRE (Devamla) – Hangisi iftira, söylesene bana.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hepsi, hangi birini sayayım, hepsi iftira.

YUNUS EMRE (Devamla) – Cemal Kaşıkçı’nın dosyasını siz vermediniz mi? Bu adamı siz büyükelçi atamadınız mı kardeşim?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gereği yapılmıştır hepsinde de.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Birleşik Arap Emirlikleri’yle pasta kesmek mi?

YUNUS EMRE (Devamla) – Evet, evet. İktidar hırsı gözlerinizi bürümüş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sizin bürümüş.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Suyu bir kontrol edelim, ne içiyor acaba?

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın, milletimiz şunu da bilsin: Benim Hasan ağabeyim, Ayşe ablam; sen şimdi Avrupa memleketlerinin büyükelçiliklerinin kapısında vize için bekliyorsun; bundan kırk yıl önce Türk pasaportuyla bütün dünyada serbestçe gezebiliyordunuz; Türk pasaportuyla gezebiliyordunuz. Şimdi, Türkiye’de, önümüzde bir fırsat vardı, vize serbestisi gelecekti, değil mi? Sayın Bakanın Bakanlığının başlangıç dönemlerinde bu gündem olgunlaştı. Ya, 72 tane başlık var, büyük çoğunluğu sağlanmış, 6 başlık kalmış geriye. Bunların arasında biri var ki o canınızı çok yakıyor, ondan çok korkuyorsunuz. Avrupa’da, yolsuzlukla mücadele eden ülkeler grubu GRECO bakımından Türkiye’nin yükümlülükleri var; onları yerine getirmiyorsunuz, siyasi ahlak kanununu çıkarmıyorsunuz ve işte, benim Ayşe ablam, Hasan ağabeyim siz rahat rahat yolsuzluk yapabildiniz diye GRECO’nun düzenlemelerini geçirmedığınız için vize serbestisinden yararlanamıyor, yararlanamıyor, yararlanamıyor! (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET KILIÇ (Bursa) – Avrupa’nın ikiyüzlülüğüne niye değinmiyorsunuz?

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Bakanın da Bakan Yardımcılarının da özel kalemleri vize müracaat ofisleri gibi olmuş, hepiniz telefonla oraları arıyorsunuz.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Avrupa’nın ikiyüzlülüğüne niye değinmiyorsunuz?

YUNUS EMRE (Devamla) – Ya, millet telefona çıkmak istemiyor, bu memleketi bu hâle getirdiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Avrupa’yla ilgili birkaç cümle söyler misiniz ya! Avrupa’yla ilgili, Avrupalı dostlarınızla ilgili birkaç cümle söyleyin ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, söyleyecek çok şey var, süremin sonuna geliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Emre.

YUNUS EMRE (Devamla) – Sayın Başkanım, süremin yarısını bunların lafları yedi zaten; rica ediyorum.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Konuşmaya başladığından beri satışıyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Doğru şeyleri anlatıyor.

YUNUS EMRE (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, son bir örnek vereceğim: Sayın Bakan geçen hafta bir “tweet” atmış, Yunanistan’ın Batı Trakya’ya yaptıklarını, Yunanistan’ın zulmünü bize şikâyet ediyor. Ya, pes ya! Ya, hatırlatmak istiyorum, farkında değilsiniz anlaşılan, siz Dışişleri Bakanısınız, ya, Dışişleri Bakanına şu sorulur: Yunanistan bunları yapıyor da, sen sekiz senedir o koltukta oturuyorsun, bunların hangisini değiştirebildin kardeşim? Hadi Yunanistan’ın iç politikasını değiştiremedin, dünyada kaç memleketi ikna ettin de Yunanistan’ın bu zulmü konusunda onlar politikasını değiştirmişler? Sen ne işe yarıyorsun ya! Sen ne işe yarıyorsun! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RECEP ÖZEL (Isparta) Hadi oradan!

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sana yazıklar olsun! Nasıl bir üslup! Nasıl bir üslup! Burası milletin kürsüsü. Bu nasıl bir hadsizlik!

YUNUS EMRE (Devamla) – Yunanistan’ı bize şikâyet ediyor, Yunanistan’ı bize şikâyet ediyor. Bırak, bırak...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Bunun cevabını biraz sonra alacaksın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Aslında nazik bir adamsın ama...

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hepsini biliyoruz. Konuşacak çok şey var, konuşacak çok şey var ama...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Sen rotanı kaybetmişsin.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Hayırdır, böyle mi milletvekili kalacağını zannediyorsun, böyle yaparak mı? Bu kadar çirkinleşerek mi milletvekili kalacağını zannediyorsun!

YUNUS EMRE (Devamla) – Bağırma!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Böyle bir üslup olmaz! Utan kendinden ya!

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Başkanım, yeter ya! Sırf manipülasyon yapıyor ya!

YUNUS EMRE (Devamla) – Acıyorum hâlinize, acıyorum. Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sana yazıklar olsun!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Terbiyesiz!

RECEP ÖZEL (Isparta) – Hadi oradan!

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Bu kadar radyasyon yeter.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, yerimden bir dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan, bir sayın konuşmacımız daha var, isterseniz konuşmalar tamamlansın efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, gruplarda değil de 67’ye göre talepte bulunuyorum.

BAŞKAN – Yine, isterseniz uygulamayı devam ettirelim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki, tamam.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Avrupa Birliği bütçesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Avrupa Birliğine üyelik sürecimizde, yirmi yıllık tek başına iktidarımızın dokuz yıllık Bakanı ve 2018 sonrası o bahsettiğiniz, övündüğünüz güçlü, hızlı karar alabilen yönetim sisteminin son beş yıllık Bakanı olarak ne yaptınız? Görev sürenizde Avrupa Birliğiyle müzakere ve üyelik sürecimizde bir ilerleme kaydedemediğimiz gibi, kazanımlarımızda da geriye gidişler yaşıyoruz. Tüm geriye gidişler karşısında, bizim tüm uyarılarımıza rağmen siz bir öz eleştiri yapmadınız, yapamadınız.

Bakın, bu süreçte “resmî aday ülke”den “ortak veya komşu ülke” atfına geriledik. Avrupa Birliği raporlarında ülkemiz “iyi düzeyde ilerleme, uyum” süreçlerinden “gerileme ve endişe verici kopuş” sürecine geldi. Ve yine, belki en önemlisi, döneminizde, üyelik müzakerelerimizin temeli olan Kopenhag Siyasi Kriterleri, hukuk, adalet, temel hak ve özgürlükler, güçler ayrılığı uyum sürecinde en ciddi geriye gidişlerle karşı karşıya kaldığımız alanlar oldu. Yine döneminizde ifade özgürlüğü, güvenlik hakkı, adil yargılanma hakkı ihlali başta olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine en çok başvuru yapan ülke biz olduk.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni ihlal eden, AIHM kararlarını yok sayan, denetim sürecinden çıkan ülkemizin tekrar denetim sürecine alınmasına ve hatta ihraç tartışmalarına konu olmasına neden olan kimdir Sayın Bakan? (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, üyelik sürecimizin ilerlemesi için tamamlamamız gereken 35 fasılda 2016’dan itibaren bir tek fasıl dahi açılmazken açılan 16 fasılda da geri gidiyoruz. Neden bir fasıl açamıyoruz? Neden geriye gidiyoruz? Çünkü mevzuatımıza Avrupa Birliğiyle uyumlaştırmamız gereken bu açtığımız fasıllarda, bu başlıklarda uygun yasal mevzuatın aksine işte kişisel verilerin korunması, işte sansür yasası, HSK yapısı, STK, çevreyle ilgili kabul ettiğimiz yasalar; şeffaflığı, denetimi kaldıran yasalar; bütün atamaları, kararları Cumhurbaşkanına veren yasalar Avrupa Birliği mevzuatına, müktesebatına uyumsuz olarak burada kabul edildi. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, Avrupa Birliği üyelik sürecimizden bizi uzaklaştıran bütün bu düzenlemeler işte Avrupa Birliği raporlarına uyarı gerilimi olarak karşımıza çıktı. Şimdi, bu yasaları siz bugün birazdan çıkıp “Ön yargılı.” diyeceğiniz Avrupa Birliği ya da Avrupa Birliği ülkeleri mi getirdi Sayın Bakan? Bu yasaları sizin grubunuz, sizin Hükümetiniz getirdi buraya. Evet, özellikle açılması için ısrarla istediğimiz 23’üncü Fasıllık Yargı ve Temel Haklar, 24’üncü Fasıllık Adalet, Özgürlük ve Güvenlik başlıklarına uyum için, Avrupa Birliği mevzuatına uyum için burada oy birliğiyle kabul ettiğimiz yargı reform paketleri, insan hakları eylem planlarının uygulamada karşılıksız kalması, bunlarla ilgili tezatlıklar ve yargıya talimatlar karşısında sessiz kalmadınız mı Sayın Bakan? (CHP sıralarından alkışlar) İşte bunların yansımaları olarak sizin döneminizde ülkemiz ilk kez fon kesintileriyle karşı karşıya kalmadı mı? İşte 18 Mart Göç Mutabakatı’yla düzensiz göçün bütün ekonomik ve toplumsal maliyetlerini yüklenip bu anlaşmanın bir ön koşulu olan vize serbestisinde somut bir kazanım elde edememek kimin başarısızlığı Sayın Bakan? Vize serbestisi bir yana -Sayın Emre, Sayın Çakırözler dile getirdi- bu serbestliği bir kenara bırakın, vatandaşlarımız

yabancı büyükelçilik kapılarında vize randevusu dahi alamadıkları bir muameleyle karşı karşıya kaldılar. Bu, kimin başarısızlığı? (CHP sıralarından alkışlar) Peki, siz ne yaptınız Sayın Bakan bunun karşısında? Siz, bizim kendi vatandaşlarımızı değil, yabancı ülkelerin vatandaşlarını düşündünüz. Kısa vadeli maalesef döviz kazanımları için karşılıklı mütekabiliyet ilkesini altüst ettiniz. Kimlik kartlarıyla girişlerini sağladığınız o ülkelerin, bizim kendi vatandaşlarımıza uyguladığı vize kısıtlamalarına, engellemelerine ise bir çözüm üretemediniz. Evet, neden bu serbestlikteki 72 kriterden kalan 6 kriteri ısrarla tamamlamıyorsunuz.

Evet, değerli milletvekilleri, diğer yandan Avrupa Birliği ülkeleri Yeşil Mutabakat, dijital sektörler, sınırda karbon vergisi tartışmalarıyla yeni bir ticaret modeline geçerken siz yirmi yılda, Bakanlığınızın o uzun döneminde Gümrük Birliği Anlaşması'nı güncelleme bir kenara, bir virgülünü dahi değiştiremediniz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; insan hakları, kadın hakları konusunda öncüsü olduğumuz, oy birliğiyle bu Parlatentonun onayladığı, ismini vererek kurucu unsuru olduğumuz Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede, bir kişinin kişisel tercihleriyle hâlâ gerekçelerini bilmediğimiz şekilde çıktık. Bu anlaşmanın birkaç kelimesine takıntı yapılmasının karşısında siz duramadınız Sayın Bakan. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Döneminizdeki bu geri adım, bu uluslararası alandaki itibar kaybı bir başarısızlık değil mi Sayın Bakan?

Değerli milletvekilleri, bugün aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili kurumlarının bütçelerini görüşüyoruz. Döneminizde belki de başarılı, uyum sağladığımız Avrupa Birliğine üyelik müzakeremizdeki ekonomik kriterlerde çok ciddi geriye gidişler yaşadık. Özellikle ekonomik güven ve istikrarın teminatı bağımsız ve özerk olması gereken kurumları, işte, bugün Sayın Kuşoğlu detaylandırdı; bu kurumlar, işte, bugün bütçelerini görüştüğümüz BDDK, SPK, Kamu İhale Kurumu, TÜİK, Özelleştirme İdaresi, elbette, Merkez Bankası. Ne oldu bu kurumlara? Bu kurumlara partili bir Cumhurbaşkanının kişisel, liyakatsiz, siyasi tercihlerle yaptığı atamaların sonucunda bırakın Avrupa Birliğinden uzaklaşmayı bugün çok ağır ekonomik maliyetler yaşamıyor muyuz? Bu kurumların altüst edilmesi, tahrip edilmesinde işte, bugün yanınızda oturan Sayın Bakan Nebati açıklama çabasında.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Açtı gözlerini bakıyor, açtı!

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Açıklama çabasında bir epistemolojik kopuşlar sürecine, yeni model arayışlarına savruluyor ülkemiz. Sayın Bakan, tüm bu başarısızlıklara ve yönetim zafiyetlerinize bahane olarak sizden çıkıp işte, o malum bazı AB ülkelerinin, kurumlarının siyasi ön yargıları, ikircikli, objektif olmayan tavırlarını biz duymak istemiyoruz artık. (CHP sıralarından alkışlar) Sıraladığım bu geri gidişlere sebep olan, o ülkelere alan açıp sonra onların ön yargılarını raporlara girip kararları etkilemesine engel olunamaması kimin başarısızlığı? Siz tüm bunları neden engelleyemediniz, neden yönetemediniz ve kabul edin, başarısız oldunuz. (CHP sıralarından alkışlar) O övündüğünüz “Sahada ve masada güçlü Türkiye” savınız, aktif dış politika söylemleriniz tüm bunlara engel olmaya yetmedi mi?

Sonuç olarak, geçen yıl hatırlıyorsunuz Sayın Bakan, tüm bu eleştirilerimiz, sorularımız karşısında siz bu kürsüye çıktınız, bana, bize, tüm muhalefete dediniz ki: “Siz ne yapıyorsunuz?” Evet, biz ne mi yapacağız Sayın Bakan?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sen bırak git, neler yapacağımızı göreceksin Sayın Bakan!

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizin kişisel iktidar, iç politikaya dönük güç gösterilerine araç edilmesini ve günün sonunda sıfır kazanımlı tekrar başa dönmeleri ortadan kaldıracacağız. Biz, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizi kapalı kapılar arkasındaki pazarlıklara, bir kişinin kişisel tercihleriyle dönemsel yakınlaşmalara ve uzaklaşmalara, bir gün kalkıp “Ey!” bir gün kalkıp “Dostum, kardeşim.” savrulmalarına asla izin vermeyeceğiz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Tüm gücün bir kişide merkezîleşmesi, siyasi, liyakatsiz kadrolarla, dönemsel gelgitler sonucunda kaybettiğimiz kazanımları ve yıllarımızı hızla telafi edeceğiz. Dış politikadaki kişisel çıkarları, hırsları, tutarsızlıkları silip atacağız. Ülkemizin çıkarlarını önceleyen dış politika geleneğimize sahip çıkarak donanımlı kadrolar ve güçlü kurumlarla birlikte itibarlı, onurlu ve istikrarlı bir dış politikayı hayata geçireceğiz. Ve böylece... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHİR POLAT (İzmir) – Başkan, bir dakika süre verin.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Bir daha uzatmıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Pozitif olmak iyidir.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Sadece on saniye izninizle Başkanım.

BAŞKAN – Yani bir uygulamayı ilan edeceğiz.

Buyurunuz Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Sadece şunu söyleyeceğim: Güçlü kurumlar ve güçlü kadrolarla itibarlı, onurlu, istikrarlı bir dış politikayı hayata geçireceğiz ve böylece Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizi yepyeni reformlarla yönetecek, tüm vatandaşlarımız ve ülkemiz Avrupa Birliği içerisinde hak ettiği yeri alacak ve siz de bunu göreceksiniz Sayın Bakan. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında usul ekonomisi gereği cevap vermeyecektim “Çok uzun görüşmelerimiz var, bitirelim bugün erken saatte.” diyecektim ancak Yunus Emre Bey’in konuşmasını duyduğumda maalesef hem üzüldük hem de rahatsız olduk; o yüzden söz alma ihtiyacı hissettim.

Siyasi görevimizin en ağır imtihanı bu tarz adamlarla muhatap olmak. CHP’den 5 konuşmacı vardı bugün, hepsini dinledik, bir kısmının önemli tespitlerini not ettik. Polemikler vardı, ağır polemikler vardı -Sayın Bakanlar akşam konuşmalarında cevap verecekler- hiçbirinde söz alma, tüzük hatırlatma ihtiyacı duymadık ama sokak ağzıyla konuşmaya isyanımız var Sayın Başkanım; çıkıp, her türlü hakareti edip sadece televizyona konuşmayı, miting yapıyormuş gibi konuşmayı bir siyasi vizyon zannetmeye isyanımız var Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK ERBAY (Muğla) – Gerçekler, gerçekler...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakanız, sevdiğim bir büyüğümüzün şöyle bir ifadesi var: “Bazı insanlar yokluğunda özlenir, bazı insanlar yokluğunda özlenir.” CHP’li arkadaşlarımız hatırlar, Malatya Vekilimiz Mevlüt Aslanoğlu vardı, rahmetli oldu; üslubuyla, nezaketiyle, adamlığıyla bir örnekti ve hâlâ yeri geldiğinde özlüyoruz, anıyoruz kendisini.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Allah rahmet eylesin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Fakat bu dil, kaba, yaralayıcı, iğrenç, o ucuz dil altı ay sonra vekil olamayınca bitecek, unutulacak, hatırlanmayacak bile; bu dile ihtiyaç yok Sayın Başkan.

Bakın, konuşmacı konuşmasında, ısrarla edebe davet ettiğimizde “Beni susturamazsınız.” diye bağırdı. Aksine, biz o insanların susmasını değil konuşmasını istiyoruz. Konuşun ki kimliğinizi hatırlayalım, görelim; konuşun ki kıratınızı anlayalım, görelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz bundan rahatsız değiliz, konuşun ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O dildekiler konuşun ki iktidarımızda daha da uzun kalmaya devam edelim. O dil bizi büyüten bir dil, farkı ortaya çıkaran bir dil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Varank’ın, Soylu’nun dili o dil.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, üslup kişinin aynasıdır.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sen onu dün Sayın Varank’a söyleseydin.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sen en çok... Üslup kişinin aynasıdır: Tıpkı Varank gibi, tıpkı Süleyman Soylu gibi, evet!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Biz dün, o aynada çok kötü bir üslup, fotoğraf gördük. Tüm vizyonu yılda bir iki defa gelip kürsüde olay çıkarıp gitmek olan kişilerin bu Mecliste bağırmasının çağırmasının bizim dünyamızda bir karşılığı yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Siz öğrenin temiz dili önce!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ancak Sayın Başkanım, o üslupla işimiz yok ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Memur bakanların konuştuklarını anlatıyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Son bir dakika istirham ediyorum...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, o üslupla işimiz yok ancak İç Tüzük 67 “Kaba ve yaralayıcı sözler söyleyen kimseyi Başkan derhal, temiz bir dille konuşmaya, buna rağmen konuşulmadığında da dışarıya davet eder.” der.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sizde adam kalmazdı...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sizde hatip kalmaz onu uygulasa.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Dün Sayın Bakan burada herkese...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Söylemediği hakaret kalmadı, hiç sustu mu? Şerefimize haysiyetimize konuştu, niye sustunuz?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, ben konuşmacıyı temiz dile davet ediyorum da, size istirham ediyorum 67’yi uygulamaya.

Saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Müsaade ederseniz 60'a göre söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

15.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz, Yunus Hocayı çok iyi tanırız akademik yazılarından, makalelerinden, hitabetinden, insanlarla olan ilişkisinden; hem akademik dünyada hem de siyasi dünyada çok önemli saygınlığı olan bir arkadaşımızdır. Ancak kişi kim olursa olsun kendisiyle ilgili değil, milletle ilgili yaptığı görevde milletinin çektiği ızdırıp karşısında, ulusunun itibarıyla ilgili konularında, işte, bazen duygularımı bu şekilde ifade etme gereğini hissediyor. Kürsülerden bizim için, üstelik de Genel Başkanımız için çok ağır hakaretler eden ve ağza alınmayacak sözleri söyleyen kendi Genel Başkanlarının “cibilliyetsiz” “ahlaksız” “adam müsveddesi” gibi sözlerini biz onlara yakıştırıyoruz ama bu sözleri biz söylemiyoruz. Yunus Başkan burada konuşurken sadece kendisine karşı söylenen sözlere “Oturun ve beni dinleyin.” dedi çünkü konuştuğu sözler içini yakıyordu, o duygularla hitap etme gereği hissetti. Biz, kendisine saygı duyuyoruz ama kendisini bu duyguyla konuşmaya itenlere, ülkeyi bu hâle getirenlere, düşürenlere asla saygı duymuyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş...

16.-Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin çağrısı ve AİHM'in 18'inci madde ihlali kararıyla ilgili Dışişleri Bakanlığının bir çalışması olup olmadığı konusunda Dışişleri Bakanından bir cevap bekleediklerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sadece kural gereği, tur bittiği için... Ben, Sayın Dışişleri Bakanına şimdiden sorayım ki belki akşama kadar bir hazırlık yapar. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, geçen hafta Demirtaş kararıyla ilgili yeni bir karar verdi, derhâl tahliye kararı verilmesini ve 18'inci madde ihlalinin gereğinin yerine getirilmesini istedi. Verilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesinin kararı üç yıldır hâlâ uygulanmadı ve Kobani kumpas davasında maalesef rehine durumu devam ediyor.

Diğeri de, AİHM yine sevgili İdris Baluken ve Eş Başkanımız Figen Yüksekdağ'ın da içinde olduğu 13 milletvekilimiz hakkında da 18'inci madde ihlali kararı verdi. 18'inci madde ihlali uluslararası anlamda en ağır ihlallerdendir. İdris Baluken ve Figen Yüksekdağ o 13 milletvekili arasında hâlâ cezaevinde rehin tutulan arkadaşlarımızdan, vekillerimizden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Dışişleri Bakanlığı olarak Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin çağrısı ve AİHM 18'inci madde ihlali kararı konusunda bir çalışmanız var mı? Demirtaş, Yüksekdağ ve Baluken neden hâlâ cezaevinde tutuluyor? Bu konuda net bir yanıt vermenizi bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, kısa bir söz alayım.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim, buyurunuz Sayın Usta.

17.- *Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Egemen Bağış ve Ozan Ceyhun'un nasıl büyükelçi yapıldıklarını Dışişleri Bakanının açıklamasını istediklerine ilişkin açıklaması*

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, teşekkür ederim.

Gerçekten aslında biz de Dışişleri Bakanımıza şu soruyu sormak istiyoruz: Burada Yunus Emre Bey de Egemen Bağış meselesini gündeme getirdi. Egemen Bağış -Sayın Bağış diyelim- Türk milletinin ve Müslümanların kutsalıyla dalga geçmiş “Bakara makara...” demiş, ayrıca, üzerinde rüşvet suçlaması olan bir kişidir ve bu kişi Prag Büyükelçisi olmuştur.

Yine, AK PARTİ hükümetleri tarafından Ozan Ceyhun Viyana Büyükelçisi yapılmıştır. Biliyorsunuz, Ozan Ceyhun da 1980 öncesi bir ülkücüyu şehit etmekle yargılanmış ve daha sonra yurt dışına kaçmış, INTERPOL tarafından da kırmızı bültenle aranmış bir kişidir. Aynı zamanda, Almanya’da bulunduğu süre içerisinde, Avrupa Parlamentosunda milletvekili olduğu süre içerisinde de Millî Görüş başta olmak üzere oradaki bir kısım cemaatlerle veya İslami örgütlenmelerle, AK PARTİ’nin menşesi olduğu örgütlenmelerle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – ...Millî Görüş başta olmak üzere o tür örgütlenmelerle ilgili olarak bunların terörist olduğunu ilan etmiş, böyle bir rapor hazırlamıştır. Millî Görüş kendisini mahkemeye vermiştir ve mahkemeyi de kazanmıştır.

Dolayısıyla, hakikaten böyle bir kişinin, bunların -bu iki kişi, başka örnekleri de var- bu ülkede nasıl büyükelçi yapıldığını biz gerçekten Sayın Bakandan açıklamasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bunları çok tartıştık Başkanım zamanında.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)*

2.- *2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)*

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1) *Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

2) *Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

B) KAMU İHALE KURUMU (Devam)

1) *Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

2) *Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)**1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)**1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)**1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)**1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)**1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU (Devam)**1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Uğur Aydemir.

Buyurun Sayın Aydemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(İYİ Parti milletvekillerinin Genel Kurul Salonu’nu terk etmesi)

RECEP ÖZEL (Isparta) – Onlar çıktıktan sonra... Uğur, bekle, çıksınlar önce.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, buyurunuz efendim.

AK PARTİ GRUBU ADINA UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine ve Maliye Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, devletler bir eliyle kamu gelirlerini toplarken diğer eliyle de kamu harcamalarını yaparlar; hükümetler de politikalarını belirlerken politika ve tercihleri çerçevesinde yol haritalarını hazırlarlar. Bizler AK PARTİ hükümetleri olarak, Cumhuriyet İttifakı olarak yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı programımızı yaptık ve yirmi yıldan beri de uyguluyoruz. Hamdolsun, bu sayede küresel ekonomi bakın, 2020 yılında daralırken bizler, Türkiye olarak büyüdük. 2021 yılında son elli yılın en büyük büyüme hızına ulaştık yüzde 11’le ve 2022’nin ilk üç çeyreğinde de büyümemize devam ettik. Bu büyüklüklere bakarken sadece Türkiye’yi mi büyüttük? Hayır, bütçemizi de büyüttük.

Bütçe büyüklüklerine girmek istiyorum. Bakınız, 2002 yılında 119 milyar lira olan bütçe büyüklüğünü, 2023 yılında 4,470 trilyon seviyesine getirdik yani reel olarak 3 kattan fazla Türkiye’yi hamdolsun, büyüttük. Ve bu büyümenin yanında bir de borçlarımıza bakmamız lazım, AB tanımlı kamu borç stokumuza bakmamız lazım. Az önce arkadaşlarımız ifade ettiler borçlarımızla alakalı. Bakınız, 2002 yılında kamu borç stokumuz ne kadarmış? 2002 yılında gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 71,5’miş değerli arkadaşlar. Bugün kaç paraya kadar düşürmüştük? Yüzde 39,3 seviyesine getirmişiz. Ve diğer ülkelere de bakmak lazım. Mesela, Japonya’nın 2002 yılında kamu borç stoku ne kadarmış? Yüzde 141. Bugün ne kadar? Yüzde 262’ye yükselmiş borcu. ABD ne kadarmış? Yüzde 53. Bugün ne kadar? Yüzde 128 noktasına kadar borçları artmış. Euro bölgesine bakalım, ne kadarmış? Yüzde 68,10. Bugün ne kadar? Yüzde 94,2. Ama biz ne yapmışız değerli arkadaşlar? Bakınız, çok önemli, her doğan çocuğun, Erdoğan sayesinde borcu yüzde 45 oranında azalmış. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar) Buradan Cumhurbaşkanımıza milletimiz adına teşekkür ediyorum.

Faizlerden bahsedildi “Toplam faiz tutarı ne kadardır?” diye bahsedildi. Değerli arkadaşlar, bakınız, nominal rakamlarla faizleri hesaplayamazsınız. Ne yapmanız lazım? 2002 yılında bütçenin yüzde kaç faize gidiyordu? Yüzde 43,2’si. Bugün ne kadarı gidiyor? Yüzde 10,5’u. Vergi gelirlerine bakalım; 2002 yılında toplanan her 100 lira verginin 85,7 lirası faize giderken, 2022 yılında yüzde 14,5’i faize gidiyordu. Bakınız, vergi gelirlerini hesaplayın 2023 ve 2022 için, yüzde 85’le çarpın, Türkiye’nin faize harcadığı paranın ne kadarının kasasında kaldığını görürsünüz. Bunu hesaplamak çok basit ama bunu hesaplamayıp da total faizden bahsetmek bence en hafif tabirle abesle iştigaldir. E, bu para faiz lobilerine gitmedi. Nereye gitti bu para, nereye kaldı? Tabii ki hazinemize kaldı. Hazinemize kaldı da ne oldu?

CAVİT ARI (Antalya) – Hazine boş, hazine boş. Hazedede bir şey kalmadı.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Millî eğitime gitti, “Sağlık her şeyin önünde.” dedik, sağlığa gitti, savunmaya gitti, ulaşımaya gitti, yatırımlara gitti. Ne oldu değerli arkadaşlar? Böylece 1915Çanakkale Köprüsü, İstanbul Havalimanı, hızlı trenler...

CAVİT ARI (Antalya) – Hepsini kamu-özel iş birliğiyle yapıldı Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – ...Marmaraylar, Yusufeli Barajı, yerli ve millî otomobil Togg, sismik araştırma gemilerimiz, İHA’mız, SİHA’mız, TİHA’mız, ATAK helikopterimiz, millî muharip uçağı KIZILELMA’mız... Değerli arkadaşlar, hepsi ne oldu? Hepsini, inşallah, milletimizin hizmetine sunmaya başladık.

CAVİT ARI (Antalya) – Kamu-özel iş birliğiyle yapıldı Uğur Bey. Gelecek yıllar borçlanıldı.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Bakınız, OSB sayılarını artırdık, OSB sayılarını... Fabrika sayımızı 14 binden 70 bin seviyesine kadar getirdik yani Türkiye’yi büyüttük.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu yöntemle, kamu-özel iş birliğiyle bırakın çocuklarımızı, torunlarımız borç altına sokuldu Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Sosyal yardımlarda harcamaları yüzde 1,3’ten yüzde 6 seviyesine kadar yükselttik. Konutlardaki doğal gaz ve elektrikte vatandaşımıza yardım ediyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Çanakkale Köprüsü’nü siz değil, kamu-özel iş birliği yönetimiyle özel şirketler yaptı, “Biz yaptık.” diye anlatmayın burada.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Bu yardım tutarı 2023 yılında 600 milyara yaklaşacak.

Evet, değerli arkadaşlar, bakınız, şimdi, bir konuya daha değinmek istiyorum. Vergi gelirlerine girectim ama sürem kalmadı girmeyeceğim. Hakkı teslim etmek lazım. Kime? Faik Bey’e.

CAVİT ARI (Antalya) – On beş yılımız borç altında.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Siyasetçi hedefini tutturamıyorsa ya özür dilemesi lazım ya da koltuğu bırakıp gitmesi lazım. Plan ve Bütçe Komisyon üyesiyim.

CAVİT ARI (Antalya) – Gerçekleri anlat Komisyon üyesiysen.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Kaç tane seçim geçirdik bilmiyorum. CHP, şapkasını önüne alsın koysun ve “Yönetimiyle birlikte Kılıçdaroğlu kaç seçim kaybetti, kaç tane hedefini tutturamadı? Niye hâlâ orada oturuyor?” diye kendilerini bir değerlendirmeleri lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 10 seçim... 10 seçim...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Arkadaş, ülke yönetiminden söz ediyoruz, partinizin...

CAVİT ARI (Antalya) – Gerçekleri anlat, gerçekleri! Ülkeyi nasıl batırdığınızdan bahset!

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Evet, biz hedeflerimizi tutturuyoruz. Artı, CHP’den şunu beklerdik. İkinci Yüzyıl Vizyonu’nda ekonomiyle alakalı burada vizyonlarını duymak isterdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – CHP’yi ne yapacaksın, ülkeyi ne hâle getirdiniz ona bakın.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Seni partinizin, grubunuzun göz ağrsı yaptık!

CAVİT ARI (Antalya) – Uğur Bey, anlattığımızı anlamadıysan bir kez daha anlatırız da geliriz Komisyona.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) - Anlaşılan çok yabancılar onlar da o vizyona, onların da anlamadığını tahmin ediyorum, bize de anlatamadılar. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, milletimizin takdir ettiği, milletimizin güvendiği AK PARTİ 2023’de milletimizin en büyük güvencesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Simit kaç lira, simit? Bir söyle bakayım, biliyor musunuz bilmiyor musun?

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) - Allah’ın izniyle hizmet etmeye devam edeceğiz.

Bütçelerimizin, gerek Dışişleri Bakanlığımızın gerekse de Maliye Bakanlığımızın bütçelerinin hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Ankara Milletvekili Sayın Lütfiye Selva Çam

Buyurunuz Sayın Çam.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Çam, bir saniye efendim, lütfen kusura bakmayın.

Buyurunuz Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım, biliyorsunuz, aldığımız karar doğrultusunda direkt bir satışma olursa söz vereceğiz diye bir karar almıştık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Direkt satışma yok Başkanım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Uğur Bey, bir saniye...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Konuyla ilgili Sayın Kılıçdaroğlu'nu da ifade ederek satışmada bulunmuştur.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Faik Bey söyledi. Hayır, Faik Bey söyledi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Yerimden 60'a göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, Engin Bey konuşsun, dinleriz, baş tacı; hiç itirazım yok, hiç itirazım yok, konuşsun. Ancak, az önce Yunus Emre Bey konuştuğunda aynı gerekçeyle söz istediğimizde “Bitiminde...” demiştiniz. Ben takdirini Engin Bey'e bırakıyorum. Üslup ve tarz devam ederse daha şık olacağını düşünüyorum. Takdir zatinalinizin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, ben hakaret etmedim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, ne dersiniz bu teklife?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çünkü Yunus Emre Bey için söz istemiştik, aynı şeyi söylemişsiniz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben Sayın Grup Başkan Vekilinin bir haksızlık, eşitsizlik içerisinde burada karşılanmasını istemem.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bitiminde yapalım Başkanım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sadece kayıtlara geçsin diye müsaade ederseniz diye söyleyeceğim...

BAŞKAN – Peki efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, mikrofonu açmayın.

2023 hedeflerini hiç tutturamamış bir iktidarın kalkıp da yirmi yıldan sonra Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nu eleştirecek kadar yüzü kızarmadan ifadede bulunması büyük bir haksızlıktır. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Uğur Bey, hiç sana yakışmadı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, “yüzü kızarmadan” büyük bir hakarettir, ben de söz istiyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Eğer öyle isterseniz ben de çıkarım oraya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Yüzü kızarmadan”la alakalı Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Vekilim, “iktidar” dedi, kayıtlara geçsin diye, siz de...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz öyle bir söz almadık.

BAŞKAN – “İktidar” dedi efendim, şahsınızı kastetmedi.

Buyurunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama “Konuşmacının yüzü kızarmadı.” diyor. Nasıl, ben değil miyim konuşmacı Sayın Başkanım? Sayın Başkanım, başkasını mı kastetti? Beni kastettiği apaçık ortada.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, sözümde en ufak bir sataşma yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Yüzü kızarmak” demek Sayın Başkanım...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Söylediği haksız ithamlara karşı verdiğim bir cevap var. Kaldı ki Sayın Bülent Bey’le burada bir uzlaşma içerisinde ben uzatmadım, mikrofonumu açtırmadım ve sataşmadan da söz almadım.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ayaktan söyleyin siz Uğur Bey, ayaktan oradan söyleyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam.

Sayın Başkanım, şimdi, ben kimseye sataşmadım, sadece Faik Öztrak Başkana, Sayın Genel Başkan Yardımcısına hak verdim, hakkı sahibine teslim ettim, doğru bir söz söyledi dedim, ben de örneğini ortaya koydum. Yanlış bir şey ifade etmedim, sadece kendi doğrularına göre bir tespit yaptım, onu ifade etmeye çalıştım.

BAŞKAN – Peki efendim, teşekkür ediyoruz.

Sayın Çam, kusura bakmayın, o bir tebdilitarif değildi efendim, sizi yolunuzdan alıkoymadık.

Buyurunuz efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine ve Maliye Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Dünyada yaşanan son krizlere rağmen, Türkiye, ekonomide rekor üstüne rekorlar kırıyor. Pek çok gelişmiş ülkede resesyon ve daralmalar yaşanırken kesintisiz olarak büyüme ekonomimiz son çeyreği yüzde 3,9 büyümeyle tamamladı. Dile kolay, bir değil, üç değil, beş değil, değerli arkadaşlar, tam dokuz çeyrektir Türkiye ekonomisi büyüyor. Dolayısıyla Hükümetimiz aslında dünyanın en başarılı, en iddialı yeni bir ekonomi modelini uyguluyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kararlılıkla, sabırla ve büyük riskler alarak bu başarılı modeli ülkemizin hizmetine sunan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’a, Hükümetimize, Sayın Bakanımız Nureddin Nebati’ye ve vatanperver duruşlarıyla hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanına ve Grubuna teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bakın, bu, bizim Gazi Meclisteki 21’inci bütçemiz ve aynı zamanda tarihî anlamı olan bir bütçe. Ne mutlu bize ki Cumhuriyetimizin 100’üncü yıl bütçesinde de yine “evet” diyeceğiz. Bu gidişle yeni Türkiye Yüzyılı’nda evvelallah biz daha çok bütçeler yaparız.

Az önce muhalefetin gerçeği yansıtmayan konuşmalarını hep birlikte dinledik. Akla ve vicdana sığmayan yalan yanlış iftiralarla Cumhurbaşkanımıza ve Bakanlarımıza sataştınız. Hükümetimiz dünyadaki fırtınalı ekonomik gelişmelerden en az etkilenmemiz için çaba sarf etsin, yerli ve millî bir yaklaşım sergilesin, siz ise elin ülkesinden “danışman” diye getirdiğiniz adamların önünde el pençe divan durmaya devam edin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İçi bomboş, standart iktisadi konuşmalardan hikmetler aramaya devam edin, siz yine Anadolu insanının engin derinliğini anlamamakta inat edin. Bir taraftan helalleşme hikâyeleri üretirken her zamanki gibi kendi insanımızı küçük görün, hor görün, mutfaktan bürokratlarımızı tehdit edin, dışarıdan gelen adamlara ise itibar edin. Zaten bu zihniyetin yurt dışı merakı yeni değil arkadaşlar, bu yaptıkları ilk transfer de değil. Bir

zamanlar bu siyasi kafanın batırdığı ekonomiyi toparlasın diye IMF’ten Kemal Derviş getirilmişti. Peki, o ne yapmıştı, bir hatırlayalım. Etrafta ne kadar iyi okumuş ama IMF tahsilatçısı, vesayetçi kafa varsa bulup buluşturup getirmiş iktisadi sistemin içine doldurmuştu. Biz de bu süreçte pirincin taşlarını ayıklaya ayıklaya ancak sistemimizi toparladık, çok şükür yerli ve millî düşünce yapısına dönüştürdük. Neyse ki iyi ekonomist edasıyla geçmişte aramızda bulunmuş, ne kadar dolarla yatıp dolarla kalkan Amerikan Merkez Bankasının uydusu gibi çalışan adam varsa hepsini 6’lı masanızda topladınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Ankara) – O dönem kimin yolundan gittiniz? Kemal Derviş’in yolundaydınız, açtığı yoldan yürüdünüz ekonomide.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Öyle Zoom’dan salonlarda yaptırdığınız akademisyen konuşmalarıyla ne iktisat ne de devlet yönetilebilir. Siz ancak bu ithal zihniyet ve laf cambazlıklarıyla bizim yaptıklarımızı aşırma ve algı operasyonlarının ötesine gidemezsiniz. Hizmet ve eser siyasetimizi her zaman takdir eden milletimiz ise yine oylarını vermeye devam eder. Bizim icraatlarımıza hani “Biz söyledik de siz yaptınız.” deyip duruyorsunuz ya, sizin yapmaya çalıştığınız aslında Vizonte filmindeki Deli Emin karakterinin “Bu zaten benim de aklıma gelmişti.” demesine benziyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte hodri meydan, evet, haziran seçimlerine altı ay kaldı. Algılar, söylemler, imajlar, bu çabalar yine size bir fayda getirmeyecek. Bakalım hangisi karşılık bulacak?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Deli Emin işe yarıyordu, sizde o işe de yaramıyor ya.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Eserlerimiz mi yoksa sizin laf cambazlıklarınız mı? Biz milletimizin ferasetine güveniyoruz. Bizler 7/24 üç yüz altmış beş gün teşkilatlarımızla her daim milletimizin yanındayız.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – O eserlerin hepsini sattınız, sattınız. Biz yaptık, siz sattınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 5’li çeteye...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Acılarıyla, sevinçleriyle, her an halkımızla hemhâliz. Son anket sonuçlarına da yeni vâkıf oldunuz ki bu Meclisin mehabetini de ortadan kaldıracak şekilde sürekli bir kaos ve kavga çabası içerisindeyiz.

Sevgili arkadaşlar, anlıyoruz, sizin bu hâlleriniz yaklaşmakta olan 17’nci mağlubiyetin korkusu ve çaresizliğin ruh hâlidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, biz gümbür gümbür geliyoruz. Meclis çoğunluğumuzla inşallah fazlasıyla bu sıraları yine dolduracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Sağ olun Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ankara Belediye Başkanı hangi partiden?

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – İYİ Partiden galiba!

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Devamla) – Cumhurbaşkanımız daha büyük atılımlar yapmak üzere milletimizden beş yıl daha yetki alacak.

Sözlerime son verirken Türkiye Yüzyılı’nın başladığı ve cumhuriyetimizin 100’üncü yıl bütçesinin ülkemize, bölgemize, tüm dünyaya hayırlar getirmesini diliyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Bize 21 kez bütçe yapma yetkisi veren halkımıza şükranlarımı sunuyorum. Sayın Bakanlarımıza da bürokratlarına da emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ordu Milletvekili Sayın Ergün Taşcı.

Buyurunuz Sayın Taşcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu alımlarının ülke ekonomimizdeki payının önemli boyutlara ulaşması ve kamu mali yönetiminin işleyişinde merkezî rol üstlenmesi nedeniyle yürüttüğü çalışmalar gittikçe önem kazanan Kamu İhale Kurumunun bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002 yılında kabul edilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu bu yıl itibarıyla 20'nci uygulama yılını tecrübe etmektedir. Küresel bir kamu alımları vizyonu oluşturulması amacıyla başlanan bu uygulamada yirmi yılda önemli atılımlar gerçekleştirilmiş, düzenleme, denetim ve elektronikleşmede kayda değer adımlar atılmıştır. Bu da her türlü kamusal bütçe kaleminin daha sağlıklı harcanması sonucunu doğurmuştur. Sözü ettiğim kamu alımları sistemini düzenleme, denetleme ve yönlendirme görevini üstlenen Kamu İhale Kurumu, alanında yetkin mesleki personeli, kadrosu sayesinde düzenleme ve denetleme faaliyetlerini hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirmektedir. Bu doğrultuda, her yıl önemli bir sayıda uyuşmazlık dosyasını karara bağlayarak ihalelerin hızlı bir şekilde sonuçlanmasına katkı sağladığı gibi, yargının iş yükünü de azaltarak ihale sürecini hızlandırmaktadır. Kurum bu görevlerini yerine getirirken uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçları ve kamu alımları piyasasındaki tüm paydaşların görüş ve değerlendirmelerini de göz önünde bulundurarak katılımcı bir anlayışla uygulamayı da yönlendirmektedir.

Değerli milletvekilleri, 4734 sayılı Kanun'un yayımlanmasından günümüze kadar dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik ve teknolojik dönüşümle birlikte ihtiyaçların değişmesi, veri ihtiyaçlarının ortaya çıkması kamu alımları sistemine dinamik ve yenilikçi bir alan özelliği kazandırmaktadır. Kamu İhale Kurumu da piyasanın niteliğine uygun bir şekilde dinamik ve sürekli kendini yenileyen çalışmalarıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Nitekim, küresel boyutta önem kazanan dijitalleşme sürecinin kamu alımları sistemindeki yansımaları olarak elektronik ihale uygulamalarında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Kurum, Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde uygulamaya alınan e-ihale dokümanı e-ihale, e-eksiltme, e-teklif gibi yenilikçi uygulamalarla ihalelerde tekliflerin elektronik ortamda verilmesini sağlamanın yanı sıra şikâyet ve itirazın şikâyet başvurularının da elektronik ortamda yapılmasını sağlamak suretiyle teknolojik dönüşüme öncülük etmiştir. Söz konusu uygulamalar kamu alımlarına erişimi kolaylaştırmış, işlem maliyetlerini azaltarak son olarak rekabetin ve şeffaflığın artmasını sağlamıştır. Bu doğrultuda 3 Ekim 2022 tarihi itibarıyla tüm ihalelerde e-ihale yönteminin kullanılması zorunlu hâle getirilmiştir.

Atılan bu tarihî adımla ülkemizde kamu alımları alanında âdeta sessiz bir devrim yaşanmıştır. Türkiye'de özellikle siyasi ortamlarda sürekli ihaleyle ilgili yapılan spekülasyonlara çok net bir şekilde gelinen mesafenin anlatılmasıyla çok net bir şekilde kamu alımlarında şeffaflığı ortaya koymaktayız. Firmalara tekliflerini elektronik ortamda kolaylıkla gönderebilmelerinin sağlanması ihalelerde rekabeti artırmış, bunun sonucunda da sözleşme bedellerinde önemli bir fiyat avantajı ortaya çıkmıştır.

Kurum bununla da yetinmeyerek yapay zekâ gibi yeni teknolojileri devreye alma, elektronik ihale altyapısını geliştirme konusunda da yoğun çalışmalar yürütmektedir. Öte yandan ihale dokümanlarında yerli malı teklif edilmesini engelleyici düzenlemelere yer verilmemesi, sözleşme uygulaması aşamasında yerli ürün kullanımının sağlanması ile yapım işlerinde yerli malı kullanımına ilişkin denetimin artırılmasına yönelik düzenlemeler yapılarak kamu alımlarında yerli üretim desteklenmiştir. Kurumun bugüne kadar özveriyle yürüttüğü faaliyetlerini kamu alımları sisteminin rekabetçi ve saydam yapısının daha da geliştirilmesi ve teknolojik altyapının güçlendirilmesi hedefleriyle birlikte sürdüreceğine yürekten inanıyor, bugüne kadar ihale hukuku sisteminde katkısı olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ERGÜN TAŞCI (Devamla) – ...kurumda çalışan arkadaşlarımıza ve bu süreçte Meclisteki destek veren tüm milletvekili arkadaşlarımıza, Maliye Bakanlığımıza ve Hükûmetimize yürekten teşekkür ediyor, bütçenin hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Balıkesir Milletvekili Sayın Yavuz Subaşı.

Buyurunuz Sayın Subaşı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ SUBAŞI (Balıkesir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranlarından bütçe görüşmelerini takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, sözlerimin başında, bu sabaha karşı yoğun yağıştan etkilenen Antalya'mıza da geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu yüksek kalitede ve güvenilir bir finansal raporlama, bağımsız denetim ortamı oluşturmak vizyonu, finansal raporların uluslararası standartlarla uyumlu olarak düzenlenmesini ve denetlenmesini sağlayacak standartlar koymak, etkin bir kamu gözetimini gerçekleştirmek misyonuyla 2011 yılından beri faaliyetlerine devam etmektedir. Kurumun temel amacı işletmelerin finansal tablolarıyla paydaşlarına tam, doğru, gerçeğe ve ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir finansal bilgi sunmasını sağlamak, piyasaların temel gereksinimi olan güveni pekiştirmek ve ekonomik büyümeyi desteklemektir. İşletmelerin ilgili kurum veya paydaşlarına finansal tablolar vasıtasıyla gerçeğe ve ihtiyaca uygun finansal bilgi sunmaları hem işletme hem de ülke ekonomisi bakımından çok önemlidir. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun görev ve yetkileri, özetle, Türkiye muhasebe standartlarını oluşturmak, Türkiye denetim standartlarını oluşturmak, bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunların faaliyetlerini denetlemektir.

2021 yılında 13.823 denetim sözleşmesi, 16.266 denetim raporu, 390 mesleki sorumluluk sigortası, 148 şeffaflık raporu, 390 gelir bildirim olmak üzere 27.017 bildirim gözetim kapsamı altına alınmıştır. Yapılan kontroller sonucu 47 denetim sözleşmesinde, 11 denetim raporunda aykırılıklar belirlenmiştir. 2021 yılı itibarıyla toplamda 72.199 denetim sözleşmesi, 29.178 denetim raporu, 2.629 geri bildirim, 2.327 mesleki sorumluluk sigortası, 675 şeffaflık raporu olmak üzere toplam, tamamına 107.008 bildirim kontrol edilmiş, 7.881 bildirimde bazı konularda mevzuata aykırılıklar saptanmıştır.

2023 yılı bütçesi yüksek, kalitede ve güvenilir bir finansal raporlama, kaliteli, bağımsız denetim sistemi ve bunlar üzerinde yürütülen etkin kamu gözetimi suretiyle piyasa aktörlerinin rasyonel karar almalarını sağlayan doğru ve güvenilir finansal bilgiler üretilmesine, ülkenin kalkınmasına ve finansal istikrarına katkıda bulunmak üzere program bütçe hedefi olarak belirlenen ticaretin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve kolaylaştırılması hedefi doğrultusunda hazırlanmıştır.

Kurum tarafından bugüne kadar 91 Türkiye muhasebe standardı ve 54 adet Türkiye denetim standardı yayınlanmıştır. Yine, bugüne kadar 22 ilde 17.258 meslek mensubu ve 361 bağımsız denetim kuruluşu yetkilendirilerek resmî sicile kaydedilmiştir. Kurum tarafından yılda 2 defa olmak üzere, bugüne kadar 18 adet bağımsız denetçilik sınavı yapılmış ve bu sınavlara toplam 35.100 kişi katılmıştır. Gayriaktif bir meslek mensubu olarak, Kurum Başkanı Sayın Hasan Özçelik ve değerli çalışma arkadaşlarını emek ve gayretleri için tebrik ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; AK PARTİ olarak aziz milletimize hizmet yolunda çalışıyoruz. Demokrat, kuşatıcı ve ufuk açıcı bir perspektifle geleceğe bakıyoruz. Küresel emperyalist güçlerin terör alanı hâline getirmek istediği coğrafyamızda teröre, terör sevicilerine ve destekçilerine imkân vermedik, vermeyeceğiz. Biz sırtımızı milletimize dayadık. Güçlü ve büyük Türkiye ideali için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde tüm gücümüzle çalıştık, çalışmaya devam ediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

YAVUZ SUBAŞI (Devamla) – Milletimiz neyi bekliyorsa, neye ihtiyaç duyuyorsa AK PARTİ hükümetleri onu yapmıştır, yapmaya da devam edecektir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

YAVUZ SUBAŞI (Devamla) – Bizim demokrasiden, insan haklarından, hukuktan, adaletten, özgürlükten yana en ufak bir sıkıntımızın olmadığını ispatı yirmi yıllık iktidar geçmişimizdir. 2023 seçimlerinde zafer Cumhuriyet’in olacaktır ve Sayın Recep Tayyip Erdoğan Allah’ın izni ve milletimizin desteğiyle yeniden Cumhurbaşkanı seçilecektir, Türkiye Yüzyılı’nın ilk seçimlerinde balkon konuşmasını tekrar yapacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Evinin balkonunda yapar!

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

YAVUZ SUBAŞI (Devamla) – Sözlerime son verirken Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin 5’inci, AK PARTİ iktidarlarının 21’inci bütçesi olan 2023 yılı merkezî yönetim bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Önümüzdeki yıl bugünlerde, bu zaman diliminde, Türkiye Yüzyılı’nda, 2024 yılı bütçesinde, AK PARTİ iktidarının yapacağı 22’nci bütçede görüşmek üzere hepimizi saygıyla selamlıyor, bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Zonguldak Milletvekili Sayın Hamdi Uçar.

Buyurunuz Sayın Uçar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HAMDİ UÇAR (Zonguldak) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakanlarımız; Hazine ve Maliye Bakanlığı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, ülkemizde bankalar ile finansal kiralama, faktoring, tüketici, finansman, tasarruf finansman ve varlık yönetim şirketlerinin kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimini ve tasfiyelerini düzenlemekte ve denetlemektedir. Bankacılık Denetleme Kurumu, bankacılık sektöründe yaşanan dalgalanmalardan sonra ekonomik büyümeye uzun vadede katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Esasen bu sektörde geçmişte yaşanan sıkıntıları çok da kısaca hatırlatmakta fayda olduğunu düşünüyorum: AK PARTİ’siz bir hükümet propagandası yapanların övdüğü 2000’li yıllarda yani koalisyon hükümetleri döneminde 22 banka hortumlandı ve battı. 1998-2001 yılları arasında batan bankalardan 47 milyar dolar hortumlandı. Batırılan ve hortumlanan bankaların halka toplam faturasıysa 65 milyar dolar oldu. Bu rakam hazine tarafından ödendi, bu nedenle söz konusu bankalar mevduatları ödenerek tasfiye yerine TMSF’ye devredildi. Bu yolla mali yapılarının düzletilebileceği düşünüldü. TMSF’nin yönetimi, Merkez Bankasından 31 Ağustos 2001’de oluşturulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna geçti. Banka kurmanın teknik koşullarının yeterince gözetilmemesi, teknik, mali ve etik kısıtların siyasi ilişkilerle aşılması, gerekli etik niteliklere sahip olmayanlara banka kurma

izininin verilmesi, bankalar yeminli murakıplarının raporlarının dikkate alınmaması ve bilançolarının gerçeğe aykırı olarak yayınlanmasına göz yumulması, iktisat literatürüne “hortumlama” olarak giren yöntemlere yol açarak bankaların mali yapılarının giderek zayıflamasına ve art arda batmasına yol açtı ve binlerce vatandaşımızın mağdur olmasına neden oldu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

HAMDİ UÇAR (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 yılı bütçe teklifi 1 milyar 888 milyon TL’dir. Kurumun gelirleri, bankalar ile dönemin kapsamındaki kuruluşlardan tahsil edilen paylardan oluşmaktadır. 2022 yılı Ekim ayı itibarıyla BDDK bünyesinde 404 kuruluş bulunmaktadır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Dünya çapında ekonomilerin yeniden inşa edilmesi için finansal kuruluşlara önemli görevler düşmektedir. Bu anlamda, finansal sektörümüzün tüm oyuncularından ülke ekonomisinin gelişmesi açısından yapıcı olacakları konusunda tereddüdümüz yoktur. Kurumun yapısal dönüşüm alanında önemli adımlar attığı görülmektedir. Farklı alt sektörlerin geliştirilmesi, ürün çeşitliliğinin artırılması ve katılım bankacılığın yaygın hâle getirilmesi bu adımların başında gelmektedir. Bu dönüşüm sayesinde, faizsiz finans sistemi, ekonomik dalgalanmalara karşı benimsenen ve desteklenen bir sektör hâline gelmiştir.

Türk bankacılık sektörü, AK PARTİ hükümetleri boyunca sağlam kurumsal temeller üzerinde yükselmiş, finansal şoklara karşı gücünü ispat etmiş, dinamik, gelişmeye açık bir yapıya sahiptir. Bunun göstergesi olarak dünyadaki bütün olumsuz gelişmelere rağmen son dönemde yaklaşık yüzde 87 oranında büyüme kaydetmiştir. Ayrıca, Ağustos 2022 itibarıyla sektörde faaliyet gösteren 57 banka bünyesinde toplam 204.519 personel ve 11.102 şube bulunmakta olup sektörün toplam aktif büyüklüğü 12,7 trilyon TL seviyesine yükselmiştir.

Yaptığımız bir diğer düzenlemeyle finans kurumlarının yaptığı işlemlerden dolayı vatandaşlarımız BDDK’ye şikâyette bulunabilmektedirler. Şikâyetlerini bilgi edinme sistemi, elektronik şikâyet sistemi, dilekçe, çağrı merkezi, CİMER aracılığıyla ücretsiz bir şekilde yapabilmektedirler.

Değerli milletvekillerimiz, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde son yirmi yılda eğitimde, sağlıkta, sanayide, enerjide ve ulaşımda yapılan mega projeler büyük oranda tamamlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAMDİ UÇAR (Devamla) – Savunma sanayisinde yerlilik oranı yüzde 20’lerden yüzde 80’lere taşınmıştır. Artık dünya siyasetinde stratejik bir aktör konumuna gelmiş güçlü bir Türkiye bulunmaktadır. Türkiye Yüzyılı’nı inşa etmenin vakti gelmiştir.

Sözlerime son verirken sizleri saygıyla selamlıyor, 2023 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Van Milletvekili Sayın Abdulahat Arvas.

Buyurunuz Sayın Arvas. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULAHAT ARVAS (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nde yer alan Sermaye Piyasası Kurulunun bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızı hürmetle, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Sermaye Piyasası Kurulu, sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını düzenlemek ve desteklemek amacıyla kurulmuştur. Günümüzde Sermaye Piyasası Kurulunun üstlenmiş olduğu düzenleyici rol finansal piyasalar açısından da büyük önem arz etmektedir. Günümüzde istikrarlı finansal piyasalar ekonomik istikrarın da ön koşullarından biri hâline gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, bankacılık kesiminin aksine farklı büyüklükteki sektör katılımcılarının olduğu piyasada Sermaye Piyasası Kurulu, 2022 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 1.661 adet yatırım fonu ve ortaklığının, 909 adet şirketin, 75 adet derecelendirme ve aracı kurumun yasal mevzuatını oluşturarak düzenlemesini yapmakta, her bir alt grup nezdinde sektörün gözetim ve denetimini çok etkin bir biçimde icra etmektedir. 2022 yılı döneminde yaşanan gelişmelere bakıldığında, pay piyasasındaki yatırımcı sayısı 2,4 milyondan 3,3 milyona yükselmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Portföy yönetimi sektöründe varlık büyüklüğü 2022 yılında 2 kattan fazla artışla 1,2 trilyon TL'yi aşmıştır.

Değerli milletvekilleri, bugüne kadar AK PARTİ hükümetlerimiz tarafından hazırlanan bütçeler milletimize hizmet etmenin bir aracı olarak görülmüş, bu anlayışla vatandaş odaklı olarak hazırlanmış ve uygulanmıştır. 2023 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'miz de aynı hassasiyetle, milletimizin ihtiyaçları ve kalkınma hedeflerimiz doğrultusunda kamu hizmetlerinde süreklilik ve verimlilik esas alınarak hazırlanmıştır. 2023 yılı bütçesi cumhuriyetin 100'üncü yılının bütçesi olması bakımından da önemlidir. Dolayısıyla 2023 yılı bütçesi Türkiye Yüzyılı'nın yolunu açacak bir yapıdadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Teklif edilen bütçe kanunuyla vatandaşlarımızı küresel belirsizliklerden ve risklerden koruyarak her kesimden insanımızı kollayacak mali bir altyapı oluşturulmaktadır. Bütçe, genel olarak, toplumun tüm kesimlerine hitap eden, sahip çıkan programlar, destekler ve ödenekleri içermektedir.

Değerli milletvekilleri, Covid-19 salgınının yıkıcı etkileri, Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle yaşanan gelişmeler, gıda ve enerji tedarikinde yaşanan sıkıntılar, artan maliyetler, yüksek enflasyon, kur dengesizliği gibi küresel meseleler her ülkeyi olduğu gibi bizi de etkilemiştir. Ancak Türkiye bu krizi fırsata çevirmek amacıyla uygulamaya koyduğu Türkiye ekonomi modeliyle her şeye rağmen büyüyen, gelişen ve güçlenen bir ülke olmuştur. Türkiye 2021 yılında 11,4 büyüme oranıyla 50 yılının rekoruna ulaşmış, 2022 yılının birinci çeyreğinde yüzde 7,5; ikinci çeyreğe ise yüzde 7,6 büyümeyle istikrarlı bir şekilde büyüme gelişimini sağlamıştır.

Türkiye ekonomi modeli uygulaması kapsamında atılan adımlarla ihracatçılar, küresel tedarik zincirlerindeki aksaklıkları fırsata çevirmeyi başarmış ve ihracatımızı büyümenin lokomotifine hâline getirmiştir. 2022 yılında, ülkemiz ihracat rekoru kırarak cumhuriyet tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; velhasılıkelam Türkiye üretmektedir, üreterek büyümektedir. Görüşmekte olduğumuz bütçe kanun teklifi, inşallah daha çok üretime, daha fazla kalkınmaya dayanak oluşturacak, vatandaşlarımızın refahını yükseltecektir.

Bu vesileyle, 2023 yılı bütçe teklifini hazırlayan Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve diğer üyelerine, çalışmalarına katkı sağlayan Dışişleri Bakanına ve Hazine ve Maliye Bakanlığımıza, Strateji ve Bütçe Başkanına teşekkür ediyor, bütçenin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İyilerin iyi olması, kötülerin de ıslah olması adına tüm milletimizin de yılbaşını takdir ediyorum.

Saygılarımı arz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sivas Milletvekili Sayın Semiha Ekinci.

Buyurunuz Sayın Ekinci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, sultan şehrimiz Sivaslılar adına Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle kurulmuş olup 2020 yılı Haziran ayından bu yana faaliyetlerini sürdürmektedir. Ülkemiz ekonomisinde güvence sunma ve tasarruf sağlama işlevlerini yerine getiren sigortacılık ve özel emeklilik sektörü finansal piyasalarımız içinde önemli bir yer tutmakta ve her geçen yıl istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etmektedir. 70 şirketin faaliyet gösterdiği, doğrudan ve dolaylı olarak 200 bin kişiye istihdam sağlayan sektör, verdiği teminatlarla yatırımları güvence altına almakta ve sürekliliği sağlamaktadır. Sektör Türkiye ekonomisine yaklaşık 230 trilyon TL tutarında, diğer bir ifadeyle, gayrisafi millî hasılanın 32 katı değerinde teminat sunmuş olup ağustos ayı itibarıyla 126 milyar TL prim üretimi gerçekleştirmiştir, 2022 yılı sonunda 200 milyar TL hedef vardır. Özel emeklilik alanında ise 2022 yılı Eylül ayı sonu verilerine göre gönüllü bireysel emeklilik sisteminde yaklaşık 7,6 milyon katılımcı, otomatik katılım sistemi uygulamasında ise yaklaşık 6,5 milyon çalışan sistem dâhilinde tasarruf etmektedir. Gönüllü bireysel emeklilik sistemi ve otomatik katılım sisteminde biriken fon tutarı devlet katkısı dâhil 347 milyar TL'ye ulaşmıştır, BES sayesinde şu ana kadar 191.074 vatandaşımız da sistemden emekli olmuştur. Kurum ülkemizde tasarrufların tabana yayılması amacıyla bireysel emeklilik sisteminde önemli yenilikleri hayata geçirmiş olup 18 yaş altı BES uygulamasıyla çocuklarımızın da bireysel emeklilik sistemine katılabilmesine olanak sağlamıştır. Böylece gençlerimize ve çocuklarımıza tasarruf alışkanlığı ve finansal okuryazarlık küçük yaşlardan itibaren kazandırılmakla birlikte, anne ve babalara çocuklar için güvenli bir gelecek sağlayacak avantajlı bir alternatif sunulmuştur. Ayrıca, sektörde rekabeti güçlendiren ve katılımcılara tek bir sözleşmeyle tüm emeklilik şirketlerinin emeklilik fonları arasında seçim yapabilme imkânı sunan Bireysel Emeklilik Fon Alım Satım Platformu 2021 yılı Temmuz ayında uygulamaya başlamıştır. Bireysel emeklilik sistemi altyapısı aracılığıyla vatandaşlarımızın tasarruflarını, böylelikle emeklilik döneminde refah düzeylerinin artırılmasını teminen 2022 yılında devlet katkısı oranı yüzde 30'a yükseltilmiştir. Toplu para yatırılması hâlinde devlet katkısının sonraki yıllara yayılmış olarak alınabilmesine imkân tanınması, 45 yaş üstü çalışanların da talepleri hâlinde otomatik katılım sistemine katılabilmelerine imkân sağlanması gibi bazı yapısal reformlar gerçekleştirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm dünya gündemini ilgilendiren son derece önemli konulardan biri de hepimizin bildiği üzere iklim değişikliğine bağlı afetlerdir. İklim değişikliğinin üreticilerimiz üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla devlet destekli tarım sigortalarının teminat kapsamı da genişletilmiştir. Ayrıca, tarım sektöründe iklim değişikliğinden kaynaklı risk ve belirsizliğin azaltılması amacıyla üreticilerin verim düşüşlerinin yanı sıra fiyat dalgalanmalarından doğan zararlara karşı da koruyan Devlet Destekli Gelir Koruma Sigortası pilot uygulama olarak başlatılmıştır. Faize duyarlı vatandaşlarımızın da sigortacılık ve emeklilik sisteminin getirdiği avantajlardan yararlanabilmeleri için yeni ürün ve hizmetler devreye sokulmuştur. Ayrıca, sigorta ve reasürans teminatı bulunmayan riskler için, özellik arz eden riskler için daha hızlı çözüm üretilebilmesi amacıyla Özel Riskler Yönetim Merkezi kurulmuştur.

Sözlerime son verirken yirmi bir yıldır milletimize hizmetlerinden dolayı başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve tüm bakanlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

Ülkemizin en büyük sigortası Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Cumhuriyet İttifakı'dır diyor, AK PARTİ hükümetlerinin 21'inci, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimizin

5'inci bütçesini yapma yetkisini bizlere veren aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

SEMİHA EKİNCİ (Devamla) – 2023 yılı Türkiye Yüzyılı'nın ilk bütçesinin ülkemiz ve milletimiz adına hayırlı ve bereketli olması temennisiyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; on iki gün önce canımız, kanımız, dua kapımız babamızı ebedî âleme yolcu ettik. (AK PARTİ sıralarından “Allah rahmet eylesin.” sesleri) Bu süre zarfında cenazemize bizzat katılan, telefonla arayan, mesaj gönderen başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere kıymetli bakanlarımıza, tüm siyasi parti temsilcilerimize, Meclis Başkan Vekillerimize, kıymetli milletvekillerimize ve kadirşinas aziz hemşehrilerim Sivahlılara huzurlarınızda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. (AK PARTİ sıralarından “Allah rahmet eylesin.” sesleri) Rabb'im, ebedî âleme göçen tüm geçmişlerimize rahmet, hayatta olanlara da sağlıklı, hayırlı uzun ömürler versin diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Tan.

Buyurunuz Sayın Tan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET TAN (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Gelir İdaresi Başkanlığı bütçesi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçelerin en temel ve sağlıklı gelir kaynağı olan vergilerin tam ve zamanında toplanması, vatandaşa sunulan hizmetlerin kesintisiz bir şekilde sürdürülebilmesi açısından son derece önemlidir. Gelir İdaresi Başkanlığımız, vergi ve diğer kamu gelirlerinin tahsilini sağlamak, devlet gelirleri politikasının belirlenmesine yönelik çalışmaları yapmak ve uygulamak, mükellef haklarını gözeterek vergiye gönüllü uyumu sağlamak, devlet gelirlerine ilişkin mevzuatı hazırlamak, vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi konusunda gerekli tedbirleri almak ve uluslararası vergi ilişkileri ile ikili ve çok taraflı anlaşmalara ilişkin çalışmaları yürütmek gibi kamu mali yönetiminde birçok önemli görevi ifa eden köklü bir geçmişe ve güçlü bir birikime sahip kurumumuzdur. Başkanlık, mükelleflerin vergisel yükümlülüklerini daha hızlı, daha kolay, daha az maliyetle yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla hizmetlerin tamamına yakını otomasyon altyapısını kullanarak sunmakta ve teknolojik gelişmelere paralel olarak bilişim ve yenileşim kapasitesini artırarak yeni hizmet seçenekleri üretmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; içimizde birçok kişi hatırlayacaktır, eskiden vergi daireleri önünde uzun kuyruklar oluşurdu, vatandaşlarımız beyanname vermek, vergi ödemek gibi çok temel ödevlerini yerine getirmek için erken saatlerde vergi dairelerine gider, sıraya geçirdi. Kamuda dijital dönüşümün öncülerinden olan Gelir İdaresi, bugün, İnternet Vergi Dairesi, Hazır Beyan Sistemi, İnteraktif Vergi Dairesi gibi elektronik uygulamalarla mükelleflerin birçok vergisel işlemlerini evinden, iş yerinden, mobil telefon, tablet gibi cihazlarla hızlı, kolay ve doğru bir şekilde yapabilmesine imkân sağlamakta, bu hizmetlere bütün platformlardan erişilebilirliği artırmak için yoğun bir çaba göstermektedir.

Öte yandan e-beyanname, e-fatura, e-defter, e-bilet, e-tebligat, e-yoklama gibi uygulamalarla da beyanname verme, defter tutma, fatura düzenleme gibi birçok mükellef ödevi hızlı ve güvenli bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Elektronik tahsilat uygulamalarıyla da vergi ödeme kanallarını

çeşitlendirmiş, vergi dairesi veznelerinin yanında bankalardan, PTT'den, gerek bankaların geliştirdiği internet bankacılığından gerekse Başkanlığın internet sitesinde bulunan alanlardan banka kartı, kredi kartıyla ödeme yapılmasını mümkün hâle getirmiştir.

Başkanlık, vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi konusunda yetki ve görev alanı kapsamında gerekli tedbirleri almakta, Türkiye çapında yaygın, yoğun vergi denetimlerini, sektörel vergi denetimlerini ve veriye dayalı vergi denetimlerini aralıksız sürdürmekte, sonuçlarını takip etmekte ve ilgili mevzuat kapsamında getirilen yükümlülüklere uymayanlar hakkında gerekli cezai müeyyideleri eksiksiz uygulamaktadır. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Giderek artan küresel rekabet ortamı, gelişen teknoloji ve bilgi toplumunda yaşanan dönüşüm kamu hizmetlerinin sunumunda da farklı boyutların açılmasına neden olmaktadır. Gelir İdaresi Başkanlığımız, mevzuatın kendine yüklediği görev ve sorumlulukları eksiksiz yerine getirmenin yanında bu gelişmeleri de yakından takip etmekte ve geleceğin vergi dairelerini inşa etme noktasında önemli bir misyonu kendisine görev adanmış bulunmaktadır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun! Bravo!

AHMET TAN (Devamla) – Vergiye gönüllü uyumun artırılması hususunda son dönemde dünyada gelir idareleri tarafından sıklıkla kullanılan davranışsal yaklaşımlar, elektronik vergi uygulamalarında yapay zekâ destekli sistemler gibi birçok alanda ciddi çalışmalar yürütülmektedir.

Bütün dünya ekonomilerinin sallandığı bu dönemde ülkemiz ekonomisinin bulunduğu güvenli liman olma özelliğinden dolayı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerime son verirken Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, 2023 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Tülay Kaynarca.

Buyurun Sayın Kaynarca. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Türkiye İstatistik Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizi dinliyor olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, TÜİK, resmî istatistiklerin üretimi, organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirleyen, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda gerekli veri ve bilgileri derleyen, değerlendiren ve kullanıcılara sunan bilimsel ve teknik bir kurumdur.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2021'de kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli ve Hazine ve Maliye Bakanlığıyla ilişkili bir kurum hâline getirilmiştir ve bu sayede TÜİK daha bağımsız ve özerk bir yapıya da kavuşturulmuştur.

TÜİK, Avrupa Birliği ve dünya genelinde geçerli olan yöntem, tanım ve kavramları kullanarak uluslararası standartlarda 86 kategoride istatistik üretmektedir ve yaklaşık 1 milyon cevaplayıcı birimden veri toplayıp, işleyip yayınlamaktadır. Öte yandan, Türkiye'nin TÜFE hesaplamalarında gelişmiş teknoloji ve yenilikçi yöntemleri kullanarak da ülkeler arasında fiyat değerlendirme oranı bakımından ilk sıralarda yer aldığına da özellikle dikkat çekmek isterim.

Değerli milletvekilleri, TÜİK bünyesinde ülkemizden uluslararası kurumlara da iletilen istatistiklerin yurt dışına eksiksiz, doğru ve güncel olarak gönderilmesi kapsamında da Uluslararası Veri Gönderim Sistemi yeni oluşturulmuştur; bu da çok değerli bir amaca hitap etmektedir. Uzaktan

erişimle verilerin çalışabilmesini öncelikleyen Elektronik Veri Araştırma Merkezi Projesi için de 3 üniversiteyle birlikte pilot bir çalışma başlatılmıştır.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın bundan sonraki bölümünde genel bütçe ve projelerimizle ilgili de dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Biz, dünyanın birinci liginde yani iddia sahibi bir Türkiye idealini ortaya koyuyoruz ve o yüzden yatırım, üretim, ihracat, istihdam ve büyüme odaklı bir bütçeyi hedefliyoruz. Kendi doğal gazını, petrolünü keşfeden, çıkaran; enerji altyapısını oluşturan bir bütçe bu. Nitekim bu bütçeyle, Karadeniz gazını 2023 yılının ilk çeyreğinde inşallah iletim sistemimize de vermiş olacağız. Yine, bu bütçeyle, Fatih, Yavuz ve Kanuni sondaj gemilerinin ardından daha derin sondaj yapabilme kapasitesine sahip Abdülhamid Han sondaj gemimizi de yola çıkarmış olacağız. Yine, tam 61 milyon kullanıcıya ulaşmış olan e-devlet sistemi hizmetleri, yapay zekâ, bilişim ve teknolojinin yani dijital Türkiye'nin bütçesini oluşturduğumuzun da altını dikkatle çizmek isterim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe, aralarında İstanbul'umuzun göz bebeği Çam ve Sakura Şehir Hastanemiz başta olmak üzere, devrim niteliğindeki sağlık yatırımlarımızın bütçesidir. Bu konut hamlesine özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum çünkü 500 bin sosyal konut, 1 milyon arsa, yine iş yeri hedefiyle cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı konut hamlesinin bütçesi bu aynı zamanda. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Olağanüstü bir kapasite, olağanüstü bir yükseklikle Türkiye'de 1'inci, dünyada 5'inci sırada olan Yusufeli Barajı ama sadece o baraj değil, tüm barajlar, HES'ler, RES'ler, rüzgâr enerjisi, güneş enerjisi, hidroelektrik santraller yani tüm barajlarımızın da bütçesi bu aynı zamanda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O yüzden, bu bütçe, uğruna marşlar bestelenen, millî savunma sanayisi ürünlerimizin, Millî Muharip Uçak'ımızın, denizaltılarımızın, ilk çıkarma gemimizin, İHA ve SİHA'larımızın, KIZILELMA'nın ve TÜRKSAT 6A'nın da bir bütçesi bu aynı zamanda. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

İRFAN KARTAL (Van) – Helal olsun!

TÜLAY KAYNARCA (Devamla) – Bu bütçe, Türkiye'nin yerli otomobili Togg'u milli imkânlarla üreten bir bütçe. Dün Togg buradaydı, gurur duyduk, onur duyduk ülkemiz adına. İşte, Türkiye'nin ilk yerli ve elektrikli otomobilini inşallah 2023'ün ilk çeyreğinde yollarda görmüş olacağız.

Yani sözün özü şu ki cumhuriyetimizin 100'üncü yılında bu bütçe, Türkiye Yüzyılı'nı inşa edecek, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yeni yükseliş destanları yazacak bir bütçe. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken 2023 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Elâzığ Milletvekili Sayın Zülfü Tolga Açar.

Buyurun Sayın Açar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Elâzığ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2023 bütçesi üzerine Adalet ve Kalkınma Partisi adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 1960'lı yıllarda Avrupa ve Amerika'da piyasa ekonomisini güçlendirmek için uygulanmaya başlanan özelleştirme, ülkemizde 1983 seçimleriyle birlikte siyasetin gündemine girmiştir. Rahmetli Özal ile Halkçı Parti Genel Başkanı arasında yaşanan

“satarım” “sattırmam” tartışması özelleştirme konusunda bugün de devam eden karşıt iki siyasi duruşu şekillendirmektedir ancak özellikle özelleştirme karşıtlığı, ilkesel bir pozisyon değil, muhalefete karşı, iktidara karşı alınan siyasi bir duruştur. Muhalefette iseniz özelleştirme karşıtıdır, iktidarın ucundan tuttuysanız 180 derece değişirsiniz ve özelleştirmeye sahip çıkarsınız. Örneğin “Babalar gibi satarım.” diyen Özal’a “Sattırmam.” diyen Halkçı Parti, 1985’te SODEP’le SHP çatısı altında birleşti. O SHP, koalisyon ortağı oldu ve kaderin cilvesine bakın ki Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da SHP’nin iktidar olduğu o dönemde kuruldu. 100’ün üzerinde kamu işbirliğinin hisse satışı SHP’nin de iktidarda olduğu dönemde gerçekleşti. SEK, Et Balık, Yem Sanayi gibi kuruluşların fabrika ve kombinalarının yer aldığı 70 civarında KİT’in işletme devri de o satış döneminde yapıldı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Buyurun, buyurun.

ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Devamla) – Marketteki etiketler üzerinden SEK, Et Balık, Yem Sanayi ve özelleştirilmelerini işaret edip iktidar eleştirisi yapanlara hatırlatmak zorundayım: Afyon, Malatya, Suluova, Kars, Tatvan, Bayburt, Bursa, Kastamonu, Ağrı, Elâzığ, Et ve Balık Kurumunun 11 kombinası; SEK’in 31, ORÜS’ün 9, Sümerbank’ın 7 işletmesi, 2 yem fabrikası, TURBAN’ın 4 oteli, ÇİNKUR’un 3 maden sahası, 13 kamu işbirliğinin hisseleri... Bu özelleştirmelerin tamamı 18 Şubat ile 5 Ekim 1995 ve 30 Ekim 1995 ile 6 Mart 1996 tarihleri arasında yani 50’nci ve 52’nci Hükûmet döneminde yapıldı. Bu hükûmetler tabii ki hepimize bir yerden tanıdık geliyor, CHP’nin iktidar olduğu hükûmetlerdir bunlar. Neymiş yani? Özelleştirme karşıtlığı iktidar olana kadarmış.

BURAK ERBAY (Muğla) – Biz özelleştirmeye karşı değiliz, talana karşıyız.

ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özelleştirmeye pozisyonel bakmayan, ilkesel yaklaşan tek parti AK PARTİ’dir. AK PARTİ, 2002 Seçim Beyannamesi’yle serbest piyasanın daha iyi işlemesi, etkinlik ve verimliliği arttırmayı amaçlayan bir özelleştirme programını muhalefetteyken taahhüt etmiş, iktidara gelince de uygulamıştır. AK PARTİ olarak biz, piyasaya yönelik bir ürünü ya da hizmeti devletin mi özel sektörün mü gerçekleştirdiğinden daha önemli olanın, hizmetin veya üretimin devamı olduğuna inanıyoruz. “Güçlü bir ekonomi için verimliliğin, kalitenin ve piyasa rekabetinin sağlanması gerekir.” diyen bir parti olarak özelleştirme uygulamamızı da bu yaklaşım üzerine inşa ettik. İlkesel bir duruş ve kararlı bir uygulama, özelleştirilen KİT’lerin ülkemiz ekonomisine katkısını, ürettikleri hizmet ve ürettikleri ürünlerin kalitesini ve rekabetçi yapıyı da güçlendirmiştir. Mesela, 2002 yılından sonra özelleştirilen 13 limana 1,8 milyar dolarlık bir yatırım yapılmıştır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Limanlar ilgi alanınızda bakıyorum da.

ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Devamla) – Bu yatırım sonucunda 2002 yılında 132 milyon ton olan elleçlenen yük 2021 yılının sonunda 526 milyon tona ulaşmıştır. Bu da liman taşımacılığımızın ve deniz ticaretimizin 4 kat artması anlamına gelmektedir. Bu örneği şunun için verdim: Muhalefet liderlerinin bir kısmı “Devlette devamlılık esastır.” derken muhalefetteki sözcülerimizin tamamı, sektör sektör özelleştirilmiş olan birtakım firmaların devletleştirilmesi yönünde vermiş oldukları beyanlarla gerek ülkemize yabancı sermaye girişini ve gerekse piyasaya olan güveni aşağılara çekmektedirler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şeker fabrikalarını devletleştiriceğiz, bütün fabrikaları sattınız.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – En çok da liman özelleştirmesi ilginizi çekiyor değil mi?

ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Devamla) – Ekonomik olarak ve siyasi olarak ben hiçbir sözcüyü, hiçbir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Aman ha, dikkat edin liman özelleştirmelerine. İlgi alanınızda ne de olsa.

BAŞKAN – Buyurunuz.

ZÜLFÜ TOLGA AĞAR (Devamla) – Ekonomik olarak devletimize ve milletimize zarar verdiği gibi, siyasi olarak da bu tarz sözlerin, yaklaşımların en ufak bir getirisi olduğuna şahsen ben inanmıyorum. O nedenle, siyasi pozisyonda olan bütün siyaset sözcülerinin de özelleştirme ve ekonomiye olan dillerini daha olumlu yöne çekmeleri konusunda da ben buradan hepinizden ricacı oluyorum.

Sözlerimin sonuna gelirken özelleştirme uygulamalarının her aşamasında, ihaleleri kamuoyuna açık olacak şekilde, şeffaf ve rekabetçi bir ortamda gerçekleştiren Özelleştirme İdaremize, güçlü ve rekabetçi bir piyasanın inşasında önemli mesafeler alan ekonomi yönetimize teşekkür ediyorum.

Türkiye'nin yeni yüzyılı kapsamında açıklanan bu bütçenin de ülkemize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İbrahim Bey, kaç fabrika kapandı onu söylemedi yalnız, AKP döneminde kapanan fabrikaları.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Emrah Karayel.

Buyurunuz Sayın Karayel. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL EMRAH KARAYEL (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığımızın 2023 yılı bütçesi hakkında söz almış bulunuyorum. Sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen yüce milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün Dışişleri Bakanlığımızın 2023 bütçesini yapıyoruz ve genel itibarıyla da bu bütçe döneminde 2023 bütçemizi yapıyoruz, devletimizin 100'üncü yıl bütçesi. Allah'a, bize bu bütçeyi yapmayı nasip ettiği için, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ iktidarı olarak devletimizin 100'üncü yıl bütçesini yapmayı nasip ettiği için hamdediyoruz. Yirmi yıldır bu ülkede bütçeleri gerçekleştiriyoruz ve atılan ne kadar güzel adım varsa bunların hepsinin altında Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ'nin imzası var.

Evet, aynı zamanda 2023 yılı bizim Hariciyemizin 500'üncü yılı. Bu anlamda Hariciyemizin de 500'üncü yılını şimdiden tebrik ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bravo!

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Devamla) – Evet, Türkiye Cumhuriyeti devleti, tarihte kurulan Türk devletleriyle birlikte, Selçuklu'nun ve Osmanlı'nın devamı niteliğinde ve onun mirasçısı olan bir devlettir. Ülkemiz, özellikle son yirmi yıldır güçlenmesiyle birlikte, hem ekonomik olarak hem siyasi olarak hem askerî olarak hem de bilim ve teknoloji alanında güçlenmesiyle birlikte bu iddiasını çok net şekilde ortaya koymaya başladı. Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliğiyle bu iddia devletimizi her alanda lafi dinlenir ve masada söylediğini sahada yerine getirebilir bir hâle getirdi. Bu anlamda bu iddiamızın bundan sonra da güçlenerek devam edeceğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Tabii, dış politikadan bahsederken ülkemizin jeopolitik konumu ve ülkemizin içinde bulunduğu dönem, özellikle son iki yüzyıllık süreçler dikkate alındığında, dış politika ekseninin ülkemizde iç politika ekseninden pek de uzak bir mesafede olmadığını, neredeyse aynı cereyan ettiğini çok net şekilde görebiliriz. Bu anlamda dış politika ve iç siyaset ilişkisi, ülkemizdeki bütün adımlarda ve

ülkemin güçlenmesiyle birlikte içinde atılan adımların yurt dışında da özellikle makes bulması, yankısını bulması itibarıyla son derece önemli. Dolayısıyla emperyal ülkeler, kendilerini “oyun kurucu” olarak tabir eden ülkeler ve özellikle Osmanlı'nın son yüzyılında Osmanlı'nın yıkılması için çaba sarf eden güçlerin hepsi, Türkiye'nin güçlenmesi ve daha önce bizim “gönül coğrafyası” diye ifade ettiğimiz coğrafyada etkinliğini artırmaması için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Bu anlamda iç siyasetteki darbeleri ve muhtıraları da dış siyasetle direkt bağlantılı olarak değerlendirmek gerekir. Ülkemizdeki 60 darbesi, 71 muhtırası, 80 darbesi, 28 Şubat postmodern darbesi ve en son e-muhtıra, aslında aktörleri belki farklı olsa da içerisindeki süreçler farklı olsa da yine ülkemizin hem yurt içinde güçlenmesini hem de yurt dışında bu iddialarını ortaya koymamasını dileyen, bunun için çabalayan güçlerin menfaatine olan adımlar olmuştur. Elhamdulillah, özellikle e-muhtıradan bu yana, AK PARTİ iktidarı olarak milletin iradesine karşı atılan bütün adımları tek tek bertaraf ettik ve devletimizin gücünü tesis etmeye, tahkim etmeye devam ediyoruz.

Evet, ülkemizin dış politikasından bahsettiğimizde özellikle Atlantik ve Avrupa eksenini ülkemizin dış politikasının belki de ana omurgasını oluşturuyor ama özellikle AK PARTİ döneminde Latin Amerika ve Karayipler, Kuzey Afrika ve Körfez ülkeleri, Afrika açılımı, Orta Asya ve Türk Cumhuriyetleri, Balkanlar ve Kafkaslar ve özellikle havzalar bazında baktığımızda Akdeniz, Karadeniz, Hazar ve Basra havzasının son derece aktif şekilde kullanıldığını ve dış politikadaki bu aktif durumun ülkemizin özellikle hem etkinliğini hem de ekonomik ilişkilerini son derece iyi etkilediğini açık yüreklilikle ifade edebiliriz. Örnek vermek gerekirse: Latin Amerika ve Karayipler'le olan ilişkilerimizle, bu ilişkilerin geliştirilmesiyle birlikte orayla olan ticari ilişkimiz yaklaşık 10 kat arttı. Tabii, aslında dış politika dediğimizde bunu sosyal, siyasal, askerî, kültürel, bilimsel, teknolojik ve ekonomik gücünüzden bağımsız değerlendirmek pek de mümkün değil çünkü bu konularda güçlüyseniz, içinde bir birliğiniz varsa, kendi yurdunuzda, devletinizin içinde siyasi bir birliğiniz varsa bunların hepsiyle birlikte masada da güçlü oluyorsunuz ve masada söylediklerinizi sahaya aktarabiliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Devamla) – Evet, biraz önce dış politika ve iç siyasetin birbiriyle bağlantılı, hatta Türkiye'de üst üste gelecek şekilde olduğunu ifade etmiştik. Dış politikada atılan adımlar, hem bizim attığımız adımlar hem ülkemize karşı atılan adımlar milletimizin ekmeğini direkt etkilemekte ve iç siyasetteki güçlü siyasi duruş, güçlü siyasi yapı ve etkinlik de dış politikadaki adımlarımızı tahkim etmektedir. Bu anlamda, Dışişleri Bakanlığımızı, bütün uluslararası kuruluşlar dâhil, aktif yürüttüğü politikadan dolayı bir kez daha tebrik ediyoruz. Bu anlamda, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Dışişleri Bakanlığımıza, Sayın Bakanımızın şahsında bütün emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Devamla) – Özellikle, dün Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi üzerinde konuşma yapılırken, hiçbirimizin tasvip etmediği olay karşısında çeşitli cemaatlerin ve kurumların, özellikle TÜGVA, Ensar, İlim Yayma Vakfı, Birlik Vakfı, TÜRGEV ve Hayrat gibi kurumların isimlerinin zikredildiğini gördüm. Tabii, ceza hukukunda cezanın şahsiliği esastır; dolayısıyla, bu olaydan dolayı bu kurumlardan hiç birinin töhmet altında bırakılmasının doğru olmadığını ifade ediyorum. Bu kurumların ve orada sayılmış olan cemaatlerin hepsi ülkemizin güzide kurumlarıdır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Seslerini çıkarınlar.” dendi, başka bir şey denmedi, “Seslerini çıkarınlar.” dendi.

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Devamla) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Karayel.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mehmet Kasım Gülpınar.

Buyurunuz Sayın Gülpınar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KASIM GÜLPINAR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Avrupa Birliği Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizin Genel Kurulunu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, 1959'da Türkiye'nin 6 üyeli Avrupa Ekonomik Topluluğuna ortak üyelik başvurusuyla başlayan Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, önce “ortak üye” sonra “aday ülke” statüsüyle altmış üç yıldır yani yarım asırdan fazla bir zamandır inişli çıkışlı bir seyir takip etmiştir. Türkiye'yi içine almayan Avrupa Birliği, üye bakımından 1963'ten beri 7 misli genişlemiş ve bugün 27 üyeli bir yapıya dönüşmüştür. Üstelik son dönemdeki yeni üyelerin çoğunun ekonomik, sosyal ve siyasi seviyesi Türkiye'nin gerisindedir. 2005'te başlayan üyelik müzakerelerinde ise 35 fasıldan 16 tanesi müzakerelere açılmış ve bunlardan sadece Bilim ve Araştırma Faslı geçici olarak kapatılmış, diğer fasıllar ise hiç açılmamıştır.

Sayın milletvekilleri, 1989'dan itibaren Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte artık Batı dünyasının stratejik olarak Türkiye'ye ihtiyacının kalmadığını düşünen bir kısım Avrupalı çevreler, o dönemlerde Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin ilerlemesini önlemek için Yunanistan'ın engellemelerinin arkasına saklanırken 2000'li yılların başında ise -bu ilişki bakımından- en büyük hatalarından birini yapmıştır ve hem 1960 Londra ve Zürih Anlaşmalarına hem de sınır sorunu olan ülkeleri üye yapmayacaklarına ilişkin Avrupa Birliğinin kendi genişleme kriterine aykırı olarak Kıbrıs Adası'nda BM öncülüğünde yürütülen barış çalışmalarının somut göstergesi olan Annan Planı'na “hayır” diyen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni bütün adayı temsilen “Kıbrıs Cumhuriyeti” olarak 2004 yılında AB üyesi yapmışlardır; barışa “evet” diyen Kıbrıs Türkleri ise cezalandırılmıştır. Böylece Kıbrıslı Rumların hukuksuz bir şekilde Avrupa Birliği üyesi olmasıyla, Türkiye'nin önüne her Avrupa Birliği platformunda Yunanistan'a ek olarak Kıbrıslı Rumlar da çıkmaya ve Türkiye-AB ilişkilerini zehirlemeye başlamıştır. Nitekim, 35 fasıldan açılmayan ve Avrupa Birliği tarafından bloke edilen bütün fasılların Türkiye'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni tanımamasıyla doğrudan ilgisi vardır.

Değerli milletvekilleri, bir kısım AB çevrelerindeki Türkiye'ye yönelik olumsuz tutum, Avrupa Komisyonu tarafından 9 Mayıs 2021 tarihinde başlatılıp bir yıl süren Avrupa'nın Geleceği Konferansı'na Türkiye'nin çağrılmamasıyla bir üst aşamaya geçmiştir. Ancak, Türkiye-AB ilişkilerindeki bu olumsuz gidişat, Rusya'nın 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'ya saldırması ve iki ülke arasında hâlen devam etmekte olan savaşın başlamasıyla yerini farklı bir çehreye bırakmıştır. Türkiye'nin bu savaşta Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Sayın Bakanımız ve ekibinin olağanüstü çabaları ve gayretleriyle, Cumhur İttifakı'nın da desteğiyle yürüttüğü bir taraftan barışı önceleyen, diğer taraftan Türkiye'nin çıkarlarını gözeten politikası, Avrupa Birliğinin de ezberlerini bozmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Nitekim, Türkiye, Birleşmiş Milletler kararına dayanmadığı için Rusya'ya yönelik AB yaptırımlarına katılmadığı hâlde, parlamenter diploması da dâhil, Avrupa Birliği platformlarında Yunanistan ve Kıbrıslı Rumlar dışında ciddi bir eleştiriye maruz kalmamaktadır; aksine, Türkiye'nin her iki tarafla da konuşabilmesi nedeniyle kolaylaştırıcı ara buluculuğu sayesinde savaşan tarafları barış masasına oturtabilen tek aktör olması, tahıl sevkiyatı krizinin çözümündeki eşsiz katkısı, savaş esirlerinin karşılıklı değişimini mümkün kılan müdahalesi gibi benzersiz rolünün, çoğu Avrupa Birliği

çevreleri tarafından takdir gördüğüne, bir kısım Avrupa Birliği çevrelerinin ise kıskançlık ve hasetlerine neden olduğuna şahit oluyoruz. Ancak, bundan da önemlisi, Avrupa'nın Geleceği Konferansı'ndan dışlanan Türkiye'nin 6 Ekim 2022'de Çekya'nın başkenti Prag'da yapılan ve bütün Avrupa çapında ortak sınamaların ele alınabileceği bir iş birliği ve diyalog platformu olarak işlev görebilecek olan Avrupa Siyasi Topluluğu Toplantısı'na davet edilmesi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da bu zirveye katılması olmuştur.

Sayın milletvekilleri, önümüzdeki dönemde Avrupa Birliği karar alıcılarının Türkiye'ye karşı stratejik körlükle malul politikalar üreteceklerine, Türkiye-AB ilişkilerini Kıbrıslı Rum ve Yunan ikilisinin prangasından kurtarıp daha küresel perspektife sahip bir stratejik bakış açısından bakarak geleceğini hâlâ Avrupa'da arayan Türkiye'nin üyeliğinin önündeki bütün suni engelleri hızlıca kaldırarak üye yapmalarını ve böylece, Avrupa Birliğinin sadece ekonomik değil, aynı zamanda siyasi ve askerî anlamda da gerçek bir küresel güç olmasının önünü açmasını bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MEHMET KASIM GÜLPINAR (Devamla) – Son olarak, Avrupa Birliği Başkanlığının yönetici kadroları başta olmak üzere bütün personeline bugüne kadarki gayretleri için teşekkürlerimi sunuyor, Avrupa Birliği Başkanlığı başta olmak üzere Dışişleri Bakanlığımızın ve Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bütçelerinin hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Berat Çonkar.

Buyurunuz Sayın Çonkar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığımızın ilgili kuruluşu olan Türk Akreditasyon Kurumunun bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, asker, polis, diplomat ve devlet görevlisi tüm şehitlerimizi rahmetle, minnetle yâd ediyorum; gazilerimize Cenab-ı Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de uygunluk değerlendirme alanında akreditasyon hizmeti vermeye yetkili tek kurum olan Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) uygunluk değerlendirme kuruluşlarını ulusal ve uluslararası standartlarda akredite etmek amacıyla 1999 yılında kurulmuş olup ülkemizdeki kalite altyapısının gelişmesi, piyasaya güvenli mal ve hizmet sunumu, yurt içinde ve dışında kaliteli ürünlerin tescillenmesi ve yaygınlaşması açısından önemli görevler icra ediyor. Bilindiği üzere, akreditasyon, tüm dünyada uluslararası ticareti kolaylaştırmak, ürün ve hizmet kalitesini sağlamak ve ticaretin önündeki teknik engelleri ortadan kaldırmak amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Uluslararası gelişmeleri yakından takip eden ve uluslararası alanda lider akreditasyon kurumları arasında yer alan TÜRKAK, kişisel verileri korumak için tasarlanmış yönetim sistemlerini, sağlık alanında araştırmaları destekleyecek biyobankaları; yine, sağlık alanında medikal görüntüleme, gıda güvenliği standardı gibi yeni akreditasyon alanlarını da önümüzdeki kısa süreçte ilk defa olarak faaliyete geçirecektir.

Değerli milletvekilleri, bizler dış politikamızı gelecek yüzyıllara taşıyacak en sağlam temelin sınırlarımızda, bölgemizde ve dünyada barışın temini olduğunu biliyoruz ve yine biliyoruz ki zenginlik daha da zenginleştiği, fakirin ise en temel ihtiyaçlardan mahrum kalmaya devam ettiği bir dünya hiç kimse için güvenli ve huzurlu olamayacaktır. Bu noktada, Türkiye olarak dünyanın her noktasında imkânlarımızı zorlama pahasına insani yardımlarımıza devam ediyoruz. Hemen yanı başımızdaki komşularımıza, tarihte devlet geleneğimizin şekillendiği komşu topraklara, soydaşlarımızın yaşadığı

ata yadigârı dost ülkelere, çok uzaklarda bile olsalar bizden medet uman mazlumların yaşadığı diyarlara dostluk ve kardeşlik elimizi uzatıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın “Dünya 5’ten büyüktür.” düsturuyla daha adil bir dünya düzeninin bayraktarlığını yapıyor; girişimci, ilkel ve insani bir dış politika yürütüyoruz. 255 yurt dışı temsilciliğiyle dünyanın 5’inci büyük diplomatik ağına sahip bir ülke olarak Türk Hava Yolları, Kızılay, TİKA, AFAD, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı gibi yumuşak güç unsurlarımızla ve katkı sunan diğer kurumlarımızın da destekleriyle Birleşmiş Milletlerden İslam İşbirliği Teşkilatına, NATO’dan AGİT’e, G20’den bu yıl Dönem Başkanlığını yürüttüğümüz MIKTA ve Türk Devletleri Teşkilatına kadar tüm çok taraflı platformlarda; sahada ve masada güçlü, yerli ve millî bir dış politikayla akil, adil ve müşfik olmaya devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, normalleşen, büyüyen, bağımsızlığına sahip çıkan ve oyun kurucu hâle gelen Türkiye’den rahatsızlık duyan, Türkiye’yi her alanda sıkıştırmak ve kendi yıkıcı emellerine teslim olmaya zorlamak için faaliyet gösteren sözde müttefik bazı ülkeler ve organizasyonlar, kökü dışarıda olan gayrimillî yapılar ne yaparlarsa yapsınlar amaçlarına ulaşamayacaklar; özellikle güney sınırlarımızda besledikleri ve taşeron olarak kullandıkları başta Kürt kardeşlerimizin düşmanı, eli kanlı PKK-YPG/PYD, FETÖ ve DAESH gibi terör örgütlerine yaptıkları bütün yatırımlar boşa gidecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Terör örgütleri, iş birlikçileri ve onları maşa olarak kullanan ülke ve organizasyonlar hak ettikleri cevabı, en güçlü şekilde ve daha da artan bir şiddetle almaya devam edecekler. Azerbaycan’da, Karabağ’da, Libya’da, Doğu Akdeniz’de, Karadeniz’de, Suriye’de, Kuzey Irak’ta ve dünyanın her köşesinde gücünü gösteren, sözünü dinleten, güçlü bir Türkiye var artık.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde gelişen ve dışa bağımlılığı bitme noktasına yaklaşan millî savunma sanayimiz, geldiğimiz noktada Türkiye’yi ambargolarla terbiye etmeye çalışan ülkeleri çaresizliğe ve Türkiye’yle iş birliğine mahkûm etmektedir. Kahraman güvenlik güçlerimize karada, havada ve denizde güç katan SİHA ve İHA’larımızla, BORA, GÖKDOĞAN, BOZDOĞAN, ATMACA, AKYA, KARAOĞ, OMTAS, UMTAS, BOZOK ve TEBER ve TAYFUN füzelerimizle...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET BERAT ÇONKAR (Devamla) - ...hassas lazer ve kanatlı güdüm kitlerimizle, nüfuz edici ve minyatür bombalarla, yüzde 100 yerli tasarım MİLGEM savaş gemilerimizle; elektromanyetik silah, radar ve elektronik harp gibi modern muharebe silahlarındaki çalışmalarımızla, KIZILELMA ve Millî Muharip Uçak’ımızla ve daha nice yerli ve millî silah, teçhizat ve teknolojiyle gelişmeye, ülkemizin gücüne güç katmaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın “Türkiye, savunma sanayisindeki tüm stratejik ihtiyaçlarını kendisi tasarlayabilir, geliştirebilir, üretebilir; bunların ihracatını yapabilir hâle gelene kadar durmayacağız, dinlenmeyeceğiz, gece gündüz çalışacağız.” sözleriyle ortaya koyduğu vizyona ve milletimizin takdirine mazhar olan sonuçlara dikkat çekerek sözlerimi tamamlıyor, bütçesi görüşülen Dışişleri Bakanlığımızın ve Türk Akreditasyon Kurumunun her kademedeki çalışanlarına teşekkür ediyor, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini karşıladıktan sonra –tabii, böyle bir teamül yok ama- Antalya vekillerimizin Antalya’daki sel felaketiyle ilgili birer dakikalık bir açıklama, söz talepleri olacak; Sayın Grup Başkan Vekillerinden sonra onu karşılayacağım.

Grup Başkan Vekillerimizin sözlerini kesmeyeceğim, onlar tamamlarlar.

Sayın Turan...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, konuşma sırası AK PARTİ grup konuşmacılarına geldiğinde İYİ Parti Grubunun Genel Kurul Salonu'nu terk etmesine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ grup konuşmacılarımız başladığında, birkaç günden beri, İYİ Parti Grubunun Meclisi terk ettiğini gözlemliyoruz; şu an geldiler tabii, baş tacı. Ancak takdir kendilerinin, her karara saygı duyuyoruz. Fakat bu tarz uygulamanın Meclisin genel işleyişine, teamülüne çok yakışmadığı kanaatimi kendileriyle paylaşmak istiyorum. Bu kararı tekrar değerlendireceklerini ümit ediyorum. AK PARTİ de eğer bu tarz devam ederse benzer bir kararı alma hakkını kendisinde görecektir. Bunun da Meclise yakışmayacağını düşünüyorum.

AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Mükemmel.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Kaldı ki -açmak istemezdim ama eylem devam ettiği için söyleyeceğim- o gün yaşanan tatsız konuları kınadık, yanlış bulduğumuzu ifade ettik, Vekilimizi hastanede grubumuz adına ziyaret ettim.

Ama zabıtlarda kendi ifadelerinde var, “O gün 4 AK PARTİ milletvekili var.” diyor arkadaşlarımız. 30'a yakın İYİ Parti milletvekili tam AK PARTİ sıralarına sıfır noktasında duruyorlardı yani 4 kişinin olduğu bir yerde 30 kişinin ne iş yaptığını sormak isterim zatiyelerinize. Zabıtlarda var, Sayın Başkan konuşmacıya ısrarla “Lütfen konuşunuz, lütfen Genel Kurula hitap ediniz.” diyor ama konuşmacı arkadaş konuşmaya başlamadan bizim grubumuzdaki arkadaşlarımıza ısrarla laf atıp gerginlik yaratıyor; ara veriliyor, ara verilince -üzülerek gördük- çok yoğun hakaretler hatta tehditler var. Hüseyin Bey -ben de tanırım, bilirim; ben de o gün yüzünü gördüm, çok gergindi, üzgündü, belki başka bir şey olabilir- çok ağır ifadelerle grubumuza hakaret etti biliyorsunuz. Bunun üzerine Zafer Bey o tehditler karşısında muhtemelen kendini kaybederek istemediğimiz, tasvip etmediğimiz o eylemi yaptı. Yoksa Zafer Bey'i bilenler bilir; beyefendiliğiyle, iş adamlığıyla, naifliğiyle bilinen bir insandır. Gerçekten öyle, tanımanızı arzu ederim, biz tanıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Olur mu ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Meclisin en saldırgan adamlarından birisi ya! Devamlı kavga çıkarıyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Ayrıca, Hüseyin Bey için üzüldük, endişelendik ama Zafer Bey'in de çok sayıda darbı var, yaralanması var; hiç bunları duymadık. Sayın Başkan, o gün geçmiş olsun dilekelerimizi ifade ettik, hastanede ziyaret ettik, konuyu kınadık, yetmedi Zafer Bey'e tüm Meclis olarak beraber ceza verdik. AK PARTİ Grubu “evet” demese sayısal olarak ceza verme imkânı yoktu. Genel Kurulu kapadıktan sonra ceza tartışılmaz biliyorsunuz -biz hâkim, savcı değiliz, zabıtlara bakılır, varsa “Var.” yoksa “Yok.” denir- biz buna rağmen, zabıtlarda olmaması rağmen, kapandıktan sonraki bir eylem için beraberce konuştuk, görüştük “Hakkın, doğrunun yanında yer alalım.” diyerek Genel Kurulun kapanmasına rağmen olan bir işlemlerle ilgili kendi arkadaşımıza “Evet, ceza verelim.” oyu verdik.

Oysa konudan tam bir gün önce, söyleyemeyeceğim şekilde -çok affedersiniz Sayın Başkanım- halk arasında “sinkaf” diye ifade edilen bir küfrü, bir grup maalesef söyledi burada.

CAVİT ARI (Antalya) – Söylemedi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Zabıtlarda var, lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Söylemedi, iyi oku.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Meclis Başkanı oylamaya davet etti “Bu küfür Meclise yakışmaz, yanlış yapıyorsunuz.” dedi ve oylamada AK PARTİ, MHP -yanlış bilmiyorsam- HDP “Bu küfür yanlıştır.” deyip “evet” oyu verdi cezaya ama CHP de İYİ Parti de maalesef bu ağır küfre “Evet, ceza verin.” diyemedi. O zaman, şimdi, biz de kızıp “O küfre ceza için ‘evet’ demediniz.” deyip çıkalım mı İYİ Parti konuşurken?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu, bütçeden önceydi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bu tarz, doğru bir yaklaşım değil Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakınız, İYİ Partinin küfrüyle maruf bir vekili -yine söyleyemeyeceğim bir dili- Ticaret Bakanımız kürsüdeyken ve gerginlik falan yokken, kavga falan yokken bir rakamdan dolayı çok ağır bir küfretti; hatırlarsınız. Ne Meclis Başkanlığı ceza verdi o İYİ Parti Vekiline ne de İYİ Parti Grubu ceza verdi ama biz kendi Vekilimize doğru bulmadığımız için ceza verdik. Soruyorum: O zaman biz de şimdi, Denizli Vekilinin küfrünün İYİ Parti tarafından cezalandırılmasına kadar İYİ Parti varken çıkalım mı dışarıya? Bu üslup doğru değil.

Eleştirin, kızın, baş tacı; “Bunu bir daha yapmayalım.” deyin, baş tacı; beraber oturalım, yapacağımız bir şey varsa yapalım, baş tacı ama Genel Kurulu sayısız gün terk etmenin kimseye faydasının olmadığı kanaatindeyim Sayın Başkanım.

Adaletin kestiği parmak acımaz, ceza verdik; baş tacı ama adaletsizliğin ezdiği vicdan da ömür boyu sızlar. O yüzden ben bu kararın bir daha gözden geçirilmesini ümit ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Son cümle Başkanım, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurunuz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Konu tatsızdır. Konu tek taraflı değildir, kavgayı başlatan AK PARTİ değildir, tek mağdur Hüseyin Bey değildir. İYİ Partili arkadaşlarımızın bu kararı tekrar gözden geçirmesini öneriyorum Sayın Başkanım.

BURAK ERBAY (Muğla) – Küfür olayı da dediğiniz gibi değil, başka.

BAŞKAN - Sayın Daniş Beştaş...

19.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Antalya'da yaşanan sel felaketine, TÜİK'in bugün açıkladığı işsizlik verilerine, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin asgari ücret beyanına ve Hiranur Vakfındaki meseleyle ilgili yeni bir şey öğrendiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Benim başka bir konu ama neyse...

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Antalya'ya geçmiş olsun dileklerimizi paylaşmak istiyorum. Antalya Vekilimiz ayrıntıları açıklayacak.

Sayın Nebati buradayken... Bugün TÜİK verileri açıklandı, işsizlik verileri açıklandı; maalesef tablo hiç iç açıcı değil, hem de TÜİK verileri olmasına rağmen iç açıcı değil yani yanlı bir veri olmasına rağmen. Yani beşte 1 atıl iş gücü oranı var. Neden bu iş gücü oranı var? Bunun yanıtını açıkçası tartışmamız gerekiyor. Geniş tanımlı işsizlik verileri dedikimiz... Yani milyonlarca genç üretimden kopmuş ve maalesef çözümü, çareyi, yaşamı yurt dışında, Türkiye dışında arıyor; bu, bütün verilere de yansıyor. Fakat bu işsizlik verilerinde -yani verileri tekrar açıklamayım ama zaten ayrıntıları kamuoyuyla paylaşıldı- burada, bu TÜİK işsizlik verilerinde o gençler yok, emeği sömürülen milyonlarca kadın da yok, bir de ne istihdamda ne de eğitimde olan milyonlarca gence dair de herhangi bir veri yok maalesef.

Şimdi, TÜİK, işsizlikteki artışı saklasa da yeni ekonomi modelinin çöküşünü bizce işsizlik verileri üzerinden de bir kez daha açıkladı. Yani temel espri, yeni ekonomik modelde TL'nin ucuzlaması ve bu ucuzlama üzerinden ihracatın artmasıydı. İhracat artacak ve bu, üretimi artırıp işsizliği düşürecekti ancak burada peri masalını işsizlik verileri de yalanladı.

Bir de Sayın Bakan bugün bir açıklama yapmış, düşmüş basına. Yani bir anlamda “Asgari ücret artışı enflasyonun düzeyini aşmazsa iyi olur. Asgari ücret artmasın, enflasyonu da artıracak, fazla arttırmayalım.” gibi bir okumamız var. Ya, kimden yanasınız Sayın Bakan? Milyonlarca asgari ücretli var ve asgari ücretin sınırını biliyoruz, açlık sınırında. Bu konuda da açıklamanızı dinlemek isteriz.

Sayın Başkan, bitireceğim ama çok önemli bir veri tespit ettim, bu Hiranur Vakfındaki meseleyle ilgili görüşüm ilgililerle ve yeni bir şey öğrendim. Şimdi, o gün Aile Bakanı dedi ki: “30 Kasımda ŞÖNİM’e başvurdu.” Doğru, bu veri elimizde fakat 30 Kasımda savcılığa da başvurmuş, kız çocuğu savcılığa da başvurmuş. Bunu sakladı, bu yeni bir bilgi. Ve 4 Aralıkta ŞÖNİM’e yerleştiriliyor. Savcılık soruşturması devam ederken ve tahmin edin -Türkiye tahmin edemez, bilmiyor- ne zaman iddianame hazırlanıyor biliyor musunuz? İki yıl sonra, 30 Ekim 2022’de iddianame hazırlanıyor. Şunu özetleyeyim: 30 Kasımda Aile Bakanlığı harekete geçmiyor, iki yıl boyunca kılımı kıpırdatmıyor savcılığa yansıyan bu kadar vahim bir olayda. Bu da yetmiyor, 30 Ekim 2022’de dava açılıyor, orada da müdahil olmuyor. Ne zaman müdahil oluyor? 3 Aralıkta Timur Soykan bu haberi yapıyor, sonrasında Aile Bakanı müdahil oluyor. Burada aleni bir şekilde failin, failerin, tecavüzün, istismarın korunması var; bunu tekrar tekrar söylüyoruz. Resmî veriler iktidar sözcülerini, Aile Bakanını yalanlıyor; iki yıl boyunca neyi beklediniz? İki yıl sonra dava açıldı, niye müdahil olmadınız? Kimden yanasınız? Çocuktan yana olmadığımız belli.

Teşekkür ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çok ayıp ama bunu sabah tartıştık Başkanım.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Bülbül...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bir de Hıdır Çakmak’a bir bakın, 4 çocuğa tacizde bulundu. Hıdır Çakmak; bir Google’dan girin de... 4 çocuğa tacizde, tecavüzde bulunan Hıdır Çakmak.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ona da karşıyız.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Hangi sivil toplum örgütüne mensup Hıdır Çakmak?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Yarıştıracak mıyız Zülfü Bey şimdi bunları? Kötülüğü mü yarıştıracamız yani?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben yeni bilgi edindim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz savunuyor musunuz onu?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Savunuyor musun ya?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Savunuyor musunuz? Siz savunuyor musunuz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben savunmuyorum, lanetliyorum ben. Ona da bakalım, onu da gündeme getirelim, onu da gündeme getirelim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Kötülüğü yarıştıramazsınız, kötülük kötülüktür efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz savunuyor musunuz bunu? Onu mazur göstermeye mi çalışıyorsunuz, onu mazur göstermeye mi çalışıyorsunuz?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Lanet olsun diyorum ben ama onu da gündeme getirelim.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Kötülük kötülüktür, kötülüğü yarıştıramazsınız, kim yaparsa kötülüktür. Yarıştırmayın, ayıptır ya!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama olur mu? O zaman niye saldırıyorsun?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Yarıştıyorum ama yarıştıramazsınız, ayıptır ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onu mazur göstermeye çalışıyorsan çık söyle.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

20.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Antalya'da yaşanan sel felaketiyle alakalı olarak, Kumluca ve Finike ilçelerimizde dün gecedan itibaren oldukça sıkıntılı saatler yaşandığını öğrenmiş bulunuyoruz. Burada yaşayan vatandaşlarımıza büyük geçmiş olsun diyoruz. Kalp krizi geçirerek hayatını kaybeden bir vatandaşımızın olduğunu da öğrendik (*) kaybettiğimiz vatandaşımıza da Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyoruz. İnşallah, ortaya çıkan maddi zararlar, hasarlar devletimiz tarafından gerektiği şekilde tespit edilip karşılanacaktır. Duyduğumuz, gördüğümüz kadarıyla... Yeniden birtakım yağış uyarılarının yapıldığını görüyoruz. Bu vesileyle, oluşabilecek zararların önüne geçmek açısından vatandaşımızın da gerektiği şekilde tedbirlerini almasının ilerleyen süreçte önemli olacağı kanaatindeyiz.

Saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu...

21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Antalya'da yaşanan sel felaketine ve Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DUR SUN MÜSA VAT DER VİŞ O Ğ LU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Antalya'da yaşanan sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşımıza Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı diliyorum. Ayrıca, felaketten zarar gören bütün vatandaşlarımıza da geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

6 Aralık tarihinde gerçekleştirilmiş ve bizim “ağır bir şiddet olayı” diye tarif ettiğimiz olaydan sonra partimizin almış olduğu ve uygulamaya da devam ettiği bir karar var. Aslında, bu bir karar değil, bir kararlılık ifadesidir ve çok doğru anlaşılması lazımdır. Konuyu çarpıtmanın, haklı gerekçeler oluşturmaya çalışmanın, faile haklılık kazandırmaya gayret sarf etmenin hiç kimseye bir faydası yoktur. Göz göre göre Türkiye Büyük Millet Meclisinde, hiçbir gerekçe oluşturulamaksızın gerçekleşmiş olan bu olayı bir kere daha kınıyorum. Olayın vahameti üzerine ve gerçekleştirilen fiilin bir şiddet olması münasebetiyle de Meclis İçtüzüğü' müzün 161'inci maddesi devreye sokulmuş, bu kapsam içerisinde o fiili işleyen milletvekiline de Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün partilerin katılımıyla birleşimden çıkartılma cezası verilmiştir.

Şimdi, burada bizim söylediğimiz şudur: “Geçmiş olsun.” demeye geldiniz, hastaneye kadar geldiniz; burada grubumuzu ziyaret ettiniz, geçmiş olsun dileklerinizi şahsen ilettiniz. Özür dileyen

(*) Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 738'inci sayfasında “Açıklamalar” bölümünde yer almaktadır.

falán da yok da aslında yani hiç olmazsa insan mahcubiyetini ifade eder resmî olarak. Şimdi, geliyorsunuz sanki ortada karşılıklı bir kavga varmış da böyle bir olay olmuş, Hüseyin Bey şöyle demiş, İYİ Parti Grubu böyle davranmış vesaire türünden delil ihdas etmeye uğraşıyorsunuz; ben bunu sizin hukukçu kimliğinize yakıştıramıyorum. Ya da 4 kişi varmış, biz 8 kişiymişiz de biz kalabalıkımız, saldırmışız türünden birtakım ifadelerde bulunuldu dün de; bunu da yadırgıyorum, kınıyorum ve sizlere yakıştıramadığımı ifade ediyorum. Olay açık ve nettir. Bakın, ben olay günü buradayım, olayın da bizzat içindeydim; neler olduğunu, neler yaşandığını biliyorum. Bizden özür dilemekten şayet hicap duyuyorsanız ben buradan söyleyeyim: Özür dilenmesi icap eden 2 kişi daha var. Biri Adalet ve Kalkınma Partisinin Meclis Divan Kâtibi olan Bayram Bey; o, saldırganı tutmak için orada uğraşüyor –tarafından itildi- biri de Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda bize Riyaset eden Sayın Süreyya Sadı Bilgiç; olayı engellemeye çalışırken, saldırganı tutmaya çalışırken saldırgan tarafından tam bu Komisyon üyelerinin bulunduğu yerde itildi, az kalsın Sadı Bey de düşüyordu; anlatabiliyorum. Şimdi, eğer o kişi, Sadı Bey’den özür dilediyse, Bayram Bey’den özür dilediyse adalet var, hak var, hukuk var, her şeyden önemlisi Allah var ya. Adam yani “Allah” der de hiç olmazsa gerçeklerin üstünü örtmeye çalışmaz, insan biraz utanır.

Bir de bu olaydan sonra “Böyle şeyler olur. Kimseden özür dilemeyeceğim.” türünden açıklaması var.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Öyle bir açıklama yok Başkanım.

DURŞUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bir başka milletvekilinizin, bir Balıkesir Milletvekilinizin de...

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Öyle bir açıklama yok.

DURŞUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Benim sözümü kesmeyin; böyle başlıyor her şey zaten, biraz nazik olalım birbirimize karşı.

Dediğimize katılıyorum, bu doğru bir yöntem değil ama siz doğruyu yapmadığınız için biz doğru olmayan bir protesto yöntemi kullanıyoruz; mesele bu. Yoksa “Geldik, biz adama ceza verdik Meclis olarak.” Hayır, ceza vermediniz siz Meclis olarak; Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğü’nün amir hükmünü uyguladı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Oylamaya sunduk Başkanım.

DURŞUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Oylamaya sunuldu, oy verdiniz; biz de onun için teşekkür ettik size ama bunu lütfen sürdürmeyelim.

Kararımızı gözden geçirmemizi ifade ettiniz, o, yerinde ve haklı bir taleptir. Zaten gruplar adına görüşmeler yarın tamamlanıyor, gözden geçirmeye falán da gerek yok. Yarın biz yapmış olduğumuz ve sizden beklentimize karşılık bulamadığımız bu protestoyu da -zaten kendiliğinden- ortadan kaldıracamız. Yani ama şunu yapmayalım: “Efendim, bu kavga sebepsiz şu...” Bu kavga doğrudan doğruya sebepsiz çıkmıştır, gerekçesi yoktur. Bu saldırının adı şiddettir, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaşanmaması gereken şeydir. Bunu İYİ Partili de yapsa, sert ve kaba dili İYİ Partili de kullansa, AK PARTİ’li de kullansa, CHP’li de kullansa bu, kabul edilebilir değildir. Kabul edilemeyecek bir şeyi tevîl etmeye kalkışmak da siyasi nezaketle ve gerçeklerle bağdaşmaz.

Sabrınız için teşekkür ediyorum.

Başkanım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

22.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, derdim polemik yapmak değil, kayda geçmesi için söyleyeceğim: O günü aklayan, o günü paklayan bir tavır içerisinde değilim, o günü konuşmuyorum aslında. O günden kaynaklı sonraki kararı konuşuyorum, takdir zatialiniz. O günü hafifleten falán bir şey söylemiş değilim, o günü konuştuk, kapattık.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Güzel.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O günden sonraki süreçte İYİ Partinin tavrını gözden geçirmesini tavsiye ediyoruz; takdir zattalınızın, haddimiz değil tavsiye etmek, söylüyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben de kayıtlara geçsin diye söyleyeyim. . .

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, çok özür diliyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Bir de Sayın Başkan konuşmasında “Resmî olarak geçmiş olsun demediler.” tarzı bir ifadede bulundu. Hayır, o gün ben nöbetçi Grup Başkan Vekiliydim, en sert hâliyle konuyu kınadık, eleştirdik, geçmiş olsun dileklerimizi ilettik.

Bir de “Zafer Bey’in ‘Özür dilemiyorum.’ tarzı bir açıklaması var.” dediniz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben isim falan vermedim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Buna ilişkin basında bir metin çıktı, doğru diyorsunuz ama bu yalanlandı, böyle bir açıklaması olmadı Zafer Bey’in.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Doğrudur, olabilir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Yoksa, Zafer Bey’i tanısanız öyle dediğiniz tarzda bir açıklama yapacak insan değil yani Başkanım.

23.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım, şimdi şunu söylüyorum: Gerçekten polemik yanlısı değilim, polemikten de ne kadar kaçtığımı en iyi siz bilirsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Baş tacı.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ortada bir olay var. Bakınız, kişiyi orada -yani davranış bozukluğu arkadaşlarımız tarafından da bilindiği için- engellemeye çalışan bir Divan Kâtibimiz var, onun elinden kurtuluyor.

Bakın, olay filan yok burada; millet birbirine bağırıyor, her zaman bağırıyoruz, o bağırarak da çok anlamsız; birbirimizi itmemiz kâkımız da ziyadesiyle anlamsız; bunları kabul etmemek mümkün değil. Ama orada, böyle bir şeyi yapabilir bu arkadaşım diye tutulmaya çalışılıyor Bayram Bey tarafından, peşinden koşarak geliyor. Ben bunu görüntülerden izledim yani olayın içinde olsam belki de kendimi önüne atardım yani düşün diye. Şurada Süreyya Sadi Bilgiç Bey kendisini zapta uğraşılıyor, tutmaya değil. Süreyya Sadi Bey’i de itiyor, Süreyya Sadi Bey düşmekten zor kurtuluyor, hatta kendisini tutuyorlar.

Ya, orta yerde bir ayıp var, biz de kurumsal olarak... “Keşke olmasaydı.” dediniz ya, “Keşke yaşanmasaydı.” diye ifade ettiniz ya, bu cümleyi “Kurumsal olarak özür diliyoruz, bir daha yaşanmasını istemiyoruz.” deyin ya. Yani biz de insanız, biri demiş işte: “Etteniz, kemikteniz, sudanız; olur böyle şeyler.” Böyle şeyler her yerde olur, burada olmamalı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Olmamalı zaten.

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Hiçbir yerde olmamalı.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Biz birbirimizin siyaseten düşmanı değiliz, biz siyasi rakipleriz ya.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Benim meramım bu yani bu bir şey değil, bu kadar lafa da gerek yok, tamam. Kurumsal olarak özür dilemenin ne şeyi var?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O günü konuşmuyoruz, sonraki kararı konuşuyoruz Başkan. Yoksa İYİ Partiden de ceza alan arkadaşlarımız oldu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Kurumsal olarak bir milletvekilimiz böyle bir şey yaparsa, yine kurumsal olarak bir milletvekilimiz yanlış bir dil kullanır, hakaretimiz bir beyanda bulunursa -geçmişte atlamışsak bugün söylüyorum, varsa böyle bir kusurumuz, kabahatimiz, ayıbımız-hem milletimizden hem Türkiye Büyük Millet Meclisinden özür dileriz, ne var yani.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Baş tacı, çok kıymetli, çok kıymetli.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Aynı şeyi sizden bekliyoruz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

24.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Antalya'da yaşanan sel felaketine ve Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, öncelikle Antalya'da yaşanan, başta Kumluca, Finike, Demre ilçelerinde de ağır hasara neden olan sel felaketiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi olarak milletvekili arkadaşlarımız, orada gereğini yapıyorlar, takip ediyorlar, çok üzgünüz. Bu konuda zarar gören vatandaşlarımızın bir an önce zararlarının karşılanmasını istiyoruz. Biz bir ölüm haberi almadık, böyle bir ölüm haberi var mı? Bilmiyorum ancak inşallah, böyle bir haberle tekrar karşı karşıya kalmayız.

Adalet ve Kalkınma Partisinin sözcülerinin konuşmalarını dikkatle dinledik. Arkadaşlar, 2023'e hedef koydunuz, "Yirmi bir yıldan beri biz bu bütçeyi yapıyoruz." diye övünüyorsunuz. Suriye'deki Esad otuz beş yıldan beri yapıyor, Mısır'da Mübarek kırk yıldan beri yapıyor, bu sizin seçimle ilgili övünebileceğiniz bir şey değil ki demokrasiyle övünmeniz gerekir, özgürlüklerle övünmeniz gerekir, adaletle övünmeniz gerekir. (CHP sıralarından alkışlar)

"Dış ticaret açığını azaltacağız." demiştiniz, azaltamamışsınız yani nasıl böyle azalttık falan filan diyorsunuz? Cari işlemler fazla verecekti, vermemiş; şu anda Merkez Bankasında eksi 40 milyar dolar açığınız var, Merkez Bankasının rezervleri artacaktı, artmamış, eksiye düşmüş; ekonomide dolarizasyon azalacaktı, olmamış; enflasyon düşecekti, düşürememiştiniz; işsizlik azalacaktı, azalmamış ama bunları nasıl söylüyorsunuz, ben anlamıyorum.

Bir de değerli arkadaşlar, ne demiş Peygamber'imiz: "İlim Çin'de dahi olsa -gidin, orada bulungidip alınız." Peki, biz bilim için, teknoloji için, evet, dünyada, her yerde Türkiye'nin eşit rekabet koşulları içerisinde mücadele etmesi için gerektiği şekilde herkesle görüşürüz ama biz dün Mısır'daki Sisi'ye "vatan haini" deyip rabia işareti yapıp o aynı elle gidip onun elini sıkmayız. (CHP sıralarından alkışlar) Biz Birleşik Arap Emirlikleri'nin "Katli vaciptir." dedikten sonra, bu adamın bütün yaptıklarını bildikten sonra, buradaki kalkışmaya neden olduğunu bildikten sonra para için gidip onun elini sıkmayız. Siz kendinizi bizimle karşılaştırmayın arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, biz düzeltme yapayım ben konuşmamla alakalı, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbül.

25.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerini düzelttiğine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Demin Antalya'yla alakalı bir konuşma yapmıştık, geçmiş olsun dilekelerimizi de iletmiştik. Yalnız, bu can kaybıyla alakalı olarak, bu zaten bir boğulma vakası (*) işte, sele kapılma vakası değilmiş. Valilik ve AFAD tarafından da henüz teyit edildiği yönünde bir bilgi yok; basına bu şekilde yansıdı, bir kısmı basına yansımış. Dolayısıyla, onun netlik arz etmediğini ifade etmek istiyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok değil mi Levent? Daha yok. Var mı şu an?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Var ama netleşmiş değil. Selden dolayı kısmı netleşmiş değil, o açıdan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Cevap vermeyelim mi Başkanım?

BAŞKAN – Hayır efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Peki, takdirinize sunuyoruz.

Ama şunu söylemek lazım: Esad ile Türkiye'nin bu kıyasının AK PARTİ'yle değil bu millete haksızlık olduğunu düşünüyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Köse, buyurunuz efendim.

26.- *Antalya Milletvekili Mustafa Köse'nin, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması*

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün gece Kumluca ve Finike'de aşırı yağış sebebiyle sel felaketi meydana gelmiştir. Öncelikle, Kumluca'ya, Finike'ye, tüm hemşehrilerimize geçmiş olsun diyoruz.

Kumluca'da metrekareye 207 kilogram yağış düşmesi sonucu Toptaş ve Baysı Dereleri taşmış; Salur, Ortaköy, Hacıveliler, Göksu, Sarıcasu, Kavak, Toptaş köylerinde yaklaşık 6 bin dönüm tarım arazisi, şehir merkezinde 100'ün üzerinde dükkân ve 30 civarında ev, 150'nin üzerinde araç hasar görmüştür. Finike'de ise Karşıyaka, Yeşilyurt, Turunçova ve Hasyurt mahallelerinde aşırı yağış sebebiyle yollarda su taşması meydana gelmiş olup ilk gelen bilgilere göre 14 ev, 17 araç hasar görmüş, tarım arazileri zarara uğramıştır. Meydana gelen sel felaketinden etkilenen tüm hemşehrilerimize geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Kumluca'da Hasan Demir isimli hemşehrimiz gece serasında zarar olup olmadığını kontrol ederken kalp krizi geçirerek hayatını kaybetmiştir. Merhuma Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyoruz.

Devletimizin tüm kurumları afet olur olmaz harekete geçmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı...

27.- *Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması*

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, dün gece Antalya'nın Kumluca, Finike ve Demre ilçelerinde meydana gelen, belki de son elli yılın en şiddetli yağışları nedeniyle ilçe merkezlerinde ve ekili, dikili alanlarda büyük zararlar meydana geldi. Ben öncelikle ilçe halkımıza geçmiş olsun dilekelerimi iletiyorum.

(*) Bu düzeltmeye ilişkin ifade bu birleşim Tutanak Dergisi'nin 734'üncü sayfasında yer almaktadır.

Bir an evvel, vatandaşlarımızın, üreticilerimizin yaralarının sarılmasını, zararlarının giderilmesini ve özellikle de üreticilerimizin bankalara olan borçlarının ertelenmesini talep ediyorum. Geçmiş olsun dileklerimi tekrar iletiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

28.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbul'ün, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Antalya'da Kumluca ve Finike başta olmak üzere özellikle üreticilerin seraları, konutları ve araçları sele kapılmış; çok büyük ölçekli zarar meydana gelmiş ve serasını kontrole giden Hasan isimli bir canımız yaşamını kaybetmiştir maalesef. Bundan dolayı özellikle Antalya halkına, Kumluca halkına ve bütün Türkiye'ye geçmiş olsun diyor, başsağlığı diliyoruz.

Üreticilerin çoğu burada kiracı konumundadır. Özellikle üreticilerin zararlarının bir an önce karşılanması; yine, evlere, araçlara dair zararların bir an önce karşılanması; kapalı olan yollar var, bunların açılması ve diğer hasarların giderilmesi gerektiğini söylüyor; bir kere daha Antalya halkına; Kumluca, Finike, Demre'ye ve Türkiye'ye geçmiş olsun diyor, sevgi ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Dışişleri Bakanımız...

Buyurunuz efendim.

29.- Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, tüm gruplarımıza geçmiş olsun dilekleri için teşekkür ediyoruz. Ayrıca, Antalya milletvekillerimize verdikleri bilgiler için de teşekkür ediyoruz. Onları tekrar etmeyeceğim ama özellikle Kumluca merkezinde ciddi hasarlar var, 6 bin dekar hem sera hem narenciye bahçesi etkilenmiş. Yine, 150 iş yeri ve 25 eve su girdiğini de görüyoruz, 100 civarında aracın da etkilendiğini görüyoruz. Elbette devletimizin tüm kurumları orada, Büyükşehir ve ilçe belediyeleri de orada araçlarıyla. AFAD, Sağlık Bakanlığı, Karayolları Bölge Müdürlüğü -ilçeler dâhil- DSİ Bölge Müdürlüğü, Orman Bölge Müdürlüğü, Jandarmamız bölgede vatandaşlarımıza yardım ediyorlar. Sabah Sayın Valimizden de bilgi aldık, kendisi de oraya ulaşmıştı Sayın Başkanım. Yine, AKUT, İHH gibi insani yardım kuruluşlarının da sahada olduğunu gördük; onlara da çok teşekkür ediyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız bizzat takip ediyor ve İçişleri Bakanımız Sayın Süleyman Soylu da bölgeye gidiyor.

Tabii, bir vatandaşımız kalp krizi sonucunda hastanede vefat etti; Allah rahmet eylesin. Her zaman olduğu gibi devletimiz böyle durumlarda, afet durumlarında vatandaşımızın, milletimizin yanındadır. Tespitler yapılıyor, bu tespitler yapıldıktan sonra elbette bu zararların karşılanması konusunda ne gerekiyorsa onu da yapacağımızı söylemek isterim.

Finike'de, yine Demre'de de biraz yağmur oldu, hatta Aksu ve Serik bölgesi de dün gece yağmurdan etkilendiler ama çok şükür oralarda çok ciddi hasar yok. Yağmura karşı hep beraber, kurumlar olarak da ve vatandaşlarımız olarak da dikkatli olmamızda da fayda var.

Arz ederim.

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.43

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ**KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU İHALE KURUMU (Devam)

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)

1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)**1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU(Devam)**1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN – 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz. Komisyon yerinde.

Şimdi söz sırası İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Durmuş Yılmaz'da.

Buyurunuz Sayın Yılmaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mensubu olduğum İYİ Parti Grubu adına Hazine ve Maliye Bakanlığının ilgili kuruluşları olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Gelir İdaresi Başkanlığı ve Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 yılı bütçesi hakkında görüşlerimizi paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 6/12/2022 tarihli oturumunda AK PARTİ Bursa Milletvekili Zafer Işık tarafından gerçekleştirilen milletvekilimize yönelik şiddet eylemi demokrasimize, yüce Meclisin mehabetine yakışmayan bir olay olarak Parlamento tarihine geçmiştir. Bu elim olayı şiddetle kınıyoruz. Hiçbir ahlaksız yumruk bizi hakkın ve hakikatin yolundan ayıramayacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, önce bazı sayıları paylaşmak istiyorum. 2023 yılı bütçesi 2022 yılı bütçesi ödeneklerine göre -ek bütçe hariç- yüzde 155,9 artıyor, ek bütçeyi dâhil ettiğimizde artış oranı yüzde 56,2. Yıllık enflasyonun yüzde 80'in üzerinde olduğunu düşündüğümüzde takdir edersiniz ki burada reel bir artış söz konusu değil, dolayısıyla bu sene aynı parayla yaptığımız hizmetin gelecek sene enflasyon böyle devam ettiği sürece ayınısını yapmanız pek de mümkün olmayacak gibi görünüyor.

Bütçenin yapısına baktığımızda, harcama tarafından baktığımızda, son derece donuk ödemeler var, mali alan yok. Örneğin, savunmadan kısıyım da eğitime para aktarayım diyebilecek durumda değiliz, efendim, cari harcamaları kısıyım da yatırımları artıralım diyebilecek durumda değiliz. Dolayısıyla bütçenin bütün ödenekleri önceden belli; personel, faiz, SGK ödemeleri, görev zararları ve cari transferlere gidiyor, hiçbir hareket alanı yok siyasi iradeye.

Gelir yönünden baktığımızda, dolaylı vergiler ön planda. Dolaylı vergiler, bildiğiniz gibi, çok adil vergiler değil. Harcamalar vergilendiriliyor, harcamalarda öne çıkan gelir kalemleri; ÖTV, motorlu taşıt vergileri, alkol, tütün gibi vatandaşın yapması zorunlu olan harcamalar. Dolayısıyla burada önemli bir gelir dağılımını bozucu etkisi var. Gelir vergisi yönünden de, kurumlar vergisi ve gelir vergisine, emekçilerin ödedikleri vergiye baktığımızda yük yine de emekçilerin üzerinde.

Öbür taraftan, ekonomiyi düzenlemek, uzun vadeli teşvikler vermek ve dolayısıyla verimliliği artırmak amacıyla yapıldığı söylenen 994 milyar TL tutarında bir vergi harcaması var. Dar gelirli buradan da maalesef bir gelir elde edemiyorlar, bir fayda elde edemiyorlar.

2023 yılı için öngörülen, tahmin edilen millî gelir 18,6 trilyon TL. Bu rakamdan hareketle bazı rasyoları paylaşmakta fayda var diye düşünüyorum. Giderlerin bu millî gelirden aldığı pay yüzde 24; gelirlerin payı yüzde 20,4; faizin net vergi gelirin oranı yüzde 17,7; faizin net bütçe gelirin oranı yüzde 14,8; net gelirin bütçe giderine oranı yüzde 71,6; net bütçe gelirin bütçe giderinin toplamına oranı yüzde 85,2. Bu oranlara baktığımızda yıllar itibarıyla çok fazla bir dalgalanma görünmüyor. Genellikle bunun nedeni, pastanın küçük olmasından kaynaklanıyor. 1976 yılında Türkiye ekonomisi, dünya sıralamasında 16'ncı sıradaydı; geçen zaman zarfında, uzun müddet 17'nci sırada kaldık. İddia oydu ki biz 2023'te 10'uncu sıraya gelecektik ama bugün geldiğimiz nokta maalesef 21'inci sıraya gelmek oldu. Bütün bunlara baktığımızda ortaya şu çıkıyor: Biz, 2013 yılında ulaştığımız millî gelir seviyesinden son dokuz yılda maalesef, patinaj yapıp yapıp çok aşağılara geldik ve dolayısıyla da...

“Yıllık yüzde 22 büyüdük, OECD’de en fazla büyüyen ülkeyiz, Çin’den sonra 2’nci büyüyen ülkeyiz vesaire.” Bütün bunlar doğru olsa bile ki doğru fakat bunun nihai sonucu, ülkenin geldiği yer, 700 milyar dolar ile 800 milyar dolar arasında bir bölgede patinaj yapıp duruyoruz; işin özü, esası bu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) İsterse yüzde 50 büyüyün ama millî gelir artmıyor. Dolayısıyla, ben isterdim ki bundan bir asır önce aziz milletimizin büyük fedakârlıklarla kurduğu bu yüce Meclisin çatısı altında, millet egemenliğine dayanan cumhuriyetimizin 2’nci yüzyılı eşğinde “Daha iyisini nasıl yapabiliriz?”i konuşalım.

Ve yine gönül isterdi ki millet egemenliğinin en temel şartlarından biri olan bütçe hakkı, artık ülkemizde sadece kâğıt üstünde kalmış bir kavram olmasaydı. Yasama organının yürütme organı tarafından yapılacak harcamalar ile bunların karşılığında toplanacak vergiler konusunda söz sahibi olması demek olan bütçe hakkı, Avrupalı milletlerin elde etmek için yüzyıllar boyunca kanlı mücadeleler verdikleri ve demokrasilerinin en kutsal değerlerinden biri olarak gördükleri bir kavramdır. Bu kavramın kıymetini maalesef bilemedik ve bugün Parlamentomuz bütçe hakkını hukuken olmasa bile fiilen kaybetmiş durumdadır. Şayet, bu hak korunabilmiş olsaydı biz, burada muhalefet partileri olarak temsil ettiğimiz halkımızın yarıya yakın kesiminin, derin yoksullukla boğuşan geniş kitlelerin, yatağına aç giren çocukların sesini iktidara duyurabilir, eleştirilerimizin dikkate alındığını görebilir ve halkımızın parasının nereye ve nasıl harcılandığını hesabını sorabilirdik. Fakat, geldiğimiz noktada ne yazık ki bunlara imkân bırakılmadı. Bırakın Meclisin bütçede söz sahibi olmasını, mevcut iktidar ne yazık ki artık bütçenin yapısıyla ilgili şekil şartlarına bile uymaya tenezzül etmiyor.

Sabahleyin Cumhuriyet Halk Partisinden konuşan arkadaşlarımız da söyledi, ben de şu anda televizyonunu yeni açan yurttaşlarımıza iletiyorum: Değerli yurttaşlarım, bu Hükümet, şu anda, sizin

izin vermediğiniz 43,3 milyar TL parayı kısım itibarıyla harcamış durumda. 4746 sayılı Yasa'nın verdiği 2 tane yüzde 5'lik artışlar vesaireler hesaba alındığında limit aşılmıştır.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Gelecek yılın parasını harcamışlar.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Sayın Bakanım, görüşmelerin sonunda vereceğiniz cevapta lütfen bu limit aşımını niçin yaptınız, hangi gerekçeyle yaptınız; millete, Meclise gelip niye izin istemediniz; en azından niye bilgilendirmediniz; bunu lütfen bir söyleyin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yetkisiz harcama yapılmış.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Türkiye'yi kendi şirketleri görüyorlar. 84 milyonu maraba görüyorsunuz değil mi?

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Ayrıca, Merkez Bankasındaki hazine hesabına girmesi gereken paranın büyük bir ihtimalle -yine arkadaşlarımız söylediler- kamu bankalarından birisine girdiği ve şu anda verilen krediler belki de oradan finanse ediliyor. Eğer, yanlış düşünüyorsak bunu da lütfen düzeltin, biz bunun böyle olduğunu düşünüyoruz. Eğer bir suç varsa, kabahat varsa, ayıp varsa bize ait değil, size ait çünkü düzeltmeniz gerekir, şeffaf olmanız gerekir.

“Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” adı verilen ve son dört buçuk yıldır ülkemizin ekonomi başta olmak üzere hemen her alanda geriye gitmesine sebep olan bu yeni rejimin memleketimize verdiği en büyük zararlardan biri de milletin parasının nereye ve nasıl harcadığının bilinmemesi bütçe sürecinde ortak akla ve istişareye imkân tanınmaması, ülkenin kaynaklarını “Ben yaptım, oldu.” zihniyetiyle verimsiz ve dolayısıyla toplumsal refahı azaltıcı şekilde dağıtmasıdır. Bunu hepimiz yaşayarak görüyoruz.

Zaten sıkıntılı bir durumda olan Türkiye ekonomisinin getirilen yeni hükûmet sistemiyle birlikte son dört buçuk yılda çok daha kötüye gittiği gün gibi aşikâr değil mi? Türk liramızın değerinin nasıl eridiği, faiz ödemeleri, bütçe açığı ve kamu borçlanmasının nasıl hızla arttığı, özellikle genç işsizliğin ulaştığı boyutlar, Merkez Bankası başta olmak üzere en güzide kurumlarımızın düşürüldüğü durum ve genel olarak ekonomi yönetimindeki kurumsal çöküş açık seçik meydana değil mi?

Bu kötü gidişatın sık sık Merkez Bankası Başkanı ve Maliye Bakanı değiştirilmesiyle durdurulmasının mümkün olmadığını yaşayarak görmedik mi? Evet, bu kötü gidişat birkaç bakanın ve üst düzey bürokratin değiştirilmesiyle ve içi boş bazı reform söylemleriyle veya daha düne kadar halkımıza düşman olarak lanse ettiğiniz bazı ülkelere sıcak mesajlar göndermekle değil, ancak güçlendirilmiş bir parlamenter sisteme dönmek suretiyle yönetimde güçler ayrılığı prensibini hayata geçirerek durdurulabilir. Bunun dışında aldığımız ve alacağımız her karar, belki sizin iktidarımızın ömrünü biraz daha uzatabilir ama ülkemizin daha fazla zarar görmesini, halkımızın da daha fazla fakirleşmesine sebep olmaktadır.

Bireyler, iktidar gücünü elinde bulunduranlara olan yakınlıkları sayesinde elde ettiği menfaatlerle kendilerinin, ailelerinin refahını kısa ve orta vadede garanti altına aldığını düşünüyor olabilirler ancak yaşanan toplumsal refah kaybının ve bunun yaratacağı olumsuzlukların uzun vadede herkesi etkilemesi kaçınılmazdır. Daha fakir ve gelir dağılımı daha bozuk bir ülkede hiçbirimiz daha güvende olamayacağız. Çocuklarımız ve torunlarımız daha iyi eğitim alamayacak, daha güzel işler bulamayacak, daha mutlu ve medeni insanların arasında yaşayamayacak.

Hukukun üstünlüğünün kalmadığı ve her gün geçtikçe daha otoriter hâle gelen bir rejimde mülkiyet haklarının korunması da giderek zorlaşacak. Umursamadığımız, kontrolden çıkan enflasyon her şeyi bir anda silip süpürebilir. Ayrıca tarih bize defalarca göstermiştir ki adalete olan güvenin yitirildiği ve

refahın sürekli olarak azaldığı ülkelerde ciddi siyasi istikrarsızlıklar ve hatta büyük toplumsal kırılmalar yaşanabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak yarınlara umutla bakabilmemiz ve birlikte güzel bir gelecek inşa edebilmemiz için bir an önce toplumun sadece yarısını değil, mümkün olan en geniş kesimini içine alan bir mutabakat zemini oluşturulmalı ve yönetim sistemimizi bu mutabakata göre şekillendirmeliyiz; bu da ancak güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçişle mümkün olacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, ülkemize layık görülen yeni hükümet sisteminin yürürlüğe girdiği Temmuz 2018’den bu yana gerçekleşen ekonomik verilerin hemen hemen hepsi, iktidarın el değiştirdiği 2002 yılının seviyelerinin gerisine düşmüştür. Ulusal paramız Türk lirası; bilerek, isteyerek, taammüden suikaste uğramıştır. Bugün sonuçları daha iyi görülen ve yürütme tarafından inatla savunulan Türkiye ekonomi modeliyle politika faizini düşürecek, Türk lirasını değersizleştirecek, ihracatı artıracak, ithalatı düşürecek, bu yolla dış ticaret açığı ve cari açığı kapatacak, döviz bollaştıracak ve düşük faiz ve değersiz TL’yle yatırımları artıracak ve bu arz yönlü tedbirlerle enflasyon düşürülecekti! Ne zaman, hangi vadede? Bilinmiyor. Ben diyeyim iki, siz deyin üç vakitte. Evet denilen oldu, denileni yaptınız. Faizler düşürüldü, yönetim, artık politika faizlerinin önemsizleştirildiğini ve politikalarının büyümeyi öncelediğini ilan etti. Geçmiş dönemlerde en az 5 kez art arda birkaç ay verdiğimiz ancak sürdürmediğimiz cari fazla tecrübesi ortadayken yetkililer, verilen üç aylık cari fazlayla maalesef övünmeye devam ediyorlar. Gelinen noktada değersizleşen Türk lirası, 100 milyar dolara yaklaşan dış ticaret açığı ve 50 milyar dolara koşan cari açık ve kontrolden çıkan, çıkmak üzere olan enflasyon el ele gidiyor. Bu arada yüksek enflasyon nedeniyle TL değerlenmeye devam ediyor, Türk ihracatı rekabet gücünü kaybediyor.

İddianız o ki: “Bu olumsuzluklar, dünyada artan enerji fiyatlarından kaynaklanıyor.” Enflasyonun ve cari açığın üçte 1’i dışarıdaki gelişmelerden olsa bile geriye kalanı tamamen sizin yanlış politikalarınızdan kaynaklanıyor. Tamam, enerji ithal etmek zorundayız da 16 milyar dolarlık altın ihracatı da neyin nesini? Ben söyleyeyim: Tasarruflarının haziran sıcağında eriyen dondurma gibi eridiğini gören yurttaşların güvenli sığınağı olduğu için, ondan. Öte yandan negatif reel faizle büyüme çabasının 1’inci yıl dönümüne denk düşen 2022 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla yıllık yüzde 3,9; bir önceki çeyreğe göre eksi 0,1 küçülen bir büyümeyle karşı karşıyayız.

Kıscacası az gittik, uz gittik, dere tepe düz gittik; bir de baktık on yılın sonunda aynı yerde dönüp durmuşuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

2012 üçüncü çeyrekte gayrisafı yurt içi hasıla 846 milyar dolar ederken on yıl sonra 2022 üçüncü çeyrekte yıllık 842 milyar dolar; 4 milyar dolar daha az. On yıl önceki 846 milyar doları Amerikan enflasyonu bugüne getirdiğimizde 1 trilyon 85 milyar dolar ediyor. İktidarın çok sevdiği, bana göre pek de anlamlı olmayan “Zira, biz dolar, euro kazanıp Türk lirası harcamıyoruz. Türk lirası kazanıp Türk lirası harcıyoruz.” Dolayısıyla, satın alma gücü paritesine göre 2012’deki millî gelir 1 trilyon 85 milyar dolardan yüzde 22 daha yüksek. Ekim itibarıyla yıllık TÜFE yüzde 84,39’la dünya 7’ncisi, ÜFE yüzde 136,02. Kaldı ki bu veri, güvenilirliği son dönemde büyük yara almış olan Türkiye İstatistik Kurumuna aittir. Halkımızın yaşadığı alım gücü kaybı ise bunun çok daha üzerindedir.

TÜİK’in enflasyonu gölgede ölçülen enflasyondur. İstanbul Ticaret Odasının yüzde 105,55’lik enflasyonu güneşte, ölçülen ENAG’ın yüzde 170,7’lik enflasyonu hissedilen enflasyondur. Haklı olarak sokaktaki vatandaş, enflasyonun açıklandığından çok daha yüksek olduğuna inanmaktadır.

Sayın Bakan, enflasyonun düşürülmesiyle ilgili birkaç kez tarih verdiniz ama bunların hiçbirini gerçekleştirmedi. Kasım ayında bildiğimiz gibi enflasyon bir miktar geriledi. Artık baz etkisi dönemine

giriyoruz. Zira, enflasyon, aralıktaki yüksek baz etkisinden başlayarak ocak-mayıs döneminde düşecektir. Belli varsayımlar altında enflasyon mayısta yüzde 45-50 bandına gerileyebilir. Hükümet şuna hazırlanıyor: Ocakta Aralık enflasyonu açıklandığında “Gördünüz mü, faizi düşürdük, enflasyon da düştü.” diyerek “Malum teoriyi ispatladık.” diyecektir. Ancak 128 milyar dolar deneyinde olduğu gibi bu da yalan olacaktır.

Enflasyonla mücadelenin ana eksenini beklenti yönetimidir. Bunun için de söylediği söze inanılır, kredibilitesi yüksek bir Merkez Bankasına ve aktarım mekanizması etkin çalışan bir finansal sisteme ihtiyaç vardır. Türkiye’de bunun ikisi de yoktur; onun yerine “makro ihtiyati tedbirler” denilen düzenlemeler devreye sokulmuştur. Merkez Bankası ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu elbette koordinasyon yapmalıdır ancak bunun ötesinde birbirlerinin görev alanına girme ihtimalleri de son derece yüksektir. Özünde bu araçların kullanılmasında bir yanlışlık yoktur, kullanımı da dünyada giderek artmaktadır ancak makro ihtiyati tedbirler aktarım mekanizmasını ikame etmemeli, onu desteklemelidir. Piyasaların normal işleyişi dışında kamu yaptırım gücüyle fiyat ve miktar kısıtlamaları koymak, teminata verilen enstrümanların iskintolarını artırarak bankaları daha fazla kamu kâğıdı almaya zorlamak ve bu yolla borçlanma oranlarını düşürmek, kısa vadede başarılı olarak görülebilir; evet, bunu başardınız

Enflasyonun yüzde 80’i aştığı bir ortamda on yıllık eurobond ile on yıllık devlet iç borçlanma senedinin getirilerinin sözde makro ihtiyati tedbirlere eşitlendiğini biliyoruz. Bankaların kârı artıyor ve bankalar an itibarıyla mutlu. İşler tersine dönerse orta ve uzun vade için bir planınız, programınız var mı Sayın Bakanım? Ne yapacaksınız? Piyasa dışı bir çözümünüz ileride karşılaşılabilecek yeni bir sorunun her defasında tohumunu ekliyor. Farkında mısınız, bu politikalarla piyasalar işlerliğini kaybediyor, güdümlü, kontrollü piyasaya doğru evriliyor. Sonuç olarak bu eli sopalı zorlayıcı politikalarla enflasyonu düşürmek kolay olmayacaktır. Enflasyon, kök sorundur. Diğer tüm sorunlar enflasyondan neşet eden ikincil, üçüncül sorunlardır. Enflasyon bataklık; bozuk gelir dağılımı, pahalılık, derin yoksulluk, asgari ücret vesaire sivrisinektir. Parlamentoyu sebeplerle değil, sonuçlarla uğraştırıyorsunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Yüksek enflasyon nedeniyle yurttaşlar, birikimlerini giderek daha fazla döviz ve altında tutmaktalar. Bunun için vatandaşlarımızı suçlamak elbette mümkün değildir. Zira yeni hükümet sisteminin yürürlüğe konduğu son dört buçuk yılda Amerikan dolarının Türk lirasına karşı değeri yaklaşık 3,8 kat artış göstermiştir. Dilinden “yerli” ve “millî” söylemini düşürmeyen iktidarın ülkeyi çağ atlatacağını iddia ettiği yeni hükümet sistemi altında Türk lirasının değeri, ekonomimizin hiç de hak etmediği şekilde düşmüştür. Soruyorum size: Bu mudur millî olmak?

Bilerek, isteyerek uygulamaya konulan değersiz TL politikası sonucu Aralık 2021’de 18,40’ları gören dolar/TL paniğe sebep olmuş ve yönetim, can havliyle makro bir çerçeve ortaya koymadan bir iki saat içinde 6 milyar dolar sattıktan sonra kur korumalı mevduatı devreye sokmuştur. Özünde örtük faiz artırımından başka bir şey olmayan uygulamayla tarihin en vahşi servet transferi gerçekleştirilmiştir. Çok az sayıda tasarruf sahibine yapılan servet transferlerinin hazine ayağı maliyeti bilinmekle birlikte Merkez Bankası, ödediği kur farklarını açıklamamakta yüce Meclise karşı direnmektedir. Kur korumalı mevduat uygulamasının Anayasa’nın 73, Merkez Bankası Kanunu’nun 56’ncı maddesine uygunluğu mutlaka denetlenmelidir ve denetlenmelidir. İronik bir şekilde biraz önce ifade ettiğim üzere, liralasma olarak nitelenen ve makro bir politika çerçevesine oturmayan bu uygulama, enflasyona yenik düşen ancak dövizden uzak duran Türk lirası mevduatlarını dövizle ilişkilendirmiş ve tam bir dolarizasyon programına dönüşmüştür. 1,6 trilyon TL’nin üzerinde bir hacme ulaşan kur korumalı mevduattan nasıl çıkılacağı da henüz bilinmemektedir, belli değildir. Arka kapı döviz satışlarıyla kur bugün itibarıyla

nispi bir istikrara kavuşmuştur. Kur korumalı mevduat an itibarıyla Borsa İstanbul'a yönelmektedir çünkü mevduat, altın, yabancı paraya dayalı her türlü finansal yatırım aracının getirisi yüksek enflasyona yenik düşmektedir. Enflasyondan korunmak üzere tasarruflarını sermaye piyasalarına yönlendiren küçük yatırımcı, maalesef korunamamış, temmuz-eylül döneminde içeriden bilgi alınarak yapılan manipülatif işlemlerle büyük zararlara uğratılmıştır.

Burada işlemlerin nasıl gerçekleştiği üzerinde durmadan devam edeyim. Ortaya çıkan sıkıntılar yani kriz, kamu bankalarının kendi hisselerini yüksek fiyattan geri almasıyla çözülmüştür çünkü vadeli piyasada fiyatlar düşürülürken spot piyasada fiyatlar yükseltilmiş, küçük yatırımcı buraya gitmiş, sonra ters işlem yapılmış ve yatırımcı zarar ettirilmiştir. Takas işlemi gerçekleşmemiş, sonuçta iş tıkanma noktasına gelince kamu bankaları cari fiyatın çok üzerinde kendi hisselerini geri alarak sorunu çözmüşlerdir. Hâliyle burada bir zarar oluşmuştur, kamu zararı oluşmuştur, bunun da mutlaka üzerinde durulacaktır.

Tam da bunlar yaşanırken şirketlerin halka açılması sırasında alınan, verilen rüşvet iddiaları ortaya atılmıştır. Bu iddialara bir milletvekili ile uzun yıllar Bank Asyada yöneticilik yapmış kardeşi eski SPK Başkanının “Bana gelirsen ben daha ucuza yaparım.” diye rüşvet pazarlığı yapan 2 Cumhurbaşkanı Başdanışmanının adı karışmıştır. Sermayenin tabana yayılmasının önemli bir aracı olan şirketlerin halka açılması işlemleri, Sermaye Piyasası Kurulunun gözü önünde hatta onun aldığı inisiyatifle gerçekleştirilmiş, şirket sahipleri özel bürolara yönlendirilmiş ve rüşvet çarkı oluşturulmuştur.

Aynı sıkıntılar bedelli, bedelsiz sermaye artırımında da yaşanmaktadır. Medyada yer alan habere göre “Ersu” adında bir şirket, KAP’a “Hiperenflasyon ve kur dolayısıyla işletme sermayemiz eridi, talebimiz geciktirilince bekleyince ham madde ve makine ekipmanı alamadık, artırım talebimizi geri çektik.” diye bildirimde bulunmuştur. Ayrıca, bu halka açılmalarından elde edilen hasılanın şirketlerin kasasına değil, bir bakıma borçlarını halka açan şirket sahiplerinin ceplerine gittiği söylenmektedir.

Rüşvet iddialarıyla ilgili gerçeğin ortaya çıkarılması için verilen araştırma önermeleri de iktidar partilerinin oylarıyla reddedilmiştir. Kimsenin şüphesi olmasın; Millet İttifakı iktidarında bu dosyalar yeniden açılacak, ilgililer yargı önüne çıkarılacak, olası kamu zararları son kuruşuna kadar geri alınacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yatırımcının tekrar borsaya yöneldiği bir ortamda görevini yapmayan Sermaye Piyasası Kurulunu göreve çağırıyoruz. İnşallah, ikinci bir hüsrana yaşanmaz.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi altında geçen son dört buçuk yıldaki kamu maliyesi performansına baktığımızda da maalesef çok iç açıcı bir durum görmüyoruz. Bu süre zarfında, özel ve kamu sektörünün iç, dış toplam borç stoku 2018'deki 5,2 trilyon Türk lirasından, 2022 üçüncü çeyrekte 16,5 trilyon TL'ye yükselmiştir. Hazinesinin borç stoku 2,1 trilyon TL'ye yükselirken toplam kamu borç stoku 3,4 trilyon TL olmuştur. Borç stokunun bu denli artmasının nedeni yanlış borç yönetimi, yanlış borçlanma stratejisidir. Yerli ve millî olduğunu iddia eden yönetim, 2012 yılında sıfırlanmış olan döviz ve altın cinsi borçlarının toplam içindeki payını hızla artırarak yüzde 25'li seviyelere yükseltmiştir. Evet, yerli ve millî olduğunu iddia eden Hükümetimiz, nedense kendi parasıyla değil yabancı paralarla borçlanmayı tercih ederek kamunun borç yükünü kur hareketlerine çok daha duyarlı hâle getirmiştir. Burada tekrar sormak istiyorum: Bu mudur millî olmak? Bu politikaların yanlış olduğunun farkına varmış olmalısınız ki artık yabancı para ve altınla borçlanmayı durdurunuz. Bu enstrümanların stokta var olmaya devam ediyor olmaları vade sonuna kadar kamunun faiz yükünü artırmaya devam edecektir.

Diğer yandan, 2023 yılı bütçesinin B cetveli “diğer gelirler” kaleminde 87,4 milyar TL tutarında faiz geliri var. Bu tutar 2025'te 129,9 milyar TL'ye yükseliyor. Sürekli borçlanan hazine hangi parayı kime borç verdi de bu kadar faiz geliri elde ediyor? Elbette borç vermedi. Bu, alınan borçtan elde edilen faiz. Nasıl mı? Yanlış borç yönetimi nedeniyle enflasyonun yükseldiği bir ortamda, ihraç edilen

enflasyona endeksli kâğıtların muhasebe yönteminden gelen ileride ödenecek faizlerin cari zamanda gelir yazılmasından kaynaklanıyor. Sayın Kerim Rota'nın ifadesiyle, deliğe sığmayan farenin bir de kuyruğuna kabak bağlaması gibi bir şey. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Faiz ödemelerinin ana parayı geçmesinin nedeni de işte bu yanlış borçlanma politikasıdır. Üzülerek ifade etmek istiyorum ki mevcut iktidar ülkemizi ekonomik olarak hızla 1990'lı yıllara döndürmektedir. 2018 yılı öncesinde gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2'si civarında seyreden bütçe açığının bugün yüzde 5'lere ulaşması ve faiz yükündeki hızlı artış bunun en net göstergesidir. 2018 yılında 74 milyar TL olan faiz ödemelerinin 2023 yılında 565,6 milyar TL olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Aslında faiz ödemeleri bu tutardan yüksektir, zira kur korumalı mevduat, faiz ve kur farkı ödemelerinin faiz olarak değil hane halkına yapılan transfer olarak muhasebeleştirilmektedir. Ek bütçeye konulan 40 milyar TL ödenek faiz ödemesi olarak düzeltilmelidir. Eğer siz düzeltmezseniz bunu düzelterek araştırmacılığa sunacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Faize karşı olduğunu her fırsatta dile getiren Sayın Cumhurbaşkanının yönetimindeki yeni hükümet sisteminde, faiz ödemelerinin bütçedeki payı 2 kat artarak yüzde 7'den yüzde 13'e yükselmiştir, önümüzdeki yıllarda da yukarıda sözünü ettiğim nedenlerden dolayı artmaya devam edecektir.

Ülkemizdeki ekonomik tablonun bu kadar zaman içinde bu kadar kötüye gitmesi ne yazık ki sadece uygulanan politikaların yanlışlığı ve uygulayıcıların beceriksizliğinden kaynaklanmıyor. Bu dönemde, bilinçli veya bilinçsiz olarak yapılan öyle uygulamalar vardır ki hem içeriği itibarıyla suç niteliğindedir hem de sonuçları itibarıyla ülke ekonomisini büyük hasara uğratmıştır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bunların birincisi ve kesinlikle en vahimi, 2019 yılından itibaren Merkez Bankası döviz rezervlerinin örtülü şekilde satılarak tüketilmesi ve bunun sonucunda bankanın net rezervinin eksi 60 milyar dolara kadar düşmesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Peki efendim, tamamlayayım.

Şöyle söyleyeyim o zaman: Diliyoruz ki önümüzdeki yıl, Meclisimize dayatılıp onaylanması beklenen değil, Meclisimizle istişare edilerek geliştirilen ve milletimizin ihtiyaçlarına çok daha iyi cevap veren bir bütçenin ayrıntılarını tartışabiliriz.

Bu vesileyle yüce heyetinizi Meclis grubumuz adına saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Sayın Zeki Hakan Sıdalı.

Buyurunuz Sayın Sıdalı. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SİDALI (Mersin) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakanlar, kıymetli bürokratlar; konuşmama başlamadan önce, İYİ Parti Trabzon Milletvekilimiz, kıymetli dostum Sayın Hüseyin Örs'e Genel Kurulda yapılan elim saldırıyı şiddetle kınıyorum. Gazi Meclisimizde bir milletvekiline yapılan bu saldırı doğrudan demokrasiye, milletimizin iradesine ve partimize yapılmıştır. Hiçbir saldırının bizi hakkın ve hakikatın yolundan ayırmayacağını bir kez daha tekrarlamak istiyorum.

Çok kapsamlı ama çoğunluğu Hükümetin aczinden kaynaklanan bir ekonomik tufanın içerisinden geçerken temel sorumlu Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerine konuşuyoruz. Rayından çıkmış

ekonomiyi, “Daha soğuklar başlamadı, kombiyi yakmayalım.” diye kendini avutarak aralık ayını çıkartanları, boş gidip gelen beslenme çantasını konuşuyoruz yani size çok uzak ama vatandaşa çok yakın, ülkemizin acı gerçeklerini konuşuyoruz. Neden bunları konuşmak zorundayız? Çünkü defalarca açıkladığımız hikâyemsi ekonomi programları hikâyeydi, hikâyede kaldı. Yürüttüğünüz ekonomi politikaları refahı değil yokluğu, kalkınmayı değil yoksulluğu yaratıyor. “Açız, umutsuzuz.” diyenler gün geçtikçe artıyor. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener esnaf esnaf, kapı kapı dolaşırken bu sessiz çığlıklara karşı siz ne yapıyorsunuz? “Ülkemizde bazı kesimlerde şükürsüzlük, tatminsizlik, karamsarlık hâli aldı başını gidiyor.” diyorsunuz. “Açım.” diyene “Şükürsüz.” “Fakirim.” diyene “Tatminsiz.” diyen bir iktidar tarafından yönetilenler karamsarlığa düşmesin de ne yapsın? “Yoksulluğu bitireceğiz.” diyerek gelmişsiniz, yirmi yıllık hazin hikâyenizin son aylarında halkın yüzde 80’ini gördüğünden geriye düşürüp derin yoksulluğun içine ittiniz. İnsanların geri kalmış ülke belgesellerinde karşılaştığı “derin yoksulluk” kavramını yeni normal hâline getirdiniz; artık derin yoksuluz. 100 haneden 36’sı kazandığından daha fazla harcıyor; bu, hane borcunun her ay katlanarak artması demek. Peki, bir yerden sonra tekrar borçlanmayınca ve mevcut borçları da ödeyemeyince ne olacak? Yok saydığınız ekonomik kriz ve yol verdiğiniz gelir adaletsizliği yeni bir boyutuyla yani toplumsal bozulmayla karşımıza çıkacak. Gördüğünüz gibi, yanlış politikalarınızdaki ısrarınız, yalnızca tutmayan hedeflerden ibaret değil yani değerlerimizi de bozuyor. Meselenin tüm bu ciddiyetine rağmen, konuya Titanic batarken keman çalmaya devam eden adam rahatlığıyla yaklaşan Kabine üyelerinin varlığı durumu daha da kaotik bir hâle getiriyor.

Sayın Bakanın “Sen maaş alıyorsun, en fazla neyini kaybedersin? Enflasyonun altında ezilirsin ama bu iş düzelmezse ben her şeyimi kaybederim.” dediği günden bugüne tam bir yıl geçti. Peki, bu iş düzeldi mi? Hayır, düzemedi. Bir de üstüne vatandaş hem enflasyonun altında daha da ezildi hem de maaşı eridi, gitti. Ekonomiyi bu hâle getirenler, yüzleri hiç kızarmadan “Bak, işini de kaybedebilirsin, bizim sayemizde kaybetmedin.” diyor; âdetâ vatandaşın ölümü gösterip sıtmaya razı olmaya çalışıyorsunuz. Milletimiz sıtmaya da beceriksiz yönetime de bu vasatlığa da razı değil, asla olmayacak.

Sayın Bakanın bir yıl önceki sözünü hatırlatmak istiyorum: “Çok hızlı düzelecek ekonomi, yeter ki bize güvenilsin. Ben eve boynu bükük dönemem, öyle dönersem bilirim ki sokaktaki vatandaş, Dicle’deki çoban artık benden umudunu kesmiştir.” Sayın Bakan bugün burada yani hâlâ evine dönmedi...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Buradayım.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – ...ancak çiftçi, işçi, memur, işsiz genç, sokaktaki vatandaş ve Dicle’deki çoban artık sizden umudunu kesti. “Yılbaşında tek hane, yüzde 9,8 olacak.” dediğiniz enflasyon, TÜİK makyajlı kasa hâliyle bile yüzde 85’e ulaşarak son yirmi dört yılın rekorunu kırmışken, Üretici Fiyat Endeksi yüzde 155,7’ye fırlayıp kırk yıllık rekoru egale etmişken nasıl umudunu kesmesin? Allah’tan sadece sizden umudunu kesti, gelecektekiler yani Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener’den umutlu. Vatandaş umutlu, biz yeminliyiz; bu ülkeye refahı, huzuru ve mutluluğu getireceğiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Son bir yılda ekme fiyatları yüzde 100, peynir yüzde 129, un yüzde 118, şeker yüzde 153, makarna yüzde 126 artmışken sakın sizden umudunu kesen vatandaşa kızmayın; bir kez olsun kendinize kızın. “Tok, açın hâlinde anlamaz.” derler ama bir kez olsun kendinizi zorlayın; hakkını arayana, insanca yaşayana bir çırpıda “Şükürsüz.” demeden önce yapın bunu. Oysaki yıllar önce 2023 için adı “hedef” olan ne güzel hayalleriniz vardı, değil mi? Ne demiştiniz? 2023’te kişi başı millî gelir 25 bin dolar olacaktı. Şimdi, Sayın Bakan “Türkiye’nin orta gelir tuzağından kurtulacağına inanıyorum.” diyor, “Kurtaracağız.” da demiyor; sadece temenni ediyor.

Sayın Bakan bir bakıma haklı, kişi başı millî gelir sıralamasında son kırk yılın dibini yaşattınız; 3 sıralama yükselbilirsek ancak 2001 senesine geri dönebiliyoruz. “2023’te Türkiye dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasında yer alacak.” dediniz. Bırakın ilk 10’a girmeyi, gelişmiş ilk 20 arasında bile zor duruyor; bir düşüyor, bir çıkıyoruz. Sonra, baktınız olmuyor ““Biz zaten satın alma gücü paritesinde ilk 10’a gireceğiz.” demiştik.” demeye başladınız. Size kötü bir haberim var: Onda da ilk 10’a giremedik yani o hedefiniz de tutmadı. “2023’te 2 trilyon dolar millî gelirimiz olacak.” dediğinizde millî gelirimiz 958 milyar dolarmış, şimdi herhâlde 750 milyar dolar civarında olacak; hedeflenenin üçte 1’i. Bırakın hedefe ulaşmayı, o günden de geriye gitmişiz. Hiçbir şey yapmayıp mesela tatile çıksaydınız 2 katı zengin olacaktık. 2023’te ihracatımız 500 milyar dolar olacaktı, orta vadeli programa göre son hedef 265 milyar dolar; onu da ucuz iş gücü ve ucuz mal üzerinden hedefliyorsunuz, o yüzden tutmuyor. İhracatta kilogram başı fiyatınız 1,28 dolar olmuş. 2023 hedefini ortaya attığınızda bile 1,54 dolardan ihracat yapıyorduk yani hep geri. Boşu boşuna tatile gitseydiniz demiyorum, bakın, elinizi attığınız her yer kuruyor. 2023’te işsizlik de enflasyon da tek hane olacaktı, oldu mu? Olmadı. Yetmedi “2 katı olmasın.” diye dua eder hâlde getirdiniz işsizlikte insanları.

Sayın milletvekilleri “Gerekirse gemileri karadan yürütür yine de hedeflerimizden sapmayız.” diyerek yola çıktınız, 2023’e geldiğimizde hedefler başka yöne, gemi başka yöne gitti. Neticede gemiyi karaya varamadan batırdınız.

Sayın Bakanın geçen yıl açıkladığı Türkiye ekonomi modeline göre cari açık kapanacaktı, cari açık kapanınca döviz bolluğu yaşanacak, sonrasında lira değer kaybedecek, sonuçta da enflasyon inişe geçecekti. Peki, ne oldu? Yıllık cari açık kapanmak yerine patladı yani model ilk adımda patladı, sonraki adımların ne durumda olduğunu zaten hepiniz biliyorsunuz.

Ağanın eli tutulur mu? Baktınız ekonomi modelleri tutmuyor, yeni bahane modelleri üretmeye başladınız; “Son üç yılı saymazsak...” “Son bir yılı saymazsak...” “Son ayları saymazsak...” “Son, son, son” diye uzayıp gidiyor. Saymadığımız, reddettiğiniz bu son dilim iktidarınızın ustalık dönemi değil mi? “Türkiye uçacak.” dediğiniz başkanlık sistemi değil mi? Yoksa onu da mı parçalara ayırdınız? Siz de haklısınız, Ülkeyi bu ucube sistemle yönettiğiniz son dört yılda bütçe açığının beklentilerin 10 katı artarak 660 milyar liraya ulaştığı, bir yıllık bütçenin altı ay gitmediği bir dönemi saymak, yaşamak, hatta hatırlamak bile istemezsiniz, siz de haklısınız ama maalesef ki 85 milyon olarak hepimiz yaşıyor, hatırlıyor ve maalesef, sizin seçim kararını bir an evvel almanız için gün sayıyor herkes.

Bugünlere, kendinizden önceki 57 hükümetin tam yetmiş dokuz yılda harcadığı bütçeyi yirmi yılda harcayarak geldiniz. Devletin malını sattınız, peki, devlete bir tane fabrika, kurum ekleyebildiniz mi? Ekleyemediniz, eklemediniz. Bugün büyük 2023 hedeflerini açıklayıp neticesinde 70 modellik kur korumasından medet umarak yürüyorsunuz. Bugünlere, yüzde 12 enflasyonla geçtiğiniz başkanlık sisteminde enflasyonu tek haneye düşürmeye söz verip yüzde 85’lere zıplatarak geldiniz. Bir konuşmada, “Enflasyonun tek sebebi küresel emtia fiyatlarındaki yükseliştir.” deyip diğerinde “Enflasyonun sebebi kurdaki artış.” diyerek yani sorunun sebebinde bile kafa karışıklığı yaşayarak geldiniz. Bugünlere, “Enflasyona tedbir almak yerine büyümeyi tercih ettik.” deyip sonrasında “Hükümetimizin birinci önceliği enflasyon, enflasyon herkesi ilgilendiriyor.” diyerek geldiniz. Bugünlere, kamu alımlarında şeffaflığı artırmak için 2002 yılında kabul edilen 70 maddelik Kamu İhale Kanunu’nu 200 kere değiştirerek geldiniz. Kanunun 21/b maddesinde “öngörülemeden durumlar” ifadesine sığınıp 2021 yılındaki 69 milyar liralık pazarlık usulü alımın 62 milyar lirasını bu maddeye göre yaparak geldiniz. Yolsuzlukla mücadele için gelip Türkiye’yi Yolsuzluk Endeksi’nde 96’ncı sıraya düşürerek şeffaflık, denetim, hesap verilebilirlik ve güveni yerle bir edip gidiyorsunuz. İşte, unutmak istediğiniz, “Saymazsak...” diye cümleye başladığımız günümüz tam da bundan ibaret.

Havali tespitlere, anlamsız tahlillerinize gerek yok; izlenilmesi gereken yol basit: Sorun olduğunu kabul edeceksiniz; siz edemiyorsunuz Sorunun kaynağını doğru teşhis edeceksiniz; siz edemiyorsunuz. Doğru tedavi yöntemini uygulayacaksınız; siz uygulayamıyorsunuz. Eğer bunu yapmazsanız ve yanlış teşhisle uygulamaya geçerseniz, mesela enflasyonun talep enflasyonu mu, yoksa maliyet enflasyonu mu olduğunu anlamazsanız, işte, böyle “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” der durursunuz. Faizi tek haneye çekseniz de enflasyon 3 haneye doğru dörtlüğe gider. Sizinle her yeni gün bir öncekinden, maalesef, daha kötü. Yoksulluk için geldiniz, refahı bitirdiniz; yasaklar için geldiniz, özgürlüğü bitirdiniz; yolsuzluk için geldiniz, neyi bitirdiğinizi herkes çok iyi biliyor. Twitter’ın meşhur “Çok kötü günleri geride bıraktık, sırada daha kötü günler var.” sözü, ilk seçime kadar bu ülkenin maalesef, en çok paylaşılan repliği olarak kalmaya devam edecek.

Sonrası mı? Sonrasında iyiliğin güneşiyle ülkeme yeni bahar gelecek, yokluk bolluğa, yoksulluk refaha, istibdat hürriyete dönecek; nepotizmin yerini liyakat, baskının yerini adalet alacak. Yaşamayan anlayamaz, siz unuttunuz, anlayamazsınız. Vatandaşın sizin korkularınızla, hayal gücünüzle veya hikâyelerinizle kaybedecek vakti yok, kalmadı. “Geçinemiyoruz.” deyince şükürsüz, tatminsiz olarak nitelediğiniz, iyi yaşam isteyince süflü heveslere kapılmakla itham ettiğiniz “Eve ekmeğe götüremiyoruz.” çığılığına “Bana bu çok abartılı geldi.” cevabını verdiğiniz (İYİ Parti sıralarından alkışlar) ama aslında gördüğünden, aldığından, yaşadığından, hakkından, hukukundan geri koyduğunuz hiç kimsenin size de son seçiminize de üzüleceğini hiç zannetmiyorum. Çünkü, artık, okula aç gidip gelen çocuğun, yatağa aç giren emeklinin, ürünü daldan kalan çiftçinin, diplomalı işsiz, kendini güvende hissetmeyen kadının, çorbayı çoğaltmak için su katan annenin, çarşıdan pazardan eli boş dönen babanın, harçlık veremeyecek diye elini öptürmeye çekinen dedenin size üzüleceği günler geride kaldı. Hakikatlere gözünü kapatan bir iktidarın ülkemize verecek hiçbir şeyi olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ZEKİ HAKAN SIDALI (Devamla) – Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener’in de söylediği gibi, Türkiye’imiz sahipsiz değil, milletimiz kimsesiz değil. Susuz kalmış vatana bereket bizimle gelecek, sahipsiz kalmış garibana uzanan el bizim elimiz olacak. Refahın şafağına çok az kaldı, güneşli günlere çok az kaldı. 85 milyon el ele, omuz omuza verip güçlü, zengin ve mutlu Türkiye’yi hep birlikte inşa edeceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Isparta Milletvekili Sayın Aylin Cesur.

Buyurunuz Sayın Cesur. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Balzac diyor ki: “Yalancılık meslek dalı ilan edilmeli artık çünkü çok ustası var.” Güvenin demokratik iklim için olmazsa olmaz olduğunu yaşadığımız günlerde hani “Adı çıkacağına canı çıksın.” derler ya, çok fazla güven, itibar kaybına uğradı konuşacağım kurum. Evet, TÜİK’ten bahsediyorum. TÜİK’in adı çıktı gerçekten ama yani çıkacak kadar da hakikaten önemli istatistikler açıkladı, yanlış istatistikler açıkladı. Biraz önce “Konuşma yapacağım.” diye mesaj gitmiş “Hiç konuşma bence.” filan diye onlarca mesaj geldi. İnsanların, maalesef, nezdindeki itibarı bu ve devletin bir kurumu olmasından dolayı duyduğum üzüntüyü ayrıca ifade etmek istiyorum. Öyle bir kurum ki hani, herkes bir şey söylemesin de tek ses çıksın doğrular üzerine diye kurulmuş bir kurum ama tam tersini yapıyor ve öyle

bir süreçteyiz ki yorgun ve mutsuz insanlar ve yalanlarla avunacağına hakikatlerle incinmek istiyor insanlar, öyle bir süreçteyiz. Türkiye'nin Nabzı anketi var, TÜİK'e inanların oranı yüzde 23,9. TÜİK bizi incitmeyi kıyamıyor mu acaba? Yani nedir bu? Yoksa sebep tamamen duygusal mı? İşte bunun arasında gidip geliyor insanlar.

1933'ten beri yayınlanan TÜİK istatistikleri var, aslında, Ocak 2003'ten beri de düzenli açıklanıyor. 400'den fazla mal ve hizmetin ortalama fiyatının kamuoyuyla paylaşıldığı bir veriyi artık açıklamıyor. Madde Sepeti ve Ortalama Madde Fiyatları Listesi bu. Ne var içinde? Ekmek var, peynir var, süt var, yumurta var ve birçok temel gıda maddesinin ortalama fiyatları var. TÜİK aslında bunları açıklamayarak vatandaşın hakkını gasbetmiştir. Mesela, diyorsunuz ya Sayın Bakan "TÜİK'e göre yüzde 85, ENAG'a göre yüzde 185." filan diye. Aradaki fark ne oluyor biliyor musunuz Sayın Bakan? TÜİK görevini yerine getirmeyen bir kurum olarak karşımızda ve üzülerek ifade edeyim, enflasyonu düşük göstermek Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük alım gücü hırsızlığıdır. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Üç yıldır ölüm istatistikleri, göç istatistikleri açıklanmıyor mesela. Soruyoruz Sağlık Bakanlığına; dedim ya duygusal tamamen, kıyamıyor bize ve üzülmeylim diye söylemiyor Covid-19'dan ne kadar ölüm olmuş. Göç istatistiklerini açıklamıyor. Sağlık Bakanına soruyoruz "TÜİK'e sorun." diyor ve ne oluyor biliyor musunuz? 2022 sayılarıyla TÜİK, her ay, Türkiye'nin 81 ilinden, 225 ilçesinden, 27.261 iş yeri, 4.274 konuttan 904 madde çeşidi için yaklaşık 560.392 fiyatı derliyor ve bunu 2 bin kişilik bir ekiple yapıyor. Yazık o insanların emeklerine yahu, 2 bin kişinin emeğini gasbediyorsunuz aynı zamanda. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Sadece insanların maaşlarıyla, vergileriyle oynuyorsunuz ve onların, milletin emekleri de hepsi heba oluyor, çalışanlarınıza yazık.

Türkiye'nin en eski kurumlarından Türkiye İstatistik Kurumunda 1926-2002 yıllarında, yetmiş altı yılda 18 Başkan göreve getirildi ama 2002-2022 döneminde, yirmi yılda 9 Başkan. Düşünebiliyor musunuz, yetmiş altı yılda 18, yirmi yılda 9 Başkan. Nedir bu enflasyonun nedeni, değişme enflasyonunun? Görev süresi normalde beş yıl ama altı yılda 6 Başkan değişmiş. Önceki Başkan yıllık enflasyon açıklamasından sonra şöyle dedi: "Bir yanlışa imza atarsam 84 milyonun hakkını yemiş olurum. Biliyorsunuz milyonlarca çalışan bizim açıkladığımız enflasyona göre zam alıyor, hak yiyemem." Ve bunu görevinden alınmadan evvel söyledi.

Uluslararası İstatistik Kurumu ve Uluslararası Resmî İstatistik Birliği, TÜİK Başkanı Erdal Dinçer'in görevden alınmasına ilişkin bir açıklama yayınladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AYLİN CESUR (Devamla) – Mesleki Etik Bildirgesi ve Birleşmiş Milletlerin resmî istatistik kurumu ilkelerine atıf yaparak "TÜİK bünyesinde, Cumhurbaşkanlığı işlemleri de dâhil, atama ve görevden almaların şeffaflığına ilişkin endişeler var; kurumun güvenliği zedeleniyor." dedi ve Avrupa Komisyonunun 2002 Türkiye Raporu'nda "Türkiye istatistik alanında söylenen yıllık tavsiyelere sınırlı düzeyde uyuyor." dedi. İstatistik Fashı Avrupa Birliği üyelik sürecinde temel fasıllar kümesinde ve istatistik alanında AB müktesebatıyla uyum oysa ki çok çok önemli. Gıda enflasyonunda yıllık yüzde 99'daki ülkemiz OECD ülkeleri arasında lider. AB ülkelerinde gıda enflasyonu yüzde 17,3; G7'de 12,7; G20'de en yüksek enflasyona sahip ülkeyiz biz. TÜRK-İŞ açlık sınırını 7.245 lira olarak veriyor; gıda harcamaları tutarına göre bir memurun ailesi için yaptığı gıda ve barınma harcamaları yüzde 75, en düşük emekli aylığı 3.500 ve 13 milyon 833 bin emeklinin yarısı asgari ücretle çalışmak zorunda ve geçinemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN CESUR (Devamla) – Bağlıyorum.

Peki, bütün bunlardan sonra, Başkan bana söz vermedi ama ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bağlayınız efendim, buyurun.

AYLİN CESUR (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

Sözlerimi şöyle bağlamak istiyorum: Milyonların kaderi açıklanan enflasyon verilerine bağlı. O milyonlar devletin böylesine hassas bir kurumuna hakkını helal etmiyorlar Sayın Bakan. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar) Bırakın devletin kurumlarını artık, Türkiye Cumhuriyeti’ndeki yoksullaşmış insanların, umutsuz gençlerin ahını almayın artık, devlete güveni zedelemeyin ki o kurumların esiri olmaya mahkûm ettiğiniz yöneticileri vicdanın müebbet hapsinde bir ömür kendilerini yargılamasınlar.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan.

Buyurunuz Sayın Erozan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; hepiniz biliyorsunuz ki 6 Aralık günü Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Örs’e yönelik bir şiddet eylemi gerçekleştirildi. Biz bu eylemi hem demokrasimize hem yüce Meclisin itibar ve saygınlığına yönelik bir saldırı olarak nitelendiriyoruz. Burada da bitmeyecek bu iş yani biz bir şiddete şiddetle karşılık verecek değiliz ama şundan da emin olmanızı isterim ki halkımızın sandıktan çıkacak sillesi sizin ürktüğünüzden de daha ağır bir darbe yaratacak. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Tabii, yirmi dakikada bir dış politika ufuk turu yapmak çok zor. Dolayısıyla ben bugün Orta Doğu özelinde bir şeyler söylemeye çalışacağım. Bunu yaparken de rahmetli İhsan Sabri Çağlayangil’in bir söylemiyle başlayacağım. Zamanında İhsan Sabri Çağlayangil Orta Doğu meselelerine bakarken şöyle bir ifade kullanmıştı: “Orta Doğu’da bir yemeğe davetliyseniz ve gittiğinizde isminizi listede göremiyorsanız bir de menüye bakın, belki isminiz menüdedir.” Maalesef siz, ideolojik dış politikanızla ilk önce Orta Doğu’da eş başkan oldunuz, sonra taşeron oldunuz, sonra kurtlar sofrasına yem oldunuz. O kadar kullanışlı hâle geldiniz ki sofradaki dış güçler ve diğer misafirler tadınıza doymadılar.

Suriye’yle devam edecek olursam; biz, Türk Silahlı Kuvvetlerinin -buraya gelen tezkereler çerçevesinde- Suriye’de teröre karşı mücadelesine ilişkin bütün tezkerelere olumlu oy verdik ama siz, terörle mücadelenin ötesine gitmek arayışlarına girdiniz. Kısaca “Emevi Camisi’nde namaz kılmak” şeklinde özetleyebileceğimiz birtakım arayışlara girdiniz “Kardeşim Esad”ı “katil Esed” yaptınız ama geldiğimiz noktada, bükemediğiniz eli öpmesiniz dahi sıkmak aşamasına geldiniz ve bir anlamda, Suriye topraklarından nasıl çıkacağınızı da bilemediğiniz için, ÖSO ve şürekâsıyla karışık bir ilişki içine girdiniz. Örnek vereceğim, Rusya’yla ilgili olarak bu savaştan kaynaklanan sebeplerle “Biz ancak Birleşmiş Milletler yaptırımlarını uyguluyoruz, başkalarını uygulamayız; bizim için Birleşmiş Milletler kararları esastır.” dediniz ama “HTŞ” denilen bir örgütün Birleşmiş Milletler terör listesinde olduğunu unuttunuz. Âdeta HTŞ’yi, şimdi, kendi arayışlarınız açısından bir taşeron olarak kullanmak arayışına düştünüz ve o zaman ben sormak durumunda kalıyorum: “İyi ve kötü terörist” diye bir ayırım yapmak aşamasına mı geldiniz? Bu arkadaşlar -bu arkadaşlar diyorum ama onlar sizin arkadaşlarımız- bir telaşa düşmüş vaziyetler yani HTŞ ve şürekâsı dediğim. Çünkü Esad’la el sıkışmanın onlar açısından ağır bir maliyeti olacağına farkına vardılar ve kendi geleceklerini kurtarmak arayışıyla, bir anlamda -isterseniz kriminal isterseniz kaçakçılık, insan, narkotik, silah diyeyim- birtakım kaçakçılık yöntemleriyle kendi geleceklerini kurtarmaya çalışıyorlar çünkü el sıkıştığımız andan itibaren bunları bir anlamda Esad’a teslim etmek durumunda kalacaksınız. Yani siz onlara, PYD/YPG ve şürekâsına “terörist” diyorsunuz

belki ama onlar da ÖSO ve şürekâsına “terörist” diyorlar yani dolayısıyla ortada bir posa kalacak. Bu posayı -ki bunun bir kısmı Türkiye içinde- nasıl temizleyeceğimiz de meçhuldür. Altı aydır da hâlâ bir askerî harekât yapmak peşindediniz. Altı ay diyorum çünkü en son Sayın Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar’ın şöyle bir ifadesi var, kendi ağzından söylüyorum: “ABD’den anlayış bekliyoruz.” Bu “anlayış” kelimesinin tek anlamı vardır “Yeşil ışık bekliyoruz.” demektir. Dolayısıyla siz bekleyedurun, Bogdanov’un bugün konuştuklarını da bir kenara not edin.

Bu arada, İsrail, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan ve Mısır’la ilişkilerimizi normalize etmek arayışına girdiniz, Hamas’ı sattınız, Müslüman Kardeşler’i sattınız, Cemal Kaşıkçı’nın dosyasını sattınız, 15 Temmuz finansörü olan -o şekilde ifade ettiğiniz- Birleşik Arap Emirlikleri’ni akladınız, Esad’a “katil” dediniz; şimdi bunların hepsiyle yeniden bir kucaklaşma arayışı içindediniz ve bu geçen süre içinde bütün bu yaptıklarınızın ülkemize maliyetinin ne olduğunun hesabını da vermek durumunda olduğunuzu ben size hatırlatmak isterim.

Libya: Biliyorsunuz, Libya’yla 27 Kasım 2019 tarihinde bir deniz yetki alanı anlaşması imzaladınız, o tarihte iktidarda bulunan Hükümetle bunu yaptınız. O iktidar maalesef İhvan zihniyetinin piyonlarından oluşuyordu ama zaman içinde koşullar değişti ve Libya’daki sizin kankanız durumunda olan İçişleri Bakanı Fethi Başağa cephe değiştirdi, doğuya geçti, doğudaki hükümetin Başbakanı oldu. Maalesef ülkenin içindeki bölünmüşlük, kırılmışlık devam ediyor ve bu gidişle 3’üncü bir hükümete gebe. Maalesef bu politikasızlıktan kaynaklanan sebeplerle de biz cascavlak ortada kalma riskiyle karşı karşıyayız.

Bir hatırlatma yapma ihtiyacı duyuyorum: 22 Kasım 2020 tarihinde bir Alman gemisi bizim bir konteyner gemimizi engelledi ve o tarihte Almanya’nın yaptığı bu eyleme “deniz korsanlığı” dediniz, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı bir soruşturma açtı, aradan iki yıldan fazla geçti; nasıl bitmez bir soruşturmaymış diye merak ediyorum.

Madem konu denizden açıldı, şunu söylemek durumundayım metaforla: Açık denizde beceriksiz bir kaptanın yönetiminde, motoru çalışmayan ve rüzgâra göre savrulan bir tekne konumuna geldiniz.

Mısır: Müslüman Kardeşler sevdanız ne oldu? İstanbul’daki Müslüman Kardeşler elemanlarını kışkırtmak için elinizden geleni yapıyorsunuz, Sisi’ye nasıl sövdüğünüzü siz unutmuş olsanız da biz de Sisi de hatırlamakta. Sonunda adamın elini sıkma da kalmayıp Katar’da oturup kırk beş dakika konuştunuz. Biraz hatırlatma yapacağım yine: Sisi’yle Birleşmiş Milletlerde bir yemeğe “O adam darbeci, ben onunla birlikte masaya oturmam.” demiştiniz. Ben başka bir dostunuzu hatırlatayım size: Sudan Devlet Başkanı -tırnak içinde- El Beşir, soykırım faili ve darbecinin daniskasıyken onu Türkiye’de kırmızı mı artık turkuaz mı, hangi halıyla karşıladığınızı size hatırlatmak isterim.

Irak: Irak politikalarınız maalesef bir sorun yumağı hâline geldi. Merkezî Yönetimi bir kenara itip yaratılmasına cömertçe katkıda bulunduğunuz İKBY’den petrol satın aldınız, parasını Merkezî Hükümet’e değil Barzani’ye verdiniz, Kerkük-Yumurtalık Boru Hattı’na giren petrol ile Yumurtalık’ta gemicilere yüklenen petrolün miktarı arasındaki farktan kimlerin, nasıl faydalandığını, bu karanlık işlere hangi şirketlerin aracılık ettiğini, kimin cebine, ne girdiğini sormak durumundayım. Bu operasyonların ülkemize maliyeti milyarları bulmak üzere. Hangi anlamda bunu söylüyorum? Hâlen Paris’te bir tahkim mahkemesi devam ediyor, sırf o operasyonlardan dolayı. Irak Merkezî Yönetimi’nin sahip çıktığı bir tahkim mahkemesi ve maliyetinin en az 30 milyar dolar olma ihtimali var. Bunu siz mi ödeyeceksiniz yoksa bize mi ödetmeye çalışacaksınız, onu bilmiyorum.

İsrail: “One minute” ve Mavi Marmara; bu vukuatlar kimin iktidarı döneminde oldu? İsrail Cumhurbaşkanı Davos’da “Siz katilsiniz.” diyen kimdi? Bütün bunları yaparken İsrail’le siyasi ve askerî ilişkilerimiz yıllar boyu sürecek bir dehlize girdi ama bu arada gemicikler malı getirip götürdü. Bu

muydu sizin Orta Doğu politikanız? Bir zamanlar doğal müttefikimiz olan İsrail'i hasım yaptınız, şimdi ise İsrail'in doğal gazının peşinde takla atmakla meşgulsünüz. Bunun adı dış politikada "gerçekçilik veya akılcılık" değil, olsa olsa "fırlıklılık ve çaresizlik" olur. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Katar: Katar'daki askerî ve polis mevcudiyetimizin ayrıntısına girmeyeceğim. Türk Silahlı Kuvvetlerini Katar Emirinin muhafız alayı durumuna indirgediniz; ne uğruna? Ne uğruna; akla gelen ilk şey fiyatı 500 milyon doları aşan hediyelik Boeing 747. Cumhurbaşkanı verilen kişisel bir hediye midir bu, yoksa uçak, Beştepe'nin demirbaş listesinde mi kayıtlıdır; çok merak ediyorum. Biz iktidara geldiğimizde bakacağız demirbaş listesine; bakalım orada gözüküyor mu, yoksa "Bu, şahsi, bana yapılmış bir hediyedir." deyip alıp gidecek misiniz?

Dünya futbol turnuvası uğruna emniyet güçlerimizi de bir hizmet sözleşmesiyle mevsimlik işçi konumuna getirdiniz; bu, utanılacak bir tablodur.

Bütün bu anlattıklarımın sonra size soracağım: Uluslararası ilişkileri yönetme konusunda gösterdiğiniz beceriksizlik iktidarınızın döneminde bu ülkemize neler kaybettirmiştir; bunun hesabını siz değil de kim verecektir? Örneğin, Mısır'la ilişkilerimizin kötü olduğu son on yılda, Suriye'yle, Libya'yla, Rusya'yla, İsrail'le, Suudi Arabistan'la, Birleşik Arap Emirlikleri'yle ilişkilerimizin bize kaybettirdiklerinin sorumlusu nedir? Mısır'la Ro-Ro seferlerinin durmasından, Birleşik Arap Emirlikleri'nin iptal ettiği yatırımlardan, müteahhitlik ihalelerinden, Suudi Arabistan'ın Türk mallarına uyguladığı boykot ve vize engellerinden, dört yıldır Gazze'ye hiçbir Türk yetkilinin gidememiş olmasından kim sorumludur? Doğu Akdeniz'de cümle âlemin bize karşı birleşmesinin sorumlusu kimdir? Şimdi, sıkıştığınız köşeden sıyrılmaya çalışıyorsunuz, uğranılan maliyetin hesabını ise veremiyorsunuz. Bir kaleme çizilip atılmayacak bu kayıpları siyasi, ekonomik, askerî olarak vermek durumunda kalacaksınız; bugün vermiyorsanız sandıkta vereceksiniz. Neyse ki AKP iktidarının bu ilkesiz politikalarının sonuna gelinmiş, köklü bir değişim açısından az, hatta çok az zaman kalmıştır.

Şimdi, Orta Doğu'ya ilişkin bu kısa ufuk turunu yaptıktan sonra, izin verirseniz geleceğe de bakmak isterim. Bizim iktidarımızda, Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." düsturu temelinde, öncelikle millî hedeflerimizi yeniden saptayıp uluslararası hukuku esas alan, caydırıcı-dengeli, barışçı-etkin, akılcı-kararlı, saygın-güvenilir, istikrarlı-gerçekçi, gerektiği kadar şeffaf, sadece sorunların çözümünü değil krizlerin önlenmesini de hedefleyen, sonuç odaklı, çok yönlü, yanılmak yerine aydınlatan, saydam bir söylemle desteklenen bir dış politika izleyeceğiz. Türkiye'nin tarihten gelen kazanımları, coğrafyasının zenginlikleri, stratejik ve jeopolitik konumu siyasal gerçekçilik zemininde değerlendirilerek, ülkemizin yeniden yükselen güç konumuna erişmesi önceliğimiz olacaktır. Gönül ve ekonomik coğrafyamızda yer alan ülkelerle olan ilişkilerimizin geliştirilmesine özel bir öncelik verilecektir. Kriz yönetiminde rasyonel olunacak, zorluklarla mücadelede küresel ve bölgesel iş birliği imkânlarına müracaat edilecek, bu krizler fırsatçı bir mantıkla iç politika malzemesi yapılmayacaktır. Sağlıklı ve akılcı bir tehdit değerlendirmesi temelinde ülkemizin güvenlik ihtiyaçları belirlenecek; bu tehditlere karşı uygulamaya konulacak politikanın askerî, ekonomik, sosyokültürel ve diplomatik hedefleri saptanacak ve ülkemizin yumuşak gücüyle de desteklenecektir. Öncelikle komşularımız ve bölgemizden başlanarak mevcut sorunların hukuki ve siyasi temelde çözümüne ilişkin seçeneklerin hayata geçirilmesi için uygun düşecek yöntemler belirlenecek ve bunların uygulama zamanlamasının analizi yapıldıktan sonra, ikili ve çok taraflı girişimlerle gerçekleştirilmeleri sağlanacaktır.

Dış ilişkilerimizin odak noktası millî çıkar ve ulusal güvenliğimiz olacaktır. Başta komşularımızla, bölge ülkeleriyle dostluk, iyi komşuluk ve iş birliği ilişkileri oluşturulacak; bu suretle, bölge ve dünya barışına katkı sağlanacaktır. Uluslararası çalışmalarda güç kullanımından kaçınmak ve barışçıl yöntemleri kullanmak esas olacaktır. Başka ülkelerin iç işlerine karışmayacağız. Komşuluk

ilişkilerimizin ahdî altyapısını güncelleyecek ve güçlendirecek, yeni ittifakların tesis edilmesi hususunda özel bir çaba sarf edeceğiz. İç politika ve dış politika arasında her zaman bir ilinti bulunsa da iç politik hesaplarla ve ideolojik yaklaşımlarla dinî, mezhepsel ve etnik yaklaşımlardan arındırılmış bir dış politika izleyeceğiz. Taraf olduğumuz ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmaların, kurucusu ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşlardaki sorumluluklarımızın bilinciyle hareket edeceğiz. Türkiye'nin imzaladığı uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarının savunulması için siyasi, askerî, ekonomik tedbirlerin yanı sıra uluslararası hukuku da uygulamalarımızın temeli yapacağız.

Türkiye'nin uluslararası güvenlik ve iş birliği örgütlerindeki rolü ve masadaki öneminin güçlendirilmesi önceliğimiz olacaktır. Ülkemizin savunma politikası bugünkü koşullarda Batı ve NATO güvenlik sistemiyle bütünleşmiştir. Türkiye'nin NATO şemsiyesinde olması millî politikalar ve stratejiler uygulamasına engel olmadığı gibi, ittifaka üyelğimiz, diğer ülkelerle millî çıkar ve ulusal güvenliğimizin gereği olarak kurulacak karşılıklı güvene dayalı ilişkilere ve iş birliği çabalarına ters düşmemektedir.

Küresel anlamda terörle mücadele, bugün, uluslararası ilişkilerde ve ülkelerin dış politikalarında çok önemli bir yer işgal etmektedir. Savaş ve iç çatışmalar nedeniyle yaşanan dış göçler terör gibi bir uluslararası tehdit hâline gelmiş bulunmaktadır. Bu göç eğilimlerinin perde arkasında ortaya çıkan insan, silah ve narkotik kaçakçılığı gibi vakalar da sorunla mücadelenin sadece ulusal değil uluslararası alanda da sürdürülmesini gerekli kılmaktadır. Dış göçlerin önlenmesinde de aynen terörle mücadelede olduğu gibi sorunu kaynağından çözecek öneriler desteklenecektir. Yasa dışı göçlerin önlenmesi için ulusal ve uluslararası mekanizmaların harekete geçirilmesi sağlanacaktır.

Bir ülkenin kalkınması ve ekonomik ilerlemesinin en önemli faktörlerinden bir tanesi de enerji kaynaklarıdır. Ukrayna-Rusya savaşı maalesef bu enerji güvenliği konusunun ne kadar önemli bir konu olduğunu herkes açısından gündeme getirmiştir. Enerji güvenliğinin sürdürülebilir şekilde sağlanması, güvenilir ve öngörülebilir piyasa koşullarının oluşturulması hem ülkenin ekonomik kalkınması hem de yabancı yatırımların ve sermayenin ülkeye çekilmesi açısından kritik önemi haizdir. Kaynak ve güzergâh çeşitlendirilmesi yoluyla ülkemizin enerji arz güvenliğinin sürdürülebilir şekilde sağlanması sadece ekonomik değil aynı zamanda millî güvenlik meselesi ve ülke egemenliğinin teminatıdır. Bu itibarla, enerji politikaları bütüncül bir yaklaşımla enerji, ekonomi, millî güvenlik, ulaştırma, bilim, teknoloji ve dış siyaseti yöneten kurum ve kuruluşlarımız tarafından istişare hâlinde belirlenecek ve bu doğrultuda millî çıkarlarımızı önceleyen ve başta yakın coğrafyamızdakiler olmak üzere tüm önemli aktörlerle ikili ve çok taraflı iş birliğini hedefleyen, proaktif, ilkeli ve yetkin bir dış politika şeklinde yürütülecektir. Dünyanın yeni nesil hegemonik güçlerini göz önüne alarak küresel ticaret ekseninde tüm coğrafi bölgelerde çıkarlarımızı akıllıca maksimize eden ve uluslararası taahhütlerimizi güvence altına alan politikalar kurgulanacaktır. Bu süreçte, başta komşu ülkelerden başlayarak bir ekonomik coğrafyaya ulaştırmak hedefimiz olacak, dış politikanın aynı zamanda aş ve iş olduğu da hatırdta bulundurulacaktır.

Türkiye-ABD ilişkileri sadece iki taraf açısından değil, Orta Doğu, Kafkasya, Balkanlar ve Doğu Akdeniz açısından da önem taşımaktadır. Türkiye'nin de birliğe kazanım sağlayacağı günlere erişilmesini teminen, birliğin sadece bir ekonomik birtikellik değil, benimsenmesi gereken bir değerler manzumesi ve müktesebat olduğu hatırdta tutulacak, aynı zamanda bir ekonomik kalkınma ve toplumsal değişim projesi olduğu unutulmayacaktır.

Orta Doğu'da istikrar, ekonomik refah ve iş birliği ancak bölge gerçeklerinden hareket eden bir demokratik anlayış ve zamana yayılan bir sürecin gelişmesiyle sağlanabilir. İstikrarsızlığın sürmesi bölge ülkelerinin ve halklarının dünyayla entegrasyonunu zorlaştırmaktadır. Kendi topraklarına,

halklarına ve millî kaynaklarına hâkim olamayan devletlerin kontrol edemedikleri coğrafyalar, terör örgütlerine güvenli sığınak hâline gelmektedir. Bölgede barışı korumak, iş birliği fırsatlarını artırmak, saldırmazlık ve iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmek üzere iç işlerine müdahale etmeksizin bölgenin sorunlarına sahip çıkmak, bölge ülkelerinin kendi çözüm süreçlerini oluşturmalarına katkıda bulunmak, bu ülkelere yakın ve uzak coğrafyalardan gelen dış müdahaleleri önlemek; barış, güven ve huzur ortamını sağlamak üzere bölge ülkeleriyle yakın bir iş birliği içerisinde çalışılacaktır.

Kıbrıs sorunu bir millî davadır ama başta adadaki Türkler olmak üzere maalesef bugün hâlâ bu millî davanın bir millî çözümü sağlanamamıştır. Dolayısıyla, biz ileriye baktığımızda sadece Kıbrıs'taki Türklerin değil ülkemizin güvenliği açısından da büyük bir önemi haiz bu Kıbrıs meselesini adadaki Türklerin öncelikleri temelinde çözümlenmeyi ve onun da ötesinde Kıbrıs Türklerinin ekonomilerini de güçlendirerek refah seviyelerinin yükseltilmesini amaçlayan adil ve kalıcı bir siyasi çözüme ulaşmak yönünde çalışacağız. Türk diasporasına büyük bir önem atfediyoruz, sadece Avrupa, Avustralya ve Amerika'da değil, bunlar zamanında oraya belki gurbetçi olarak gittiler ama artık diaspora olmaya başladılar. Dolayısıyla bu diasporanın ve onların oluşturdukları sivil toplum örgütlerinin dış politikamızın bir yumuşak gücü olarak kullanılmasına önem atfedeceğiz.

Türk dünyası ve onun uluslararası kurumlarının daha da güçlenmesi ve daha yaygın bir şekilde toplumlarda destek bulması için başta kültürel bağ ve iş birliği olmak üzere bunların gelişmesine katkıda bulunacağız. Tabii, bunların hepsini yaparken en önemli hususlardan bir tanesi de Dışişleri Bakanlığının kurumsal yapısının güçlendirilmesine önem atfedeceğiz. Devletin işleyişinde her alanda olduğu gibi dış politikada da uzman ve yetkin kadrolar tarafından profesyonelleştirilerek icra edilmesi sağlanacaktır dış politikamızın. Her kademede görevlendirme bilgi, donanım, ehliyet ve liyakat, etik ve devletin ilkelerine bağlılık temel alınarak yapılacaktır. Millî bir dış politikanın izlenmesinin ön şartı olarak kurumsal kimliği, profesyonel yapısı ve insan sermayesi güçlü bir Dışişleri Bakanlığı kadrosu oluşturulmasına, gelenekleri ve usta-çırak ilişkisinin yeniden uygulamaya konulmasına, teorik, pratik deneyim kazanmış, stratejik taktik düşünme yeteneği gelişmiş, birden fazla yabancı dil bilen uzman kadrolarının oluşmasına çalışılacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Dışişleri Bakanlığının ehliyetli kadroları nepotizmden uzak bir şekilde güçlendirilirken diplomat sayısı da ehliyet ve liyakat temelinde artırılacaktır. Ayrıca Dışişleri Bakanlığının kendisinden beklenen görevleri gerektiği şekilde yürütmesine imkân verecek şekilde bütçesel imkânlar ve insan kaynakları da sağlanacaktır.

Şimdi, ülkemizde her alanda olduğu gibi dış politika alanında da iktidarın yaşattığı kâbusun sonuna geldik. Siz Atatürk'ün cumhuriyetini “reklam arası” ve “parantez” olarak tanımlayıp durdunuz ama cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümü geldi, çattı. Biz değil, halkımız sizin parantezinizi kapatacak ve geldiğiniz gibi gideceksiniz; uğurlar ola, az değil, çok az kaldı.

Burada son kelimelerimi Sayın Bakana atfedeyim. Sayın Bakana ben Komisyonda bir soru sordum “En son Dışişleri Komisyonuna ne zaman geldiğinizi hatırlıyor musunuz?” diye. Sayın Bakan cevap vermedi, onun vermediği cevabı ben bugün söyleyeyim: Kırk altı ay evvel geldi, kırk altı ay evvel. Bugünden kırk altı ay geriye doğru sayarsa Sayın Bakan, en son ne zaman geldiğini hatırlar. Benim kendisinden tek bir beklentim var, görevden ayrılmadan veda için Komisyona gelsin. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- *Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan'ın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması*

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Dün akşamüzeri başlayan ve gece saat üç civarında şiddetlenen yağmurun yol açtığı taşkınlar sonucu Antalya'mızın Finike ve Kumluca ilçelerinde evleri, iş yerleri, seraları, tarım arazileri ve araçları sular altında kalan hemşehrilerimize geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyorum.

Sayın Dışişleri Bakanımızın da bilgilendirdiği gibi selden etkilenen, serasını incelemeye giden bir hemşehrimiz geçirdiği kalp krizi sonucu maalesef hayatını kaybetmiştir; Allah'tan rahmet diliyorum.

Antalya Valiliğimizin koordinasyonunda bölgede gerekli çalışmaları hızlı bir şekilde gerçekleştiren AFAD başta olmak üzere tüm ekiplerimize teşekkürlerimi sunuyorum. Allah daha büyük felaketlerden vatanımızı ve milletimizi korusun.

BAŞKAN – Sayın Subaşı...

31.- *Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Antalya'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması*

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bölgemizde, ilimiz Antalya'da Kumluca, Demre ve Finike ilçelerinde aşırı yağışlardan dolayı bir sel felaketi yaşanmıştır. İlçe merkezlerinde taşkın sularından dolayı evler ve iş yerleri büyük taşkın altında kalmışken seralarda çok büyük hasar meydana gelmiştir. Sarı kod ilan edilmesine rağmen yeterli yardım alınmamıştır ama bir afet bölgesi ilan edilerek tarım sektörünün, çiftçinin en azından borçlarının ertelenmesinde büyük yarar görüyoruz. Can kaybı olmaması sevindiricidir, tesellimiz olmuştur. Bütün bölge insanımıza, çiftçilerimize -zarar gören- hemşehrilerimize buradan geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)*

2.- *2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Ceveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)*

A) *HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)*

1) *Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

2) *Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

B) *KAMU İHALE KURUMU (Devam)*

1) *Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

2) *Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

C) *KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)*

1) *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

2) *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)

1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)

1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU(Devam)

1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Adına Ankara Milletvekili Sayın Mevlüt Karakaya.

Buyurunuz Sayın Karakaya. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı bütçesiyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce milletimizi ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kamu bütçeleri toplumun tüm kesimlerini doğrudan ilgilendirir. Bu bütçelere ilgi de yakındır, bunun birçok sebebi var. Bütçe, toplumların vermiş olduğu demokrasi mücadelesinin tarihidir. Bütçe, yöneten ve yönetilen arasındaki uzlaşmanın metnidir. Bu nedenle, bütçelerin bir ruhu vardır. Yasalaşma şekli ve demokrasiyi sembolize etme boyutu bütçe hakkıyla bir

ruh bulur. Hedefler, kurumlar ve amaçlarla bir harmoni oluşturma ve uygulanması boyutu da maliye, ekonomi politikasıyla ruh bulur. Bütçe ruhunu oluşturan bu boyutlar toplumlari yakından ilgilendirir çünkü kamu bütçeleri aynı zamanda kamunun uygulayacağı politikaların uygulama aracıdır. Merkezî yönetim bütçesini görüşüyoruz, malumunuz, bunun dışında da kamu bütçeleri var. Genellikle tartışma ve eleştirme konusu bu alanda bütçe hakkı üzerinde yoğunlaşır. Onu önemli kılan esasen taşıdığı sembolik anlamdır. Bütçe hakkı, millet egemenliği ve demokrasiyi sembolize eder.

1215 yılında Magna Carta'nın Kral John tarafından imzalanmasıyla başlayan demokrasi hareketinde ilk bütçe fikri yer alır ki bu fikir bütçe hakkıdır. Bütçe hakkının ortaya çıkışı demokratik olmayan rejimlere karşı olmuştur. Bugünün demokratik rejimlerinde erkler ayrılığı durumu farklılaştırmıştır, millet egemenliğini temsili olarak seçimle oluşan parlamentolara bırakmıştır; bunun kaynağı millet egemenliğidir. Bu hak temsili demokrasilerde millet adına millet egemenliğinin tecelligâhı olan parlamentolarca kullanılır. Bütçe hakkına yönelik her müdahale veya kısıtlama aynı zamanda, bir demokrasi sorunu olarak görülür. Bunlara elbette itirazımız yoktur, buna kimse de itiraz etmez, etmemelidir. Bununla birlikte, mutlak monarşi karşısında mücadele sonucu elde edilen bu hakkın, seçilmiş iktidarların maliye politikası oluşturma ve uygulama hak ve yetkisini olumsuz etkilememesi gerektiği, aksi takdirde, “temsili demokrasi krizi” şeklinde tanımlanan yüzyılın siyasal krizinin daha da derinleşeceği, hükümetlerin etkin olarak iktisat ve maliye politikası uygulamasının daha da zorlaşacağı bugünkü akademik çevrelerin de üzerinde ağırlıklı durduğu konulardandır. Bu sebeple, bütçe hakkı ile maliye politikası hakkı arasında optimum bir dengeye ihtiyaç vardır.

Parlamento tarafından belirlenen sınırlar dâhilinde, bütçe kompozisyonu içinde değişiklik yapma yetkisinin tanınması da genelde iktisat, özeldense maliye politikası uygulama hakkının bir gereği olarak görülmektedir ancak bunun anayasal ve yasal çerçevesi iyi belirlenmelidir. Yani “Bütçe bir bütündür.” kabulüyle bitmez, esasen her bir aşama kendi sınırları içerisinde bir bütçe hakkı doğurur. Bütçeyi hazırlama, teklif etme ve uygulama hakkı, yürütmenindir; teklif edilen bütçeyi değiştirerek veya olduğu gibi millet adına onaylama ve uygulama sonuçlarını denetleme hakkı, parlamentonundur. Sayıştay raporları, kesin hesap kanunu teklifi parlamentonun denetim hakkı kullanımıyla alakalıdır. Bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir denetim komisyonu kurulması talep ve isteklerinin, Plan ve Bütçe Komisyonunun iş yoğunluğu açısından değil, bütçe hakkı açısından gerekli olduğu görüşündeyiz. Milletın sandıkta doğrudan denetimi de elbette işın başka bir yönü. Temsili demokrasilerde bütçe hakkının layıkveçhile yerine getirilmesinin temel şartı, parlamentolardaki temsilde adalet ilkesinin sağlanmasına da bağlıdır. Biz, yetmiş yılda uyguladığımız parlamenter sistemde bunu yapamadık, ne temsilde adaleti sağlayabildik ne de yönetimde istikrarı. En basit şekildeyle, 2002 yılı seçimlerini hatırlayalım, Meclise giren 2 partinin oylarının toplamı yüzde 53'tü yani oy veren seçmenin neredeyse yarısına yakınının iradesi Meclise yansımamıştı. Ancak temsilde adaletin sağlanamadığı bir Parlamentoda bütçe hakkı değerlendirmelerini de bu açıdan sizlere bırakıyorum.

Türkiye, 24 Haziran 2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı seçimiyle fiilen ve resmen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmiştir. Bu bağlamda, şunu rahatlıkla ifade edebiliriz ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bütçe hakkının amacına uygun ve etkili bir biçimde kullanılmasına imkân sağlamıştır. Bugün Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine göre oluşan bu yüce Parlamento, tarihin en yüksek düzeyde temsiline sahip ve bu oran neredeyse yüzde 100'lere yaklaşmıştır. Bu açıdan da değerlendirmeleri size bırakıyorum.

Tam bu noktada bir düşünme konusu da belki de şudur: Parlamentonun içinden çıkan ve pratiği Parlamento çoğunluğuna dayalı bir hükümete karşı bütçe hakkı kullanımını nasıl tecelli eder, bunu da düşünmek lazım. Bugün, hararetle “parlamenter sistem” diyenlere sormak lazım: Parlamenter sistem

tarhinde kaç bütçe yüzde 50'nin üzerinde bir temsil çoğunluğuyla kabul edilmiştir? Kaldı ki hükümeti de doğrudan doğruya Cumhurbaşkanını üzerinden seçen halktır.

Şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim: Ülkemizde 5018 sayılı Yasa'yla özellikle bütçenin hazırlanması sürecindeki şeffaflaşma ve yine bu konulardaki denetim mekanizması gerçekten bütçe çalışmalarında bütçe hakkının kullanılmasına ciddi katkı sağlamıştır. Bununla birlikte, şunu da ifade etmem gerekiyor ki: Bu yasanın denetim konusunu da eleştiren bir kişi olarak yani Kara Avrupası hukuk sistemine, Anglosakson hukuk sisteminin denetim yapısını getirmesi bir eleştiri konumuzdu çünkü bunun temelinde yöneticiye bağlı iç denetçi, paraya dayalı dış denetim konusu kabul edeceğimiz bir şey değildi ama bununla birlikte uygulamanın Sayıştay tarafından yakından izlenmesi ve Sayıştayın bu alandaki etkinliğinin devam etmesi, eleştirdiğimiz sorunların ortaya çıkmasını önlemiştir. Bu hususta, son sözüm şudur: Bütçe ruhu, millet adına Parlatmentonun bütçe hakkı ile yine, millet adına yürütmenin maliye politikası hakkından müteşekkildir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bu ruha uygun bir denge mekanizmasını oluşturmuştur. Temsilde adaletin sağlanamadığı, kendi içlerinden çoğunluk sayısıyla hükümet kuran, daha sonra kurduğu hükümetin emrine giren, Parlamento kimliğini dahi iktidar partisi-muhalefet partisi biçiminde yürütme bazlı belirleyen, işlev ve faaliyetlerini de buna göre yapma mecburiyetinde hisseden, velhasıl yürütme ve yasama erklerinin birlikteliği yapısından etkin bir bütçe hakkı kullanımı çıkmaz. Bu nedenle diyoruz ki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi cumhuriyetin ve halkın sistemidir.

Değerli milletvekilleri, tabii, parti grubumun bana verdiği görev içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı TÜİK, BDDK, SPK ve SEDDK'yle alakalı bütçeler de var. Ben bu konuda şunu hemen belirtmek istiyorum: SPK, BDDK ve SEDDK düzenleyici ve denetleyici nitelikli, TÜİK ise araştırma nitelikli bir kurumumuz. Sağlıklı bir ekonomik ve sosyal yapının oluşması, işleyişi için bu 4 kurumun görünmez el nitelikli işlevleri hayati derecede önemlidir.

SEDDK, tarihî geçmişi yeni olmayan ancak düzenleme ve denetleme kurumu olarak 2020 yılında faaliyete başlayan bir kurumumuz. Daha önceki bütçe konuşmalarında da özellikle sigorta ve emeklilik fonlarıyla ilgili alanın boş olduğunu buradan ifade etmiştik. Bu anlamda böyle bir düzenlemenin yapılması, böyle bir düzenleme ve denetleme kurumunun hayata geçirilmiş olması gerçekten önemli, bunun için teşekkür ediyorum.

Bu kurumlarımızın hepsi ekonomideki kaynakların adaletli ve hakkaniyetli bir biçimde dağılımını sağlayacak ya da adaletsizlikleri ve hakkaniyetsizlikleri önleyecek bir piyasa ve ekonomik ortamın sağlanması gibi çok önemli ve vebalı yüksek görevlere sahiptir. Bir ekonomide üzerinde en fazla tartışılan hakkaniyetli paylaşımın kurumsal yapı taşlarıdır. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak topluma sunduğumuz Üreten Ekonomi Programı'nın temel unsurlarından birini de hakkaniyetli paylaşım olarak belirlemiştik. Bu, gayrisafi yurt içi hasılanın daha oluşumu safhasında muhtemel olabilecek her türlü haksızlığı, yolsuzluğu, adaletsizliği ve kayırmacılığı veya manipülasyonları önleyerek hakkaniyetli bir paylaşım ortamının sağlanmasını ifade eder.

Değerli milletvekilleri, bu üzerinde konuştuğumuz ve ülke olarak belki de bugüne kadar yeteri kadar başarılı olamadığımız alan, bu hakça rekabetin ve buna dayalı hakkaniyetli paylaşımın gerçekleştirilememiş olmasıdır. Bu nedenle Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu kurumlarımızın işlevlerini çok önemsiyoruz ve başarılı olmalarını istiyoruz. Türkiye olarak banka temelli bir finansal sisteme sahibiz; yatırım ve emeklilik gibi fonlar üzerinden hareket eden yapılar ise piyasa temellidir. Türkiye finansal piyasaları bu konularda çok yeterli değildir; bu nedenle de bu kurumlarımız son derece önemlidir. Türkiye'de ekonomik faaliyetlerin önemli bir kısmının finansmanı bankalardan sağlanmakta. Bankacılık konusunda Türkiye önemli ilerlemeler kaydetti. Özellikle 2001 yılında 57'nci Hükümet

döneminde mali piyasalarla ilgili, bankacılıkla ilgili yapılan düzenlemelerin gerçekten daha sonraki dönemlerde, finansal krizlerde ciddi bir kalkan oluşturduğu hepimizin malumu. Şunu da ifade etmek gerekir ki: Sigorta sektörüyle ilgili eksiklik -biraz önce de ifade ettim- tamamlandı ve çok önemli bir işlevi yerine getirmesini elbette bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, TÜİK, çok önemli bir resmî veri sağlayıcısı. Bu veriler aşağı yukarı ekonominin bütünü, hayatın genelini de kapsar. TÜİK tarafından sağlanan veri ve bilgilerin doğru, güvenilir ve zamanlı olması alınacak kararların isabeti açısından son derece önemli elbette. TÜİK, verinin toplanmasından işlenmesine, işlenmesinden dağıtımına, raporlanmasına kadar olan çerçevede belli kuralları takip eden, etmek zorunda olan bir kurum, uluslararası standartlara göre hareket eden bir kurum; bizim izlenimlerimiz bu yönde oldu çünkü TÜİK tarafından yayınlanan tüm veri ve istatistikler doğrulanabilir niteliktedir. Bu konuda belki de en önemli düzenleme TÜİK'in kurumsal statüsünde 2021 yılında yapılan düzenlemedir; genel bütçe kuruluşu iken özel bütçe kuruluşu olması, Bakanlığın bağlı kuruluşu iken TÜİK'in bir ilgili kuruluş hâline getirilmesi bu anlamda son derece önemli.

Değerli milletvekilleri, tabii, burada en önemli hususlardan biri, bilgilerin denetlenebilir olmasıdır. Türkiye'de maalesef bu konularda bir denetim kamu kurumlarının dışında söz konusu değildir. Örneğin, son dönemlerdeki araştırma şirketleri ve bunların yayınladıkları anketlerin, bunların sonuçlarının denetlenebilir olmadığını, denetlenemeyen bilginin doğrulanabilir olmadığını, doğrulanamayan bilginin de güvenilir olmadığını bir kez daha tekrar ediyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın Esin Kara.

Buyurunuz Sayın Kara. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ESİN KARA (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gelir İdaresi Başkanlığı ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2023 yılı bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

2019 yılı sonundan itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını ve 2022 yılının Şubat ayında başlayan Ukrayna-Rusya savaşı, ardından ABD-Çin arasındaki gerilim küresel ekonomi gibi Türkiye ekonomisini de olumsuz etkilemiştir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen Türkiye ekonomisi büyümesine devam etmiştir.

Türk lirasının değerini düşürmek için el altından yapılan spekülasyon ve propagandalarla, uluslararası borsa oyunlarıyla emperyalist devletlerin ülkemiz ekonomisini zayıflatmak, ekonomik gücümüzü zafiyete uğratmak, kendi dış politika ya da ekonomik hedeflerine ulaşmak amacıyla ülkemize yöneltilen tehditlere karşı Türkiye, aldığı önlemleri uygulayarak ekonomik egemenliğini korumayı başarmıştır. Türkiye, dışarıdan ve içeriden çeşitli müdahalelere karşı gerekli cevabını anında vermiş, ekonomisi üzerinde oynanan ve oynanacak oyunlara karşı uyanık olduğunu göstermiş, millî bekasına sahip çıktığı gibi ekonomik bekasına da sahip çıkmayı başarmıştır. Aslında ekonomik beka ile millî beka arasındaki ilişki çok boyutlu olup etkileşim içindedir. Ekonominin yapısı, büyüklüğü, sağlamlığı ve ekonomi politikaları ulusal güvenliği etkilerken ulusal güvenlik politikaları, savunma harcamaları, askerî güç ve istihbarat ile diplomasi de ekonomiyi etkilemektedir.

Değerli milletvekilleri, dünya genelinde yaşanan olumsuzluklara rağmen Türkiye 2021 yılında yüzde 11,4 büyümeyle son elli yılın en yüksek büyümesini kaydetmiştir. Büyüme rakamlarıyla salgın öncesi dönemden bugüne G20 ülkeleri içerisinde en iyi performans gösteren ülkelerden biri olan Türkiye, aynı dönemde OECD ülkeleri arasında istihdamını en fazla arttıran ülke olmuştur. Enflasyonda

gözlenen yükselişte küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü, negatif arz şokları etkili olmaya devam etmektedir. Türkiye ekonomisindeki yüksek oranlı ve istikrarlı büyümenin sağlanmasında finansmanın sürdürülebilir ve sağlıklı kaynaklardan temin edilmesi, dış kaynaklara olan bağımlılığın azaltılması ve kaynakların gelir arttırıcı istihdam sağlayıcı ve verimlilik potansiyeli yüksek alanlara yönlendirilmesi gerekmektedir. Maliye politikaları kanalıyla enflasyonla mücadele kapsamında önemli adımlar atılmaktadır; yönetilen, yönlendirilen fiyat ayarlamalarının yanı sıra salgın kaynaklı etkileri azaltmak amacıyla vergi indirimleri yapılmaya devam edilmektedir. Gıda arz güvenliği konusunda küresel düzeyde yaşanan olumsuzluklara rağmen ülkemizde temel gıda ürünleri tedarikinde ve sevk zincirinde bir sorun yaşanmamaktadır. Avrupa dâhil birçok ülke enerji kriziyle karşı karşıya kalırken ülkemizde yapılan yatırımlar, yerli kaynaklarımız ve ithal ülke çeşitliliğiyle sağlanan arz güvenliği sayesinde bu kış enerji sorunu yaşanmaması beklenmektedir. Üstelik elektrik ve doğal gazda uygulanan sübvansiyonlar sayesinde milletimizin fiyat artışından daha az etkilenmesi sağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; On Birinci Kalkınma Planı'nda gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunda birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği arttıran, yatırım ve üretimi destekleyen gelir vergisi kanununun yasalaşmasının yanında ayrıca yeni bir vergi usul kanunu çıkarılması hedeflenmektedir. Vergiye uyum maliyetini azaltan, mükellef haklarına ilişkin kapsamlı düzenlemeler barındıran, uyuşmazlıkların kısa sürede çözülmesini sağlayan ve vergi cezalarının caydırıcı bir yapıya kavuşturulduğu yeni bir vergi usul kanunu hepimizin temennisidir.

Vergi gelirleri ülkemizde bütçe gelirlerinin içerisinde yaklaşık yüzde 85'lik bir paya sahiptir. Adil, tabana yayılmış, herkesin mali gücüne göre vergi ödediği bir vergi sisteminin tesis edildiği vergi reformu hepimizin temennisidir. Vergi sistemimizin ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı dikkate alınarak kamu finansmanı ile ilgili önceliklerin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileri de dikkate alınarak dinamik bir yapıya kavuşturulması gereklidir. Gelir İdaresinin kurumsal kapasitesi artırılarak kayıt dışı ekonomiye yaygın ve yoğun vergi denetimleri yapılarak mücadele etkin bir biçimde sürdürülmeli, e-fatura ve e-defter uygulamaları sistemsel olarak genişletilerek sahte belgeyle daha etkin mücadele yapılmalıdır. Ülkemizde kayıt dışılık önemli bir sorundur; haksız rekabete ve çalışanların sosyal haklarından yoksun kalmasına yol açan kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı istihdamla mücadelede daha etkin yollar benimsenmeli, kayıtlı ekonomiye geçişin özendirilmesine yönelik tedbirler alınmalıdır.

Bir diğer önem arz eden husus, devlet tarafından verilen teşviklerin etkinliğidir. Teşviklerin amacına ulaşıp ulaşmadığı ya da hangi teşvik araçlarının daha verimli olduğu iyi değerlendirilmeli, elde edilen sonuçlara göre yeni teşvik araçları oluşturulmalıdır. Kamuda yapılan harcamaların etkinliği ve verimliliği gözden geçirilmelidir. Enflasyondan etkilenen başta asgari ücretliler, emekliler, KOBİ'lerimiz, küçük esnaf ve çiftçilerimiz olmak üzere, dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın gelirlerinde artış sağlanmalı, sosyal anlamda refahlarının yükseltilmesi için gerekli tedbirler ivedilikle alınmalıdır. Verginin toplanmasında görev yapan, katkı sağlayan Maliye çalışanları da sorunlarına çözüm beklemektedir. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığında görev yapan personel ihtiyacı giderilmeli, çalışanların iş yükü hafifletilmelidir; personelin tazminat ve ek ödemeleri artırılmalıdır, Hazine ve Maliye Bakanlığında görev yapan idarecilerin maaş ve özlük hakları yeniden düzenlenerek iyileştirmeler yapılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletin bir numaralı geliri olan vergilerin tarh ve tahakkukunda en büyük rolü üstlenen serbest muhasebeci, mali müşavirlerin yaşadığı sorunlar da çözüm beklemektedir. Bunlardan biri, katma değer vergisinde tahakkuk, gelir vergisinde tahsil

esasının benimsenmesinden dolayı kazanmadığımız, tahsil etmediğimiz gelirin katma değer vergisini ödememizdir. KDV Kanunu'nda tahsil esası benimsenirse meslek mensubu için bu sorun ortadan kalkacaktır. Ayrıca, meslek mensuplarımızın hizmetinde KDV oranının yüzde 8'e indirilmesi, meslekte 10'uncu yılını dolduran meslektaşlara yeşil pasaport hakkı verilmesi, büro açacak meslektaşlarımıza KOSGEB desteği verilmesi; vergi, iş, ticaret hukuku alanlarındaki anlaşmazlıklarda ara buluculuk hakkı taleplerimiz arasında yer almaktadır. Sayın Maliye Bakanımızın meslektaşlarımızın sorunlarına duyarsız kalmayacağını umut ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7-17 Aralık tarihleri arasında Hazreti Mevlâna'nın 749'uncu vuslat yıl dönümü kapsamında Konya'mızda "Dostluk Vakti" temasıyla kutlamalar yapılmaktadır. Hazreti Mevlâna'nın "Kusur bulmak için bakma birine, bulmak için bakarsan bulursun. Kusuru örtmeyi marifet edin, işte o zaman kusursuz olursun." sözleriyle tüm milletimizi Selçuklu'nun ve hoşgörünün başkenti Konya'mıza davet ediyorum.

Sözlerime son verirken 2023 yılı bütçemizin milletimize hayırlı olmasını diler, büyük Türk milletini ve onun büyük Meclisini saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hatay Milletvekili Sayın Lütfi Kaşıkçı.

Buyurunuz Sayın Kaşıkçı. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar; Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve ekran başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetin 2'nci yüzyılı Türkiye'nin, bulunduğu coğrafyada ve her alanda lider ülke olma çalışmalarının hızla başladığı bir evre olacaktır. İçinde yaşadığımız bu günlerin Türkiye Yüzyılı'nın ön sözünün yazılmaya başlandığı dönem olduğunu heyecanla takip etmekteyiz. Türkiye'nin sanayiden tarıma, eğitimden sağlığa, havacılıktan uzaya kadar her alanda dijital çağın gerektirdiği donanımlara sahip bir ülke olma arzusu şimdiden milletimiz tarafından sahiplenilmiş ve bu uğurda çalışmalar hız kazanmıştır. Türkiye, çağı yakalama konusunda geride kalan yüzyılda yaşadığı talihsizlikleri arkada bırakıp yeni yüzyılda her alanda üretim merkezi olma arzusunda ve bunun hazırlığındadır. İşte, ülkemizin yeni bir yüzyıla girme arifesinde, bizlerin de Türkiye Yüzyılı'na Hatay'dan vereceğimiz destek hiç şüphesiz büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan yeni yüzyılda nasıl bir Hatay beklediğimizi ve bu beklentilerin gerçekleşmesi için nelere ihtiyacımız olduğunu buradan, aziz milletimizin kürsüsünden paylaşmak istiyorum.

Türkiye'nin birçok alanda yükünü omuzlamak ve Türkiye Yüzyılı inşasına katkı sunmak adına yeni yüzyılda Hatay'ın yeri şu şekilde belirlenmelidir: Hatay, ülke ihracatında önemli bir yer tutmaktadır. Öyle ki 2021 rakamlarına göre Hatay, 4 milyar dolarlık ihracat kapasitesiyle 10'uncu sırada bulunmaktadır.

Sahip olduğumuz bu ekonomik büyüklük ve sıralama, elbette çok önemlidir ancak biz Hataylıların gerçek potansiyeli bunun çok üstündedir. Bu potansiyeli tam olarak ortaya çıkarabilmemiz için bazı kamu yatırımlarına ihtiyacımız bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri Hassa ve Dörtöyl ilçemiz arasında yapımı planlanan tünel projesi, İskenderun-Antakya ilçeleri arasındaki otoban projesi ve hâlihazırda yapımına devam edilen Reyhanlı Barajı inşaatının tamamlanmasıdır. Bu projelerin yanında, Suriye'yle ilişkilerde yaşanacak olumlu gelişmelerin de ilimiz ekonomisine katkısı büyük olacaktır. Yukarıda sıraladığım kamu projeleri tamamlanır tamamlanmaz, iddia ediyorum ki Hatay, 10 milyar

dolar ihracat rakamına çok kısa sürede ulaşacaktır. Bu ihracat rakamlarıyla da Hatay, ilk 5 il arasına rahatlıkla girecektir.

Evet, değerli milletvekilleri, hem ihracat rakamlarımızı hem de sıralamamızı biz Hataylılar olarak yeterli bulmuyoruz. Çünkü sahip olduğumuz potansiyelin çok daha yukarıda olduğunu iyi biliyoruz. Sayın Bakanım, Amanos Tüneli'miz açılınsın, otobanlarımız tamamlansın, biz ihracatımızı 10 milyar dolara çıkartalım. Yapımına devam edilen Reyhanlı Barajı'mız bitirilsin, bizim ihracat sıralamasında kısa sürede nasıl ilk 5'e yükseldiğimizi herkese gösterelim.

Değerli milletvekilleri, yeni yüzyıla biz Hataylıların da en iyi şekilde hazırlanması gerektiğini biliyoruz. Bu bilinçle, Hatay'ın çevre ve şehircilikten spora, tarım ve hayvancılıktan kültür ve turizme ve daha birçok alanda yeni yüzyılda nasıl konumlanması gerektiğini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Çevre ve şehircilikte Hatay yüzyılı şu şekilde olmalıdır: Çağın gerisinde kalmamak adına, Hatay yüzyılında şehirlerimizi her türlü afet riskine karşı dirençli hâle getirmemiz ve daha fazla yeşilin hâkim olduğu, enerjisini yenilenebilir kaynaklardan karşılayan kentler inşa etmemiz gerekmektedir. Küresel iklim değişikliklerinin yansımalarını da göz önünde bulundurarak özellikle Altınöz ve Yayladağı ilçelerimizin bulunduğu platonun yeni yerleşim bölgesi ilan edilmesi olası deprem ve sel felaketlerine karşı daha korunaklı alanlarda yaşamamız açısından son derece önemlidir. Yeni yaşam merkezleri inşa ederken çevre hassasiyetini ön planda tutmak ve sahipsiz sokak hayvanlarını da yaşam merkezlerinin bir parçası olarak planlamak gerekmektedir.

Spor ve tesisleşmede Hatay yüzyılı şu şekilde olmalıdır: Amatör spor branşlarına daha fazla önem verilip insanlarımızın günlük yaşamında ulaşım aracı olarak bisikleti daha fazla kullandığı bir altyapıya sahip olmamız gerekmektedir. Tarihte ilk olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan ilimizin bu potansiyelinin Hatay yüzyılında da ortaya çıkması için yeni ve büyük yatırımlar planlanmalıdır. Tarihte ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı şehir olarak, bugün neden bu oyunlara veya uluslararası bir organizasyona ev sahipliği yapmayalım? Bu vizyonla şehrimizi uluslararası müsabakaların yapıldığı bir şehir olarak hazırlamamız gerekmektedir.

Tarım ve hayvancılıkta Hatay yüzyılı şu şekilde olmalıdır: Yeni yüzyıl hiç şüphesiz dünyanın her tarafında daha fazla tarımın konuşulacağı ve gıda erişimine yönelik yeni politikaların belirleneceği bir dönem olacaktır. Bu manada, Hatay yüzyılında daha fazla tarım, daha fazla hayvancılık üzerinde durulması gerekmektedir. Bu çerçevede, tarımsal sulama problemi çözülmüş, endüstriyel tarım ürünlerinin daha fazla ekildiği, tarımın teknolojinin tüm imkânlarından faydalanılarak yapıldığı, yetiştirilen ürünlerin işlendiği tesislerin kurulduğu bir Hatay'ın inşa edilmesi sürecine derhâl girilmelidir.

Bir diğer örtülü zenginliğimiz olan tıbbi ve aromatik bitkiler potansiyelimizi ön plana çıkartacak yeni yatırımlarla özellikle ilaç sanayisinde hak ettiğimiz noktaya ulaşmamız gerekmektedir.

Kültür ve turizmde Hatay yüzyılı şu şekilde olmalıdır: “Şayet dünyanın bir mutfağı olsaydı burası kesinlikle Hatay olurdu.” sözünün hakkını gastronomi yatırımlarına daha fazla yer vererek, bu zenginliği sadece ülkemize değil, dünyanın birçok ülkesine taşıyarak devam ettirmemiz gerekmektedir.

Turizmde ise Hatay yüzyılında Hatay'ın “en”lerini daha fazla konuşmak ve tanıtmak için bütçe ayrılmalıdır. Bu manada, Anadolu sınırları içerisinde inşa edilen ilk cami Habibi Neccar'ın, dünyanın ilk mağara kilisesi Saint Pierre'in, ülkemizin en büyük kapalı çarşılarından biri olan tarihî Uzun Çarşı'nın, kesintisiz 14 kilometre uzunluğuyla Türkiye'nin en uzun plajının, dünyada aydınlatılan ilk cadde olan Kurtuluş Caddesi'nin, dünyanın en büyük mozaik eser koleksiyonuna sahip Arkeoloji Müzesi'nin, dünyanın insan gücüyle yapılmış ve 1.380 metre uzunluğundaki en uzun tüneli olan Titus'un, dünyanın

ilk olimpiyatlarının yapıldığı yerin Hatay'da olduğu çağrısını sadece ülkemize değil tüm insanlığa duyurmamız gerekmektedir.

Hitit Kralı I. Şuppiluliuma ile Mitanni Kralı Tusratta'nın, Makedonya Kralı Büyük İskender ile Pers Kralı Darius'un ele geçirmek için savaştıkları, Büyük Roma İmparatoru Sezar'ın, Sasani Hükümdarı Şâpûr'un, Abbasi Halifesi Harun Reşit'in, Büyük Selçuklu Hükümdarı Sultan Melikşah'ın, Anadolu Selçuklu Hükümdarı Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın, Bizans İmparatoru John Komnenos'un, Kudüs Kralı Baldwin'in, Eyyubî Hükümdarı Sultan Eyyubî'nin, Memlük Sultanı Baybars'ın, Osmanlı Padişahları Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman'ın ve cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün geldiği, gördüğü ve hayranlık duyduğu, Doğu'nun kraliçesi Hatay'ın, kralların şehri Hatay'ın muhteşem tarihini daha fazla tanıtmalıyız.

Değerli milletvekilleri, bizler Hataylılar olarak ülkemizin sahip olduğu mevcut konumu daha fazla ileriye taşımak için mücadele vereceğiz. Şunu iyi biliyoruz ki yakın coğrafyamızda istikrarın mühürlenmesinin yolu ülkemizin güçlü olmasından geçmektedir. Bu bilinçle cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında daha fazla üreten, ürettiğiyle hem katma değer oluşturan hem de yeni istihdam alanları açan bir Hatay'ı göreceksiniz. Yeni yatırımlarla desteklenmemiz hâlinde yaş sebze ve meyve ihracatımızı 484 milyondan 750 milyon dolara, zeytin ve zeytinyağı ihracatımızı 30 milyon dolardan 100 milyon dolara, mobilya ihracatımızı 78 milyon dolardan 300 milyon dolara, tekstil ihracatımızı 81 milyon dolardan 300 milyon dolara, su ürünleri ihracatımızı 64 milyon dolardan 100 milyon dolara, kimyevi maddeler ihracatımızı 129 milyon dolardan 500 milyon dolara, yağlı tohumlar ihracatımızı 94 milyon dolardan 200 milyon dolara, gemi, yat ve hizmetleri ihracatımızı sıfırdan 25 milyon dolara; kısaca, ihracatımızı toplam 10 milyar dolara çıkarmaya hazırız. Türkiye Yüzyılı'na Hatay olarak bu katkıyı sunmak için heyecanımız var, girişimcilerimiz var, potansiyelimiz var.

Son söz olarak "Ne mutlu Türk'üm diyene!" kapsayıcı ve kucaklayıcı bir ifadedir. Bu ifade kendini bu topraklara ve bu millete bağlı hissedenerin yeminidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Devamla) – Biz, dünya var oldukça bu yeminimize sadık kalıp aziz milletimizin refahı için mücadeleye devam edeceğiz. Bu duygu ve düşüncelerle memleketin dört bir tarafında yeminine sadık Türk gençliği yetiştirme gayreti içerisinde olan Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı Genel Başkanı başta olmak üzere tüm ocaklı dava arkadaşlarıma selam ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Ne mutlu Türk'üm diyene! (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın.

Buyurunuz Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Lütfi kardeşime teşekkür ederek bir şey söylemek istiyorum. Hatay'ın eniştesi olarak ben Türkiye Yüzyılı'nın Hatay yüzyılından geçtiğini öğrenmenin büyük bir mutluluğu içerisindeyim. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığının bütçesi üzerine konuşmak kaydıyla Milliyetçi Hareket Partisi grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Saygıdeğer milletvekilleri, uluslararası ilişkilerin en önemli enstrümanı diplomasidir. Diğer bir ifadeyle, dış politika uluslararası ilişkilerin stratejisini oluştururken diplomasi ise bu stratejinin taktiksel yönteminin adıdır. Dolayısıyla gücün sert ayağını oluşturan savaşlar yoluyla kazanılan zaferlerde bile

gücün yumuşak tarafı olan diplomasinin payı asla göz ardı edilemez. Günümüzde diploması siyaset dışı etkin bir çeşitlilik kazanmış ve parlamentodan kültür ve turizme, ekonomiden STK'lere, "academia"dan sportif alanlara uzanan birçok bağlamda güçlü bir etkileşim ve uzlaşma yöntemine dönüşmüştür.

Bütçesini görüşmekte olduğumuz Dışişlerimizin beş yüz yıllık şerefli mazisinin yüklediği ağır görev ve sorumluluğu gereği, Bakanlık kadrolarından 250'nin üzerindeki temsilciliklerine kadar büyük başarılarla vesile olduklarına Türk Hariciye tarihi de biz de tanıklık etmekteyiz. Ülkemizde olduğu kadar dünyada da barışı canları pahasına nihai hedef olarak önceleyen dış işlerimizin zamanın ruhunu iyi okuyup, algılayıp uygun tedbirlerin ve siyasi kararların uygulanmasında üstün kabiliyetler göstermesi açıkça takdire şayandır. Bu durum, son zamanlardaki uluslararası görüşmelerde artık aleni ifade edilmek zorunda kalınan gerçekler hâlini almıştır.

Somutlaştırmak gerekirse, 1950'lere kadarki çok kutuplu dünya konjonktüründen 50'ler sonrası iki kutupluluğa ve 1990'larda özellikle Sovyetler'in dağılmasının akabinde tek kutupluluğa bürünüp ve 2000'li yıllarda sanki tekrar bir geriye dönüş siyasi konjonktürünü tekrarlararcasına yeniden çok kutupluluğa dönüşü esnasında Türkiye'yi de uluslararası bir ana aktör olarak görmek artık bizim hakkımızdır. Bunu reddetmek yerine gereklerini yerine getirmek kaçınılmazdır çünkü sembolik ifade etmek gerekirse, insanlığın en temel yaşam ihtiyacı olan ekmeği üreten fırıncının küreği olmak yerine artık fırıncının bizatihi kendisi olma zorunluluğunun farkında bir siyasi millî duruşumuz ve buna müzahir dış siyasetimiz söz konusudur.

Son birkaç yılda meydana gelen olaylara ve neden olduğu sıkıntılara kısa bir göz attığımızda, Türk millî Hariciyesinin güçlü öngörüsünün ve uygulamalarının dünyaya örnek teşkil ettiğini çok açık ve net bir şekilde görmekteyiz. Bu başarının somut örneklerini, yaşanan pandemi sürecinde dünyanın her köşesindeki vatandaşlarımıza, soydaşlarımıza ve mazlum, ihtiyaç sahibi insanlara uzanan yardım elinde gördük. Yine, Afganistan'dan birileri dökerek kaçarken Türkiye Cumhuriyeti devletinin Dışişleri, sadece kendi ülkemizin vatandaşlarına değil, yardım isteyen herkese güvenlik ve ulaşım bağlamında elini uzatmaktan imtina etmemiştir. Öte yandan, savaş çılgınlıklarının atıldığı bir ortamda, kanın, gözyaşının, kıtlığın, yoksulluğun son bulmasını hedefleyen Türkiye'nin, savaş tutsaklarının özgürlüğüne kavuşmasına, tahıl koridorunun açılarak dünyanın mazlum coğrafyalarının açlıktan kurtulmasına ve böylece, dünya tahıl fiyatlarında düşüşün sağlanmasına yaptığı katkı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Guterres başta olmak üzere birçok Batılı devlet adamlarınca takdir toplarken maalesef muhalefetimizden bugüne kadar bir teşekkür sedası dahi duymadığımız vakidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu kısa süre içerisinde saymak da mümkün değil başarıları. Gerçekten, bakınız, sadece bizim Dışişlerimizin sakin, dengeli, uzlaştırıcı, o içeride ve dışarıda barışı önceleyen tutumunun bir yansıması olarak Balkanlar'da gösterdiği tavrın neticesinde, inanın 90'lara dönüşü özleyen siyasi hamlelerin bir nevi soğutucusu olmuştur. Tekrar o 90'lı yıllardaki -Allah korusun- yaşanan soykırımların durmasına, oradaki etnik yapıların kendi içerisindeki çatışmaların önlenmesine yönelik büyük katkılar sağlamıştır. Aynı tavırla Güney Kafkasya'da kanayan bir yara hâline dönüşen yine o çözümsüzlük süreci Allah'a şükür kırk dört günde çok kutlu bir zaferle taçlanmış ve akabinde bugün artık muhataplar masaya çağrılmış ve karşılıklı görüşmeler başlamıştır. Aynı şeyi Afrika için, Sahraaltı için özellikle söyleyebiliriz, aynı şeyi bugün Orta Doğu için söyleyebiliriz. Elbette ki bir normalleşme süreci başlamıştır ama maalesef, şu ana kadar işittiğimiz eleştirilere bakınca bir fıkrisabitliğin çok hâkim olduğu kanaatindeyim. Yani bir anda dedim ki: Acaba ben mi yanlış düşünüyorum? Şöyle bir Milletler Cemiyetinin kuruluşu aşamasındaki tutanaklara bir baksam. Ya, bunlar savaş yaptılar, bütün Avrupa devletleri birbirleriyle savaş hâlindeydi, peki,, akabinde ne oldu da 1920'de bunlar barışma ihtiyacı hissetti ve bir mutabakat metniyle Milletler Cemiyetini oluşturdular? Şunu söylemediler:

“Hadi oradan, bir araya gelemeyiz, asla konuşmam, asla seninle mütteflik görüşmem, düşünmem dahi çünkü ben seninle savaştım. Dün seninle savaşıyordum, bugün aynı yapı içerisinde mütteflik hukuku sağlayamam.” Bunu geçtim, acaba İkinci Dünya Harbi sonrası, öncelikle “Kömür ve Çelik Birlikteliği” adı altında kurulup daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu ve bugünkü Avrupa Birliğine dönüşen yapının da kuruluş aşamasında -baktım- buna benzer bir fikrisabitlik söz konusu değil. Yani “Dün savaştığımız, bugün ne haddinize, bir araya gelmeyi teklif ediyorsunuz, Avrupa’da uluslararası bir bağlantı kurmayı dikkate çekiyorsunuz; bunlar kabul edilemez.” diyen bir devlet duymadık, görmedik. O zaman, ne olacak arkadaşlar? Araştırdık, baktık ki inanın, uluslararası ilişkilerde bu dostlukları, müttefliklikleri, birliktelikleri, ayrışmaları meydana getiren şahıslar değil, bireysel ilişkiler değil; tam tersine, konjonktürel olaylardır bizi bir araya getirmeye ya da birlikteliğimizi bozmaya yönelten gelişmeler. Dolayısıyla, bugün Orta Doğu’da “Dün niye bir arada değiliz?” diyenlerin “Bugün niye bir aradayız?” demeleri hakikaten bir fikrisabitlik örneği gibi geliyor bana. Ya, şimdi, dün özlediğiniz bugün gerçekleşti yani hâlâ dünün hesabı... Biraz önce dinledim, inanın, bir on dakika “Dün böyleydi, bugün niye böyle?” “Dün falanla şöyleydi, bugün niye öyle?” Ülkelerin adını saymaktan artık bıktık, dilimize pelesenk oldu. Olmayalım mı? Yani fikrisabit olarak... Hani, fikrisabitlik şudur, kısaca bir açıklama yapayım: Aç bir insanın sürekli “Açım.” demesi gibi; tıka basa doyurursunuz, o yine “Açım.” der çünkü bu bir sabitlik yapısıdır. Onun için, uluslararası ilişkilerde fikrisabitlik gerçekten geçerli bir olgu değildir, bizim sürekli ülkemizin ali menfaatleri doğrultusunda ve konjonktürün gereklerini yerine getirmekle ağır sorumluluklar taşıdığımız ortadadır.

Sayın milletvekilleri, kısa bir mevzu daha var önemle dikkatlerinizi çekmek istediğim. Uluslararası meselelerin müzakere ve mülâhaza edilerek çözüme kavuşturulması sürecinde çok etkin ve çözüm odaklı katkı sağlayıcı diğer bir diplomatik alan da yüksek seviye ve zengin katılımlı forumlardır. Cumhuriyetimizin 2’nci yüzyılını “Lider ülke Türkiye Yüzyılı” yapma gibi yüksek ideali gerçekleştirme yolunda ikili, bölgesel ve küresel kronikleşmiş sorunların yanı sıra konjonktürel meselelerin çözüme ulaşması amaçlı kurulan Antalya Diploması Forumu etkin bir rol üstlenmektedir. Buna en yakın örnek, Ukrayna-Rusya Dışişleri Bakanlarının bir araya getirilerek devamında gerçekleştirilen olumlu kazanımların sağlanmasıdır. Çok açık ve net bir şekilde bunu hep birlikte müzakere ettik.

Saygıdeğer milletvekilleri, uluslararası birliklerin veya kurum ve kuruluşların üyesi olmak elbette ki devletler arası ilişkiler bağlamında oldukça önemlidir, bunu hiç kimse yadsıyamaz, inkâr da edemez fakat bu yapı ve kurumların, ulusal bağımsızlık ve egemenlik haklarının üzerinde olmadıklarını özellikle hatırlatmak isterim. Daha açık ifade etmek gerekirse, aziz milletime ve onun kurumsal yapısı devletime, yüksek aidiyet duygusu içerisinde bağımsızlığı yegâne karakter edinmiş, vicdanı hür, irfanı hür bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve milletin temsilcisi olarak belirtmek isterim ki ne Avrupa Konseyi sığınılacak kutsal bir mabet ne de AİHM kararları tartışılmaz ilahi metinlerdir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu sözler, yıllardır Avrupa Konseyi başta olmak üzere katıldığım uluslararası örgüt toplantılarından edindiğim acı ve bir o kadar da kabullenmesi zor tavır ve davranışların iç siyasetimizde kayıtsız ve şartsız kabulüne yönelik eleştirilerimin özetidir.

Sayın milletvekilleri, birilerinin kutsadığı Avrupa Konseyi ve AİHM’in tutarsız ve yanlış tavırlarını bir iki örnekle dikkatlerinize sunmak isterim. Avrupa Konseyi, bugün, Konseyden attığı Rusya’yı hangi mülâhazalarla atmış ve fakat bundan yaklaşık bir yıl önce ise hangi mülâhazalarla Konseye yeniden almıştı? Dikkatlerinize sunmak istiyorum: Bakınız, bugün, atma nedeni Ukrayna savaşıydı değil mi, Ukrayna’nın doğusunun işgaliydi? E, tamam da 2014 yılında yine aynı şekilde Ukrayna’nın coğrafi bütünlüğü içerisindeki Kırım’ı da ilhak etmişti, işgal etmişti, niye almayı düşündünüz? Onu da geçtik, 2008’de Gürcistan’ı da işgal etmişti. Ne oldu, çekildi mi Osetya’dan, Abhazy’a’dan çekildi mi Rusya?

Ne oldu da bir daha konseye aldınız? Açık ve net söyleyeyim: Konsey üyesi arkadaşlarımız da bilirler, konuşulmayan bir şeyden dolayı, o da ihtiyaç duydukları parasal katkıdan dolayı, bu kadar açık ve net.

Şimdi, tabii, AIHM kararlarına gelince, bağlayıcılıktan arı, tavsiye kararları niteliğiyle iç hukukun üzerinde bir yapıda olmayan bu kararlar da aynen Konsey, rapor ve kararlarında olduğu gibi tek yanlı ve Türkiye karşıtı mahiyetindedir. Çok tipik somut bir örnek: ETA terör örgütünün simgesini taşıyıp toplantılarına katılım sağladıkları için İspanya Bask Bölgesi siyasi partisi Batasananın kapatılması ve liderlerinin başka bir AB ülkesinde tutuklanmasına çıkmayan ses söz konusu Türkiye olunca demokrasi havarisi kesilmektedirler. Bırakın yaşanan ihlalleri, bu kurumların, Yunanistan'ın Lozan gibi uluslararası anlaşmalarla teminat altına alınan Türk toplumuna yönelik hak ihlallerini görmezden gelmesi yine bir çifte standardın yansımasıdır bu kurumlar tarafından. Dahası, Konseye bağlı deniz güvenliği sorumluluklarını tek taraflı açıkça ihlal eden Frontex'e doğru dürüst bir yaptırım da bulunmaması göz yumulacak bir davranış değildir çünkü buradan ücretlendirilmekte. Ve artık bir Hollandalı gazeteci ifade edince dikkate alınıp "Bütçesini tekrar görüşelim de, bu tavırlarından belki vazgeçerler." gibi çalıyı etrafından dolaşma yoluna gittiler. Ayrıca bu kurumlara yüksek demokratik güç vehmedenlere şunu da hatırlatmak isterim ki ilgili kurum kararlarını bugünün olaylarına endeksli düşünmeyelim, dün de bu Konsey -çok açık ve net söylüyorum- dün de aynı Konsey 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'na affen Türk ordusunu ve dönemin siyasi liderini de işgalci ilan etmiş ve bu söyleminden hâlâ vazgeçmemiştir. Ama şu kürsülerden bir cümle duymadım, bari onu protesto edin ya! Yani mevcut Hükümetin etkinliklerini, uygulamalarını, aleyhine aldığı kararları gündeme getirirken aynı Konseyin hâlâ üzerinden elli yıl aşkın yıl geçmesine rağmen bizi işgalci olarak tanımlamasına bir şey söyleyin.

Yine aynı kurumlar, 1915 olaylarıyla ilgili hukuki ve tarihî tutarlılığı olmamasına rağmen, aziz ecdadımızı soykırımcı ilan edenlere yönelik en ufak hukukun üstünlüğü, insan hakkı ve demokrasi adına tek bir karar ve yaptırım sahibi değildir. Dolayısıyla milletimiz ve ülkemiz adına atılan her yenilik ve girişimci adım başkalarının dayatmasından dolayı değildir.

Saygıdeğer milletvekilleri, son olarak, İsmail Gaspıralı'nın "Dilde, fikirde, işte birlik" düsturuyla hareket eden Türk Konseyinin Türk Devletleri Teşkilatına dönüşümüne, artık, asırları aşan Türk dünyası vuslatının gerçekleştiğine tanıklık etmekteyiz elhamdülillah.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

KAMİL AYDIN (Devamla) – Tamamlıyorum.

Yani, kısaca kim ne derse desin, aklımız, fikrimiz hep Türkiye'dir. Ankara merkezli ulusal ve uluslararası yol haritamızı belirler ve ona göre yürürüz çünkü üstat Necip Fazıl Kısakürek'in dediği gibi "Surda bir gedik açtık mukaddes mi mukaddes/Ey kahpe rüzgâr artık ne yandan esersen es." noktasındayız çok şükür. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani, kendi göbeğimizi kendimiz kesecek kudretteteyiz vesselam.

Bu bağlamda Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türkiye Yüzyılı yürüyüşüne büyük katkı sağlayan Dışişleri Bakanlığımıza şükranlarımızı sunar, bütçelerinin milletimize ve devletimize hayırlara vesile olmasını diler, yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurunuz Sayın Özdemir. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı ve Türk Akreditasyon Kurumu bütçeleri üzerine

Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

2022 yılı dünya genelinde her ülkeyi etkileyen, çok boyutlu sınamaların yaşandığı, buna karşılık yeni denge arayışları ve politikaların görüldüğü gelişmelerle karşı karşıya kalınan bir süreç olmuştur. 2019'da başlayan ve tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisinin etkisi azalsa da küresel sistemle birlikte ülkeler üzerinde oluşturduğu tahribat hissedilmeye devam etmektedir. Uzun zamandır süregelen ticari savaşlar, toplumsal hareketlilikler, göç dalgaları, terör eylemleri, iklim değişikliği, enerji ve gıda krizi gibi ağır gelişmelerle beraber 24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Ukrayna-Rusya savaşı da yaşandığı coğrafyayla sınırlı kalmayarak dünyanın geri kalanını tesiri altına almıştır. Böylesi bir dönemde pek çok ülke gerek iç dinamikler gerekse dünyanın içerisinde bulunduğu süreç sebebiyle siyasi istikrarsızlık ve hükümet kriziyle karşı karşıya kalmıştır. Özellikle Avrupa'da bazı ülkeler erken seçim kararları almış, hükümet değişiklikleri yaşanmıştır; İngiltere bu ülkelerin başında gelmiş, kısa sürede 2 hükümet değişikliği görülmüştür. İtalya, Bulgaristan ve İsrail'de ise erken seçime gidilmiş, siyasi koşullar değişmiştir. Bununla beraber, İspanya, Sri Lanka, Tunus, Libya, Özbekistan, Pakistan, Bangladeş, Arnavutluk, Ermenistan, Lübnan, Kazakistan, Irak ve İran siyasi krizler ve iç karışıklıklarla meşgul olmuştur. Sosyal ve ekonomik zorluklara çözüm bulamayan bazı Avrupa ülkelerinde ise geniş kapsamlı hükümet karşıtı gösteriler düzenlenmiştir. Yaşanılan gösterilerde Avrupa Birliği ve NATO karşıtı söylemlerin olması ise dikkatlerimizden kaçmamıştır. Ayrıca bugün Avrupa'da 11 ülkeyi etkileyen ve toplamda 20 bölgeyi kapsayan ayrılıkçı çabaların muhatap olduğu ülkelere karşı harekete geçmesi ise muhtemel bir tablo olarak karşımızda bulunmaktadır. Avrupa açısından sorun, düzenlenen protestolar, artan enflasyon ve hükümet krizleriyle sınırlı kalmamıştır; güvenlik mimarisi de kıta genelinde çökmüş ve silahlanma yarışı hız kazanmıştır; monarşi karşıtı görüş ve akımlar yoğunlaşmıştır.

Diğer yandan, Uzak Doğu coğrafyasında da gerginlik yükselmiştir. Çin'in Tayvan üzerinden Amerika Birleşik Devletleri ve diğer bölge ülkeleriyle olan restleşmesi sürmektedir. Kuzey Kore nükleer çalışmalarına ivme kazandırmış, balistik füze denemelerini artırmıştır. Özellikle Güney Kore ve Japonya kendisini tehdit altında hissederek ilave tedbirler geliştirmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin ise Çin'i kuşatmak amacıyla Asya ve Pasifik bölgelerindeki politikalarına ağırlık vermeye başladığı malumdur. Silahlanma yarışı Avrupa ülkelerinin ardından Pasifik bölgesinde de yoğunlaşmıştır. Aynı bölgede yeni ittifaklar kurulmaya başlamış, kapsamı, sadece ekonomik saiklerle sınırlı kalmayıp güvenlik hassasiyetlerini de kapsamıştır. Tüm bu gelişmelerin gölgesi altında küresel dengeler yeniden kurulmaya koyulmuş, ülkeler arası yeni yapılanma ve güncel ittifaklar kendisini göstermiştir. İnsanlığın huzuru bozulmuş, küresel barış ve istikrar yerini her geçen gün artan savaş tehdidi ortamına bırakmıştır.

Sayın milletvekilleri, yaşanan şartlar altında barışı önceleyen, diplomasinin gücüne inanan sorumlu politikalara ihtiyaç duyulduğu mutlak bir gerçekliktir. Geline aşamada her ülke, askerî ve ekonomik tehlikeler başta olmak üzere pek çok alanda risklerle dolu bir sürece hazırlandığını göstermektedir. Hâlihazırda bozulan sadece enerji ve gıda arzı güvenliği, tedarik zinciri ve ekonomiler değildir; hesaplaşmalar düşünülenin de ötesinde kızışmış durumdadır, nükleer tehditler yaygın hâle gelmeye başlamıştır. Hâl böyleyken, uzlaşmayı tesis edebilmek, tarafların tümüyle makul düzeyde görüşebilmek, güven verici durumda bulunmak, küresel barış ve istikrara hizmet edebilecek kabiliyette olmak önem arz etmektedir. Bugün Türkiye'nin yaptığı tam olarak budur. 24 Şubat 2022 tarihinde başlayan ve hâlâ devam etmekte olan Ukrayna-Rusya savaşında 2 tarafla da görüşebilen, malum savaşın getirdiği krizlerin çözümü noktasında aktif rol oynayabilen Türkiye haricinde bir başka ülke yoktur. Türkiye'nin barış ve istikrardan yana olan etkin diplomasisi dünyanın geri kalanıyla mukayese edilemeyecek kadar büyük önem ve anlama sahiptir. Küresel dengelerin yeniden kurulduğu bir süreçte Türkiye artık başka

merkezlerde oluşturulan dengelerin tarafı değil, kendi dengesini kuran ve bunun gündemini oluşturabilen bir ülke durumuna gelmiştir. Türkiye'nin sadece bölgesel değil, küresel bir güç olduğu tüm dünya tarafından kabul edilir olmuştur. Cumhuriyet'in ortaya koyduğu irade ve kararlılık, devletimizin kurucu iradesinin 21'inci yüzyıl koşullarındaki devamıdır. Bugün Türkiye'nin hem bölgesel hem de küresel anlamda güvenilir, etkin ve irade sahibi güçlü bir ülke olduğu tüm çevrelerce kabul edilmiştir.

Ukrayna-Rusya savaşının başlamasının ardından peş peşe gelen karşılıklı yaptırımların enerji alanını da kapsayacağını savaşın henüz başında göstermişti. Enerji arzı krizinin çözümü noktasında ülkemizin önemi ve konumu gelinen aşamada ön plana çıkmış, enerji nakli konusunda en ekonomik, en güvenli rota olduğu da anlaşılmıştır. Bu bağlamda "Güney Gaz Koridoru" olarak tanımlanan saha, bir bakıma Türk enerji hattı olarak da kabul edilir hâle gelmiştir. Rus gazının ülkemiz üzerinden naklinin yanında, Azerbaycan, Türkmenistan ve Kazakistan'ın doğal gaz kaynaklarının da ülkemiz üzerinden nakline dair yeni projelerin gündemde olması, Avrupa ülkelerinin içerisinde buldukları krizlerin çözümü noktasında en güvenli limanın Türkiye olduğunu göstermiştir. Böylelikle, yakın zamandan itibaren başlamak üzere ülkemizin siyasi ve stratejik değeri daha da fazla artacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye barış, istikrar ve insanlığın huzurunu temel alan dış politika yaklaşımıyla her zaman mazlumun ve mağdurun yanında olmaya devam etmektedir. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşının başlangıcından itibaren yürütülen etkili diplomasi tüm dünya nazarında kabul görmüş, takdir ve beğeni toplamıştır. Uzak coğrafyalarda bile her mazlumun sesine kulak vererek şefkat elini uzatan Türkiye gerçeği herkesin malumdur.

Geleceğin dünyasının yeniden şekillendiği ve küreselleşmeden yerelleşmeye doğru giden bir süreçte, Türkiye derin bağları bulunan Türk dünyası ülkeleriyle ilişkilerini geliştirmektedir. Türk Devletleri Teşkilatı, Türk dünyası ülkelerinin ilişkilerinin kurumsal bir yapıda toplanması adına büyük önem arz etmektedir. Şimdiye kadar düzenlenen 9 zirvede Türk dünyası ülkelerinin askerî, ekonomik, kültürel ve siyasi anlamda ilişkilerinin geliştirilmesi adına önemli ve somut kararlara imza atılmıştır.

11 Kasım 2022 tarihinde Özbekistan'ın Semerkant şehrinde "Türk Medeniyeti için Yeni Dönem: Ortak Kalkınma ve Refaha Doğru" temasıyla düzenlenen 9'uncu Zirve kapsamında alınan kararlar her yönüyle önemli ve dikkat çekici olmuştur. Ekonomik iş birliği, ulaştırma ve lojistik altyapısının güçlendirilmesi; Hazar geçişi uluslararası doğu-batı orta koridorun potansiyelinden istifade edilerek bölgesel bağlantıyı güçlendirici adımların atılması yönünde zirvede alınan kararlar, ilerleyen süreçte Zengezur Koridoru'nun açılmasıyla beraber, Türk dünyasının fiziki bütünleşmesine zemin hazırlayacak ve olanak tanıyabilecektir.

Semerkant Zirvesi'nde en dikkat çekici hususlardan biriye Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin teşkilata gözlemci üye sıfatıyla kabul edilmesidir. Bu husus, millî davamız olan Kıbrıs meselesinin iki eşit egemen devlet yaklaşımıyla çözülmesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası tanınırlığının artırılması adına önemli bir anlamı ifade etmektedir.

Türk Devletleri Teşkilatıyla şekillendirmeye koyduğumuz süreç, Türk dünyası ilişkilerini geliştireceği gibi, doğu ve batı arasında sıkıştırılmaya çalışılan Orta Asya coğrafyasının bundan sonra dünyanın geleceğine şekil verme kudretine de sahip olduğunu göstermiştir. Türk devletleri arasındaki iş birliği ve yakınlık, dünyanın içerisinde bulunduğu ve az evvel de bahsettiğimiz enerji krizinin çözümünde Güney Gaz Koridoru'nun önemini artırarak mühim bir stratejik kazanımı beraberinde getirecektir; sadece ekonomik ve ticari boyutta kalmayarak savunma ve askerî alanda da iş birliğinin artırılmasıyla, günümüzde üzerinde tartışılan yeni güvenlik mimarisi arayışlarında da farklı bir yaklaşımı ortaya koyabilecektir.

Ukrayna-Rusya savaşı sadece ekonomik, gıda ve enerji krizini değil, ayrıca Avrupa’da olduğu kadar tüm dünyada yeni bir güvenlik mimarisi arayışını doğurmuştur. Uzun süredir tarafsız kalmayı tercih eden bazı Avrupa ülkeleri tutumlarını değiştirmiş ve NATO’ya üyelik başvurusunu gündemlerine almışlardır. NATO’ya üyelik süreçlerini başlatan İsveç ve Finlandiya’nın terör örgütleriyle olan yakın temasları, tabii olarak bizlerin itirazına sebep olmuştur. İşte tam da burada dikkat çekilmesi gereken önemli bir husus vardır: Küresel güvenliğin ve barışın sağlanması yolunda atılacak adımlar birkaç kurumun elinde sınırlı kalmamalıdır. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli’nin işaret buyurduğu, İslam ülkeleri ve Türk dünyasını kapsayan “Asya ve Orta Doğu Güvenlik Örgütü” iyi anlaşılmalı ve analiz edilmelidir. Aynı köklere sahip Türk-İslam dünyasının askerî anlamda ortaya koyacağı birliktelik önümüzdeki süreçte güvenlik temelli problemlerin yaşanmasının da önüne geçebileceği gibi, barış ve istikrarın tesisine olanak sağlayabilecektir. Türk dünyası ve 57 İslam ülkesini kapsayan “Asya ve Orta Doğu Güvenlik Örgütü” toplamda 1 milyar 956 milyon 191 bin 783 kişilik bir nüfus ve yaklaşık olarak 7 milyonluk bir askerî personel sayısına sahip olabilecektir; bununla beraber, yaklaşık 20 trilyon dolarlık bir gayrisafi yurt içi hasılayla önemli ekonomik birlikteliği de ifade edebilecektir. Türkiye’nin öncülüğünde kurulacak olan bu birliktelik, çeşitli sınımlarla sürekli karşı karşıya bırakılan Türk ve İslam dünyasını, güvenlik bahanesiyle yapılan dayatmaların dışına çekerek kendi kader ve geleceklarini belirlemeleri hususunda da önemli bir güç merkezi hâline getirebilecektir.

Muhterem milletvekilleri, günümüz dünyasında bir coğrafyada yaşanan sıkıntı, yaşandığı bölgeyle sınırlı kalmayarak dünyanın neredeyse tamamını etkisi altına alabilmektedir. Bu bağlamda doğudan batıya, kuzeyden güneye Türkiye dünyanın merkezi hâline gelmiştir. Farklı coğrafyalarda vasat bulan krizlerin çözümünde ülkemiz en güvenilir ortak olduğunu, politikasının insanlığın huzuru, barış ve diyalogdan yana olduğunu tüm çevrelere göstermiştir. Bugün, Afrika’yla olan bağlarımız güçlendirilmiş, ecdat yadigarı topraklarda barış ve huzurun tesisi için Türkiye elini taşın altına koymuştur.

Kafkasya’da kalıcı barışın tesisinin yanında iş birliğinin de güçlenmesi adına önerdiğimiz “3+3” formatındaki teklifimiz yine bölgenin huzur ve istikrarını önceleyen çevrelerce olumlu karşılanmıştır. Türkiye, Türk dünyasının kanayan yarası Karabağ’ın can Azerbaycan topraklarına katılmasında ve sonrasındaki süreçte kardeş ülkenin yanında olmuş ve olmaya da devam edecektir. Bazı ülkelerden Azerbaycan’a yönelik son dönemlerde artan mütecaviz eylemler karşısında da Azerbaycan’la beraber olacağımız akıllardan çıkarılmamalıdır.

Suriye ve Irak’ta hem bölge halklarının güvenli bir ortama kavuşması hem de kendi sınır güvenliğimizi sağlamak adına terörle mücadeleimiz kararlılıkla devam etmektedir. Aynı bölgede yaşayan Türkmen kardeşlerimizin hak ve menfaatlerinin korunması da önceliklerimiz arasındadır.

Ege ve Doğu Akdeniz’de Yunanistan’ın tüm tahriklerine rağmen diyalogdan yana olan tavrımızı koruyoruz ancak yeri ve zamanı geldiğinde Türk’ün çelikten yumruğunun yıldırım, kasırga ve tayfun olup Ege’den ineceğini muhataplarımız akıllarından çıkarmamalıdır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizim kimsenin hakkında gözümüz yoktur ama kendi hakkımızı da kimseye çiğnetecek değiliz.

İnsanlığın huzurunun tesis edilerek küresel barışın sağlanması adına 21’inci yüzyıl, Türkiye ve Türk milletine büyük sorumluluklar yüklemiştir. Dış politikanın tayininde 3 önemli husus vardır: Bunlardan ilki, ayaklarımızın nereye bastığı, nerede bulunduğunuz ve potansiyelinizin ne olduğudur. İkincisi, gelişmeleri nasıl okuyup yorumladığımızdır. Üçüncüsü ise etrafınızı ve dünyayı nasıl gördüğünüz, hedeflerinizi neye göre tayin ettiğinizdir. Biz, bu şartlarda, başkent Ankara merkezli bakış açımızla gelişmeleri Türkçe okuyor ve yorumluyoruz. Türklüğün yüksek vasfı ve idealleriyle yönümüzü tayin ediyor, ülkelerimizin peşinden gitmeyi tarihimize ve milletimize borç sayıyoruz. Bu sebeple, olup biteni Washington’a ve Brüksel’e bağlı kalarak yorumlayanlarla aynı safta buluşmuyor oluşumuz

gayet normaldir çünkü biz sadece bu milletin yüksek feraset ve basiretine inanıyor, devletimizin kudretine güveniyoruz; farkımız işte budur. Biz, Cumhuriyet İttifakı'yız. Cumhurdan aldığımız yetkiyle cumhuriyetimizi daha ileriye taşıyacak azim ve kararlılıktayız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnanıyoruz ki başaracağız, 21'inci yüzyılı Türk ve Türkiye Yüzyılı yapacak yüksek vasıf elbette ki bizdedir. Hamdolsun milletimizin dua ve destekleri de bizimledir, Cenab-ı Allah'ın yardımı da inşallah bizimle beraber olacaktır diyor, bu vesileyle Dışişleri Bakanlığımızın bütçesini Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi ifade ediyor, Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun şahsında, tüm Dışişleri personelimize Cenab-ı Allah'tan üstün muvaffakiyetler diliyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Oluç, söz talebiniz var mı efendim?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, AİHM kararlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi için neden önemli olduğuna ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, kayıtlara geçmesi için bir konuda kısa bir söz aldım; bu AİHM kararlarıyla ilgili çeşitli konuşmalar yapıldığı için.

Şimdi, birincisi, işaret etmek istediğim konu; “AİHM kararları neden Türkiye Büyük Millet Meclisi için önemlidir?” diye soracak olursak, biliyorsunuz, Anayasa'nın 90'ıncı maddesi, milletlerarası anlaşmalara uygunluk maddesi çok açık bir şekilde bunu yazmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan milletvekillerinin bir görevi de Anayasa'nın bu 90'ıncı maddesine uygun davranılmasını denetlemek ve bunu söylemektir. Der ki o madde: “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne dayanarak işlemekte olan ve Türkiye'nin de bir parçası olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları uygulanmak durumundadır. Nitekim, Sayın Çavuşoğlu Plan ve Bütçe Komisyonunda yaptığı açıklamada “Son üç yılda Türkiye'nin uyguladığı ve kapattığı İnsan Hakları Mahkemesi karar sayısı 1.122.” demiştir; verdiği rakam budur. Yani son üç yılda Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının bir kısmını uygulamıştır yani Türkiye demiyor ki: “Ben, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamıyorum.” Demek ki uyguluyor ama Türkiye başka bir şey söylüyor, iktidar diyor ki: “Ben, işime gelen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uyguladım, işime gelmeyen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamam.” Yani çifte standart gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Sayın Çavuşoğlu'nun açıklaması da aslında bu çifte standardı gösteriyor. Neden dersiniz? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin almış olduğu ve daha sonra Büyük Daire tarafından da bir kez daha alınmış olan Demirtaş ve Kavala kararları -ki aynı zamanda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin de defalarca uyarı yaptığı kararlardır- uygulanmamaktadır; bilinçli olarak, siyasi bir tercih olarak uygulanmamaktadır. İşte, bu “1.122 karar uygulanmış ve kapatılmış.” açıklaması da bunu gösteriyor. Yani iktidar işine gelen kararları uyguluyor, işine gelmeyen kararları uygulamıyor.

Kayıtlara geçmesini istediğim için söz aldım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

33.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, AİHM kararlarıyla ilgili bizim konuşmamız oldu. Konuşmacımızın özellikle altını çizdiği husus şudur: AİHM'in Avrupa'nın başka ülkelerinde teröre destek veren, terörü kınamayan, terörle, terör örgütleriyle ilişkisi belli olan yapılara karşı tutumu ile Türkiye'ye dair yaklaşımının aynı olmadığına yani AİHM'in bizzat kendisinin çifte standartlı hareket ettiğine yöneliktir, bunun altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Özkoç...

34.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Kamil Hocamın konuşmasını dikkatle dinledim, kendisi de sevdiğim birisidir ancak Abhazya, işgal altında bir ülke değildir; Abhazya, bağımsızlık savaşını vermiş, birçok şehit vermiş ve kendi yönetimine sahip bir ülkedir. Sayın Dışişleri Bakanıyla biz defalarca görüştük, Abhazya'da yaşayan bütün nüfus yüzünü Türkiye'ye dönmüştür, Türkiye'yle çok samimi ve iyi ilişkileri vardır. Bu ülkenin; bir, tanınması, Türkiye tarafından tanınması; iki, Türkiye'yle hem ekonomik hem de ulaşım ile ilgili sorunların çözülmesi gerekmektedir. Oradaki kardeşlerimizin Türkiye'den ayrı düşünülmemesi gerekmektedir. Bunu saygıyla ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dış politikada bizim için istikrar önemlidir. Elbette, bugün savaşırsınız, yarın masaya oturursunuz ama dün söylediğinizi gerekçesiz bir şekilde bugün kabullenmiş bir hâlde gidip de birilerinin elini sıkarsanız o zaman bu, ana muhalefet tarafından eleştirilir ve gereği de söylenir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Aydın.

Yerinizden bir dakika veriyorum.

35.- *Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Evet, teşekkür ederim Başkan.

Şimdi, tabii, Değerli Grup Başkan Vekili umarım yanlış anlamıştır çünkü ben bir Türk milliyetçisiyim. Dünyanın neresinde bir soydaşımız varsa onun her türlü sıkıntısı sıkıntımızdır, özgürlüğü özgürlüğümüzdür, bağımsızlığına halel getirildiği yerde de her zaman savunucusu olmuşuzdur.

Osetya ve özellikle Abhazya'da hâlâ Rus varlığı vardır. Tabii ki orası bizim can kardeşlerimizin, soydaşlarımızın yaşadığı bir coğrafyadır. Buradan bir olumsuz çıkarım yaptıysa çok üzuldüm buna ama bir düzeltme mahiyetinde söylediye bunu Rusya'nın oraya müdahalesinin aksi bir şeyi olarak söylememek gerekir. Tabii ki biz de diğer meselede de aynı şeyi söyledik. Gerekçeli olarak, dün kavgalı olduğu milletle bugün barışması gerektiğini eğer bir ülkenin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.43

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.55****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36’ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU İHALE KURUMU (Devam)

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)

1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)

1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)

1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU (Devam)

1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Bakanlar nerede?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bakanlar nerede Sayın Başkan? Nasıl yerinde ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakanlar ve bürokratlar yok efendim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Böyle bir şey olur mu Sayın Başkan ya?

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, yılda bir defa gelip Mecliste milletvekillerini dinleyecekler, onda da arkada kuliste gezerek mi geçirecekler? Böyle bir şey olabilir mi ya? “Komisyon yerinde...” Böyle Komisyon mu olur? Yani Bakanlık bütçelerini mi görüşüyoruz, Plan ve Bütçe Komisyonunun bütçesini mi görüşüyoruz Sayın Başkan?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bakanlar nerede?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz Bakanlara konuşacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, isterseniz başlayalım, geliyorlar.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan.

Buyurunuz Sayın Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 2022 yılı yurttaşlarımız için zor bir yıl olarak tarihe geçecek ve 2022 yılında, değerli arkadaşlar, işçi evine ekmek götüremedi, çiftçi tarlasına gübre atamadı, emekli şu anda kombisini çalıştıramıyor ve biliyorsunuz, uzun zamandır Sayın Bakan, Sayın Cumhurbaşkanı “Ekonomi uçuyor.” teranelerini ortaya koyuyorlar. İşçi, memur, emekli perişanken yani yurttaşlarımızın geniş bir kesimi perişanken “Ekonomi nasıl uçuyor?” diye soruyoruz değerli arkadaşlar. İşte, Sayın Bakan bu konuda, sağ olsun, bize yardımcı oluyor itiraflarıyla. Bakın, bugün bir itirafta bulunmuşsunuz Sayın Bakan. Ne demişsiniz? Sayın Nebati diyor ki: “2022, en kötü yıl olarak tarihe geçecek.” Hadi buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben mi demişim?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sağ olsun, kendisi bize çok yardımcı oluyor. Bugünkü manşet: “2022, en kötü yıl olarak tarihe geçecek.” Vallahi ben söyleseydim itiraz ederdiniz değil mi? Ama bunu kim söylüyor? Ekonomiden sorumlu Bakanımız söylüyor “2022, en kötü yıl olacak.” diyor ama devamında bir şey söylüyor, umut satıyor, ne diyor biliyor musunuz? “Ama çok şükür, bu zor dönemi geride bırakıyoruz.” Hadi buyurun.

Şimdi ben Sayın Bakana şunu söyleyeceğim: Bir önceki Bakanımız Sayın Albayrak, hatırlıyor musunuz -şu anda nerede olduğunu kimse bilmiyor- ne diyordu biliyor musunuz 2019 yılında? “Şubat ocağın çok daha iyi, mart da şubattan daha iyi, nisan marttan zaten çok iyi olacak.” dedi, hazırda görevden alındı. (HDP sıralarından alkışlar) Hadi buyurun bakalım arkadaşlar. Bak “Şubat marttan çok iyi olacak.” dedi, umudu sattı ama kendisi birkaç ay sonra ortadan kayboldu, sırta kadem bastı. Sayın Bakan, siz de umut satıyorsunuz ama maalesef, bakın -sözüm meclisten dışarı- aynı şeyleri yaparak farklı şeyler beklemek ancak ahmakların işidir. Ahmaklık etmememiz lazım. Halkımızdan, işçiden, memurdan, emekliden yana politikaları ortaya koymamız lazım değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, bundan tam beş yıl önce Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “Parlamentar rejim bana yetmiyor, bu yetkiler bana yetmiyor, bütün yetkileri bana verin, Türkiye’yi uçuracağım.” Dedi mi arkadaşlar? Dedi değil mi? Hepiniz biliyorsunuz. Peki, ben şimdi soruyorum Sayın Nebati’ye: Beş yıl önceye göre yoksulluk arttı mı azaldı mı? Sayın Nebati, net bir soru yani Sayın Cumhurbaşkanı “Verin yetkiyi, Türkiye’yi uçuracağım.” dedi ya, beş yıl önceye göre yoksulluk arttı mı azaldı mı? Yani işçi, memur, emekli daha iyi bir durumda mı yoksa daha kötü bir durumda mı? Bir sorum daha var: Beş yıl önceye göre işçinin, memurun, emeklinin yani dar gelirlinin alım gücü arttı mı azaldı mı? Hadi, buyurun cevap verin. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı ne dedi bundan yıllar önce? “Beş yıl, yedi yıl önceye göre daha az yumurta, daha az et alıyorsanız bana oy vermeyin.” dedi. Şimdi, yurttaşımız da bunun hesabını yapsın. Beş yıl önceye göre yurttaşımız daha iyi durumda mı daha kötü durumda mı?

Bakın, size söyleyeyim ben: İki kuyruk var memlekette, iki kuyruk.

Sayın Bakanı meşgul etmeyin lütfen Sayın Cora.

Birinci kuyruk ne arkadaşlar? Ekmek kuyruğu. Ucuz ekmek kuyruklarında yurttaşlarımız bekliyor değil mi; ekmek piyasada 5 lira, 2 liraya ekmek almak için kuyrukta bekliyor, değil mi? En yaygın kuyruk bu ama bir kuyruk daha var değerli arkadaşlar, lüks araba kuyruğu. Lüks araba bayilerine gidin, altı ay sonrasına, bir yıl sonrasına sıra veriyorlar. Neden? Çünkü Sayın Bakan bir itirafta daha bulundu bu yıl, çok önemli bir itiraftı, kendisine teşekkür ediyorum. “Bu sistemden dar gelirli hâric patronlar kazanıyor.” dedi. Allah Allah! Vallahi, Sayın Bakan, sizi takdir ediyorum, itiraflarınızla gerçekten bize çok yardımcı oluyorsunuz. Neden biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Sayın Bakanın ortaya koyduğu bu epistemolojik, heterodoks, nöroekonomi politikaları yoksuldan alıyor, zengine aktarıyor.

Peki, bu vicdansız düzene karşı milletin vekilleri ne yapmalı? Ne için varız bizler arkadaşlar? Zenginden alıp yoksula vermek için varız ama bu epistemolojik, nöroekonomik politikalar yoksuldan alıp zengine aktarıyor. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, rakamlara bakalım. Ya, Sayın Bakan, banka kârları ne oldu ya, ne oldu Sayın Bakan; patladı değil mi? Banka kârları patları arkadaşlar, yüzde 500 artmış banka kârları ya, yüzde 500! Şirket kârlarına bakın, İMKB rakamlarına bakın; değerli arkadaşlar, Borsa İstanbul'da kârı 5 kat, 10 kat, 20 kat, 50 kat artan şirketler var. Evet, doğru, Sayın Bakanın dediği gibi bu sistemden dar gelirli hârici patronlar kazanıyor. Peki, arkadaşlar biz ne yapacağız? Bu heterodoks, nöroekonomi politikalarına devam mı diyeceğiz tamam mı diyeceğiz? İşte soru buralarda.

Bakın, bu düzen yoksuldan alıp zengine veriyor öyle değil mi? Ve şu anda açlık sınırı 8.500 lira arkadaşlar. Açlık sınırı ne demek? 4 kişilik bir ailenin yalnızca mutfak masrafı demek. Ya, Sayın Bakan, asgari ücret kaç para? 5.500 TL. Sayın Bakanın bugün bir açıklaması daha var. Asgari ücretle ilgili belli rakamları duyuyor Sayın Bakan 7.500-8.000 gibi, sonra panikliyor; bakın, 7.500-8.000 TL'ye panikliyor. Niye? Ne diyor: "Asgari ücretteki artış enflasyonu tetiklememeli." Allah Allah! Sayın Bakan sizin kimden yana olduğunuzu biliyoruz, patronlardan yanasınız. Peki, milletin vekilleri ne yapacak arkadaşlar? Sayın Bakanı mı dinleyecek yoksa milleti mi dinleyecek?

Değerli arkadaşlar, millette büyük bir öfke birikimi var, Sayın Bakan bilmez; o, hep zenginlerle toplantı yapıyor ama biz, halkın vekilleriyiz değil mi, milletin vekilleriyiz. Çıkın biriniz deyin ki: "Millet mutlu, 7.500 liraya razı asgari ücretli." deyin. Bakın, açlık sınırı 8.500 TL; peki, yoksulluk sınırı ne yani kiray ve diğer masrafları da kattığımızda bir evin yoksul olmaması için kaç paraya ihtiyacı var o evin? 26.500 liraya ihtiyacı var. Geçtiğimiz ay 25 bindi, bu ay 26.500 lira; her ay yükseliyor.

Geçmişte bir evde 1 kişi çalışırdı, genelde de babalarımız çalışırdı; 4 nüfusa, 5 nüfusa bakardı değil mi arkadaşlar, bakardı değil mi? Geçinirdik yani 1 kişi çalışırdı, 5 nüfusa bakardı. Bak, şimdi 4 kişi çalışsa bir evi yoksulluk sınırından çıkaramıyor. $5.500 \times 4 = 22.000$ lira yoksulluk sınırını yine geçemiyor. İşte, epistemolojik model bunu getirdi değerli arkadaşlar.

Başka neyi getirdi? Ya, milyonlarca emekli bizi izliyor arkadaşlar. Gitmiyor musunuz emeklilerin yanına? 3.500 liraya mahkûm ettik emeklileri, en düşük emekli maaşı 3.500 lira. Sayın Bakan bilmez ama 3.500 lirayla arkadaşlar, kira verilemiyor, kira! Bugün büyük şehirlerde 5 bin liranın altında baraka yok, baraka! Bu emekli taş mı yiyecek arkadaşlar? Bak, emekliler battaniyeyle oturuyorlar, büyük bir öfkeleri var, kombilerini çalıştıramıyor, sobasını yakamıyor emekli. Buna dair milletin vekilleri ne diyecek değerli arkadaşlar? Bir sözümüz var mı?

Bak, Sayın Bakan vergi topluyor. Kaç para vergi topluyor biliyor musunuz? Gelecek sene 3 trilyon 200 milyar lira vergi toplayacak, tam 3 trilyon 200 milyar lira değerli arkadaşlar. Peki -bu vergiler zaten adaletsiz ama- en adaletsiz vergi nedir, nedir en adaletsiz vergi değerli arkadaşlar? Enflasyondur, enflasyon! Enflasyon en adaletsiz vergidir; enflasyon işçinin, memurun, emeklinin alım gücünü alıp götürür ve Sayın Bakan bunun üzerine bir ekonomik düzen kurmuş.

Bakın, değerli arkadaşlar, ortada bir yolsuzluk düzeni var. Bak -TÜİK yetkilisi orada oturuyor mu bilmiyorum- TÜİK eliyle Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük yolsuzluğu yapılıyor, iddiaıyla söylüyorum. Sayın Bakan enflasyon kaç, kaç enflasyon? "Yüzde 85." diyecek değil mi? Değerli arkadaşlar, biriniz çıksın "Enflasyon yüzde 85." desin, hadi buyurun -600 kişiyiz- biriniz çıksın, bir milletin vekili "Evet ya, TÜİK doğruyu söylüyor, enflasyon yüzde 85'tir." desin ve bunu ispat etsin, ben vekillikten istifa edeceğim; hadi buyurun, diyebiliyor musunuz?

Ya, Diyarbakır peynir pazarında -Sayın Bakan bilir mi bilmem- peynir geçtiğimiz yıl bu zamanlar 30 liraydı, 30 lira; Sayın Bakan, bugün 130 lira. Nasıl enflasyon yüzde 85 oluyor ya? TÜİK'e göre peynir enflasyonu yüzde 100 ama Diyarbakır peynir pazarında yüzde 350; işte böyle bir hırsızlık var. Ne yapıyorlar? TÜİK'in rakamlarına göre enflasyonu hesaplıyorlar ve yılbaşında Sayın Bakan işinin, memurun, emeklinin ağzına bir parmak bal çalacak ama o bal acı bir bal olacak değerli arkadaşlar. İşinin, memurun alım gücünü, kaybolan alım gücünü karşılamayacak ve işçiden, memurdan, emekliden çalınan alım gücü yandaşlara aktarılacak. Ne üzerinden aktarılacak? Kur garantili mevduat üzerinden, faiz politikaları üzerinden.

Bakın, bütçede vergilerimiz nereye gidiyor? Hadi buyurun, bakın; birinci kalem bakanlık ne, biliyor musunuz; en büyük bakanlık ne, biliyor musunuz? Hani faize karşıydınız ya, en büyük bakanlık faiz bakanlığı; hadi buyurun, 565 milyar. Yetiyor mu? Yetmez. Kur garantili mevduatı Sayın Bakan bütçeye koymamış. Sayın Bakanın öngördüğü kadar dolar en az yüzde 30 artsa -ben daha fazla artacağına eminim- kur garantili mevduat üzerinden de 500 milyar lira zenginlere para aktarılacak yoksulun vergisinden. Değerli arkadaşlar, böyle tercihlerle mi adaleti karşılayacaksınız?

Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye'de emek sömürüsüne dayalı bir düzen var; bu düzeni değiştirmemiz lazım. Kapitalist bir düzende zaten adalet olmaz ama kapitalist düzende dahi sosyal politikalarla, zenginden alıp yoksula veren politikalarla en azından bir miktar adalet sağlanabilir. Değerli arkadaşlar, ancak şu anda bu adaletten uzaklaşmış durumdayız.

Bakın, Sayın Bakan bugün bir görüntü verdi; tam şurada Başkanlık Divanının arkasında, tam içeriye girerken bir gazeteci diyor ki: "Sayın Bakan EYT'yle ilgili ne düşünüyorsunuz, ne olacak?" diyor. Sayın Bakan -espri kabiliyeti gerçekten meşhur biliyorsunuz ve tek rakibinin Cem Yılmaz olduğunu düşünüyorum- bugün bir espri yaptı ama kimse gülmedi, hiç kimse gülmedi; "EYT mi, o ne?" deyip kıkırdadı. Olacak iş mi değerli arkadaşlar ya? Milyonlarca yurttaşımız çözüm beklerken Sayın Bakan bakın EYT'yle ilgili ne yaptı?

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Kabine açıklama yaptı.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bakın, Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin bundan tam bir ay önce geldi Plan ve Bütçe Komisyonunda milletin vekillerine EYT'yle ilgili ne dedi biliyor musunuz? Sayın Bakan, siz de dinleyin lütfen. "İki şartı kaldırmıyoruz: Prim gün sayısı ve yıl sayısı. Kadınlar için yirmi, erkekler için yirmi beş yıl şartını yerine getirdikleri zaman emekli olacaklar." dedi. Dedi mi? Dedi. Bakın, Meclis tutanaklarından okuyorum: "Yirmi yıl, yirmi beş yıl şartı değişmeyecek." dedi. Biz de mutlu olduk, emekliler mutlu oldu; gidiyorlar SGK müdürlüklerinde borç ödüyorlar, niye? "Emekli olacağız." diye bekliyorlar ama olur mu Sayın Nebati devreye geçti, dedi ki: "Ya, bütçede kaynak yok arkadaş, ben bu kadar kişiyi nasıl emekli edeceğim? Bunun 100 milyar maliyeti var."

Sayın Bakan, bu yıl yalnızca yandaş müteahhitlere kamu-özel iş birliği projeleri üzerinden kaç para aktaracaksınız? 106 milyar lira, yalnızca kamu-özel iş birliği projeleri. Ama milyonlarca emekliye Sayın Bakan diyor ki: "Ya benim bütçemde kaynak yok, bu kadar kişiyi emekli edemem." Ve bana verdiği yazılı cevapta diyor ki: "Şu aşamada detaylar belli olmadan, bütçeye getirecek yükü belirleyemeyiz, Cumhurbaşkanımızın onayına sunduktan sonra en kısa zamanda kamuoyuna açıklayacağız." Yani Çalışma Bakanını ezdiriyor, kendi Kabinesinde olan Bakanın açıklamasının üzerine söz kuruyor ve Çalışma Bakanı Sayın Vedat Bilgin'i ezdiriyor. Sayın Bakan Vedat Bilgin de iki gün önce buraya geldi ve dedi ki: "Daha Cumhurbaşkanımıza sunacağız." Yani bir ay önce milletin vekillerine verdiği sözü ezmiş oldu değerli arkadaşlar. Değerli arkadaşlar, EYT'lilerle dalga geçmeyin lütfen; Sayın Bakan, EYT'lilerle dalga geçmeyin lütfen, gerçekten dalga geçmeyin. Sayın Vedat Bilgin bir söz kurdu ve yüz binlerce yurttaşımız şu anda borçlanmalarını yapıyor, emeklilik planlarını yapıyor ama siz o umutlara

tekrar yeni bir yaş sınırı getirmek istiyorsunuz, emeklilikte yeni bir 50 yaş sınırı getirmek istiyorsunuz; bu da adalete uygun değil değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, bütçedeki tercihlerden bahsettim. Bakın, bu bütçede öğretmen ataması yok, yüz binlerce öğretmen atama bekliyor. Bu bütçede çiftçi desteği yok, çiftçiler tarlasına gübre atamıyorlar şu anda. Bu bütçede Kredi Yurtlar Kurumuna borçlu gençlerimizin borçlarını tamamen silmek yok. Bu bütçede gençlere yalnızca 850 TL burs var biliyor musunuz? Büyük çoğunluğu da borç olarak veriliyor. Ya, Sayın Bakan, 850 TL'yi bir aylık veriyorsunuz, bir günde kaç para yapar? 29 TL. Gencimize bir günde 29 TL'yi reva görüyorsunuz. Şu köşedeki esnaf büfesine gidin, bir menemen 35 lira, yanında bir de ayran içerseniz 45 lira. Yani bir gencimiz bir menemen yiyip, bir ayran içse 45 lira; ona günde 29 lirayı reva görüyorsunuz. Şimdi, diyecek ki Sayın Bakan “Onu 1.100 lira, 1.200 lira yapıyoruz.” Bu yeter mi? Yetmez.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Siz öğrenciyken kaç lira alıyordunuz hatırlıyor musunuz?

GARO PAYLAN (Devamla) – Biz de diyoruz ki gelin, bunu 5.000 TL yapalım. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

GARO PAYLAN (Devamla) – Yapılır mı? Yapılır. Güvenlikçi politikalarından vazgeçerseniz yapılır. Yüz milyarlarca lira silahlara gidiyor değerli arkadaşlar.

Bakın, bu bütçede pek çok vicdansız tercih vardı ama bu bütçenin en vicdansız oylamasını size göstereceğim. Plan ve Bütçe Komisyonunda dedik ki arkadaşlar: Öğrenciler okulda aç kalıyorlar, gelin okullarda bir öğün yemek çıkaralım. Ne dedi AKP ve MHP? “Hayır, bütçede kaynak yok.” dedi. Yalnızca 50 milyar TL'yle 15 milyon çocuğa yemek çıkaracaktık “Hayır.” dediler. Bugüne kadar bu bütçede bir virgül değiştiremedik arkadaşlar, bir virgül! Eğer bu ülkenin vicdanlı vekilleri varsa gelin, hep beraber yandaşlara akan kaynakları keselim ve 15 milyon çocuğumuza yemek çıkaralım değerli arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar) Bunun size çağrısını yapıyorum, gelin hep beraber 15 milyon çocuğumuza yemek çıkaralım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Mersin Milletvekili Sayın Rıdvan Turan.

Buyurunuz Sayın Turan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün çok kritik iki tane açıklama yapıldı. Değerli arkadaşlar, bunlardan bir tanesi TÜİK'in dış ticaret hadleri açıklamasıydı, diğeri de istihdam verileri açıklamasıydı.

Dış ticaret hadleri yani ihracat birim değer endeksinin ithalat birim değer endeksinde oranı düşme eğilimini devam ettiriyor yani normalde bu oranın yüzde 100 olması göz önünde bulundurulurken bu, yüzde 70'lerin altına doğru düşüyor yani aslında şu oluyor: Biz ihracat yapıyoruz, diyorlar ya “İhracata dayalı bir büyüme perspektifimiz var.” ama bu ihracat ülkeyi zenginleştiren değil, yoksullaştıran bir ihracat hâline geliyor; bugün açıklandı.

Diğeri, istihdam verisiydi; istihdamda da 50 küsur bin civarında işsizliğin arttığı bir durumla karşı karşıyayız. Kadın istihdamındaki düşük seviye aynen devam ediyor, 18-24 yaş arasındaki istihdamda ciddi kayıp var ve şöyle: Genel olarak bakıldığında, en kötü Avrupa ya da OECD ülkesinin çok çok gerisinde yüzde 48'lik bir istihdam oranına sahibiz ki Avrupa'da ortalama yüzde 70-72'lerin üzerinde.

Bunlara birazdan değineceğim ama önce şunu söyleyeyim: Hep Magna Carta'dan örnek verilir ya, Türkiye Cumhuriyeti devleti 1215 Magna Cartası'nın gerisine düştü. Niye söylüyorum bunu? Magna Carta, esasen bir saraylının, bir hegemonun kendi vergi salmasına, kendi saray düzeyine, kendi yaptığı bütçeye karşı oradaki diğer kesimlerin itiraz etmesiydi; dolayısıyla o iradenin, çoğul irade tarafından değiştirilmesiydi. Şimdi, hegemon, bir bütçe gönderdi buraya; saraylı, bir bütçe gönderdi ve bu bütçe Meclise geldiği andan itibaren tek bir virgülüne dahi dokunulmadan, tek bir virgülden dahi muhalefet tarafından değiştirilmeden aynen geçti. Yani, 1215 tarihli Magna Carta'nın, Türkiye Cumhuriyeti'nin AKP iktidarı döneminde hiçbir karşılığının ve anlamının olmadığını böylece hep beraber görmüş olduk.

Değerli arkadaşlar, biz Halkların Demokratik Partisi olarak buna bir savaş bütçesi demiştik fakat bu mevzunun ben biraz kıt ya da yüzeysel kavrandığını gördüm. Savaş bütçesi derken, mesele yalnızca topa, tanka, İHA'ya, SIHA'ya harcanan para değildir; budur tabii ki ama bunun dışında üst sınıfların alt sınıflara karşı, iktidarın halkın büyük bir çoğunluğuna karşı uyguladığı bir iktisadi zor var, iktisadi şiddet var; ben buna sınıf savaşı diyorum. Mevzuya bu zaviyeden bakıldığında bakın 4,5 trilyonluk bir bütçeden bahsediliyor, 3,8 trilyonluk bir gelirden bahsediliyor. Değerli arkadaşlar, bu 3,8 trilyonun 2,7 trilyonu yoksullardan toplanıyor yani dolaysız vergilerle aldığı ekmekten, içtiğin sudan, çoluğuna çocuğuna aldığı üstten baştan toplanıyor. Yani yoksullar bu bütçenin 2,7 trilyonunu karşılarken 1,1 trilyonu sermayeden yani gelir vergisi ve benzeri vergilerden karşılanıyor. Meseleye buradan bakınca şu çok açık: Bu bütçe ağırlıklı olarak yoksuldan toplanan bir bütçe. Peki, nereye harcanıyor? Hemen size vergi harcamalarından bahsedeyim. Bakın, adı çok masum: Vergi harcamaları. Bu bütçede 994 milyar liralık bir vergi harcaması kalemi var. Adının masumluğuna bakmayın değerli arkadaşlar, 994 milyar liralık vergi harcamasından asgari ücretin vergi dışı bırakılmasını çıkarırsanız yaklaşık 800 milyar liraya yakın -üç aşağı beş yukarı- sermayenin, burjuvazinin, patronların alınmayan vergisi var. Yani bütçeyi yoksullardan topluyor, zenginlerin vergisini affediyor.

Şimdi, buradan hareketle geldiğimizde ben, Bakana niye yanlış yapıyorsun demiyorum, yirmi yılın hesabını soruyorum çünkü bu yirmi yıl boyunca dışarıdan gelen likidite bolluğundan kaynaklı olarak dışarıdan gelen yatırımlar, dış krediler, sıcak para girişi; ondan sonra millî hasılanın yüzde 25'ine denk gelen vergi geliri, 70 milyar dolara yakın bir özelleştirme kalemi; bununla birlikte FETÖ'nün çökülen malları, milyar liralık şirketleri ve içeride hem Türk lirası hem döviz olarak yapılan borçlanma var. Yani Türkiye Cumhuriyeti'nin en fazla kaynak kullanan iktidarından bahsediyoruz.

Şimdi bize diyorlar ki: "İşsizliği toparlıyoruz, istihdamı artırıyoruz." E, günaydın ya! Dünyanın parasını siz zaten harcamışsınız, dünyanın parasını perişan etmişsiniz, betona yatırmışsınız; katma değer üretmeyen, teknoloji üretmeyen sektörlerle, kendi iktidarınızın destek kıtası olsun diye 5 tane müteahhide bunları vermişsiniz, aktarmışsınız; ondan sonra bu kadar kaynak üretmişken diyorsunuz ki: "İşte, makro dengeler yavaş yavaş yerine geliyor."

Arkadaşlar, burada büyük bir haksızlık var, büyük bir yanlış var. Toplum olarak zenginleşiyoruz algısını yarattılar; toplum olarak yoksullaşıyoruz. Yalnızca İHA'ya, SIHA'ya bağlı bir yeni sanayi ürettiler ama Türkiye'nin ihracatında yüksek teknoloji ürünleri yüzde 4 bile değildir değerli arkadaşlar, 3 küsurlar civarında bir yüksek teknoloji ihracatı var. E, 16,5 trilyonluk bir borç stokunu da dış borçlar ve iç borçlar olarak yan yana koyduğumuzda ortadaki tablo gerçekten hazin.

Peki, neyi konuşacağız? Mesela büyüme verilerine bakalım; dış ticaret verilerine, dış ticaret haddine bakalım; cari açığa bakalım, istihdama bakalım ve en önemlisi de emeğin millî gelirden aldığı paya bakalım ya. Bunlara baktığımızda görünen şey şudur: Bakanın "Türkiye ekonomi modeli" dediği yerli, millî, ihracata dayalı, düşük Türk lirası, yüksek kur temelli politikası yerle yeksan olmuştur, çökmüştür. Bakın, bunda devam etmeyin, gözünüzü seveyim. Bunda devam ettiğiniz her gün bizim

çoluğumuza çocuğumuza, sizin iktidarınız sonrası gelecek olanlara olağanüstü bir yük bırakıyorsunuz, bunu söylemekten dilimizde tüy bitti. Niye söylüyorsunuz? Bakın “Dış ticaret açığı patladı, ihracat yüzde 15 arttı, ithalat yüzde 40 arttı.” ve diyorlar ya “Ya, enerjide oluyor bu işler, enerji ihracatımız fazla.” Enerjiyi bile bunun içerisinde çıkarırsan yüzde 29,6 oranında bir ithalat söz konusu yani ihracatın çok daha üstünde bir ithalat var. Hani, ihracat çok olacaktı da bizim cari dengemiz huzura kavuşacaktı, yavaş yavaş döviz düşecekti, öyle mi? Yok böyle bir şey, bunlar palavra. Ayrıyeten, dış ticaret haddi olarak az önce belirttiğim kalemin sürekli aşağı düşüyor olması bizim değerlerimizin, emperyalizmi... Hani, burada, birtakım siyaset zevatının konuşmaktan çok keyif aldığı bir şey var ya, Batı karşıtlığını antiemperyalizm zanneden bir siyaset zevatı var, siyaset sınıfı var. Bakın, burada bizim kaynaklarımız uluslararası sermaye tarafından dış ticaret haddinin yüzde 72’ye inmesi sebebiyle hortumlanıyor, hortumlanıyor iktidar eliyle. Bunu niye görmüyorsunuz? Bugün açıklandı bu veri de.

Başka? “Enflasyon fırladı.” En büyük yoksulluk kalemi ya; enflasyon, bir enflasyon vergisi hâline geldi ve bunun sonunda bir tür yaşam maliyeti kriziyle hep birlikte karşı karşıyayız. Büyüme, en fazla bundan hazzediyorlardı, hep söylüyorlardı. Yüzde 6,7 oranında ikinci çeyrekte büyüyen Türkiye ekonomisi 3,9 olarak üçüncü çeyrekte büyüdü yani dünyadaki daralmaya paralel olarak bir daralma söz konusu. Yani neymiş? Bu ekonomi politikayla büyüme de sağlanamıyormuş. Ne oldu peki günün sonunda? Diyorlar ki: “Halk memnun.” Kimisi de diyor ki: “Kuru ekmek yiyorsa aç sayılmaz.” Günün sonunda şöyle bir şey oldu değerli arkadaşlar: Bakın, işçi sınıfının, emekçilerin, ücretlilerin millî gelirden aldığı pay yüzde 30’a yakınken şu anda bu pay yüzde 26’ya, işçi sınıfının nicel olarak artışı dikkate alınırsa yüzde 18’lere düştü. Sermayenin aldığı pay ne oldu? Bu da yüzde 51’den yüzde 54,8’e çıktı yani işçi sınıfı daha da yoksullaşmaya başladı. Şimdi ben şunu soruyorum -veriler çok daha fazla da zaman dar- çok basit: Kardeşim “Türkiye modeli” dediniz, aha bu verileri saydım tek tek, hiçbir tanesinde düzelleme yok; tam tersine, Türkiye bir borç krizine, bir maliye krizine adım adım yürüyor. Öyle mi? Öyle, veriler böyle söylüyor.

Peki çarşıya, pazara bakalım; biz sağda solda dolaşıyoruz. Size bir şey söyleyeyim, Bütçede de söyledim: Ya, İstanbul’da, gittiğimiz yerlerde hangi semtin pazarından daha fazla atık toplanabileceği artık bir konu hâline gelmiş. “Esenler’in pazarına giderseniz daha fazla atık toplayabilirsiniz, daha fazla domates var, biber var.” diyor insanlar birbirlerine biliyor musun. Bu hâle gelmiş bir durumdan bahsediyoruz yani çarşı pazar da yanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

RİDVAN TURAN (Devamla) – İşsizlik almış başını gidiyor, yoksulluk almış başını gidiyor ama -Baudrillard’ın “simülasyon toplumu” diye bir kavramı vardır- bir simülasyon toplumu yaratmışlar. Bakıldığında, Ay’a sert iniş yapan, Togg’u yapan, uçan kaçan bir ekonomi... Arkadaşlar, bu memlekette birileri şizofren ama kim şizofren tam bilemiyorum biliyor musunuz.

Şimdi, bakın, bu ülkede yoksulluğun, açlığın bu kadar boyutlandığı bir yerde lütfen çıkıp da “Ekonomi iyi gidiyor.” demeyin. Demeyin ve biz şunu çok açık olarak görüyoruz ki bu iktidar bu ekonomi politikasını sürdürdüğü sürece, buradan, emeğiyle geçinene, yoksula yani milyonlarca insana bir dilim ekmek dahi çıkmayacak. O sebeple ekonominin düzelmesinin gerek şartı bu anlayışın ortadan kalkması, yeter şartı da bu iktidarın gitmesidir.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurunuz Sayın İpekyüz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakan da söylüyor, herkes de söylüyor, ülkede kriz var; ekonomik, siyasal, toplumsal, sosyal açıdan ciddi bir kriz var. Peki, bu krizle ilgili hep neyi söylüyorlar? Dış mihraklar, pandemi ve birçok şeyi söyledikleri gibi... Hiç içeriye dönmüyorlar “Ne olabilir, ne yapabiliriz, eksikliğimiz nedir? Yönetemiyoruz, beceremiyoruz.” demiyorlar, dışarıda bir suçlu aramaya çalışıyorlar, bir günah keçisi aramaya çalışıyorlar; hiç aramaya gerek yok. Yolsuzluğa baksanız artık ayyuka çıkmış en alt zirveden en üst zirveye. Ben şimdi burada, hiç geçmişten değil, nereden nereye geldiğimizin son örneklerini vereceğim.

Kamu İhale Kurumu... Kamu İhale Kurumu ilk iktidara geldiklerinde düzenlenmişti. Neydi? İhalelerin daha çok rekabet ortamında olması ve kamunun korunması. Ve ne oldu? 200 kez değiştirildi; 200 kez, ilk geldiğinde 5 kez. Bir şikâyet olacak, Kamu İhale Kurumu onu inceleyecek. Şikâyetleri de yok ettiler. Neden? Çünkü “21/b” diye bir madde var. 21/b nedir? 21/b -belki Parlamento biliyor ama bizi izleyenlere söyleyelim- bir doğal afet durumunda, deprem, yangın, herhangi bir felaket durumunda ivedilikle, acilen yapılması gereken... Diyelim ki bir okulun yolu yıkıldı, çatısı yakıldı, damlama oldu; bununla ilgili yapılması lazım -200 kez değiştirilmiş- kısa sürede olması lazım, acilen fakat ülkede ihalelerin yüzde 43’ü 21/b’yle yapılıyor. “Biz siyasi olarak olağanüstü hâlde yönetiyoruz.” diyorsunuz, inanmıyorsunuz; sadece siyasi değil, ekonomik çıkar için, menfaat için olağanüstü hâlde afet de yönetiyorsunuz. Siz bir afet tarzına dönuştürdünüz ve her itirazda da baskı geliştirip “OHAL” diyorsunuz ama bunlar artık bitti.

Örnekler: Ya, Tarım ve Orman Bakanı -sizin Kabininizde- gittiği gece bilgisayardaki veriler silinmiş ve müfettişler koşuşturuyorlar, 2 milyarlık 21/b’yle yapılan ihalelerin silindiği keşfedilmiş, şimdi onlarla ilgili araştırma yapıyorlar. Bir diğeri -ya, şimdi, 21/b, doğal afet- İstanbul’da Fatih’te Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Hastanesi yapılacak; bu, bir felaket durumu mudur? Daha yeni 2 tane sahra hastanesi açılmıştı, Atatürk Havalimanı’nın ne hâlde dönüştürüldüğü ortada. 2 milyar 90 milyon... Bunların kime verildiğini söyleyemiyorum, “5” “5” diyoruz ya, isimlerini açıklasam belki onlar... Bir diğeri, ya, Ulaştırma Bakanlığı 9 tane dev ihale yapmış pazarlık usulüyle, dev ihale yani bunların içinde hızlı tren projeleri var, metro projeleri var. Ya “doğal afet” demişsiniz “depremler” demişsiniz “yangın” demişsiniz, pazarlık usulüyle böyle ihaleler mi yapılır? Ve miktarı ne kadar? 93 milyar, neredeyse 94 milyara yakın bir miktar. Ya, bunlardan bir tanesinin bin doksan altı günde bitmesi lazım ve hiçbir uygulama yok. İzmir-Ankara demir yolu hızlı tren hattı bile -bu 21/b’ye- pazarlık usulüne göre verilmiş. Ne kadar miktarı? 2 milyar 163 milyon euro. Ya, siz bunları yandaşa veriyorsunuz, yandaşa veriyorsunuz. İnsanlar aç, insanlar perişan, “Asgari ücret ne olacak?” diye bekliyor, insanlar “Emeklilik maaşıyla kiramı ödeyemiyorum.” diyor; çocuklar okula aç gidiyor, okulda bayılıyorlar; hiçbir okulda gerek ulaşımında, şeyinde destek yok, böyle yapıyorsunuz.

Gelelim kayyum meselesine. O gün de bakan burada kalktı: “Şöyledir, böyledir.” dedi. Yeni tarihler söyleyeceğim; geçmişe, hiç -baklava, fıstık- oralara girmeyeceğim. Batman, ya Batman’da pazarlık usulüyle ihaleler yapılıyor, bir tanesi 21/b. Bakın, ne zaman olmuş? Daha mayıs ayında yapılmış “afet, salgın” demişler, belediyenin ek binasının panoramik asansörü... Panoramik asansör, afet ve 10 milyon... Ya, Batman’da okullarda çalışan personel yok; ya öğretmenler ya veliler ceplerinden karşılamak istiyorlar.

Bir diğeri, Batman’da, ya Batman’da insanlar elektrik parası ödeyemiyor, Hasankeyf’te esnaf perişan, Sason’da çocuklar okula gittiklerinde üşüyorlar, beraber odun götürüyorlar ve bu süreçte ne yapmışsınız? Siz kalkmışsınız ne diyorsunuz? 21/f’yle Malazgirt kutlamaları için 396 milyon...

Batman kayyumunun gasbettiği makamda Malazgirt'e yurttaş göndereceğini söylüyor, pazarlık usulü yapmış, bir günlük bir etkinlik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – TÜGVA vakfı orada, işlem yapacak böyle.

Bir diğeri, Sayın Başkan, Mardin kayyumu 21/b dışında 21/c... 21/c dediğiniz, savunma gerekçesiyle bir tehlike olduğunda ihale yapmak. Ne demiş? Demiş ki: “Parke taşlarına mayın döşeniyor, patlayıcı döşeniyor, benim ihale yapmam lazım, parke taşı söküp yerine benim asfalt döşemem lazım.” ve ihaleyi yapmış ama ihaleyi nasıl yapmış? Kayyum Jandarmaya “Yazı yaz bana.” demiş -aynı zamanda Jandarmadan da sorumlu- Jandarma yazıyı vermiş, ne yapmış? Tekrar parke döşemiş. Ya, hırsızlık, hırsızlık bu ve bu kayyum ne şimdi? Müfettiş. Büyük bir ihtimalle Sayın Dışişleri Bakanına diyecek ki: “Beni elçi yap.” Çünkü siz hırsızlık yapanları elçi yapıyorsunuz. (HDP sıralarından alkışlar) Ve şimdi bu düzeyde ben Sermaye Piyasası Kuruluna gelmiyorum, buradaki vekillere gelmiyorum. Yat kiralyorlar 3 milyona, 75 milyon para... Ya, siz Dışişleri Bakanımız, Sudan'a yardım ettiniz, 2,5 milyon diyorsunuz; “2,5 milyon eşime verdim.” diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bir selamlama yapayım Sayın Başkan, lütfen.

BAŞKAN – Lütfen Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bir bitirsem iyi olur.

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çünkü geçen yıl böyle olmuştu, şimdi Sermaye Piyasası Kurulunda da böyle olmuştu.

Ya, arkadaşlar, diyor ki: “2,5 milyon birine borç verdim.” 2,5 milyon dolar... Türkiye Sudan'a 2,5 milyon dolar yardım etmiş.

Sayın Bakan, şimdi siz 2021'i açıkladınız daha. Ya, 3 milyon euroya yat kiralyor, 75 milyon... Ya, insanlar, çocuklarının nasıl okula gideceğini, nasıl yaşayacağını düşündüğü için uyuyamıyor, yatamıyor; bunlar yata bu kadar para veriyorlar ya.

Bu düzeyde kabul edilemez; yolsuzluğu yola dönüştürdünüz, gideceksiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum; sağ olun, teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Musa Piroğlu.

Buyurunuz Sayın Piroğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sözlerime Eczacıbaşı Holdinge bağlı Esan madencilikte işten atıldığı için direnen 240 işçiyi, Koç Üniversitesi Hastanesinde sendikali oldukları için işten atılan direnişteki işçileri, İzmir Torbalı'da sendikali oldukları için Marlboro fabrikasından işten atılan ve direnen direnişçi işçileri, Pulver Kimyada, DYO fabrikalarında sendikali oldukları için işten atılan ve direnen işçileri ve elbette Amasya Çambükü'nde jandarma dipçğine, copuna, gazına karşı toprağını savunurken direnen köylüleri selamlayarak başlamak istiyorum. (HDP sıralarından sürekli alkışlar)

Bütçeyi konuşuyoruz. Biz burada sarayın seçim bütçesini konuşuyoruz ama bir başka masada halkın geçim bütçesi asgari ücret konuşuluyor. Ücret politikası sınıfsaldır. Patron için işçi herhangi bir makineden farksızdır ve bir makinenin çalışmaya devam etmesi için onun bakımının yapılması gerekir.

Patron işçiye de böyle bakar, işçinin çalışması için onun bakımının yapılması gerekir ve işçinin bakımı yaşam standardı üzerinden saptanır. Bu yüzden “asgari ücret” demek aslında “asgari yaşam” demektir yani birilerinin dediği gibi “kuru ekmeğe karın doyurmak” demektir.

Dünya çapında asgari ücret uygulanır ama istisnaidir, bizde ise genel ücrettir ve son zamlarla beraber neredeyse herkesin ücreti hâline gelmiştir. Bu ülkede 40 milyona yakın insan asgari ücret ve seviyesinde ücretle geçiniyor, 10 milyona yakın emekli onun yarısıyla dipte geçiniyor ve 10 milyon engelli dibin dibinde geçinmeye çalışıyor yani halkın büyük bir kısmına sefalet, açlık ve yoksulluk dayatıyorsunuz.

Şimdi asgari ücretin artırılması gündeme geldiğinde iki tane tehdit gündeme geliyor. Birini patronlar yapıyor; başlıdılar, dediler ki: “Ödeyemeyiz, işçi çıkaracağız.” Öbürünü Bakan yaptı, dedi ki: “Asgari ücrette zam yapılırsa enflasyon yükselir.” Yani aslında şunu söylediler: Ücretler dipte kalmaya devam etmelidir. Yani aslında şunu söylediler: Bu halk yoksulluğun dibinde yaşmalıdır ki bizim servetimiz artmaya devam etsin. Bütçe de asgari ücrette olduğu gibi sınıfsaldır; ya halktan ve yoksuldan yana olursunuz Garo Paylan’ın dediği gibi ya patronlardan ve zenginlerden yana olursunuz. Bu Hükümet, patronların ve zenginlerin Hükümeti; bunu söylemek için başka basit şeylere ihtiyaç yok, çok rahat...

Turizm Bakanı konuştu iki gün önce; kendi şirketine devletten teşvik alıyor, Türkiye’nin en büyük otellerinin sahibi. Sağlık Bakanı, ailesi, hepsi; Türkiye’nin en büyük hastaneleri onların elinde. AKP’nin bütün yandaşları, hepsi patron; patronlarla yan yana duruyorlar ve zenginlerin bütçesini yapıyorlar. Ne zaman ki halk hakkını istese, halk hakkı olanı talep etmeye kalksa karşılığında “Enflasyon var.” diyorlar, karşılığında “İşçi çıkarma gelir.” diyorlar. Ama yoksuldan bu kadar yağmalayanlar enflasyonu tartışmaya başladıklarında, örneğin Nurettin Canikli’nin verdiği rakamları hiç konuşmuyorlar. Atılan merminin, obüs mermisinin, atılan F-16 füzesinin, havalanan F-16 uçağının yani “200 milyar dolar” dediği desteğin kimden kesildiğini söylemiyorlar ve bu savaş bütçesinin yoksulluğun temel sebeplerinden biri olduğu gerçeğinin üstünü örtüyorlar. Biz “Savaş, savaş...” dedimizde aslında bu ülkede yoksulluğu ve sefaleti de anlatmaya çalışıyoruz.

Yetmiyor, yüzlerce milyoner yaratılır. Ülkenin bir avuç çapulcusunu servet üstünde yüzer hâle getirdiler ve onlar, ne zaman ki işçi, hakkını arasa ne yazık ki görmezden gelmeye devam ediyorlar. Bu iktidar zenginlerin iktidarı ve bu iktidarın bu bütçesinin, yirmi yıldır olduğu gibi yoksullara bir çözüm üretme şansı yok çünkü zenginleri, çünkü patronları karşısına alması lazım ama zenginlerin serveti yoksullardan çaldıklarından, patronların serveti işçilerin emeğini çalmalarından oluşuyor. Bakan büyüme rakamlarını verdi, bu büyümenin maliyeti... Amasra’nın üstünden bir ay geçti, 42 madencinin ölümünün üstünden bir ay geçti; bu bir ayda 127 işçi daha öldü ve bir yılda ölen işçi sayısı on bir ayda 1.658. Burada Ulaştırma Bakanının saydığı, müteahhit gibi saydığı inşaatların, havaalanı inşaatlarının, tünellerin, o gökdelenlerin hepsi bu işçi kanıyla sulanıyor. Bu iktidarın iktidarı zenginlerin serveti, patronların iktidarı, işçinin dökülen kanı üzerinden kuruluyor ve bileceksiniz ki işçiler ayağa kalktıklarında bu kanın hesabını soracak. (HDP sıralarından alkışlar)

Biz ne istiyoruz, işçiler ne istiyor, halk ne istiyor? Umurunuzda değil ama ben sayayım: Asgaride insanca yaşam istiyorlar, insanca yaşayacak bir ücret istiyorlar; işçiye bir cehennem dayattınız, bu cehennemin yıkılmasını istiyorlar; onurlu, güvenli ve kurallı çalışma istiyorlar; yüzde 86’sı örgütsüz hâle gelmiş, sendikacılar şu anda işten atılıyor, sendikalaşmak istiyorlar, örgütlenmek istiyorlar ve yoksullar, yaşam standartlarının yükselmesini istiyorlar. Biliyorlar ki tecrübeleriyle sabit ki ücret arttığında kiralar artacak; biliyorlar ki tecrübeleriyle sabit ki ücret arttığında gıda fiyatları artacak.

Enerji baronlarını zengin ettiniz, halk doğal gazı ödeyemiyor; inşaat baronlarını zengin ettiniz, halk sokakta geziyor, kira ücretlerini ödeyemiyor ve Turizm Bakanı turizmle övünüyor, halk otobüse

binip akrabasını ziyarete gidemiyor. Biz diyoruz ki bunun dengelenmesi gerekiyor, yapılması gereken basit, bu Meclisin de yapacağı işler var. Benim hayalim var; benim hayalim sınıfsız, sömürsüz bir dünya, sınırsız bir dünya ama bu Meclisin yapacağı işler de var. Kirayı, yoksulların kirasını kaldırın, devlet desteği koyun; doğal gaz ve diğerleri, kamulaştırın, özel şirketlere peşkeş çekmeyin; hastaneleri, okulları, halkın çocuklarına ve halkın sağlığına açın, halkın kuyruklardan kurtulmasını sağlayın ama bunu yapmak için patronları karşınıza almanız, bunu yapmak için zenginlerin karşısına dikilmeniz gerekiyor ama bunu sizin yapma şansınız yok çünkü o zenginliğin üzerinde oturuyorsunuz.

Biz ne istiyoruz? Basit şeyler istiyoruz: Bütün ücretler, vekillerin, yöneticilerin bütün ücretleri eşitlensin ve insanca yaşayacak bir seviyeye getirilsin; kiralar sıfırlansın, insanlar ev sahibi olsun; hastaneler, kamu hizmetleri, tamamı halka açılsın ve kamulaştırılsın ve elbette ki zenginlerin servetine el konulsun ve halka dağıtılsın ama biliyoruz ki bunun için başka bir şey gerekiyor. Ben, Garo Paylan'ın bütün konuşmasına katılıyorum ama kendi arkadaşşıma bir eleştirim var. O çok iyi niyetli, o diyor ki: "Bu Meclisin vekilleri bunu yapar." Ben de diyorum ki: Bu vekiller bunu yapamaz. Bunu yapmanın bir tane yolu var, bugün asgari ücrete gözünü dikmiş bekleyen işçilerin yapacağı bir tek şey var: Ne açlık sınırında asgari ücret isteyen sendikaya güvenecek ne de bu Meclise güvenecek, bu Meclisteki çoğunluğa güvenecek. Garo açık söyledi, tek bir virgüline dokunamıyoruz çünkü burayı bunlar yapıyor. Bu iktidar kaldığı sürece yoksulların, bu iktidar kaldığı sürece işçilerin hiçbir şey kazanma şansı yok. Siz bir cehennem yaratıyorsunuz; çocuklara bir cehennem dayattınız, istismar aldı başını gidiyor; kadınlara bir cehennem dayattınız, kadın cinayetlerinin sınırı yok; işçilere bir cehennem dayattınız, kuralsız, güvencesiz, örgütsüz çalışmayı kurdunuz ve halkı sefalete, halkı yoksulluğa mahkûm ettiniz; adalet duygusunu bitirdiniz, kayırmacılığı doruğa getirdiniz; halka bir cehennem dayatıyorsunuz. Biz cenneti yeryüzüne indirmek isterken siz buradaki cehennemi halka dayatıyorsunuz. Ama unuttuğunuz bir şey var: Öfke büyüyor. Halkın, yoksulun, açın öfkesinden korkun. Bu öfke ayağa kalktığı gün, bu öfke doruğa çıktığı gün sarayınızı da saltanatınızı da yıkacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Buradan bütün işçilere, yoksullara, halka seslenmek istiyorum: Bu, son bütçe; bu Parlamentonun yapacağı son bütçe bu. Ya seçimde bu cehennemin zebanilerine oy vereceksiniz ya bu cehennemin kalıcılığı için, bu cehennemin çukurunda yaşamak için oy vereceksiniz ya da bu cehennemi o sahiplerinin tepesine yıkacaksınız. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkan, temiz bir dile davet edin lütfen sayın hatibi. Sayın Başkan, temiz bir dile davet edin kendisini.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Ben diyorum ki: Bu cehennem yıkılacak. Yaratığımız bu cehennemde, yoksula, işçiye dayattığımız bu cehennemin içinde kaybolacak, boğulacaksınız. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ne demek "cehennem zebanisi"? Bu nasıl bir üslup?

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Bir analogi, analogi bu.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, size uyarım düşer burada. Yani "cehennem" demekle "cehennem zebanisi" demek arasında büyük bir fark var. Bunu lütfen...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Düzeltmesini isteyelim ya, böyle bir dil olmaz yani. Kimmiş cehennem zebanisi ya? Ne demektir yani?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bu nasıl bir şeydir? Bu nasıl bir şeydir ya? Bir tarif etse memnun olacağız. Hakaret etmeden Sayın Milletvekili tek bir konuşma yapamıyor, her konuşması böyle; hakaret, hakaret, hakaret... Daha çok hakaretle bir şey olduğunu zannediyor.

BAŞKAN – Diyarbakır Milletvekili Sayın Dersim Dağ.

Buyurunuz Sayın Dağ. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA DERSİM DAĞ (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerine konuşuyoruz.

2022 yılı itibarıyla AKP hükümetleri döneminde tarihin en büyük bütçe açığı verilmiştir. Ocak ve ekim aylarını kapsayan dönemde bütçe açığı 128,7 milyara ulaştı. Hazinesinin bütçesinde açığa çıkan bu durum bir kriz sebebiyken iktidar ise ekonominin büyüdüğünü iddia ediyor. Oysa bütçe açığının kapatılması için vergilerin yüzde 65'inin halktan alınan vergiler olduğunu görüyoruz. Ekonomik krizin faturası bir bütünden halka kesildiği gibi, en çok gençlerin üzerine yükleniyor; genç işsizlik oranı yüzde 41'lerde, her 3 kadından 1'i ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor. Hükümetin mevcut politikaları, halkı değil, yandaşları büyütüyor. Ama iktidara göre ekonomi büyüyor, yoksulluk azalıyor. İktidarın büyümeyi iddia ettiği bu düzende halk sefalet içinde. Hazine ve Maliye Bakanlığının politikalarına ve pratiklerine baktığımızda halktan alınan paraların yandaşlara nasıl aktarıldığını görüyoruz. AKP-MHP iktidarı yasalara uymak yerine yasaları kendine uyduruyor. Yap-işlet-devret modeliyle özelleştirme adı altında ülkede talan edilmedik alan bırakılmamış. Havaalanlarından tatalım kara yollarına, kara yollarından kayyum atanan belediye binalarına kadar rantçı politikalarla karşı karşıyayız. Köprüler, yollar, fabrikalar ve diğer alanların düşük fiyatlara satıldığı yetmezmiş gibi, bu şirketler yeterince kâr etmediklerinde sözleşmelerde belirtilen rakamı, hazine, halkın cebinden çalarak tamamlıyor. Yeterince dediğime bakmayın, aslında korkunç miktarda kâr etmelerine karşın rant ve talan sistemi bu çarpıklığı doğuruyor. Bu yıl Karayolları için hazine garanti ödemesine 54 milyar TL ayırmış; bu meblağ, garanti ödemesi adı altında yandaş şirketlere aktarılacak.

Bakın, bu konuya dair iki ihaleden bahsedeceğim. Yavuz Sultan Selim Köprüsü'nden iki yönlü ücret için günlük 135 bin, yıllık ise 49 milyon 775 bin aracın geçeceği garanti edildi fakat bu rakamlara ulaşılmayınca, yapılan anlaşma sonucunda, son beş yılda hazineden 7 milyarın üzerinde para şirketlere aktarıldı. Peki, bu fark buraya ödenmek yerine başka nereye kullanılabilirdi? Mesela, 145 bin üniversite öğrencisine dört yıl boyunca ayda bin TL burs verilebilirdi.

Yine, diğer bir garanti geçiş ücreti verilen projeyse Avrasya Tüneli. Avrasya Tüneli'ne 2021 yılında geçmeyen araçlar için 498 milyon TL ödendi. Son dört yılda ise şirkete ödenen garanti miktarı yaklaşık 208 milyon dolar oldu yani güncel kur hesabıyla yaklaşık 3,9 milyar TL. Peki, bu parayla ne yapılabilirdi? Yaklaşık bin kişilik tam donanımlı 15 öğrenci yurdu yapılabilir ve 15 bin öğrencinin barınma sorununa çözüm olunabilirdi. İşte bu yüzden kaynak yok demiyoruz, talan var diyoruz. (HDP sıralarından alkışlar) Halkın paraları halka değil bir avuç yandaşa aktarıyor; gençlerin, genç kadınların yaşamlarını iyileştirecek, refahını yükseltecek yerlere gitmiyor.

Peki, işçilerin, emekçilerin, gençlerin ve kadınların yani halkın cebine göz dikilmeseydi ve bu paralar kamu eliyle dağıtılsaydı ne olurdu? Ben size söyleyeyim: Ataması yapılmayan 200 bin öğretmen adayının ataması yapılabilirdi, öğretmen adayları arasında işsiz sayısı düşerdi; 5 milyon öğrencinin toplam 5,5 milyar olan kredi borcu silinebilirdi. Kimya fabrikası özelleştirilip kapatılmasaydı kimya mühendisi de kasiyer olmazdı. KPSS ve benzeri sınavlarda yapılan usulsüzlükler olmasaydı ücretli öğretmenlik ve ataması yapılmayan öğretmen intiharları olmayacaktı. Kamu kaynakları şirketlere, baronlara değil halka aktarılsaydı genç işsizliği artmayacak, gençler “Umuda yolculuk.” diye başka ülkelere gitmeyecekti.

Sağlık Bakanının özel hastaneleri, Eğitim Bakanının özel okulları ve diğer yandaşların iltisaklı şirket ve yandaşları varsa eğitim de sağlık da ticarete dönüşür. İşte AKP-MHP ittifakının Türkiye'yi getirdiği durum maalesef ki budur. Tablodan da anlaşılacağı üzere, ampulünüz halk ve gençler için karanlık saçıyor. Sorun, küresel dünyada yaşanan kriz veya dış güçler değildir; sorun, halktan çalınan paraların yandaşlara aktarılmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurunuz efendim.

DERSİM DAĞ (Devamla) - Çözüm ise çok basit; herkes çaldığını yerine koysun. (HDP sıralarından alkışlar)

Sevgili gençler, geleceğimizi kurmak bizim elimizdedir. Bu karanlık tablo karşısında mücadele edecek, geleceğimizi başkalarının eline vermeyeceğiz. Yoksullaşmanın sorumluluğunu üstlenmeyen ve yirmi yıldır çözüm üretemeyen bu iktidardan artık kurtulmanın zamanı geldi. “Dış ve küresel güçler” diyerek yoksullaşmayı normalleştirmelerine izin vermeyeceğiz. Bu aldatmacayla artık kimse gençleri ve kadınları kandıramaz. Yoksulluğun sebebi AKP ve MHP'dir. Açlık, yoksulluk, işsizlik ve geleceksizlik kaderimiz değil. İlk seçimde savaşa, hukuksuzluğa, yoksulluğa, açlığa ve geleceksizliğe “Hayır.” diyecek ve bizden çaldıklarımızı geri alacağız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Sayın Hişyar Özsoy.

Buyurunuz Sayın Özsoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar; heyetleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Dışişleri Bakanlığı bütçesi üzerine Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Konuşmamın bir kısmını okuyarak, bir kısmını konuşarak yapacağım çünkü zamana sıkışacağım her zamanki gibi.

Ülke yönetiminin bütün alanlarında olduğu gibi diplomatik alanda da krizlerin olduğu bir dönemdeyiz. İktidarın son on yıldaki politikaları, özellikle de darbe süreci ve olağanüstü hâl rejimi altında tesis ettiği ve “beka” söylemi etrafında kenetlenen bir milliyetçi bloka dayanan ucube başkanlık sistemi, ülkeyi ekonomi ve finans alanlarından tutun da eğitim, sağlık ve hatta toplumsal ahlak alanına kadar tam bir çürüme ve çöküş girdabına sokmuştur; demokrasi alanı da bu süreçten fazlasıyla nasibini almıştır.

Avrupa Birliği, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Konseyiyle ilişkilere dair bildiğimiz problemler kangrenleşmiş bir şekilde devam ediyor. O noktada çok yeni bir durum söz konusu değil, onun için buraları kısa tutacağım. Sadece Hükümet, F-16'lar konusunda İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğine karşı veto kartını kullanarak sonuç almaya çalışıyor. Diğer konularda bir düzelme olmadığı gibi, güvensizlikler devam ediyor. Avrupa Birliğiyle katılım müzakereleri, gümrük birliği ve vize serbestisi konusunda ilerleme olmadığı gibi, bazı konularda gerileme var arkadaşlar. Örneğin, Türkiye vatandaşları Schengen ve ulusal vize almıyor; binlerce öğrenci, işçi, iş insanı mağdur durumda. Burası önemli: Yetmezmiş gibi, Sayın Bakan, 2022 yılında transit uçuşlar için bile İspanya, Fransa ve geçen hafta da Hollanda bundan sonra artık vize isteyecek yani transit geçerken bile Türkiye'den vize istiyor. Bu, gerçekten, içinde olduğumuz içler acısı durumun vezir bir şekilde ifadesi.

Kıymetli arkadaşlar, Avrupa Konseyiyle ilişkiler tarihinin en kötü döneminde. Nisan 2017'den beri izleme sürecinde olan Türkiye, Rusya'nın Konseyden atılmasından sonra insan hakları konusunda hem açılan dava hem de mahkûmiyet sayısı itibarıyla 1'inci sıraya yerleşti. Son üç yılda 3 defa 18'inci maddeyi ihlal kararları alındı Türkiye hakkında yani Türkiye'de yargılamaların siyasi

saiklerle yapıldığı, bağımsız yargılanmanın olmadığı üst üste kararlarla tescillendi. Demirtaş, Kavala ve en son, 8 Kasım'da, 13 HDP milletvekili ve Eş Başkan Figen Yüksekdağ hakkındaki kararlardan bahsediyorum. Türkiye, kesinleşen Büyük Daire kararlarını dahi uygulamıyor; CPT'nin 2016, 2018 ve 2021 raporlarını açıklayıp gereklerini yerine getirmiyor; İnsan Hakları Komiserliğinin, Venedik Komisyonunun, Yerel Yönetimler Kongresinin ve Sayın Bakanın da bir dönem Başkanlığını yaptığı Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin onlarca rapor ve görüşünü hiçe sayıyor, kulağını tıkıyor. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Türkiye hakkında başlattığı bir ihlal süreci var biliyorsunuz, Kavala davası yüzünden. AİHM kararları uygulanmazsa bu süreç Türkiye'nin Avrupa Konseyinden atılmasına kadar gidebilir.

Kıymetli arkadaşlar, Freedom House 2022 Dünya Özgürlük Raporu'nda Türkiye'yi "Özgür Olmayan Ülkeler" kategorisine almış; 34 puanla Uganda ve Gine'den, 33 puanla Ürdün ve Haiti'den sonra 32 puanla Türkiye, Cezayir ve Mali'yle aynı kategoride bulunuyor. Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke arasında 149'uncu sırada. OECD'ye bağlı Mali Eylem Görev Gücü (FATF) Kasım 2021'de Türkiye'yi, kara para aklama ve uluslararası terörün finansıyla yeterince mücadele etmediği için gri listeye almıştı. Boğaziçi Üniversitesine şirkete kayyum atar gibi rektör atıyor Hükümet; hâliyle, Türkiye dünyanın en iyi 500 üniversitesine 1 üniversite bile sokamıyor. Batı'dan swap ve temiz borç para bulamayan Hükümet Orta Doğu'da kapı kapı gezerek en azından seçimlere kadar biraz sıcak para bulmak için çalmadık kapı bırakmıyor; "katil" dediklerine sarılıyor; "normalleşme" esprisiyle, baş döndüren bir hızla, Orta Doğu'da para ve güç sahibi olan ama şahsiyet sahibi olmayan ve daha önce kavga ettiği birçok liderle sarmaş dolaş oluyor, arayı bulmaya çalışıyor.

Türkiye'nin dış politikasında Amerika Birleşik Devletleri, NATO, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği gibi yapılarla ilişkiler yapısal olarak önemli olsa da mevcut durumda 2 konjonktürel dinamik ön plana çıkıyor diplomaside. Bunlardan biri, Ukrayna ve Rusya arasındaki savaşta, Sayın Bakanın deyişiyle, Türkiye'nin -turnak içinde söylüyorum- ara bulucu, barışçıl, insani ve dengeli rolü. Siz bunu, her iki tarafı da idare etme, bu savaşı bir fırsata çevirip -jeopolitik konumu- uluslararası alanda diplomatik izolasyonu kırma, içeride de oya tahvil etme girişimi olarak okuyun.

Diğer önemli süreç, son on yıldır dağıtıp yerle bir ettiği Orta Doğu'daki ilişkileri toplama. "Siyasette ve diplomaside kalıcı küslük olmaz." esprisiyle, son birkaç yılda, baş döndüren ve Makyavelli'yi bile mezarında ters döndüren bir hızla İsrail'le, Mısır'la, Suudi Arabistan'la, Birleşik Arap Emirlikleri'yle "normalleşme" adı altında görüşmeler ve Esad'la her fırsatta göz kırpmalar. (HDP sıralarından alkışlar) Bu U dönüşlerinin önemli sebepleri arasında, kıymetli arkadaşlar, Trump sonrası dönemde Amerika'nın bölgedeki ittifaklarıyla ilişkileri normalleştirip Washington üzerinde dolaylı etkide bulunma, ülkenin içinde olduğu ekonomik ve finansal yıkım ve acil sıcak para ihtiyacı, son on yılda sürdürülen dış politikanın iflasının zımnen kabulü -aslında kabul ediyorlar dış politikanın iflas ettiğini, onun için bu U dönüşleri yapıyor- ve nihayetinde yaklaşan 2023 seçimleri... Bu dönüşler yapılırken kıymetli arkadaşlar, diplomaside pazarında satışa gelenler var. Mesela, İsrail için Mavi Marmara ve Hamas; Mısır için Muhammed Mursi, rabia ve Müslüman Kardeşler; Suudi rejimi için Kaşıkçı davası; darbe finansörü ve FETÖ'cü olarak suçladığı Birleşik Arap Emirlikleri'yle Süleyman Soylu'nun kestiği pastalar, keyifle pasta yiyorlardı en son. Esad ise "Türk Hükümetinin boş sözlerine karnım tok, icraat görmek istiyorum." deyip şimdilik görüşmek istemediğini ifade ediyor. Düşünün ki Türkiye'nin açıktan görüşme talebine kulak tıkayan bir Esad var, Hükümetin "500 bin kişinin katili" olarak ifade ettiği Esad'la bir normalleşme olursa ilk satışa sunulacaklar arasında -sizi temin ederim- Özgür Suriye Ordusu ve Suriyeli muhalifler olacak. Emevi Camisi'nde namaz kılamayan Erdoğan, Rusya'nın da teşvikiyle, Esad'la birlikte Kürtlerin cenaze namazını kılmak istiyor anlaşılın. Bu hayal

gerçekleşir mi, bekleyip göreceğiz ancak ne Orta Doğu eski Orta Doğu ne Suriye eski Suriye ne de Kürtler eski Kürtler.

Kıymetli arkadaşlar, insani ve barışçıl dış politika iddiasında bulunan Sayın Bakanın ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, şu ana kadar "... " (*) sloganlarıyla İran'da adalet, özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren milyonlara ve bu uğurda hayatını kaybeden yüzlerce insana dair -ki idamlar da başladı- kayda değer bir sözüne ben henüz rastlamadım; yanılıyor da olabilirim. İran'da bunca vahşet olurken bu suskunluğunuzun sebebi nedir? Nerede sizin insani, barışçıl ve ahlaki dış politikanız?

Son olarak, Ermenistan ve Azerbaycan meselesine de kısaca değineyim. Hükûmetten farklı olarak biz, Azeri ve Ermeni halklarını iki kardeş ve komşu halk olarak görüyoruz. Hükûmetin şu ana kadarki tutumunu yanlı görüyoruz, hatalı görüyoruz ama en azından mevcut noktada Ermeniler ile Azeriler arasında kalıcı, sürekli bir barışın olabilmesi için bir an önce sınır kapısının açılmasını biz talep ediyoruz. Bu sınır kapısını açarak belki Azeriler ve Ermeniler arasındaki bu barış sürecine ivme kazandırabilirsiniz.

Sayın Bakana sorduğumuz soru şu: Zaten "Karabağ'da işgal var." diye sınır kapısı kapatılmıştı, işgal de bitti, sınır kapısını ne zaman açacaksınız?

Kıymetli arkadaşlar, konuşmamın geri kalan kısmında biraz Orta Doğu'daki gelişmelere, Suriye'ye, Irak'a değinmeye çalışacağım. Yalnız şunu söyleyeyim: Türkiye, Ukrayna savaşında ısrarla barışçıl ve insani bir dış politika uyguladığını söylüyor, Orta Doğu'da "Siyasette küslük olmaz." deyip U dönüşleri yapıyor, "normalleşme" adı altında daha önce diktatör, katil, seri katil dediği herkesle bir helalleşme, bir normalleşme yoluna girdi. Şimdi, kıymetli arkadaşlar, bu normalleşme...

İyi dinler misiniz kıymetli arkadaşlar? Sayın Bakanı da meşgul etmeseniz...

Orta Doğu'daki bütün despotik liderlere "normalleşme" adı altında sarılan Hükûmet, mesele Kürtlere gelince bu basireti bir türlü gösteremiyor, mesele Türkiye'deki muhalefet olunca bir türlü bu muhalefetle normalleşemiyor. Geçen gün Komisyonda söyledim, hadi, sürekli olarak HDP'yi kriminalize ediyorsunuz, "HDP terörist, terörist." diyorsunuz. Geri kalana da, muhalefete de zaten "zillet ittifakı" diyorsunuz. İçeride herkese ya "terörist" ya "zillet" diyeceksiniz; dışarıda da "İnsani, barışçıl, dengeli, müzakereye dayalı dış politika." diyeceksiniz; gerçekten, dışarıdaki siyasetinizle içerideki siyasetiniz arasında taban tabana bir zıtlık söz konusu.

Kıymetli arkadaşlar, İstanbul'da vahşi bir saldırı oldu; kınayan kınayana, kimse arka planını çok fazla sormuyor. İstanbul patlaması burada defalarca gündeme getirildi ama bir türlü kimse üzerine gitmek istemedi. Sanırım, bu İstanbul patlamasına dair resmî olarak ifade edilen görüşlere çok az insan itibar ediyor; ben açık söyleyeyim size. Orada ne olduğunu inşallah bir gün öğreneceğiz, o vahşi saldırının tam arka planını öğreneceğiz ama Hükûmet bunu kullanarak, İstanbul saldırısını kullanarak bir bahane yaptı ve hemen savaş uçaklarıyla Suriye'de Kürtlere vurmaya başladı bütün sınır boyunca.

Kıymetli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devleti Hükûmetinin temel argümanı şudur, diyor ki: "Suriye'nin kuzeyinden bize yönelik olarak güvenlik tehdidi var. Biz, bunun için nefsimüdafaa yapıyoruz, kendimizi koruyoruz." Değil mi? Ben, şimdi, size, burada ACLED'den -bunu daha önce gösterdim, mevzu güncel olduğu için tekrar gösteriyorum- "The Armed Conflict Location & Event Data Project" diye uluslararası bir kurum var, sınırlarda karşılıklı olarak hani birbirlerine sıkıyorlar, birçok sınırda var, Ermeni-Azeri sınırı olabilir, başka sınırlar olabilir. Bu, Türkiye ve Suriye sınırındaki

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

karşılıklı birbirine sıkımlar yani Armed Conflict'ten, tamam mı? Şu mavi olarak gördükleriniz kıymetli arkadaşlar, Ocak 2017'den Ağustos 2020'ye kadar mavi olarak gördükleriniz, Türkiye tarafından Suriye'nin içine yapılan saldırılar; 3.319 saldırı olmuş Rojava'ya. Rojava'dan Türkiye'nin içine yapılan saldırı sayısı 22 ve 22 taneden 10 tanesinin "source"unu yani kaynağını tespit edememişler. Sadece 12 tane saldırı var ve bu 12 saldırının hepsi, Türkiye Serekaniye'ye saldırdıktan sonra olmuş. Bak, rakamlarla burada görünüyor, tamam. Rojava, Türkiye'ye bir tehdit değildir. Rojava'da yaşayan halklara en büyük güvenlik tehdidi, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin mevcut mantığıdır. (HDP sıralarından alkışlar)

Kıymetli arkadaşlar 30 kilometrelik şerit oluşturmak istiyor Hükûmet, değil mi? Bütün temel argümanınız bu. "Biz Suriye'de -Cumhurbaşkanı göstermişti ya- şuradan buraya kadar 30 kilometrelik bir şerit yapacağız." diyor. Bütün konsept bu. Niye? "Kendi güvenliğimiz için." Şimdi, ben, Irak ve Suriye'deki bu 30 kilometrelik şeritte Türkiye'nin son beş altı yılda yaptığı bazı şeyleri size anlatayım kıymetli arkadaşlar. Güvenlik getiriyor ya, güvenlik gerekçesiyle yapıyor bunları. Bakın, Sayın Bakana sordum, cevap vermediler, mesela Süleymaniye'de -başta Süleymaniye, Tel Abyad ve Derik'te ama özellikle Süleymaniye'de- bizim, MİT kaynaklı olduğunu düşündüğümüz suikastler var. Türkiye Cumhuriyeti devletinin vatandaşları öldürülüyor, Süleymaniye'de kurşunla öldürülüyor; Sayın Bakan, şu ana kadar bunların akıbeti hakkında bir soru sormamış.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Konsolos üstlendi zaten, "Yapacağız." dedi.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Doğa talanı... Zaho'da, Şırnak'ın karşısındaki alanlarda -kıymetli alanlar, 2 numara, şurası, gösteriyorum size- ağaçlar kesiliyor, TSK gözetiminde korucular onları getirip Türkiye içerisinde satıyorlar yani başka bir ülkeden ağaçları alıp getirip burada satıyorlar, savaşı bu şekilde finanse ediyorlar.

Üçüncüsü, köy boşaltmalar. Zaho bölgesinde, çatışmaların devam ettiği bölgede, tam burada 4 bin tane köyü 1990'larda boşalttınız, yetmedi; tam 150 tane Kürt köyünü sınırın diğer tarafında boşalttılar, 648 köy de tamamen boşaltılma tehlikesi altında, şurada yapılan operasyonlar yüzünden.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - İnsansızlaştırılıyor.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – 4 numara: Kimyasal tartışmalarını biliyorsunuz, arkadaşlar, Tabipler Birliği Başkanını bile hapsedtiniz. Geçen gün Bakan Akar diyor ki: "Biz oraya heyet gönderdik araştırmak için." Ee, madem oraya heyet gönderecektiniz, Şebnem Hoca'yı niye tutukladınız? Bütün dünya şu an tartışıyor bu meseleyi. (HDP sıralarından alkışlar)

5 numara: Sivillere yönelik saldırılar. Bakın, arkadaşlar, Süleymaniye, Mahmur, Duhok, Şengal, Ayn İsa, Menbic, Kobani bütün bu 30 kilometrelik hat içerisinde şu ana kadar yüzlerce sivilin öldüğü resmî kayıtlara geçmiş. Bizim kayıtlarımıza değil, mesela Suriye İnsan Hakları Gözlemevinin kayıtlarına geçmiş, Birleşmiş Milletlerin kayıtlarına geçmiş, CPT'nin kayıtlarına geçmiş.

6 numara: Sivil altyapı... Buğday siloları vuruluyor, petrol kuyuları elektrik santralleri, gaz dolun tesisleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Başkan, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – 7 numarada, şurada, Gire Spi, Serekaniye ve Afrin'de 370 binden fazla insan yerlerinden göç ettirildi; yerlerine kim yerleştirildi? Türkiye'nin desteklediği çeteler ve

aileleri getirip oralara yerleştirdiler; bu, tam anlamıyla bir savaş suçudur, etnik kıyımdır, demografik mühendisliktir. Bu insanlar hâlâ şu an kamplarda yaşıyorlar Şehba başta olmak üzere.

Bunun dışında, kıymetli arkadaşlar, talan edilen ibadet yerleri var, saldırılan mezarlıklar var, Kürtçenin yasaklanması var. Ya, Kürt kentleri, Kürt ilçeleri, Afrin... Kürtçe yasaklandı, sonra, seçmeli ders yapıldı, şu an tamamen müfredattan kaldırılmış. Afrin'deki meşhur anıtı, Dehak'a karşı, zulüm anıtını dağıtıp orayı Recep Tayyip Erdoğan Meydanı yaptılar ya, bu kadar.

Şimdi, kıymetli arkadaşlar, hemen bitiriyorum, uzadı Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Şunu söylüyorum: Orta Doğu'nun bütün despotlarıyla, bütün liderleriyle kucaklaşabilirsiniz, sarılabilirsiniz ama Türkiye, büyük bir ülke olmak istiyorsa Orta Doğu'da Kürtlere sarılmaktan başka hiçbir çıkar yolu yoktur. (HDP sıralarından alkışlar) Dünyaya, Orta Doğulu despot liderlere, hatta Esad'a gösterdiğiniz o normalleşmenin şu kadarını Kürtlere gösterirseniz hem içeride hem dışarıda hepimiz çok büyük bir nefes alırız.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özsoy.

Batman Milletvekili Sayın Feleknas Uca.

Buyurunuz Sayın Uca. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FELEKNAS UCA (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği Başkanlığı bütçesi üzerinde partim adına söz almış bulunuyoruz. Buradan Genel Kurulu, halkımızı ve cezaevlerinde bulunan tüm arkadaşları selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, AKP iktidarı yirmi yıldır Avrupa Birliği üyeliği vaadiyle oy toplarken Türkiye'nin yirmi yılın sonunda geldiği yer neresi ona bakalım: Örneğin, Recep Tayyip Erdoğan, 2002 yılında yaptığı bir konuşmada “Kopenhag Kriterleri, Ankara Kriterleri olacak.” demiş. Avrupa Birliği üyeliği için önemli eşik olan bu kriterlerin Türkiye'de uygulanacağı sözünü vermişti ancak AKP iktidarı, özellikle son yedi senede insan hakları, demokrasi, ifade ve basın özgürlüğü gibi temel hakların karşılanmasını gerektiren Kopenhag Kriterleri, Türkiye için Türkiye'nin çok uzak olduğu kriterler hâline gelmiş durumda. Türkiye, bugün dünyada en çok gazeteci, akademisyen ve siyasetçinin cezaevinde olduğu ülke konumundadır. “İşkenceye sıfır tolerans” diyen iktidar, bugün cezaevlerindeki işkenceye, hak ihlaline göz yumuyor, ülkenin dört bir yanını cezaevine çevirmiş durumda. Halkın iradesinin gasbedildiği, yargının bağımsız olmadığı, AİHM kararlarının yok sayıldığı bir ülkede Kopenhag Kriterlerinden nasıl bahsedebilirsiniz Sayın Bakan? (HDP sıralarından alkışlar) Tüm ülkeyi cezaevine dönüştüren iktidarın işkenceye toleransı nasıl sıfır olabilir?

Değerli arkadaşlar, yine Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçtiğimiz sene “Kendimizi başka yerde değil Avrupa'da görüyor, geleceğimizi Avrupa'yla birlikte kurmayı tasavvur ediyoruz.” demişti. Bugün AKP iktidarı, Avrupa Birliği ve Batı'yla ilişkilerinde dibe vurmuş durumda. Avrupa Birliği müzakerelerinin tamamen rafa kaldırıldığı bu süreçte reformları uygulamak yerine “Avrupa Birliğinin kaide ve ilkelerini tanımıyoruz.” diyerek karşı çıkıyorlar. “Bir gece ansızın” “Rahat durmazlarsa vururuz.” tehditleriyle Avrupa Birliği ilişkileri gerildi.

İsveç ve Finlandiya'yla yaşanan son krizle birlikte başta ABD olmak üzere NATO ülkeleriyle de yeni bir kriz yaratıldı. Buralarda Kürtlerin üzerinden yaptıkları ucuz pazarlık siyasetiyle ellerinde olmayan güce bu şekilde sahip olmaya çalıştılar. İktidar sıkıştığı yerde Avrupa vaadiyle çıkabileceğini sanıyor ancak AKP iktidarının diplomasi anlayışı, Avrupa'da kapı kapı dolaşıp Kürt düşmanlığı

yapmaktan öteye gitmiyor. (HDP sıralarından alkışlar) Avrupa Birliği uyum sürecinde AKP, açılan fasılları aslında demokratikleşme amacıyla değil, kendi ajandasını hayata geçirmek üzere askerî vesayetten kurtulmanın bir aracı olarak gördü. Dolayısıyla, AKP, özellikle referandumdan sonra Avrupa Birliği enstrümanını terk etmiş oldu, tekçi ve baskıcı rejimini kurumsallaştırma sürecine girmiş oldu. İktidarın yanlış ve düşman politikalarından dolayı Avrupa’da hızla itibar kaybeden Türkiye, vize serbestisinden bahsedilen günlerden Avrupa ülkelerinin transit geçişlerde vize istediği bir ülke hâline getirildi.

Değerli milletvekilleri, iktidarın bu tutumunun sürdürülebilir olmadığını biz de ülke halkları da görüyor; nitekim, fatura halka kesiliyor. Bu nedenle, tüm ülkelerle barış ve müzakereci diplomasi ekseninde tutarlı ve ilkeli dış siyaset acil bir şekilde hayata geçirilmeli. Bunun için de ekonomik ve toplumsal sorunlar demokratik, barışçıl yöntemle çözülmeli. Kopenhag Kriterlerine bile gerek kalmadan toplumsal barış, demokrasi ve özgür bir ülke için Türkiye’nin tüm kimliklerinin Anayasa temelinde eşit yaşam hakkına erişimi sağlanmalıdır. Ankara kriterleri olacaksa bu, yeni bir toplumsal sözleşme biçiminde ele alınmalıdır. Aksi takdirde, bu, ülke halklarını daha da kutuplaştıracak ve bu temelde ne ekonomik ne de siyasal bir normalleşme sağlanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FELEKNAS UCA (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

FELEKNAS UCA (Devamla) – Şunu biliyoruz ki: Komşularla sorunlarımızın bitmesinin, toplumsal barışın sağlanmasının ve Kopenhag Kriterlerinin bir an önce hayata geçmesinin tek yolu sizin gidişinizdir. İşte, o zaman halkımız size “...” (*) diyecek. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Sayın Grup Başkan Vekilleri...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu ile Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy’un 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, HDP Grubunun tüm konuşmacılarını dinledik. Az önce ifade ettiğim gibi tüm konuşmalar bizim açımızdan önemlidir, notumuzu alırız, eleştirilere cevap veririz, haklı olunan yerler varsa değerlendiririz ancak her grupta maalesef Genel Kurula yakışmayan tarzda böyle bir konuşmacıya şahit oluyoruz. Musa Piroğlu’nu da çok mahcubiyetle dinledik, üzülerek dinledik. “Cehennem zebanisi” ithamından, ne bileyim, “işçi, kan, üzerinden iktidar olma”ya kadar ki çok ayıpladığımız, yakıştıramadığımız... Üslup, kimliğin aynasıdır, kendisidir iddiamızı tekrar etmek istiyorum. O üslup, bu Meclisin üslubu değil; o üslup, Türkiye’ye yakışan, bu Genel Kurula yakışan bir üslup değil.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kendinizi ayıplayın biraz ya!

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, sizin İçişleri Bakanınızın ağzı lağım olmuş.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bir de gördük ki ısrarla “kan, zebani” gibi tam bir şiddet sevdalısı olduğunu bir kez daha kanıtlamış oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ses tonuyla, yüz ifadesiyle aslında bu şiddetin neresinde olduğunu göstermiş oldu. Sayın Başkan, bu tarafını geçiyorum her geldiğinde bunu yaptığı için, bu konuyu çok uzatmayacağım ancak “Esad’la beraber Kürtlerin cenaze namazını kılmak isteyen bir devlet” vurgusunu çok ibretlik değerlendiriyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İktidar, iktidar, devlet değil; siz devlet değilsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Ermenistan ile Azerbaycan arasında Türkiye, Azerbaycan’ın yanında olarak yanlış yapıyor.” iddiasını çok manidar buluyorum. Sormak hakkımız Sayın Başkanım. “Siz Türkiye’deki bir partinin, bir muhalefet partisinin vekili misiniz, siz Suriye’deki, Ermenistan’daki bir partinin vekili misiniz?” deme hakkımız var Sayın Başkan. Bu ifadeler vahim ifadeler.

Sayın Başkan, Esad ve babasını bilmeden, Kürt tarihini bilmeden...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Esad mı oldu?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – ...bu ifadeleri kullanmak büyük yanlış. Bakınız, Hama katliamında bir gecede on binlerce Kürt kardeşimizi katleden bir insan ile “Kürtler bizim canımızdır, ciğerimizdir.” diyen bir Genel Başkanı kıyas etmek, en hafif ifadeyle insafsızlıktır, izansızlıktır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Siz aşağıdan, biz yukarıdan halledelim.” diyorsunuz ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Kobani’de bir gecede on binlerce Kürt’ü Türkiye’ye kabul eden bir siyasi irade ile Kürtlere kimlik bile vermeyen Suriye’deki yönetimi özdeşleştirmenin ne kadar insafsız, vicdansız bir dil olduğunu kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

Çok uzatabilirim ama özetle, 85 milyon kardeşimiz bu ülkenin eşit yurttaşlarıdır, vatandaşlarıdır. Size rağmen bu işi yapmanın, size rağmen bu kardeşliği tesis etmenin iddiasındayız. Azerbaycan’da tüm dünya gurur duydu Türkiye’yle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Otuz yıldan beri zulüm altında inleyen; haksız, yanlış bir ithamla, iddiayla âdeta gasbedilen topraklar, bu ülkenin omuz vermesiyle, Azerbaycan-Türkiye kardeşliğiyle, tüm dünyaya büyük bir meydan okuyarak, sonuç olarak hak teslim edildi. Buna herkes gururla baktı. Buna Türkiye’nin muhalefeti de askerimizin yanında olarak, siyasi iradenin yanında olarak destek verdi. Ama “Türkiye, Ermenistan-Azerbaycan arasında niçin yandaş oluyor?” ifadesine ilk defa bu kulaklar şahitlik etti. Bunu ben AK PARTİ’den önce HDP’nin kınaması gerektiği kanaatindeyim. Siyasi rota neresidir, Ankara mıdır Erivan mıdır? Buna AK PARTİ’den önce HDP’nin karar vermesi lazım Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Erivan’ı nereden getirdin?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Erivan nereden çıktı ya? Tövbe Ya Rabb’i, tövbe.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Vekiliniz söylüyor, vekiliniz söylüyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, son bir dakika...

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakınız, biz Karabağ’ın yanında olmaktan şeref duyuyoruz, gurur duyuyoruz. Ama daha ötesi, biz bu ülkenin yanında veya karşısında değiliz; biz adaletin, mazlumun, hakkaniyetin yanındayız. Biz insanları, devletleri, meseleleri kimliğine göre “Kürt mü Türk mü? Ermeni mi değil mi?” diye değil...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya he, he...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – ...mezhebine göre değil; biz insanız, adalete göre, hakkaniyete göre karar veririz. Bu anlayışa davet ediyorum ben tüm sayın partilerimizi.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Şimdi “Esad” oldu, değil mi?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çok komik ya! “Esad” deyin, “Esed” deyin. Ne istiyorsunuz? Konu bu mu yani?

Hocam zapta geçsin. Özur diliyorum Sayın Başkanım, laf attı arkadaşlarımız. “Esad” demişim, “Esed” olacaktı! Bu kadar konuşmadan bu çıkarıldıysa bravo size!

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – “Olacaktı” değil, siz “Esed” dediniz, siz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ben diyorum ki: Esad veya Esed katildir, Kürt katliamcısıdır.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Onu “Esed” yapan sizsiniz, “Esad” yapan da siz oldunuz; sizin siyasi görüşünüzün göstergesi.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Grup Başkan Vekili konuşuyor.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, hem partimize hem hatibimize yönelik sataşma oldu. Önce hatibimiz sataşmaya kendi adına cevap versin, ben de parti adına cevap vermek istiyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ama yerimizden yapıyorduk Başkanım, bunu daha önce konuştuk.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sıraya girelim.

Çifte sataşma var Sayın Başkan. Musa Abim buyursun önce. Yaşca da büyük benden.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Hem Hişyar Özsoy hem Musa Piroğlu...

BAŞKAN – Sayın Piroğlu, buyurunuz efendim. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, baş tacı, konuşsun ama bu konuda prensip olarak anlaşmıştık. O zaman biz de her konuşmacıdan sonra sataşma için söz isteyelim Sayın Başkan.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Olur mu öyle şey!

BAŞKAN – Sayın Piroğlu o, az önce değindiğiniz konuyla ilgili bir açıklama mutlaka yapacaktır. Sayın Piroğlu, bu “zebaniler”le ilgili bir açıklama yapınız, lütfen.

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu’nun, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Şimdi bir, şiddet yanlısı olmakla itham edildim. Ben anlatayım; Tozkoparan’da barikatın önünde polislin ablukası altındaydım, itekleniyordum, darbediliyordum.

Beyoğlu'nda, İstiklal Caddesi'nde bunu 5-10 kere yaşadım, Kadıköy'de 5-10 kere yaşadım. Ben işçiler dayak yerken onların yanındaydım, onlarla beraber gaz yedim. Gecekonducular yıkılırken onlarla yan yanaydım, onlarla beraber darbedildim. Buraya geldiğimde saydım, Çorum'da 70 yaşındaki kadını jandarma yerlerde sürükledi, fotoğrafları var -siz de bakın- ağız, burun hepsinin dağıtılmış. Sürekli şiddet altındayız ve yetmiyor, ne katillüğümüz kalıyor ne teröristliğimiz kalıyor ne kan içiciliğimiz kalıyor, bunların hiçbiri şiddet olmuyor, ha, bizim söylediğimiz şiddet oluyor; ne güzel dünya. "Kadınlar katlediliyor." diyoruz, "Siz yapıyorsunuz." deniliyor. "Çocuklar istismar ediliyor." diyoruz, "Siz yapıyorsunuz." deniliyor, bu deniliyor. "Cehennem" bir metaforudur, "zebanî" de bir metaforudur; yanlış anladıysanız ben bunu sehven söylemiş olayım, böyle bir şeyim yok, kimseye böyle bir ithamım yok ama bundan bu kadar alıncağımıza, azıcık olsun sizin konuşmacılarınızın bizim sıralarımıza yönelik hakaretlerine ve küfürlerine alının.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Aynı şey değil ama.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Burada milletvekilinin darbedilmesi konusunda bir kere doğru düzgün açıklama yapın, ondan sonra bizi şiddet yanlısı olmakla suçlayın. Önce kendi şiddetinizi, kendi memurlarınızın şiddetini durdurun, ondan sonra bize seslenin. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

"Cehennem" ve "zebanî" deyimleriyle ilgili açıklamalar yerindeydi.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özsoy, satışmadan buyurunuz efendim. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hişyar Bey'e bir şey demedik Başkanım, böyle bir usul olmaz ama...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Dediniz ya! Yapmayın ya!

Şimdi, Ermeni-Azeri meselesiyle ilgili olarak bir açıklamaya ihtiyaç var.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ama satışmadım, gözünü seveyim ya!

BAŞKAN – Erivan'la ilgili kısmı açıklayın.

Buyurun.

2.- *Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması*

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Arkadaşlar, Ermeni-Azeri meselesine dair bakışımızı şöyle söylüyoruz, ben bunu Sayın Bakana Komisyonda da söyledim. Geçen gün, Putin, bir tarafına Ermeni bir tarafına Azeri lideri almış, 2'si arasında ara buluculuk yapıyordu. Türkiye'nin önemli oranda o alanda oyun dışı kaldığını düşünüyoruz. O kadar tarafgir davranırsanız... Hatta ben şunu söyledim: Ermeniler ile Azeriler belki Erzurum'da, Kars'ta, Türkiye'nin ev sahipliğinde yan yana gelip bu barış müzakerelerini yapabiliirdi ama şu an Soçi'de yapılıyor ve şu an o bölgeye hâkim olan Rusya'dır. Buna dair fikirlerimizi paylaştık. Evet, Azerileri de Ermenileri de kardeş, komşu iki halk olarak görüyoruz. Mevcut durumda bile, olup biten her şeye rağmen, Türkiye'nin bu iki halk arasındaki barış sürecini ilerletme imkânı da potansiyeli de vardır; bunu da yapması lazım. Sınır kapısını da açarsa biz sonuna kadar destek veririz diyoruz.

Baba Esad'ı bilmediğimizi söyledi Sayın Bülent Turan. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda gösterdiği o 30 kilometrelik şerit var ya, o şerit aslında baba Esad'ın, Hafız Esad'ın Arap kemeri politikasının şerididir; Hafız Esad döneminde o daha dardı, Erdoğan biraz daha onu genişletmiş durumda. 30 kilometrelik şerit şudur: "Türkiye'nin sınırlarına yakın olan

yerlerdeki Kürtleri çıkarın, oralara Arapları yerleştirin.” Cumhurbaşkanı Erdoğan “Zaten Kürtler bu çöl bölgelerine uygun değildir.” bile demedi mi ya? Allah’tan korkun, elinizi vicdanınıza koyun. (HDP sıralarından alkışlar)

Birlikte Kürtlerin cenaze namazına gelince, biz şunu söylüyoruz: Elinizdeki bütün imkânlarla Suriye’deki her türlü çete yapıyı Kürtlere saldırtarak, onları statüsüz bırakmadınız ya, Kürtlerin Suriye’nin geleceğinde bir siyasi statü sahibi olmaması için eninde sonunda Esad’ın ayağına gitmeye niyetiniz var. Bunu teşhir ediyoruz, başka bir şeyi değil. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurunuz efendim.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili Hakki Saruhan Oluç’un, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Turan bir soru sordu, ben çok kısa ona bir cevap vermek istiyorum. “HDP karar versin, siyasi rota Ankara mı, Erivan mı?” dedi. Yani herhâlde oturduğumuz yer açısından bakarsak siyasi rotanın nerede olduğu belli, ağırlık noktasının nerede olduğu belli.

Şimdi, bakın, bizim bu konuda geçmişten beri savunduğumuz şeyler var, Sayın Dışişleri Bakanı da bunu bilir, burada hep konuştuk bu konuyu da. Biz, özellikle bölge açısından baktığımızda, ister Orta Doğu olsun ister Kafkasya alanı olsun, bu bölgelerde savaşla, çatışmayla değil, meselelerin barış içinde görüşülerek, diyalogla, müzakereyle çözülmesi gerektiğini hep savunduk. Yani Azerbaycan’la Ermenistan arasında bir diyalogun olmasının, bir müzakerenin olmasının, barışçıl bir ortamın sürmesinin doğru olduğunu her seferinde söyledik, hiç eksik bırakmadık. O zaman bunları söylerken de hep şuna da işaret ettik hatırlarsanız, Birleşmiş Milletler kararlarına işaret ettik ve işgal bölgeleriyle ilgili Birleşmiş Milletler kararlarının da bizi bağladığını ifade ettik. Dolayısıyla bu konudaki tutumumuz hep netti. Şimdi, Türkiye’nin dış politikası açısından, iktidarın dış politikası açısından, bizce –yine geçen sene ben burada Sayın Dışişleri Bakanı buradayken yüzüne de söylemiştim- olumlu bir adım atıldı. Komşumuz Ermenistan’la bu ilişkilerin geliştirilmesini, bir yumuşamanın sağlanmasını, diyalogun artırılmasını olumlu gördüğümüzü de söylemiştik, hâlâ da böyle bakıyoruz. Mesele sadece Ermenistan ile Türkiye arasında değil, aynı zamanda Türkiye-Azerbaycan-Ermenistan arasında bu diyalogun sürmesinin ve bir barış ortamının, bir barış ikliminin gelişmesinin, sınırların açılmasının, ekonomik, ticari, kültürel her türlü ilişkinin geliştirilmesinin hem Türkiye halkları açısından hem bölge halkları açısından –ister Azeriler olsun ister Ermeniler olsun- çok önemli ve faydalı olacağına işaret ettik. Dolayısıyla bakışımız budur, bu konudaki tutumumuzu da sürdürüyoruz.

Hani, siyasi rota açısından sorarsanız da bulunduğumuz yer açısından Ankara’dayız, sorunlarımızı Ankara’da Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşarak, müzakere ederek, diyalogla çözüme konusundaki kararlı tutumumuz nettir ve açıktır.

Teşekkür ediyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

38.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, konuşmacının Suriye’nin kuzeyindeki 30 kilometrelik hatta ilişkin ifadeleri doğru değildir. Bu “Arap kemeri” ifadesiyle ilgili

olarak, Şu an dŕnyada hiçbir Őlkede onu hatırlayan dahi yoktur. Şu an itibarıyla gerçeklik Şudur: O bŕlge, Irak'tan başlayarak Suriye sınırı da dâhil olmak ũzere kuzeyden Akdeniz'e doğru indirilmeye çalışılan bir terŕ koridorudur. Burada, da o terŕ koridorunda Esad'ın yapmaya çalıştığı AraplaŐtırma, Arap kemeri meselesi değil de orada PYD/YPG tarafından insansızlaŐtırma, o bŕlgenin insanlarını Kŕtler de dâhil olmak ũzere o bŕlgeden dışarıya çıkartarak o bŕlgeyi terŕ ve terŕ Őrgŕtlerinin yandaŐlarına, beraberinde olan gŕlere bırakma, o bŕlgelerde onun hâkimiyetini sağlama mŕcadelesidir. Tŕrkiye'nin engellediği, Tŕrkiye'nin mŕcadele verdiği ve operasyon yaptığı gŕler bunlardır, bunun dışında Tŕrkiye'nin o bŕlge halklarıyla da o bŕlge insanıyla da kardeŐlerimizle de herhangi bir sorunu yoktur. Kaldı ki onlara karşı en mŕŐfik davranan Őlke de Tŕrkiye olmuştur, bunun altını çizmek istiyorum.

TeŐekkŕ ederim.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

39.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bŕlbŕl'ŕn yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – TeŐekkŕ ederim Sayın Başkan.

Bu elbette uzun bir tartışma, burada sonulandıramayız fakat kayıtlara geçsin diye ben de kısaca sŕylemiŐ olayım. Orada insanların yaşadığı doğal yaşam alanları var. Şimdi, kuzeydoğu Suriye dediğimiz zaman, Rojava dediğimiz zaman, orada sanki sadece birtakım askerı kamplar varmış gibi dŕŐŕnŕlŕyor; çok bŕyŕk bir yanlış. Yŕz binlerce insan, milyonlarca insan orada doğal yaşam alanlarında yaşıyorlar, orada çalışıyorlar, ũretim yapıyorlar, çocukları okula gidiyor, hayat kurmuŐlar; sivil insanlardan sŕz ediyorum, bir yaşam alanı orası. Orada Suriye Kŕrtlerinin yaşadıkları bir alandan sŕz ediyoruz. Yani mesele bŕyle bir kamplar hadisesi falan değildir; çok yanlış bakılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şu anda yapılan bombalamalara ilişkin bizim itirazımız, temel itirazımız insanların, sivil insanların yaşam alanlarına yŕnelik yapılıyor olmasından kaynaklıdır yani enerji santralleri, hastaneler vesaire gibi; sorun budur esas itibarıyla. Dolayısıyla, bu tartıŐmayı doğru sŕrdŕrsek buradan iyi bir sonuç çıkarmak mŕmkŕn olur ŕnkŕ Tŕrkiye'nin çıkarına olan Şey o bŕlgede barışın gerçekleşmesi, Suriye'de, Suriye'nin toprak bŕtŕnlŕđŕi içinde herkesin, Suriye halklarının eşit koşullarda bir arada yaŐayabilecekleri bir demokratik Suriye rejiminin oluşması ve Tŕrkiye'nin buna katkıda bulunmasıdır; olması gereken esas itibarıyla budur. Yoksa demografik yapıyı değiştirerek başka bir Őlkenin toprakları içinde ilhak adımları atmaya çalışmak aslında bir ŕzŕm değildir, tam tersine ŕzŕmŕ geciktiren, demokrasiden uzaklaştıran, savaşa yaklaŐtıran adımlardır. Biz buna her zaman itiraz ettik, etmeye devam edeceğiz.

MUHAMMED LEVENT BŕLBŕL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bŕlbŕl...

40.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bŕlbŕl'ŕn, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BŕLBŕL (Sakarya) – TeŐekkŕ ederim Sayın Başkan.

Orada demografik çalışmaları yŕrŕten, demografik mŕdahaleler yapan, o bŕlgenin demografisini bozan PYD/YPG-PKK terŕ Őrgŕtŕdŕr, bunun altını çizmek istiyorum. O zulŕmden kaçan 350 bin Kŕrt'ŕ bizim topraklarımızda misafir eden Őlke de Tŕrkiye Cumhuriyeti devletidir. Ayrıca, kuzeydoğu

Suriye diye bir bölge söz konusu değildir, bunun ısrarla son bir iki ay içerisinde terminoloji hâline getirilmeye çalışıldığının farkındayız. Suriye'nin hem toprak bütünlüğünden bahsedip hem de arkasından “kuzeydoğu Suriye” diye bir bölge ihdas etmeye çalışmak doğru bir yaklaşım değildir. O bölgede kampların olmadığından bahsediliyor yani “Müdahaleye gerek yok.” deniyorsa demek ki kampların olduğu yerde Türkiye'nin yapmış olduğu müdahalelerde haklı olduğunu kendileri kabul etmiş oldu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Grup Başkan Vekilleri.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.31

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.04****BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ****KÂTİP ÜYELER: Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36'ncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU İHALE KURUMU (Devam)

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)

1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)**1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU (Devam)**1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Şimdi, şahısları adına lehte Çanakkale Milletvekili Sayın Jülide İskenderoğlu.

Buyurunuz Sayın İskenderoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Toplam 4,5 trilyon olması planlanan bütçemiz AK PARTİ hükümetlerimizin 21’inci bütçesidir. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılı ve Türkiye Yüzyılı’nın ilk bütçesini hazırlamış olmanın onur ve mutluluğunu yaşıyoruz.

Son yıllarda dünya yaşayabileceği her türlü olumsuzluğu ardı ardına yaşadı. Önce pandemi, ardından savaş iklimi ve buna bağlı olarak enerji, gıda krizleri sebebiyle dünyanın en güçlü ekonomilerinin bile diz çöktüğü bir dönemden geçiyoruz. Bu süreçte herkes mevcut konumunu koruma derdine düşmüşken bizler önümüze yeni hedefler koyarak cumhuriyetimizin 2’nci yüzyılını Türkiye Yüzyılı yapmak istiyoruz. Bayrağımıza, vatanımıza, bizi biz yapan değerlerimize sahip çıkarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ülkemizi çağdaş medeniyetler seviyesinin üzerine taşıma ülküsü için çalışıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Malum, coğrafya katedir, bizler de zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Dünya krizlerle boğuşuyor; biz bütün bu zorlukları daha önce de devlet, millet olarak aşmayı başardık ve birlikte başarmaya devam edeceğiz.

“Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür.” O hâlde bir hatırlayalım. Misalen, Covid döneminde her bir vatandaşımıza biz ulaşmadık hatta dünyaya yardım göndermedik ve hatta aşığı da biz yapmadık;

ihracatta, turizmde rekorlar kırmadık; İHA'ları, SİHA'ları, insansız hava uçağı KIZILELMA'yı, yerli yazılım uydularımızı ve inanamayacaksınız ama altmış yıllık hayale giden Togg'u da biz üretmedik, dün Meclise gelen Togg aracı da bir hayaldi; hatta ve hatta yapılmasın diye bas bas bağırdığımız şehir hastanelerini de biz yapmadık desek ne çok sevinirsiniz değil mi? Ama şaşırmayın, yıllardır yaptıklarımızı anlatıyoruz, anlatıyoruz anlamıyor hatta “En iyisini de yapınız, alkışlamayız.” diyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bari, yapmadık diyelim de -bu hâlinize uygun olur, olmaz da- belki bu sefer takdir edersiniz.

Tüm yaptıklarımızın yanında belki de en anlamlısı, ruhuna prangalar vurulmuş, ne taş ne çizgi ne renk ne cisim ne de madde senfonisi, sadece ve sadece mana olan Ayasofya'yı özgürlüğüne kavuşturduk, ecdada olan borcumuzu ödedik. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Dış politikada oyunları bozduk ve oyun kurucu olduk. Her fırsatta hain terör örgütünün finanse ettiği kanallarda ülkesini kötöleyenlere, ülkesinin yatırımlarını büyükelçilere mektup yazarak şikâyet edenlere rağmen mavi vatanımıza, Doğu Akdeniz'e sahip çıktık. Kıbrıs'ta kapalı Maraş'ı kırk altı yıl sonra hukuki zemine oturtarak millete açtık. Can Azerbaycan'la bir kez daha iki devlet, tek millet olduğumuzu dostu düşmana gösterdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dünyaya karşı, savaşın kazananı, barışın ise kaybedeni olmayacağını ilkeli bir tavır sergileyerek, tahıl anlaşmasının imzalanmasını sağlayarak lider olmanın sözde değil özde olduğunu bir kez daha yedi düvele gösterdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şeyh Edebalı “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” der, bu sözün özünde medeniyetimize dair derin bir anlam vardır. Bu anlayışla, Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, yirmi yılda hem ülkemize hem milletimize hem de Çanakkale'mize hizmet etmeye, sayısız eser bırakmaya, kazandırmaya ve aynı zamanda gönüllere girmeye devam ediyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) – Çanakkale Köprüsü'nden bahsedin Vekilim, duymak istiyoruz.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Devamla) – Sayısız projenin temelini attık. Her alanda 60 milyar lirayı aşan yatırım tutarıyla, AK PARTİ'yle Çanakkale'miz ülkemizin parlayan yıldızı oldu. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Deniz Zaferi'nin 107'nci yıl dönümünde, 18 Mart 2022'de 1915Çanakkale Köprüsü'nü, dünyanın en uzun asma köprüsünü açtık. Akabinde Ayvacık-Küçükkuyu tünellerimizle elli dakikalık yolu beş dakikaya düşürdük. Artık ilçelerimizde değil, beldelerimizde doğal gazı hemşehrilerimize buluşturduk. Hastanelerimizi, okullarımızı, spor tesislerimizi yeniliyoruz ve yenilerini yapmaya çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Devamla) – Bülent Turan Vekilimle birlikte Troya'dan Parion Antik Kenti'ne, Assos'tan Mehmet Akif Ersoy şehitliklerimize, Kaz Dağları'ndan tüm şehitliklerimize, değerlerimize sahip çıkmaya devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Tarumar edilen Kaz Dağları'na!

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Devamla) – Ezine Gıda OSB'mizle dünyanın en büyüğünü yaptığımız Ayvacık Jeotermal OSB'mizle, Bayramiç Küçükbaş OSB'mizle, Çan Karma OSB'mizle, Biga OSB'mizin genişlemesiyle ilimizde vatandaşlarımıza yeni istihdam alanları oluşturuyoruz. Ayvacık'tan Ezine'ye, Bayramiç'ten Eceabat'a, Gelibolu'dan Lapseki'ye, Çan'dan Biga'ya, Yenice'den Gökçeada'ya, Bozcaada'ya yaptığımız güzel hizmetlerle hemşehrilerimizi buluşturmaya devam ediyoruz. Takdir edersiniz, ülke yönetmek, bütçe yapmak zor iştir, hamburger yemeye benzemez. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hamburger yemişiz, kul hakkı yememişiz ya!

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Haram yemedi, haram!

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Devamla) – Çanakkale’imize yapılan her projeye hassasiyetle özel destek veren, asırlık hayallerini gerçeğe dönüştüren başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, bakanlarımıza ve emeği geçen herkese Çanakkaleli hemşehrilerim adına teşekkür ediyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kul hakkı yemiyoruz, haram yemiyoruz!

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Devamla) – Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Hamburgeri de bu ülkede siz yaygınlaştırdınız, biz bilmezdik.

BAŞKAN – Şimdi, yürütme adına Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Nureddin Nebati.

Buyurunuz Sayın Nebati. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hiç alkış yok bakıyorum yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, EYT’liler çok alınmış, oradan başlayın.

HAZİNE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Benden alınmazlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, alkışlamadılar sizi vallahi.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Gayet alkışladık, bir daha alkışlarız.

(AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Muhalefet söylemese alkışlamayacaklar(!)

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Biz hem birbirimizin dilinden hem birbirimizin gönlünden hem de birbirimizin gözlerinden çok iyi anlaşıyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Gazi Meclisimizde Hazine ve Maliye Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının 2023 yılı bütçesini görüşmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle tüm vekillerimizi ve bizleri ekrandan takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada 3 dönem milletvekilliği yapmış birisi olarak gelip bu kürsüde konuşmak tabii, hep anılarımızı depreştiriyor. Son hüküm cümlemi peşinen söyleyeyim, milletvekilliği dünyanın en tatlı, en güzel, en sorumluluk gerektiren mesleği ve milletvekili oluncaya kadar hakikaten çok yoruluyoruz, çok çabalıyoruz; sürekli talepleri alan ve talepkâr olan bir yeriz. Allah hepimize kolaylıklar versin. (AK PARTİ sıralarından “Âmin.” sesleri, alkışlar) Tabii, milletvekillerimizin bir kısmı bir dahaki bütçede olmayacak. (Gülüşmeler)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Siz olacak mısınız Sayın Bakan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen de olmayacaksın Sayın Bakan.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Siz de olmayacaksınız Sayın Bakan?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Onun için bu güzel ortamın inşallah iyi bir şekilde devam edeceğini umuyorum.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; milletimize yön tayin eden İstiklal Marşı’mız “Korkma!” ifadesiyle başlıyor çünkü bizim tarihimiz zorlukların, savaşların ve buhranların karşısında asla pes

etmemenin, azmin ve zaferler kazanarak tarihe yön vermenin timsalidir. Gücünü tarihinden, bu toprakların irfanından ve milletinden alan bizler için hiçbir zorluk ilerleyişimize asla engel olamaz.

2020 ve 2021'deki salgının üzerine 2022 yılında eklenen savaşla birlikte belki de son yüzyılın en zorlu geçen dönemini geride bırakıyoruz. Bu dönemde ABD ve Avrupa'da enflasyon neredeyse son yarım asrın en yüksek seviyesine çıkmıştır. Yüksek enflasyon nedeniyle para politikaları sıkılaştırılarak finansman maliyetleri artmış ve resesyon beklentileri güçlenmiştir. Böylece 2022'de küresel büyümenin yüzde 3,2'ye gerilemesi öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisi salgına, jeopolitik risklere ve savaşa rağmen sergilediği güçlü büyümeyle ne denli sağlam temeller üzerinde yükseldiğini tüm dünyaya bir kez daha göstermiştir. Satın alma gücü paritesine göre, 2002'de 730 milyar dolar olan gayrisafi yurt içi hasılası 2021'de 2,95 trilyon dolara çıkmıştır. Türkiye bu dönemde 7 basamak yükselerek dünyanın en büyük 11'inci ekonomisi olmuştur. Kişi başına gelirden gelişmiş ülkelerle aramızdaki makas kapanmakta olup kişi başına gelirimiz AB ortalamasının yüzde 72'sine ulaşmıştır. Üretim ve istihdam kapasitesini artıran Türkiye, 2021 yılında yüzde 11,4'le G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ülke olmuştur. Ülkemiz bu güçlü performansını 2022 yılında da sürdürmüş, ilk 3 çeyrekte yüzde 6,2'yle dünya ortalamasının oldukça üzerinde büyümüştür.

Dünyanın zorlu koşullarla mücadele ettiği böylesine bir dönemde ülkemiz neyi başardı biliyor musunuz? Bu arada açıklıkla ifade edeyim, geçen bütçede, buradaki konuşmamda hakikaten bütün gruplar olağanüstü bir destek vermişlerdi bir eski milletvekiline ama o günkü koşullarda elbette ki muhalefet tarafı "Ne oluyor?" diye şöyle bir üstenci bakışı yakalamıştı ama bir yıl geçti. Şimdi, değerli AK PARTİ üyelerimize ve çok değerli ortaklarımıza söyleyeceğim şeylerden şunu not edebilirsiniz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Batışa ortak arıyor!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu bütçe başka bir bütçe. Bu bütçe, Türkiye'nin kazanımlarının rakamlarla ortaya konduğu bir bütçe olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve bir yıl gibi kısa bir süre içerisinde neyi, nerede olduğunu rakamlarla ifade edeceğim müsaadenizle. Engin Bey'den de rakamların gerçekçi olduğunu, CHP Grubuna belki bir işaretle başarılarımızı da alkışlattıracağını umut ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çay-simitle başla.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Tam dokuz çeyrektir kesintisiz büyümeyi başardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimi büyütüyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Daha da güzel olan, makine teçhizatı yatırımlarının on iki çeyrektir artmaya devam etmesidir. 2022 yılında yüzde 5'lik bir büyüme performansı ile Türkiye, OECD ve G20 ülkeleri arasında en üst sıralarda yer almaya devam etmektedir. Elbette, aynı şeyleri tekrar tekrar yapıp farklı sonuçlar bekleyemezsiniz. Az önce bir beyefendi bana bir kitap hediye etti "Şuna bakar mısınız?" diye, herhâlde okuyalı uzun zaman olmuş, kitap ön sözünde aynen şunu söylüyor: "Ortodoks politikalarından vazgeçip heterodoks politikalara dönüşmenin tam zamanı." 2008'de söylüyor bunu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben sonra kitabı bana önerdiği için kendisine de hediye edeceğim inşallah.

Ülkemizi kur, faiz, enflasyon sarmalına hapsedip sonra da bu sorunları dışarıdan dayatılan reçetelerle çözmeye kalkarsanız fasit bir daire içine hapsolür ve zerre yol alamadan, kendinizi yine başlangıç noktasında bulursunuz. Velhasıl, tarihin tekerrürden ibaret olduğunu zannedenler ile tarihe yön verenlerin ayrıldığı nokta işte tam buradadır. Bizler, tekerrüre düşmeden ülkemizi bir üst seviyeye

taşıyacak olan adımı, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, kararlılıkla atmaktan çekinmedik. Yatırımı, istihdamı, üretimi ve ihracatı odağına alan Türkiye ekonomi modelini hayata geçirdik. Bu sayede, üretimimizin ve ihracatımızın katma değerini, bilgi, teknoloji ve inovasyon ağırlığını artıracak yatırımları sürdürerek uluslararası rekabet gücümüzü her geçen gün yükselteceğiz.

Bizim temel hedefimiz, büyük ve güçlü bir Türkiye'yi beraberce inşa etmektir. Politikalarımızın odağında her zaman milletimizin refahı yer almıştır. İstihdamı artırmak bizler için hayati önemdedir. Gayretlerimizin meyvesini aldığımızı da görüyoruz.

Salgın sonrası dönemde sağladığımız istihdamla ülkemiz birçok ülkeden pozitif yönde ayrılmaktadır. İlk on ayda istihdam artışı 1 milyon 227 bin kişi olmuştur. Ekim itibarıyla istihdam 31,2 milyon seviyesiyle tarihi zirveleri görmüştür.

Tabii, güçlü ihracat ve turizm, ekonomimizi desteklemeye devam ediyor. İhracat kasım ayı itibarıyla yıllık 253 milyar doları aşarak cumhuriyet tarihimizin en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

Turizmde de ayrı bir başarı hikâyesi yazıyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İthalatı söylemediniz ama!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Savaş başlarken birçok yorumcu Türkiye'de turizm gelirlerinin ve turist sayısının azalacağını bekliyordu ve umanlar da vardı ancak gerçekten bir hikâye yazdık; Türkiye en çok ziyaretçi çeken 4'üncü ülke oldu. 2022 yılında 51 milyonun üzerinde ziyaretçi ve 46 milyar dolar turizm geliri bekliyoruz. Bu, alkışlanır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Adamların 1 lirası 20 lira olursa nereye gitsin!

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – 120 milyar dolar İspanya ciro yaptı!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, daha işin başındayız, uyarır mısınız arkadaşları, dinlemek istiyoruz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) - İthalat ise yüksek enerji fiyatları sonucunda yıllık 360 milyar dolara ulaşmıştır. Cari açık, ihracat ve turizmin önemli katkısına rağmen enerji ve altın ithalatına bağlı olarak artmıştır. Ekim itibarıyla cari açık yıllık 43,5 milyar dolar gerçekleşmiştir. Ancak, enerji ve altın hariç cari işlemler 49 milyar dolarlık bir fazlaya ulaşmış durumdadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, güçlü büyümeye rağmen, enerji ve altın harici cari fazladaki artışın sürmesi Türkiye ekonomi modelimiz sayesinde elde ettiğimiz bir kazanımdır. Cari dengeyi kalıcı olarak iyileştirmek en önemli önceliklerimizdendir ancak hepimiz enerjide dışa bağımlı olmanın cari işlemler dengesindeki olumsuz yansımalarının farkındayız. Düşünün, küresel enerji fiyatları geçen seneye aynı seviyede kalsaydı, değerli AK PARTİ milletvekillerimiz, sadece geçen yıl aynı kalmış olsaydı, bugün hep birlikte cari fazlayı konuşuyor olacaktık. Enerjide millî kaynaklarımızın payını ve enerjideki verimini daha da artırmaya devam edeceğiz. Tüm zorluklara ve sorunlara gerçekçi ve kalıcı çözümler buluyor, isabetli ve proaktif politikalarımızla ihracat menzilimizi ve ürün çeşitliliğimizi daha fazla artırmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüksek enflasyonun sebep olduğu tüm sorunların farkındayız ve enflasyonla mücadeleyi en önemli önceliğimiz olarak görüyoruz. Enflasyon bugün istisnasız tüm ülkelerin başlıca sorunu. Emtia fiyatlarındaki yüksek seyir, tedarik zincirlerindeki aksamalar ve arz kısıtları tüm dünyada yüksek enflasyona neden oldu. Bu süreçte ülkemizde de enflasyon görünümünde belirgin bir bozulma yaşadık. Bizler, enflasyonla mücadelemizi, üretim ve yatırım daralmasına, istihdam

katıplarına yol açmadan, insan odaklı yaklaşımla sürdürmeye devam ediyoruz. Vatandaşlarımızın enflasyona karşı alım güçlerini korumak için gelir ve harcama politikalarını son derece etkin bir şekilde kullanıyoruz. Yıllık enflasyon kasım ayındaki zirvesinden gerilemeye başlamıştır. Kur korumalı mevduat ve katılma hesapları ile diğer politikalarımız sayesinde Türk lirasında sağladığımız istikrarlı seyir bu sonucun alınmasında etkili olmuştur.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Allah Allah!

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Allah Allah! Sayın Bakan, şu ana kadar kaç milyar lira döviz toplandı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) –Önümüzdeki dönemde, küresel emtia fiyatları, döviz kuru gelişmeleri ve beklentilerde görülecek iyileşmelerle birlikte gerek tüketici gerek üretici enflasyonunda düşüşler devam edecektir. Şunu çok rahat bir şekilde söyleyeyim: Her ay bu düşüşü göreceğiz çünkü o patikaya girdik.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Damacana su 40 lira olmuş Sayın Bakan, damacana su 40 lira olmuş.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Değerli milletvekillerimiz, bankacılık sektörümüz güçlü sermaye yapısı ve yüksek aktif kalitesiyle, KOBİ’ler başta olmak üzere reel sektörümüze kaynak sağlamaya devam ediyor. Kredilerin üretken alanlara yönlendirilmesi ve amacına uygun şekilde iktisadi faaliyetle buluşması selektif kredi politikamızın odağını oluşturmaktadır. Bu yaklaşımımızla, imalat sanayisi ve ticaret sektörlerini önceliklendirdik. Bu yıl gerçekleşen ticari kredi artışının yüzde 35’i imalat sanayisinden, yüzde 19’u ise ticaret sektöründen kaynaklanmıştır.

Şu hususa dikkatinizi çekmek isterim: Selektif kredi politikamız sonucunda, KOBİ kredileri uzun dönem ortalamasının 3,5 katından fazla artarak ticari kredilerin sürükleyicisi olmuştur. Başta KOBİ’ler olmak üzere imalata dayalı yatırımları ve ihracatı destekleyen ilave istihdamı teşvik eden ve firmaların işletme giderlerini karşılayan hazine destekli kefalet paketlerini uyguluyoruz. 2022 yılında bu paketlerimizle yaklaşık 110 milyar liralık bir kredi imkânını firmalarımızın kullanımına sunduk. Ayrıca bu yıl, uygun faizli ve uzun vadeli 150 milyar lira tutarında bir diğer kredi imkânını da ihracatçılara ve turizm sektörüne sağlamaktayız.

Ülkemizde aynı zamanda sigortacılık ve özel emeklilik sektörü de istikrarlı bir şekilde büyümeye devam ediyor. Sigortacılık sektörü Türkiye ekonomisine gayrisafi yurt içi hasılanın 32 katı değerinde teminat sunmuştur. 20’nci yılını doldurmaya hazırlanan bireysel emeklilik sisteminde katılımcı sayısı 14,5 milyona, fon tutarı 410 milyar liraya ulaşmış durumdadır. 2022 yılında zorlu küresel finansal koşullara rağmen, kur korumalı mevduat ve katılma hesapları ülkemizde finansal istikrarın korunmasında son derece etkin bir rol oynamıştır. KKM’yle döviz kurlarında oynaklığı azaltmayı, TL’ye olan güveni artırmayı, finansal istikrarı güçlendirerek sürdürmeyi ve vatandaşlarımızın tasarruflarını kur dalgalanmalarına karşı korumayı hedefledik ve bunu da başardık. Şu an 2,2 milyon mudimiz yaklaşık 1,5 trilyon liralık tasarrufunu bu hesaplarda değerlendirmektedir. Bu büyüklük toplam TL mevduatlarının yaklaşık üçte 1’ine, toplam vadeli mevduatlarının ise dörtte 1’ine ulaşmış durumdadır. TL mevduatının ortalama vadesi ise yaklaşık 2 katına yükselerek sektörün en önemli risklerinden olan vade uyumsuzluğunda önemli iyileşmeler sağlanmıştır. İlaveten, döviz tevdiat hesaplarının toplam mevduat içindeki payı yüzde 70,9’dan yüzde 50’ye gerilemiştir. Bakın, bu somut veriler, yapılan tüm eleştirilere rağmen kur korumalı mevduatın, finansal sisteme ve ekonomimize ne denli büyük faydalar sağladığını açıkça ortaya koymaktadır. Altını çizmek isterim ki bir uygulamayı değerlendirirken onun sadece maliyetine odaklanırken katkılarını göz ardı etmek kesinlikle objektif bir değerlendirme değildir. Ayrıca, bütün yıl boyunca dilimize pelesenk ettiğimiz KKM’nin maliyeti giderek azalıyor. Ocak-ekim

döneminde KKM'ye bütçeden 91,6 milyar lira harcama yapılırken kurdaki istikrarla kasım ve aralıkta şu ana kadar bütçeden herhangi bir aktarım yapılmamıştır. Önümüzdeki dönemde, Türkiye Yüzyılı'na yakışır şekilde, ülkemizi sanayi, ticaret ve finans merkezlerinden biri hâline getireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maliye politikalarının sacayaklarından biri olan gelir politikalarının önemi günbegün artıyor. Vergi politikalarımızın odak noktası, vatandaşlarımıza en yüksek kalitede hizmet sunmak, döktükleri alın terini korumak, refahını artırmak olmuştur. Hamdolsun, son dönemde bu amacımıza hizmet etmek üzere birçok düzenlemeyi hayata geçirdik. Yirmi yıldır AK PARTİ hükümetleri olarak önceliğimiz her zaman dar gelirli ve orta gelirli vatandaşlarımız olmuştur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Aman, aman, onu söyleme de ne söylersen söyle.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu yıl da asgari ücreti enflasyonun üzerinde artırırken asgari ücreti ve çalışanlarımızın asgari ücrete isabet eden gelirlerini vergiden istisna ettik. Vatandaşlarımızın alım güçlerini artırmak amacıyla temel gıda ürünlerindeki KDV'yi yüzde 1'e indirdik. Dahası yeme içme hizmetlerinde, temizlik ürünlerinde, meskenlerde ve çiftçimizin kullandığı elektrikte, arsa ve arazi teslimlerinde KDV oranını yüzde 8'e indirdik. Konut teslimlerinde KDV uygulamasını kademeli hâle getirdik. İşverenlerin elektrik, doğal gaz ve ısınma giderleri için çalışanlarına yapacakları bin liraya kadar olan ödemeleri gelir vergisinden istisna ettik; bu ödemelerden sigorta primi de kesmiyoruz.

Küresel düzeydeki olumsuz koşulların vatandaşlarımız üzerindeki etkilerini sınırlandırmak amacıyla gerekli tüm düzenlemeleri yaptık. Bu kapsamda, 2022 yılında 276,8 milyar lira vergi gelirlerinden vatandaşlarımız lehine vazgeçtik. Bir kez daha vurgulamak istiyorum: Yatırım, istihdam, üretim ve ihracat bizim olmazsa olmazımızdır. Bu anlayışla, ihracatçı şirketlerimiz ile Sanayi Sicil Belgesi'ni haiz imalatçı şirketlerimiz için kurumlar vergisini 1 puan indirdik. Makine teçhizat yatırımlarında vergisel desteklerimizi güçlendirdik. Yatırım teşvik sistemimizde katkı tutarlarına erişimi hızlandırdık. Öz kaynak kullanımını teşvik eden vergisel düzenlemeleri hayata geçirdik. Halka arzi destekleyecek vergisel teşvikler sunduk.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İthalattan vergi almayı da kaldırdınız, bir de o var.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Say say bitmiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Evet, buğdayda yüzde 43... İthalatta kaldırdınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ya, değerli arkadaşlar, bir şeyin farkında değilsiniz: 1929 Buhranı'ndan sonra, son yüzyıl içerisindeki dünyanın en zor iki yılını yaşıyoruz, üç yılını yaşıyoruz. En zor üç yılın yaşandığı bir dönemde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bu saydıklarımı ve sayacaklarımı, her bakanlığın tek başına tek tek saydıklarını bu zorlu koşullarda gerçekleştirdi; bunun farkında olalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, size bir şey söylemeyeceğim, bizim arkadaşlara tekraren söylüyorum; o kadar çok şey yapıyoruz ki kanıksadık, o kadar çok zorluğun üstesinden geliyoruz ki kolay görmeye başladık.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Açlığı ve sefaleti kanıksadık; sefalette bir numarasınız Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ya, bunun için bir defa, babayiğit olmak lazım, kararlı olmak lazım, anlamak lazım, empati yapmak lazım, kendinizi onun yerine sokmak lazım ve attığınız adımlardan asla geri adım atmamanın azmini ortaya koymak lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, halka arzlarla birlikte borsamızda işlem gören şirket sayısı 480'e ulaştı. Uzun yıllar 1 milyon olan pay piyasasındaki yatırımcı sayısı 3,5 milyona ulaştı. Önümüzdeki dönemde sermaye piyasalarının daha da derinleşerek gelişmesini hedefliyoruz. Ülkemizin büyümesi açısından hayati önemi haiz olan bu düzenlemeleri vergi yükümüzü artırmadan, vergi yükünün daha adil dağılımını sağlayarak gerçekleştirdik. Vurgulamak isterim ki, dünyadaki diğer uygulamalarla kıyaslandığında ülkemizde, iddia edildiği gibi yüksek bir vergi yükü olmadığı net bir şekilde görülecektir. Genel vergi yükümüz, yüzde 41 olan AB ve yüzde 34 olan OECD ortalamasının oldukça altındadır. OECD toplam vergi yükü sıralamasına göre 2021 yılında Türkiye yüzde 22,8'le en düşük vergi yüküne sahip 5'inci ülke konumundadır. Ayrıca, OECD tanımlamasına göre 2002'de yüzde 46,9 olan dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı 2021 yılında yüzde 42,1'e gerilemiştir. Mükelleflerimize verdiğimiz hizmetin kapsamını genişletmek ve kalitesini artırmak için sürekli gayret sarf ediyoruz. Bu kapsamda, neredeyse tüm beyan, bildirim, ödeme işlemlerini elektronik ortama taşıdık. Bugün 6,9 milyon vergi mükellefinin yanı sıra, tüm vatandaşlarımıza yedi gün yirmi dört saat hizmet veriyoruz. Çalışma arkadaşlarıma sürekli şunu söylüyorum: "En iyi hizmet size en az ihtiyaç duyulan hizmettir. Vatandaşlarımız bu sistemleri kullanırken sizi aramaya ihtiyaç duymasın, işini kolayca halletsin." Bu doğrultuda, tüm uygulamalarımıza tek bir yerden erişilebilecek Dijital Vergi Dairesini de inşallah, en kısa sürede hizmete alacağız.

Mali Suçları Araştırma Kurulumuz (MASAK) suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanının önlenmesi için çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. Bu yıl suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi kapsamında 20 bini aşkın kişi hakkında araştırma yapılmıştır. Ayrıca, terörizmin finansmanı kapsamında da 66 gerçek kişi ve 14 kuruluşun mal varlıkları dondurulmuştur. Finansal Eylem Görev Gücünün (FATF) tavsiyelerinin yerine getirilmesi ve gri liste sürecinin sonlandırılması için tüm adımlar kararlılıkla atılıyor. Ekim ayında, FATF, ülkemizin bu doğrultuda ilave ve olumlu adımlar attığını zaten beyan etmiştir.

Milletvekillerimizin sık sık gündeme getirdiği varlık barışı konusuna da kısaca değinmek istiyorum. Ülkemizin gri liste sürecinin varlık barışı düzenlemeleriyle herhangi bir bağlantısı söz konusu değildir. Varlık barışı uygulamasının FATF tarafından belirlenen temel ilkelere uygun olduğu kabul edilmiş, ülkemize bu yönde herhangi bir eleştirisi de yoktur.

Değerli milletvekilleri, küresel zorlukların olduğu her dönemde bir yandan vatandaşlarımızı ve ekonomimizi koruyacak önlemleri alırken diğer yandan da kamu maliyesinde sürdürülebilirliği korumak gibi zorlu bir görevi başarıyla yerine getiriyoruz. Hükümetlerimiz döneminde sağlanan mali disiplin ve elde edilen makroekonomik istikrar sayesinde bütçeden faize ayrılan pay sürekli azalmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapma ya! Vallahi...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Böylece, bizler, kaynaklarımızı artık faize değil; gençlerimizin eğitime, vatandaşlarımızın sağlık ihtiyaçlarına ve yatırım alanlarına tahsis ediyoruz. Göreve geldiğimizde neredeyse bütçenin yarıya yakını faize gidiyordu; 2002'de yüzde 43,2 olan faizin bütçe içindeki payını, değerli arkadaşlar, 2022 yılı başlangıç bütçesinde yüzde 13,7 olarak öngörmüştük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şimdi, bakın, tarihin en zorlu yılında, ödemelerin en çok, harcamaların en çok olduğu dönemde, küresel krizin had safhaya ulaştığı bir yerde yıl sonunda bu oranın altında ama çok altında kalarak yüzde 10,5'e gerilemesini bekliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Doğal gaz ve elektrik sübvansiyonlarına, sosyal desteklere, ücret ve maaş artışlarına, vazgeçtiğimiz vergi gelirlerine rağmen 2022 bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasıla oranı OVP öngörümüzün de altında gerçekleşecektir. 2023 yılı bütçemizde önceki bütçelerde olduğu gibi mali disiplin anlayışıyla

vatandaş odaklı olarak hazırlanmıştır. Bu kapsamda, 2023 yılı bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 3,5 olarak gerçekleşeceğini öngörüyoruz, bu oranı program dönemi sonunda yüzde 1,5'e kadar indirmekte kararlıyız. Ayrıca, 2024 yılından itibaren bütçenin faiz dışı fazla vermesini de bekliyoruz. Doğal gaz ve elektrik sübvansiyonlarına 2023 yılı bütçesinde öngörülen kaynak 530 milyar Türk lirasıdır. Şu çok net bilinmelidir ki 2023 yılı bütçemizde de 85 milyon vatandaşımızın her daim yanında olmayı sürdüreceğiz.

Vatandaşlarımızı enerji fiyatlarına karşı korumaya yönelik dünyada eşine az rastlanacak adımlar attık. Mesken aboneleri için elektrikte yüzde 50, doğal gazda ise yüzde 75 sübvansiyon sağlıyoruz yani vatandaşlarımız maliyeti 300 lira olan elektrik faturasının 150 lirasını, 500 lira olan doğal gaz faturasının 125 lirasını ödüyor, kalan maliyeti de hazine yükleniyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Küresel gıdada arz sorunları yaşanan bir dönemde tarımsal desteklerle çiftçilerimizi kesintisiz şekilde desteklemeye devam edeceğiz. Öncelikle tedarik sıkıntılarının arttığı bu dönemde tarımsal destek ödemelerinde gelir vergisi istisnası sağladık. 2023 yılı bütçemizde tarıma ayrılan kaynağı 142,9 milyar liraya yükseltiyoruz, 2022 üretim yılı hububat grubuna yönelik mazot ve gübre desteğini 2023 yılı yerine öne çekerek yıl içerisinde kullanıyoruz, buradan da kaynaklanan finansman yükünü de üstlenmiş durumdayız. Ayrıca, hububat üreticilerine dekar başına 50 lira ek girdi desteği sağladık, böylelikle başlangıç bütçesinde yer alan 3,2 milyar TL kaynağı üreticilerimize aktarmış olduk. Bu sene TMO'nun açıkladığı buğday ve arpa alımına yönelik ilave primler üreticimizi ziyadesiyle memnun etmiştir, ayrıca TMO alım fiyatlarında yüksek artışlar yaparken arz güvenliğini gözeterek önemli bir stok seviyesine de ulaşılmıştır. Biz de Bakanlık olarak TMO'ya bu yıl yaklaşık 22 milyar lira kaynak sağladık.

Çiftçi ve esnafımıza finansman desteklerimizi de artırarak sürdürüyoruz. 2022 yılında tarımsal üreticilerimizin kullandığı hazine faiz destekli kredilerin üst limitlerini 2 ila 4 katına kadar yükselttik. Ocak-kasım döneminde 1,2 milyon çiftçimize 165 milyar liralık hazine faiz destekli kredi kullandırdık, sağladığımız bu desteğin yıl sonunda 10,5 milyar liraya ulaşmasını bekliyoruz, 2023 yılında ise bu kapsamda 21,5 milyar lira tutarında ödenek ayrılmıştır. Tarımsal sulama birliklerinin güneş enerjisi yatırımlarına yüzde 100'e kadar faiz desteği sağladık. Sulama kooperatifleri ve birlikleriyle tarımsal üreticilerin 10 milyon liraya kadar geçmiş ve cari dönem elektrik faturaları için kullanılan kredilerin faiz yükünün tamamını karşıladık. Normal şartlarda on beş yılda yapılabilecek olan tarımsal sulama yatırımlarını TOKİ, DSİ iş birliği ve Bakanlığımızın finansman desteğiyle hızla tamamlayıp tarım arazilerimizi suyla buluşturmaya devam edeceğiz. Öncelikle maliyeti 50 milyar lira olan 143 tarımsal sulama projesini hayata geçiriyoruz. Borçları aciz vesikasına bağlanmış tarımsal üreticilerimizin 666 milyon liralık faiz borcunu sildik.

Ocak-kasım döneminde 300 bini aşan esnaf ve sanatkârimıza 72 milyar liralık hazine faiz destekli kredi kullandırdık. Bu kapsamda, 2023 yılında 11 milyar lira ödenek ayrılmıştır. Ayrıca, genç girişimcilerimize yönelik hazine faiz destekli kredilerdeki sıfır faizli kredi limitini 300 bin liraya, yaş sınırını da 35'e yükselttik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu borç yönetiminde önemli başarılarla imza atıyoruz. Yıl 2022, AB tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılasına oranını 2002 yılında yüzde 71,5 seviyesinden 2021'de yüzde 41,8'e düşürdük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, daha güzeline söyleyeyim Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz: Son zamanların en zorlu yıllarından biri olan 2022'de bu oranın 5,1 puan daha azalarak yüzde 36,7 seviyesine gerileyeceğini öngörüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Engin Bey, söz vermiştiniz, bu, Türkiye lehine olan.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tavsiyem, espri yapmayın.

MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Söz konusu oran, AB ülkelerinde ortalama yüzde 86’dır, yüzde 86. OVP dönemi sonunda ise AB tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 32,1’e kadar gerileyeceğini tahmin ediyoruz. Pek çok olumsuzluğa göğüs gerdiğimiz böylesine çetin bir yılda borçlanmanın kompozisyonunda, vadesinde ve maliyetinde önemli bir iyileşme sağladık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2021’de yüzde 35 olan TL cinsi sabit faizli senetlerin iç borçlanma içindeki payı kasım itibarıyla yüzde 59’a yükselmiştir. 2021’de yüzde 28 olan döviz cinsi iç borçlanmanın toplam iç borçlanma içindeki payı ise yüzde 11’e kadar gerilemiştir. Değerli milletvekilleri, 2022’den bahsediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, sen AKP vekillerine anlat.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Bakan, cennetten bahsediyorsun, ortada bir şey yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) - Böylece 2022 yılında 36,2 milyar dolar olan döviz cinsi iç borç stoku 2022 Kasım ayı itibarıyla 9 milyardan dolardan fazla bir düşüşle 26,9 milyar dolara düşmüştür.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Aynı Türkiye’den mi bahsediyoruz Sayın Bakan? Ne muhteşem bir tablo anlatıyorsun ya!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – 2021’de elli üç ay olan iç borçlanmanın ortalama vadesi kasım ayı itibarıyla 70 aya yükselmiş, böylelikle refinansman riski de azaltılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ocak ayında yüzde 25 olan TL cinsi sabit faizli borçlanmanın maliyeti kasımda yüzde 11’e geriledi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; küresel piyasalarda finansmana erişimin zorlaştığı bir dönemde yurt dışı piyasalardan hedeflediğimiz finansman tutarına ulaştık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde kaçla?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Yılbaşından bu yana, gelişmekte olan ülke tahvillerinden 85 milyar dolarlık çıkış yaşanmıştır. Bu dönemde gerçekleştirdiğimiz 11 milyar dolarlık ihraç, ülkemize yönelik yatırımcı güveninin ve finansmana erişim kabiliyetimizin yüksek olduğunu bir kez daha göstermiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yüzde kaçla?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde kaçla?

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Yüzde 10 faizle, dolar bazında hem de.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Proje finansmanı amacıyla sağlık, tarım ve enerji sektörlerindeki projelerin desteklenmesine yönelik toplam 2,5 milyar dolar dış finansman sağladık.

2023 yılı Hazine Finansman Programı’nda borçlanmanın ağırlıklı olarak TL cinsinden yapılması ve yurt içi döviz cinsi borç stokunun azaltılması hedeflenmektedir, ayrıca güçlü nakit rezervi tutulması politikasına da devam edilecektir.

Kamu borcuna ilişkin sizlerle paylaştığım veriler borç yükümüzün azaldığını açıkça gösteriyor. Diğer yandan, Türkiye brüt dış borç stoku da 444 milyar dolar seviyesinde yatay seyrederken gayrisafi yurt içi hasılaya oranı azalmaktadır.

Şimdi, bir “kamu borcu” dedim, bir “dış borç” dedim; verilerin daha net anlaşılabilmesi için size Türkiye ekonomisinin tüm paydaşlarının toplam borcu nasıl seyrediyor onu da izah edeyim.

Türkiye'nin, toplam borçluluğu kamu, özel, hane halkı ve finansal kesim olmak üzere ekonomimizin tüm aktörlerinde düşüş eğilimindedir.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Ne kadar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – 2021 yılı sonunda yüzde 163 olan toplam borç yükümüz üçüncü çeyrekte yüzde 140'a gerilemiştir. Peki, gelişmekte olan ülkelerin ortalaması kaç? Yüzde 254. Küresel ortalama ne durumda? O da yüzde 343. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Biz ne yaptık? Tüm dünyanın bu yüksek borçlulukla nasıl mücadele edeceğini tartıştığı bir zamanda ülkemizin zaten düşük olan borçluluğunu daha da azalttık yani sadece AK PARTİ'lilerin borcu azalmadı, CHP'nin de HDP'nin de MHP'nin de İYİ Partinin de yani Türkiye Cumhuriyeti'nin borcu azaldı. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Rakamlar bunu söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl oldu o iş?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hayal dünyası, Alice Harikalar Diyarı!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Enerji fiyatları nedeniyle kaçınılmaz olarak cari dengede bozulma yaşadığımız bu dönemde bile bunu sağladık, üstelik bunu yaparken rezervlerimizi koruduk ve artırdık. Merkez Bankası toplam brüt rezervi yıl sonundaki 111 milyar dolar seviyesinden, bugün, 125 milyar dolara yükselmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Net rezerv kaç, net?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Bu başarıyı ekonomimizi daraltmadan; aksine, büyüterek, güçlendirerek ve istihdam sağlayarak elde ettik, üstelik tüm bunları diğer ekonomilerin yavaşladığı bir dönemde yaptık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hükümetlerimizin temel yaklaşımı, kamu kaynaklarımızın etkin şekilde ve her daim vatandaşlarımıza hizmet için sunulmasıdır. Bu anlayışla, bütçelerimizi bir faiz bütçesi olmaktan ziyade, yatırım ve tüm vatandaşlarımıza nitelikli kamu hizmeti sunan bir yapıya kavuşturduk.

EYT'yle ilgili çalışmayı da tüm paydaşların görüşlerini dikkate alarak dikkatli bir şekilde yürütüyoruz. Çalışmanın detayları Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından zamanı gelince elbette ki kamuoyuna açıklanacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çalışma Bakanı açıkladı.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) - Aralık sonu geldi!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – EYT dernekleri de var mı paydaşların arasında?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Ben, şimdi, sizden en azından -rakamlar doğru rakamlar, bunlar şeffaf rakamlar- şöyle iyi bir bakış beklerim açıkçası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon kaç?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Büyük altyapı yatırımlarını tamamladık. Gelişmiş organize sanayi bölgeleriyle ve AR-GE merkezleriyle üretimin katma değerini her geçen gün artıran ve teknolojik ürünlere daha çok yatırım yapan büyük Türkiye için yolumuza devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Patronlar dünyasından bahsediyorsunuz, işçiler dünyasından bahsedin.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yirmi yıllık dönemde uyguladığımız reformlarla makroekonomik istikrarı sağlayan, büyüme ve istihdam potansiyelini her geçen yıl artıran ülkemizin ekonomi alanındaki kazanımlarını Türkiye Yüzyılı vizyonumuzla geleceğe beraberce taşıyacağız. Bu idrakte hazırladığımız 2023 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Konuşmayı bitince anladılar Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu.

Buyurunuz Sayın Bakan. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyor, 2023 yılı bütçemizin milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Antalya’ımızda bir sel felaketi meydana geldi, bu vesileyle başta Kumluca’ımız olmak üzere, tüm Antalya’ımıza geçmiş olsun dilekelerimizi bir kere daha iletmek istiyorum. Devletimiz her zaman olduğu gibi milletimizin yanında ve hasarları elbette tazmin edecektir.

Cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutlayacağımız 2023’te Hariciye teşkilatımızın temellerinin atılmasının 500’üncü yıl dönümünü de hep birlikte idrak edeceğiz. Bu vesileyle cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, cumhuriyetimizin kurucularını, aziz şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyorum. Yine Reisülküttaplık kurumuyla Hariciyemizin temellerini atan ecdadımızı rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, bütçe görüşmeleri, dış politikamız hakkında yüce Meclisimizle fikir alışverişi için önemli bir fırsattır. Bu seneki konuşmamı hazırlarken şöyle geçmiş yıllarda neyi konuştuk bir göz attık, gerçekten bölgesel ve küresel fay hatlarının kırıldığı dönemlerde nice zorlu virajları birlikte, başarıyla aldığımızı bir kez daha gördük.

Yıllar içinde zorlukların, tehditlerin, sınamaların, bölgesel ve küresel sorunların bitmediğini, her sene daha da şiddetlendiğini görüyoruz. Bugün, uluslararası ilişkilerdeki manzaraya baktığımız zaman, birbirini besleyen çoklu bir kriz ortamını görüyoruz, büyük güç rekabeti yeniden tarih sahnesinde ama bu kez mücadele çok kutuplu. Ukrayna savaşı Avrupa güvenlik mimarisini ve küresel düzeni derinden sarstı. Enerji krizi sadece bölgemizi değil tüm dünyayı etkiliyor, âdeta yakıp kavuruyor. Gıda krizi tehdidi ilk kez bu kadar ciddi bir küresel sorun hâlini aldı, İstanbul tahıl anlaşmasıyla şimdilik kontrol altında ama risk devam ediyor. Dünyada çatışmalar artıyor ve daha da karmaşık hâle geliyor. Bunların -daha önce de söyledim- maalesef yüzde 60’ı bizim çevremizde. Terör, iklim değişikliği, göç, yabancı düşmanlığı, İslam karşıtlığı gibi küresel tehditler birbirini tetikliyor. Dondurulmuş ihtilaflardan sadece Karabağ meselesi çözüme kavuştu ama hâlen kırılganlığını devam ettiriyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye bu belirsizlik ortamında küresel sisteme istikrar katan bir güç. “Yurtta barış, dünyada barış.” hedefi ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuzla uyumlu şekilde krizleri çözmek için çalışıyoruz. Yıllardır yürüttüğümüz dürüst ve ilkeli dış politika sayesinde hemen her coğrafyada bir güven sermayesi biriktirdik. Bu nedenle, bugün tüm dünyada “ara buluculuk” deyince ilk akla gelen ülke Türkiye’dir. Bunun son somut örneğini Rusya-Ukrayna savaşında sadece biz değil tüm dünya görüyor. Savaş öncesinde ve savaş patlak verdikten sonra diplomasi ve diyalog kanallarını açık tuttuk. Montrö Sözleşmesi’ni titizlikle uygulayarak Karadeniz’de tırmanmayı engelledik. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde BM’yle birlikte İstanbul tahıl anlaşmasını hayata geçirdik, bugüne kadar 13,5 milyon tondan fazla tahıl dünya piyasalarına ulaştı. Yine, Cumhurbaşkanımızın yürüttüğü liderler diplomasisi sayesinde esir takasını mümkün kıldı, Rusya’nın tahıl anlaşmasına tekrar geri dönmesini sağladık.

Yine, Zaporijya Nükleer Santrali'ne dair endişelerin giderilmesi için Rosatom ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı yetkililerini İstanbul'da sürekli görüştürüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, elbette önemli çünkü hem nükleer santral hem de nükleer silah ya da taktiksel nükleer silah kullanma tehdidi ortaya çıkınca bazı özel görüşmeleri de Türkiye'de gerçekleştirdiğimizi sizler biliyorsunuz. Ama tüm bu saydıklarımaya ilaveten, gerçekten, çok sayıda açık kapalı diplomasi faaliyetlerimiz de oluyor ve bunları da sürdüreceğiz.

Bugün tüm dünyanın, ülkemizin ilk günden itibaren izlediği makul çizgiye gelmeye başladığını görüyoruz. “Küresel Güney” denilen, Batı dışındaki dünya aslında başından beri Türkiye'yle aynı görüşteydi fakat Paris'ten Berlin'e önemli başkentlerde artık Rusya'yla diyalog, müzakerelere dönüş ve yeni bir düzen çağrıları artmaya başladı. Geçen yıl Afganistan krizinde de sergilediğimiz politikalar bazıları tarafından eleştirildi, dudak büküldü ama daha sonra tüm dünya aynı şekilde bu politikaları izlemeye devam etti. Yanı başımızdaki bu savaşın adil bir barış temelinde son bulması için Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde gayretlerimizi samimiyetle sürdüreceğiz.

Değerli milletvekilleri, küresel sistem yeniden inşa sürecine girdi. Bu süreçte, düzen kurucu bir aktör olarak aktif, yenilikçi ve insani diplomamızla gelişmelere yön veriyoruz. Bunun temel nedenlerinden biri öngörülerimizde isabetli olmamızdır. Gıda krizi gündemde yokken bundan yedi yıl önce 2015'te G20 gündemine gıda krizi meselesini biz soktuk Dönem Başkanlığımızda. Yine, pandemi öncesi dijitalleşmenin önemini görmemiz, enerji krizinin bir gün mutlaka kapıya geleceğini bilerek stratejik adımlar atmamız, ulaştırmanın ve tedarik zincirlerinin taşıdığı kritik önemin bilincinde olmamız ve ara buluculuğa yatırım yapmamız basiretli ve öngörülü yaklaşımımızın farklı yansımalarıdır. Bu öngörülü tutum sayesinde, barış zamanında krizlere, bolluk zamanında darlığa yatırım yaptık ya da hazırlık yaptık. Böylece, hem zorluklara karşı daha dirençli olduk hem de karşımıza çıkan fırsatlardan daha iyi istifade edebildik. Örneğin, enerji alanında attığımız tarihî adımlar ve izlediğimiz akılselim politikalar, ülkemizi bu zor günlerde merkezî aktörlerden biri yaptı. Ulaştırma alanında tarihî İpek Yolu'nu canlandıracak altyapı yatırımlarımız ve diplomatik çabalarımız Türkiye'yi ve Türk dünyasını Doğu-Batı aksının merkezine yerleştirdi. Azerbaycan'la birlikte Özbekistan, Kazakistan ve Türkmenistan'la ayrı ayrı üçlü formatlarımız somut sonuçlar vermeye başladı. Kismetse yarın sabah Azerbaycan ve Türkmenistan'la gerçekleştireceğimiz üçlü zirve için, üçlü zirvenin hazırlıkları için Enerji ve Ulaştırma Bakanlarımızla birlikte sabah Avaza'ya gideceğiz, akşamüstü de Sayın Cumhurbaşkanımız teşrif edecekler ve çarşamba günü üçlü zirvemizi de gerçekleştirmiş olacağız.

Yine, savunma sanayisi alanındaki başarılarımız caydırıcı gücümüzü artırırken diplomaside bize de alanlar açtı. Azerbaycan'ın sulh zamanı yaptığı hazırlıklar Karabağ zaferini getirdi. Zaferin ardından hemen barış ve yeniden imar çabalarına destek verdik; havaalanları, otoyollar, tarım projeleri gibi somut sonuçları yıl boyunca gördük, açılışlara katıldık ve gerçekten de can Azerbaycan'la gurur duyduk.

Yine, öngörülü bir yaklaşımla Türk Devletleri Teşkilatına yıllardır harcadığımız emekler meyvelerini vermeye başladı. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Geçen ayki Semerkant Zirvesi de tarihî adımlara tanıklık etti; Türk Devletleri Teşkilatının kurumsal, hukuki altyapısı tamamlandı, beş yıllık strateji belgesi kabul edildi; basitleştirilmiş gümrük hattına, kombine yük taşımacılığına ve ticaretin kolaylaştırılmasına dair belgeler kabul edildi. TÜRKPA, TÜRKSOY, Türk Akademisi, Türk Kültür ve Miras Vakfının Teşkilat çatısı altında toplanması kararlaştırıldı, Yatırım Fonu Başkanı atandı ve tarihî bir kararla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Teşkilatımıza anayasal adıyla “gözlemci üye” oldu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Millî davamızdaki bu kazanım elbette iki devletli çözüm çabalarımıza güç katacaktır.

Keza Libya’da 2019’da izlemeye başladığımız aktif politikanın da sonuçlarını almaya başladık. Ekim ayında Trablus’ta imzaladığımız Hidrokarbon Mutabakat Muhtırası Yunanistan’ı ne hâle getirdi, gördünüz. Geçen hafta, Yunanistan’ın Girit’in güneyinde hidrokarbon faaliyetleri yapma kararına karşın, Libya, bizimle imzaladığı Deniz Yetki Alanları Anlaşması’na sahip çıkan adımlar attı. Yine, geçen hafta, garip bir şekilde, Yunanistan, Libya’yla ekim ayında imzaladığımız Hidrokarbon Anlaşması’nı BM’ye şikâyet etti. Biz de hemen arkasından, Libya’yla beraber -daimî temsilcilerimiz, New York’ta- bu mektuba ortak yanıtımızı verdik, BM’ye ilettik ama aradaki fark şu: Libya’nın mektubu tamamen demagoji, siyasi içerikli; bizim mektubumuz hukuki dayanaklara dayanıyor.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Yunanistan’ın.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Özürlü dilerim. Yunanistan’ın verdiği mektup tamamen demagoji içerikli; tıpkı, bizim silahsızlandırılmış adaların statüsüyle ilgili verdiğimiz mektuplara verdiği cevap gibi, Yunanistan’ın verdiği cevaplar demagoji içerikli ama Libya’yla bizim birlikte verdiğimiz mektup tüm hukuki argümanlarımızı koyuyor. Değerli milletvekilleri, bu kazanım, nesiller boyu Doğu Akdeniz’de dengeleri belirleyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, tarihî ve kültürel derinliğimizin bize sağladığı avantajlardan istifadeyle, sürdürdüğümüz açılım politikalarımız ile öngörülü yaklaşımlarımızın somut örnekleri: Fransa’dan Birleşik Arap Emirlikleri’ne, ABD’den Japonya’ya kadar birçok ülke bizimle Afrika’da iş birliği yapmak istediğini, Afrika istişarelerini başlatmak istediğini söyledi. Biz, Fransa’ya da “Evet.” dedik, 1’inci istişareyi yaptık, şimdi 2’ncisini istiyorlar. Biz hiç kimseyi rakip olarak görmüyoruz ama bu, Türkiye’nin Afrika’da önemli bir aktör olduğunun göstergesi olduğu için söylüyorum.

Yine, biraz önce ara buluculuk dedim, ara buluculuk rolümüzle de Latin Amerika’nın da istikrarına katkı sağlıyoruz. 2019’da ilan ettiğimiz Yeniden Asya Girişimi’imiz binden fazla somut eylem planıyla ve adımlarla ilerliyor.

Geçen ay Emine Erdoğan Hanımefendi’nin öncülük ettiği “sıfır atık” konulu karar tasarısının Birleşmiş Milletlerde 106 ülkenin ortak sunuculuğuyla, hepsinin imzasıyla ve oy birliğiyle kabul edilmesi de bir tesadüf değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tabii, bir Avrupalı güç olarak AB’yle ilişkilerimizi de stratejik bir yaklaşımda sürdürmek istiyoruz, sürdürmeye çalışıyoruz. Bu yıl “Türkiye, Avrupa’dır” sloganıyla kıtamızın ve Avrupa Birliğinin karşı karşıya kaldığı sınamaların aşılmasında gerekli katkıyı yapmaya devam ediyoruz. Avrupa Birliği stratejik bir aktör olacaksa Rum-Yunan ikilisinin oyuncağı olmayı bırakır ve Türkiye’yle ilişkilerinde gerekli adımları atar.

Değerli milletvekilleri, bu coğrafyada istikrarsızlık, çatışma ve terör hiç bitmedi. Hasımlarımız Türkiye’nin sadece terörle, çatışmayla uğraşmasını ve enerjisini sadece buna harcamasını istedi. Biz bu oyuna gelmedik, sadece terörle mücadelede değil, birçok küresel konuda uluslararası topluma liderlik ettik, liderlik ediyoruz. O yüzden “açılım” dedik, “ara buluculuk” dedik, “Afrika” dedik, “Asya” dedik. Biz geliştikçe, tabii, terörü besleyen çevreler de çabalarını arttırıyor. PKK terörü ülkemize karşı yine devreye sokuldu.

Bu vesileyle tüm şehitlerimizi bir kez daha rahmetle, kahraman askerlerimizi, gazilerimizi minnetle anıyoruz ve kahraman güvenlik güçlerimize de terörle mücadelesinde başarılar diliyoruz. PKK-PYD/YPG’nin Suriye ve Irak’ta barınmasına müsaade etmeyeceğiz, buna kesinlikle izin vermeyeceğiz, bu konuda kim ne derse desin ne gerekiyorsa onu yapacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Güvenlik güçlerimiz canla başla sahada mücadele ederken diplomamız da uluslararası platformlarda mücadelemizin haklılığını anlatmaya devam ediyor. Bağdat’tan Brüksel’e, Cenevre’den

New York'a her bölgede hem ikili ülkeler hem de uluslararası örgütler nezdinde haklı davamızı anlatıyoruz, anlatmaya çalışıyoruz; muhataplarımıza da şunu söylüyoruz: “Ya 2019 Mutabakatı'nın şartlarını yerine getirirsiniz ya da biz gereğini yaparız.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, basın önünde bu görüşmelerde ne diyorsak, kapalı görüşmelerde de aynısını söylüyoruz.

Değerli arkadaşlar, biz, statik, değişmeyen bir politika izlemiyoruz, milletimizin çıkarı mevcut şartlarda neyi gerektiriyorsa onu yapıyoruz; koşullar müzakereye uygunsuz müzakere, müzakere kapıları kapalıysa da saha. Son dönemdeki normalleşme politikalarımızı da bu çerçevede yürüttüğümüzü özellikle söylemek isterim. Biz her zaman sorunları diyalogla çözmekten yanayız ancak bu sadece bize bağlı bir şey değil, hem muhataplarımızın buna hazır olması gerekiyor hem de bölgesel ve küresel şartların buna uygun olması gerekiyor.

Suriye'de bir süredir istihbaratlar aracılığıyla zaten rejimle görüşüyoruz. Rejim gerçekçi davranırsa, terörle mücadele, siyasi süreç, Suriyelilerin geri dönüşü konusunda birlikte çalışmaya hazırız, aksi durum zaten düşünülemez.

Aynı politikayı Irak'ta da yürütüyoruz, hem Bağdat hem Erbil'le terörle mücadele konusunda iş birliği yapmak istediğimizi sürekli hatırlatıyoruz. Aynı mesajları yeni Irak Hükümetine de iletiyoruz. Muhataplarımız çağrılarımıza kulak verirse birlikte yürürüz, terörle mücadeleyi birlikte yaparız; yok, tepkisiz kalırlarsa da kendi göbeğimizi kendimiz keseriz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, gördüğünüz gibi, küresel meselelerden bölgesel krizlere, terörle mücadeleden açılım ve ortaklık politikalarına kadar geniş bir dış politika gündemimiz var. Tabii, bu gündemde boşluk bırakmadan çalışmak önemli bir çaba gerektiriyor. Bunun için hızla akan zamana paralel biçimde geleceğin diplomasisini inşa ediyoruz. Büyük veri ve yapay zekâ gibi araçlardan dış politikanın farklı kullarlarında yararlanıyoruz. Bu anlayışla geçtiğimiz ay OECD bünyesinde kurulan Yapay Zekâ Küresel Ortaklığına üye olduk.

Antalya Diploması Forumu, geleceğin diplomasisini şekillendirmeye yönelik önemli bir adımdır. 2'nci Antalya Diploması Forumu'na Birleşmiş Milletler üyelerinin yüzde 40'ı üst düzeyde katılım sağladı, daha 2'nci yılında çok önemli bir platform hâline geldi. Yine, küresel Türkiye markasına şimdiden önemli katkı sağlayan bu forumun vakıflaşma sürecinde verdiğiniz destek için yüce Meclisimize, milletvekillerimize şükranlarımızı sunuyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) İnşallah, bu yeni diploması ve fikir platformunu el birliğiyle daha da ileriye taşıyacağız.

Beş yüz yıllık hariciye geleneğimiz, yeni nesil diplomatlarımızı yetiştiren bir okuldur. Her yıl Bakanlığımızda ağırladığımız yüzlerce üniversiteli gencimize diplomasiyi anlatıyoruz, Dışişleri Bakanlığımızı anlatıyoruz, Türk dış politikası hakkında bilgiler veriyoruz, sorularını cevaplıyoruz ve kamuda staj yapan öğrenciler arasında yapılan anketlerde de en çok memnun kalınan bakanlık olarak seçilmekten de büyük bir onur duyuyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Ödülümüzü de geçtiğimiz ay Sayın Cumhurbaşkanımızdan aldık.

Yine, bu geleneğimizi kurumsallaştırmak için Ankara diploması akademisini kurma çalışmalarımızı başlattık. İnşallah, burada hem akademik çalışmalar yapacağız hem Bakanlığımıza yeni giren memurları yetiştireceğiz, dil çeşitliliğini artıracamız ve yüksek lisans ve doktora programlarıyla da sadece Türkiye'den değil, dünyanın her yerinden gelen diplomat ve diplomat adaylarının yetişmesine de katkı sağlayacağız.

Yine, yurt dışındaki misyon sayımızın sürekli arttığını rakamları da vererek sizlerle paylaşıyoruz. Geçen sene bu kürsüde 253 misyonumuzun olduğunu söyledik, bu sene 4 misyon daha açtık -o günden bu yana- ve 257'ye çıktık. Dün Ortak Planlama Grubu Toplantısı için Cezayir'deydik ve inşallah, Oran

şehrinde de bir başkonsolosluk açma konusunda zaten süreci tamamlamıştık, şimdi resmî işlemleri tamamlıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız da kararnameyi imzaladı, arkadaşımız en kısa sürede Oran'a giderek görevine başlayacak.

Her zaman gururla söylediğimiz diplomasinin merkezlerinden New York'ta yükselen Türkevi'miz bu yıl BM Genel Kurulu sırasında ağırladığı üst düzey konuklar ve ev sahipliği yaptığı çok önemli toplantılar sayesinde -bu toplantılarla- âdetâ 2'nci BM binası görevini üstlendi. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, New York'ta tam caddede BM'ye giren kişileri çekmek için kameralar yerleştirilir, yüzlerce kamera. Bu sene kameraların yarısı BM'ye bakıyordu, yarısı dönüp Türkevi'ne bakıyordu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yani Türkevi'ni küçümsemeye çalışanlara da bu örneği vermek durumundayız.

Değerli milletvekilleri, bizim bütün gayretimiz -tabii, her yerde olmalıyız ama- vatandaşlarımızın, soydaşlarımızın ve bizden destek bekleyenlerin huzuru ve mutluluğu için. Misyonlarımız, vatandaşlarımızın emrindedir ve vatandaşlarımız için noterden nüfus işlerine kadar toplam 74 alanda hizmet sağlamaya devam ediyor. 2022 yılında sağladığımız konsolosluk hizmeti sayısı 3 milyonu aştı. Bu hizmetleri, tabii, yeni teknolojilerle de vermeye başladık, dijital hâle getiriyoruz. Yapay zekâ temelli Hızır programından bahsetmiştik, onu yürürlüğe koyduk. Engelli vatandaşlarımız için de konsolosluk çağrı merkezimizde işaret dilinde görüntülü hizmete de başladık. Ayrıca, vatandaşlarımızın bize anlık bir şekilde ulaşabilmesi için mesaj uygulama programını da hayata geçirdik.

Küresel salgın ve Afganistan krizlerinde olduğu gibi Ukrayna savaşıdan sonra da tahliye operasyonlarımızı başarıyla yürüttük. En son, on gün önce yine Herson bölgesinden 106 Ahıska Türkünü sağ salim memleketimize, vatana getirdik. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Bu yıl şimdiye kadar yurt dışında hastalanan, kaza geçiren 169 vatandaşımızı da ambulans uçakla ülkemize getirdik ve tedavilerini yaptırdık. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yine, Avrupa'da yükselen İslam karşıtlığı, İslam düşmanlığı, ırkçılık, yabancı düşmanlığı gibi akımlara karşı da her zaman vatandaşlarımızın yanındayız. Balkanlardaki evladıfatihandan Uygur Türklerine, Irak ve Suriye Türkmenlerinden Kırım Tatarlarına, Batı Trakya Türklerinden Ahıska Türklerine kadar soydaşlarımızın refah ve huzuru için çalışıyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sözlerimi bitirmeden önce -biraz sonra Sayıştay bulguları vesaire onlara da kısaca değineceğim bütçemde ama- tabii, çok değerli milletvekillerimizden, gruplardan görüşler geldi; öncelikle, hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Ayrıca, bu seneki tartışmamızın geçen seneki tartışmaya göre seviyesinin de çok daha iyi olduğunu memnuniyetle gördüm. Ben de o seviyeye yakışır bir şekilde cevaplar vermeye çalışacağım. Tabii, başlangıçta bir gerginlik oldu ama bu olabilir. Ama şunu söylemek isterim: Gerçekten, Bütçe Komisyonunda söylediklerimi de tekrar etmiş olacağım ama şimdi yıllardır, sekiz senedir, dokuz senedir aynı şeyleri tekrar edip duruyoruz, biraz kendinizi zorlayın dedim bütçe görüşmelerinde. Evet, biraz zorlamışsınız, bir şeyler bulmaya çalışmışsınız ama çok zorlayınca da biraz gerçekliğin dışına çıkma da oldu yani biraz sonra cevaplarımda detaylarına gireceğim ama... Yani biraz diyorum bak, yine nezaketi koruyarak. Dolayısıyla, gerçekten dış politikayı eleştirirken zorlanmanızın sebebi şu: Dış politikamız başarılı, dış politikamız çok başarılı. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Tüm dünya dış politikamızın çok başarılı olduğunu görüyor, söylüyor. Yani Türkiye'nin en büyük sorununun başarısız dış politika olduğunu söylemek gerçekçi değildir, gerçekten uzaklaşmıyorum. Halkın arasındasınız, soruyorsunuzdur halka, biz de soruyoruz, anketler yapıyoruz; ben şimdi kendimi ve Bakanlığımı -dış politika da tabii Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, tüm politikalarımız ama- sadece Bakanlığımızı övmek için bunu söylemiyorum, şu anda halkımızın Türkiye'yi en başarılı bulduğu

alan, size oy veren, bize oy vermeyenlerin en başarılı bulduğu alan dış politika, gerçekten böyle. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) O yüzden “En başarısız dış politika.” demeniz gerçekçi değil kim söylediyse.

Yine, değerli arkadaşlar, şu yaklaşımı defalarca söylüyorum, gene aynı yaklaşım devam ediyor. Ya, bir kere de Türkiye haklı değil mi? Her şeyde Türkiye haksız, her şeyde AK PARTİ iktidarı haksız(!) Avrupa Birliği haklı, Amerika haklı, Rusya haklı, Libya haklı, Suriye haklı; herkes haklı, bir tek Türkiye haksız(!) Böyle bir yaklaşım olmaz! (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yani gerçekten, zorlama derken bunu kastediyorum, her konuda.

Ya, Rusya-Ukrayna konusundaki ara buluculuğumuzu bile bugün küçümsemeye kalkan arkadaşlar oldu. Tüm dünyanın takdir ettiği bir başarıyı bile küçümsemeyin. “Yok, ondan oldu; yok, bundan oldu.” Yurt dışına giden arkadaşlarımız var muhalefetten, toplantılara katılıyorsunuz, ikili görüşmelere katılıyorsunuz, heyetlerle gidiyorsunuz; orada söylenenleri, biraz da cesaretli olun, gelin, burada da söyleyin, eleştirin de aynı zamanda, eleştirin bizi. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Biz her şeyimiz mükemmel, her şeyimiz doğru, her zaman yanlış demiyoruz. Ya, bu normalleşme süreciyle ilgili de tutumunuzu gerçekten...

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Bakanım, bir de şu Doğu Türkistan’daki Uygur Türklerine nasıl sahip çıkıyorsunuz?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sen sus ya, sen!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Gerçekten, bu normalleşme konusunda da tutumunuzu yani ben anlamış değilim. Şimdi, hep diyordunuz: “Bu ülkelerle niye kötüsünüz? Diyalog kurun, normalleşin.” Herhangi bir şart da söylemiyordunuz. Şimdi “Niye normalleştiniz?” diye bizi eleştiriyorsunuz, bazılarınız da “döneklik” diyorsunuz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Şimdi, o zaman, ben şu soruyu sorayım size: Yani siz o gün “Bu ülkelerle normalleşin.” dediniz, tamam, biz de normalleştik, şimdi “Niye normalleştiniz?” diyorsunuz. O zaman, bu da döneklik olmuyor mu sizin tabirinizle? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Sizin tabirinizle söylüyorum.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Yanıştı, yanıştan döndük.” deyin o zaman.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Yani şimdi, arkadaşlar, gerçekten aynı soruyu sormak istiyorum: Ya, hangi Türkiye’de yaşıyorsunuz, hangi dünyada yaşıyorsunuz? Yani Türk dış politikasının başarısıyla niye gurur duymuyorsunuz? Gurur duymuyorsanız da küçümsemeye çalışmayın, engellemeye çalışmayın, Türkiye’yi kötülemeye çalışmayın arkadaşlar.

Şimdi, Sayın Utku Çakırözer’e teşekkür ediyorum. Şimdi, Ege adaları konusunda hemşehrimiz Sayın Baykal’ı hatırlamanızdan da çok memnun oldum ayrıca. 1996 Kardak krizinde Sayın Baykal, evet, Dışişleri Bakanıydı, o günkü Hükümetin tutumu oldu Kardak krizinde. Peki, insan şunu sorar -bizi de suçlamaya çalışıyorsunuz- o güne kadar neredeydik? O güne kadar neredeydik?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu değil ama. Sana da sorarlar: “Bugüne kadar niye müdahale etmedin?” Öyle şey olur mu?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, bunun cevabını lütfen Ünal Çeviköz’e siz sorun, Ünal Çeviköz size anlatsın. Gelin biz de size belgelerle anlatalım.

Bu millî bir politikadır, Yunanistan’ın işine gelecek şekilde birbirimizi köşeye sıkıştırmaya çalışmayalım lütfen. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” “Yaşa” sesleri, alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz ona dikkat ediyoruz da...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Çünkü bu millî bir politikadır ve size gelip anlattık, Ünal Bey de anlattı. Geçtiğimiz yıllarda da bu soruları burada sordunuz, Ünal Bey de hatta bazı soruları geri çekti. Burada, yine, meslekten arkadaşlarımız var İYİ Partide, 2 arkadaşımız var; onlar da anlatsınlar. Bize inanmıyorsanız kendi milletvekillerinize sorun. Bu, Ege Adaları konusu millî bir politikadır, Yunanistan’ı sevindirecek veya eline koz verecek... (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Biz sizi eleştirebiliriz hem de gerçekten eleştirebiliriz ama bu, Yunanistan’ın hoşuna gider. Dolayısıyla gelin bu konuları, millî politikaları beraber değerlendirelim.

Diğer taraftan, şimdi, bir konuşmacı da burada sözüm ona adamlık dersi vermeye çalıştı. Ben ona cevap vermeyeceğim, onun üslubuyla da cevap vermeyeceğim çünkü burası gerildi. Ben susayım, Hazreti Mevlana cevap versin. Ne güzel söylemiş Hazreti Mevlâna: “Bir lafa bakarım laf mı diye, bir de söyleyene bakarım adam mı diye.” (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Hazreti Mevlâna böyle söylemiş.

Değerli arkadaşlar, Sibel Hanım’a her zaman saygımız var; konuşuyoruz, çalışıyoruz. Şimdi bir soru sormak istiyorum. 23’üncü ve 24’üncü Fasılların açılmamasının sebebi olarak bizi gösterdiniz; doğru mu? Doğru.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Geriye gidiş var.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Peki, Sibel Hanım, siz bunu biliyor musunuz: Bu fasılların 6 tane açılış kriteri var, Türkiye Cumhuriyeti bundan sekiz dokuz sene önce bu açılış kriterlerinin hepsini karşıladı resmî olarak bildirilmediği hâlde; biliyor musunuz? Peki, şunu biliyor musunuz: Bu 2 fasıl üzerinde de blokaj var, Avrupa Birliği ve Rum kesimi bloke etmiş, onda bile “Niye açılmadı?” diye bizi suçluyorsunuz. Biz açılış kriterlerinin hepsini karşılamışız; işte, gerçeklerden uzaklaşmayalım diyoruz. Vize kriterleriyle ilgili, doğru, 5 ya da 6 tane kaldı da Gümrük Birliği Anlaşması’nın güncellenmesi konusunda herhangi bir kriter yok. Ben şunu söylemeye çalışıyorum: Bizim de eksikliklerimiz var, Avrupa Birliğinin de eksiklikleri var ama sizin konuşmalarınıza baktığımız zaman bu konularda Avrupa Birliğine herhangi bir çağrıda bulunamıyorsunuz. Ben size Bütçe Komisyonunda sordum yani siz ne yapıyorsunuz bu konularda diye. Muhalefetin de görevi bu, bazen iyi polis, kötü polis de olması lazım; beraber bununla mücadele yapalım. Vize zorlukları konusunda da hep bizi suçluyorsunuz. Avrupa Birliği ülkelerine, Batı ülkelerine hiç bugüne kadar eleştiriniz olmadı; size de geliyor şikâyetler. Peki, siz diyorsunuz ki “Biz iktidara geldiğimizde bunu yapacağız.” Şimdi, muhalefetteyken sorumluluğunuz vardı da şimdi niye yapmıyorsunuz bunu?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yetki mi var elinde?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Yani “İktidara belki geleceğiz de o zaman şöyle yapacağız, böyle yapacağız.” olmaz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Muhalefette yetki mi var Sayın Bakan?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Türkiye’nin haklı davasında beraber hareket edelim arkadaşlar, birlikte hareket edelim Türkiye’nin haklı politikasında. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Laf yani söylediği!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Tabii, Ahmet Erozan’a, Çağatay Bey’e de söyledim, Dışişleri Komisyonuna en kısa sürede geleceğim inşallah.

Şimdi, “AİHM kararlarının çifte standart olduğunu söylediniz.” Burada çifte standart şudur: Birincisi; devam eden mahkemeler sürecinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği kararlar

siyasidir. İkinci çifte standart; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin -devam eden mahkeme süreçleri var- değişik ülkelerle ilgili verdiği birçok karar var; Almanya'sı, Fransa'sı, Norveç'i...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim tutuklu?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Neden Türkiye'ye gelince “Türkiye uygulamıyor.” diye baskı yapıyor? Yunanistan on beş senedir uygulamıyor da Türkiye'ye baskı yapıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim tutuklu?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Tutukladıklarınız hep siyasi tutuklu, tutuklamalarınız da siyasi ama sizin. Tabii ki tutuklamalarınız siyasi, hukuki değil.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Biz, bu çifte standarda vurgu yapıyoruz, bizim söylediklerimizde hiçbir şekilde çifte standart yok.

Son olarak da yine, Engin Özkoç Abhazya konusunu gündeme getirdi. Sayın Engin Özkoç, tabii ki her yerde soydaşlarımız var, akrabalarımız var, tamam, onlara da sahip çıkmamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Fakat...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Siz, AIHM'e de bunu mu söylüyorsunuz Sayın Bakan?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Evet, AIHM'e de aynen bunu söylüyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Çifte standart.” mı diyorsunuz, “Uygulayacağız.” mı diyorsunuz?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Burada çifte standart diyoruz, ikiyüzlü diyoruz ve siyasi diyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Onlara “Uygulayacağız.” diyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Burada ne diyorsak orada da onu söylüyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Kapalı toplantılarda ne söylüyorsak açıkta da onu söylüyoruz. Burada ne söylüyorsak kapalı toplantıda da... Bizim her şeyimiz açık, ilkel.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Onlara “Uygulayacağız.” diyorsunuz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Bakan, tutuklular da siyasi, hukuki değil.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, Abhazya konusunda elbette insanî yardımlar, akrabalık bağlarımız -benim ailemde de var- var ama Abhazya Gürcistan'ın uluslararası tanınmış sınırları içindedir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunu kabul etmiyoruz!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Biz de Gürcistan'ın sınır ve toprak bütünlüğünü tanıyoruz, dolayısıyla ayrı bir şey olarak tanımadığımızı söylemek isteriz.

Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kabul etmiyoruz, reddediyoruz bunu!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Farklı görüşler de olabilir, ben görüşümü, Türkiye'nin pozisyonunu söylüyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Buradan söylüyorum: Reddediyoruz! Bağımsızlık savaşı vermiştir.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Eyvallah, siz Gürcistan’ın bölünmesini istiyorsanız o sizin partinizin görüşü ama biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak Gürcistan’ın sınır bütünlüğünü, toprak bütünlüğünü destekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sizin Abhazy’a karşı bu tutumunuz doğru bir tutum değil.

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Ukrayna’nın sınır bütünlüğünü, toprak bütünlüğünü destekliyoruz; Suriye’nin de sınır bütünlüğünü, toprak bütünlüğünü destekliyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kesinlikle reddediyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, burada, Feleknas Hanım yine “Kürt düşmanlığı yapıyorsunuz.” dedi. Hepimiz söylüyoruz, Cumhurbaşkanımızdan tüm bakanlarımıza kadar: “Kürtler bizim kardeşimizdir. Türkiye’de de, İran’da da, Irak’ta da, Suriye’de de.” Ama şunu söylemek isterim.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Ama kendi coğrafyanızda saymıyorsunuz!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Her yerde Kürtlerin de, Ezidilerin de, Aramilerin de, Süryanilerin de, Arapların da, insanlığın da en büyük düşmanı PKK-YPG’dir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Bakan, gönül coğrafyanızı sayarken Kürtleri neden saymıyorsunuz?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Çok açık, çok açık, insanlığın da düşmanı terördür.

Değerli milletvekilleri, kısıtlı kaynaklarımızı, tabii, mütevazı bütçemizi en etkin şekilde kullanmaya gayret ediyoruz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Kürtleri gönül coğrafyanızda saydığımızı hiç duymadım.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Bütçemiz bittiği zaman da Sayın Maliye Bakanımıza gidiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Gözlerine bakıyoruz, gözlerinde ışıltı varsa talebimizi iletiyoruz, gözlerinde ışıltı yoksa o demeden “Sayın Bakanımız, biz bugün gidelim, yarın gelelim.” diyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Sağ olsun, ne zaman ihtiyacımız olsa ilave bütçemizi -çünkü biz dövizle harcama yapan bir Bakanlığımız- veriyorlar. Kendisine çok teşekkür ediyorum.

Tabii, bütçeyi harcarken Sayıştay bulgularına da dikkat etmemiz gerekiyor; bunları da inceliyoruz ve gerekli düzenlemeleri yapıyoruz.

Bu vesileyle, izninizle, kısıtlı imkânlarla rağmen, zor coğrafyalar başta olmak üzere dünyanın her yerinde gece gündüz, savaş barış, uzak yakın demeden Türkiye’nin hak ve menfaatlerini koruyan, vatandaşlarımızın güvenliği ve huzuru için çalışan, yeri geldiğinde masada, yeri geldiğinde sahada

emek veren çok değerli çalışma arkadaşlarıma bir kez daha teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum. Hepsıyla gurur duyuyoruz ve son olarak da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Son cümlelerim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Tabii, dış politikamızı yürütürken de en büyük desteği milletimizden ve yüce Meclisimizden alıyoruz. Yüce Meclisimizin parlamenter diplomasisindeki başarısıyla da gurur duyuyoruz. Her birinize çok çok teşekkür ediyoruz, gönülden çok teşekkür ediyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) “Türkiye Yüzyılı” hedeflerine doğru hep birlikte yürümeye devam edeceğiz.

2023 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Konuşmalar bitsin efendim izninizle.

Aleyhte söz talebi olan Konya Milletvekilimiz Sayın Abdulkadir Karaduman. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Dünya Kupası’nda önce İspanya’yı, sonra Portekiz’i yenerek yarı finale yükselen Fas Millî Takımı’nı yürekten kutluyorum. Gün gelecek Mağrip’in çocukları Avrupa’yı gerçek baharla tanıştıracaktır diyorum.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı bütçesiyle ilgili değerlendirmeme geçmeden önce bir misalle sözlerime başlamak istiyorum. Bir gün aracı arızalanan bir vatandaş arabasını sanayiye götürür, usta bunun neyini tamir edeceğini, kusurunun ne olduğunu sorunca şoför der ki: “Aracın kornası dışında her yerinden ses geliyor.” Dolayısıyla bugün 2023 yılı bütçesiyle ilgili söyleyeceğimiz şey, kornası dışında her yerinden ses gelen arabanın misalidir. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Biz bunları söyleyince bizlere kızılıyorsunuz ancak bizlere değil, sizi bu bütçeye “Evet.” demek zorunda bırakanlara kızmanız, âdeta feryat etmeniz gerekir ama etmiyorsunuz. İşte bu, epistemolojik bir kopuş değil ontolojik bir yok oluş, gerçeklerden kopuş, gerçeklerden kopuştur. Çünkü canhıraş savunduğunuz bu bütçeyle insanımıza hizmet etmeniz mümkün değildir. Bu bütçe üretim, istihdam, kalkınma ve yatırım bütçesi değil faiz, vergi, rant ve borçlanma bütçesidir. Yüzde 86’sı vergilerden oluşan, 660 milyar liralık açığın olduğu, faize 565 milyar, tarıma 54 milyar, yatırıma sadece 472 milyar lira kaynak ayrılan bu bütçeyle Allah aşkına nasıl hizmet edeceksiniz? Faize ayrılan bu kaynak, 16 bakanlığa ayrılan bütçenin tamamından daha fazladır. Hiç şüphe yok ki yaptıklarımız yapacaklarınızın teminatıdır.

İşte bakın, yıllara göre bütçeden faize ayırdığımız kaynak, 2002’den 2023’e 11 kat artarak 565 milyar lira seviyesine çıkmıştır. Yine, yıllara göre bütçe açığına baktığımız zaman, 11,5 milyardan 659 milyar liraya yükselerek bütçe açığımız 57 kat artmıştır. Vatandaşlarımızın bankalara olan toplam borcu 2002 yılında 6 milyar liradan tamı tamına 200 kat artmıştır. Bankaların yıllara göre kârına baktığımız zaman, 2002’de 3 milyar lira kâr ederlerken bugün 115 kat artarak 336 milyar lira kâr elde etmektedirler. Çiftçilerimizin sayısına baktığımız zaman, on beş yıl içerisinde çiftçi sayımız 1 milyondan 500 bine düşmüş vaziyettedir. İşte, bu tablonun sorumluluğunu ne olur başkalarına yüklemeye aciziyetinden bir an önce vazgeçin. Üç harfli marketleri, bu ekonomik düzenin sorumlusu yapmaktan

ne olur vazgeçin çünkü bu ekonomik düzenin sorumlusu üç harfli AKP iktidarındır. İşte, her saat başı insanımız bir cebinden 3,3 milyon doları faize, diğer cebinden her saat 8,2 milyon doları da vergiye vermek zorunda kalmıştır.

Kıymetli milletvekilleri, insanımızı yoksullaştıran, yaşayamaz hâle getiren, ülkemizi borçlandıran, milletimizi köleleştiren bugün sizlerin de bekçiliğini yaptığı bu düzen, faizci kapitalist düzenden başkası değildir. Milletimizi bu esaretten Allah'ın izniyle kurtaracağız. İnsanımızı aç bırakan, işsiz bırakan, borca esir eden, inancından uzaklaştıran düzenden ve ülkemizi küresel güçlere taşeronluk yapmaktan milletimizi de ülkemizi de kurtaracağız. Saadet Partisi ve millî görüş hareketi olarak hakça paylaşımaya dayalı adil bir düzeni, hakka ve adalete dayalı yeni bir dünyayı da inşallah kuracağız.

Son olarak, değerli milletvekilleri, dün akşam, bu kürsüden yapılan bir konuşmanın bir kısmını büyük bir esefle takip ettiğimi de ifade etmek isterim. Dün akşam, Ankara Milletvekilimiz Sayın Yıldırım Kaya'nın sözlerinin bir kısmını hakikaten büyük bir üzüntüyle ve büyük bir hayretle takip ettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) - Dağıtma masayı.

BAŞKAN – Buyurunuz.

ABDULKADİR KARADUMAN (Devamla) – İncancımıza, ahlakımıza insaf ve vicdana sığmayan menfur bir saldırı üzerinden toptancı bir yaklaşımla bütün cemaatleri, dernek ve vakıfları itham etmeye kalkışmak ne adaletle ne izanla ne de vicdanla açıklanabilir. Hele ki ülkemizde milyonlarca gencin millî ve manevi değerlerle yetişmesine öncülük etmiş olan Anadolu Gençlik Derneğimizi itham etmeye çalışmak da kimsenin hakkı ve kimsenin haddi değildir. Ben bu vesileyle Sayın Kaya'yı da bu yanlıştan dönmeye ve bu kürsüden, milletin kürsüsünden özür dilemeye davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ne oldu? CHP alkışlamadı, önemliydi son cümlesi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Alkışlamak zorunda mıyız?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çıkarken alkışladınız ya, ondan diyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Alkışlamak zorunda mıyız?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bazen... Çıkarken alkışlamışsanız...

(Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya ile Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın kürsü önünde tokalaşmaları)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bak, görüyor musun? Alkışlayacağımız şeyi gördün mü?

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, en son veriyordunuz sözü.

V.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatibin ismimi vererek... Sanırım konuşmayı ya ben iyi anlatamadım ya da kendileri dinlememiş. Ben hiçbir inancı, hiçbir kimliği, hiçbir düşüncüyü asla aşağılamadım, aşağılamam ama burada çok açık ve net bir şekilde -Millî Eğitim

Bakanlığıyla protokol yapan dernek ve vakıfların tamamına dönük eleştirel değil- Bakana döndüm, dedim ki: “Bu protokolleri iptal et çünkü Millî Eğitim Bakanlığının 1 milyon 250 bin öğretmeni var, on binlerce çalışanı var; Millî Eğitim Bakanlığı kendi işini kendisi rahatlıkla yapabilir.” Vakıfların, derneklerin siyasal düşüncesi beni ilgilendirmiyor ama beni ilgilendiren, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinin hiçbir derneğe, hiçbir vakfa peşkeş çekilmemesi gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Buradan çok açık ve net şunu da söyleyeyim: Özellikle Anadolu Gençlik Derneğinin diğer derneklerle aynı özellikte olmadığını altını çiziyorum. Sözüm Anadolu Gençlik Derneğine değildir. (AK PARTİ sıralarından “Oo!” sesleri) Sözüm Millî Eğitim Bakanlığının imzaladığı protokollerdir, içerikle konuşmadım. Hiç kimse ama hiç kimse Müslümanların ibadetini ve inancını siyasetin malzemesi yapamaz, buna bugüne kadar izin vermedik, bundan sonra da asla izin vermeyeceğiz.

Hepinize teşekkür ederim.

Bunun anlaşılmasına fırsat verdiği için de Sayın Karaduman’a teşekkür ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Sadece AGD devam etmesin, diğerleri etsin.” doğrudur mudur Sayın Başkan?

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Başka bir şey söylüyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ama olmaz! O zaman AGD dışındaki bütün dernekler, sizin ifadenizle yanlış işler yapan dernekler. Olur mu öyle şey? Bunlara mahkeme bakar, bilirkişi bakar, yargı da düzeltir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Niye bağıırıyorsunuz ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Abdulkadir Bey’in AGD’nin vekili değil, milletin vekili olması lazım.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Mahkeme bakmış, Ensar Vakfının Karaman’da bir tecavüzcüye...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Altı yüz sene ceza vermiş, altı yüz sene. Ensar Vakfı kadar taş düşecek başınıza; aynı şeyi söylüyorsunuz sürekli.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Vermiş... Öyle... 4-6 yaşındaki çocuğa tecavüz eden kim?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bir sürü dernek, bir sürü vakıf var Sayın Başkan.

YILDIRIM KAYA (Ankara) – Hayır, 6 yaşındaki çocuğa tecavüz eden kim? AGD’li mi?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değil.

BAŞKAN – Sayın Kaya, müsaade edin.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, zapta geçsin lütfen. Sadece “AGD temizdir, diğer tüm vakıflar yanlıştır.” yaklaşımını biz de reddediyoruz.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Ama yönetime müdahale ediyor Bülent Bey, fark orada.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Öyle demedi, hayır.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Niye “aykırıyoruz” diyor? Ortağınız olduğu için. AGD kadar Ensar da İlim Yayma da hepsi...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özdemir, bir satışma olmadı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Yerinizden bir açıklama yapın.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Bakan, öncelikle teşekkür ediyoruz cevaplarınız için.

Biz, Avrupa Birliği ilişkileri bağlamında “Türkiye haksız, Türkiye başarısız.” gibi böyle bir tabloyu ortaya koymadık. Sizin Bakanlığınız döneminde, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde yine sizin yapmış olduğunuz başarılı politikalarından nasıl geriye gidişleri ben ortaya koydum. Burada, 23’üncü ve 24’üncü Fasıllar blokaj altında; biliyorum, ben Avrupa Birliği çalışan bir akademisyenim ancak biz bunları her hâlükârda açacağız tam üyeliğimiz için. Yargı reform paketlerinin uygulamada karşılıksız kalması konusuna neden müdahil olmadığımız konusunda ben bir açıklama yaptım. Bu paketleri biz burada kabul ettik; insan hakları eylem planları, yargı reform paketleri bunlar çok önemli üyeliğimiz bağlamında ancak bunları uyguluyoruz. Diğer bir konu da bu blokajın kaldırılması için özellikle bu fasıllarda görev üstlendiğim KPK komisyonunda zaten bizim neler söylediklerimiz tutanaklarda yer alıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özdemir.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, yerinizden size de bir dakika söz verelim.

Buyurun.

42.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan konuşmamıza atıfta bulundu ancak sorularımıza yanıt vermedi. 3 Eylül 2002’de AKP Genel Başkanı Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ki: “Adalar işgal altında.” Yunanistan’a atfederek. Ben de dedim ki: O zaman siz neden engellemediniz? Başka sorularımız da oldu. NATO harekâtında Yunanistan Türk jetlerine kilitlendi, bir kınama çıkarabildiniz mi dedik, buna bir yanıt gelmedi.

Yine, benzer şekilde KKTC’nin efsanevi kurucu lideri Rauf Denktaş’ın izinden gitmeye çalışıyorsunuz “KKTC’yi tanıtacağız.” diyorsunuz ama sağlığında ona gereken saygıyı göstermediniz, bari ölümünde anıt mezarı niye yapmıyorsunuz on yıldır dedik, yanıt vermedi.

Biz niye normalleştiniz demiyoruz, normalleşirken niye diz çöküyorsunuz diyoruz, niye İstanbul’un ortasında adam kesen bir ülkeyle kucaklaşıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Peki, kucaklaşırken siz özür aldınız mı diye soruyoruz ya da “Darbenin arkasında” dediğiniz ülkeden bir özür, bir izahat aldınız mı diyoruz; bunların hiçbirine yanıt vermedi Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin değerlendirmelerini alacağız. İsterseniz cihazımızı bir defada açalım, azami miktarda beş dakikayı tayin edelim, cihaz kendiliğinden kapanınca Sayın Grup Başkan Vekillerimiz de artık orada cihaza tabi olsunlar efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Cihaza mı tabi olacağız, size mi yani Başkanım?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Cihaza mı tabi, size mi tabiyiz.” dediler Başkanım.

BAŞKAN – Cihaz ne derse o efendim!

Sayın Turan, buyurunuz efendim.

43.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, gün boyunca muhalefet partisindeki arkadaşlarının ekonomi ve dış politikaya ilişkin değerlendirmelerini dinlediklerine ve kendilerine teşekkür ettiklerine ancak 21 bütçeden beri tekrarlanan ifadeler olduğuna, Türkiye Yüzyılı'na ve muhalefetin dilini revize etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Gün boyunca muhalefet partisindeki arkadaşlarımızın ekonomi ve dış politikaya ilişkin değerlendirmelerini dinledik. Usul hatası yapan, kaba konuşan birkaç arkadaşımızı geçiyorum. Bazen sustuk, susmamız korkumuzdan değil, edebimizden diyerek geçtik ama onun dışında, tüm konuşmacılara teşekkür etmek istiyorum, istifade ettik.

Ancak Sayın Başkan, bir tespitimi paylaşmak isterim: Garip bir şekilde sanki bu aziz memlekette hiç 15 Temmuz darbe girişimi olmamış gibi, sanki hiç Amerika Başkanı Türkiye ekonomisini tehdit etmemiş gibi, sanki hiç Suriye-Irak krizi olmamış gibi, sanki hiç Rusya-Ukrayna savaşı çıkmamış gibi, sanki hiç pandemi diye bir sorun tüm dünyada yaşanmamış gibi bir değerlendirme silsilesi gördük.

Sayın Başkan, yine -bu değerlendirmelerde- sanki hiç petrol varil fiyatları 50 dolardan 140 dolara çıkmamış gibi, kömürün tonu 40 dolardan 400 dolara fırlamamış gibi, doğal gazın metreküpü 150 dolardan 350 dolara çıkmamış gibi konuları değerlendirdi arkadaşlarımız. Bakınız, anlattığım bu küresel sorunlara rağmen, Türkiye'nin sanki ilk ve ikinci çeyrekte yüzde 7,5'a varan büyümesi olmamış gibi, ihracatımız 230 milyara varmamış gibi konuşmalar oldu. Bakınız Sayın Başkan, bu büyümeye bağlı olarak sanki hiç dünyanın en uzun köprüsü Çanakkale'ye yapılmamış gibi, sanki hiç dünyanın en büyük 5'inci barajı Yusufeli'de yapılmamış gibi, sanki sayısız OSB kurulmamış gibi, sanki yerli otomobil dün Meclisin önünde değilmiş gibi konuşmalar oldu. Sanki savunma sanayisinde yerlilik oranımız yüzde 20'den 80'lere çıkmamış gibi, sanki İHA'lar, SIHA'lar, Akıncılar, KIZILELMA'lar ortada değilmiş gibi, sanki ATAK helikopteri, ATMACA, BORA, MİLGEM korveti üretilmemiş gibi konuşmalar oldu. Tüm bu anlattığım küresel sorunlar Sayın Başkan, önümüzde devasa engeller, uluslararası krizler, Türkiye'mizin çok güçlü liderlikle beraber aşmasını zorunlu kılan süreçler; her zamankinden daha fazla güçlü liderliğe, her zamankinden daha fazla tecrübeye ihtiyacımız olduğu dönemler.

Bakınız Sayın Başkan, dün konuşmaları dinledim, bugün hakeza özellikle dinledim. Türkiye'de bu anlattıklarım dışında 21 bütçeden beri tekrar edilen ifadeler oldu. Ayrıntıyı geçeceğim ancak yok efendim “AK PARTİ hükümetleri sayısız KİT'leri satmış, bunları yok etmiş.” gibi konuşmalar oldu. Yetmedi, aldılar bir rulo kâğıdı buradan Bakanımıza kadar atarak -tırnak içerisinde- “Bakın, bunları AKP sattı.” dediler. Bir defa, kuralı söyleyeyim, özelleştirme bir haktır, her hükümet yeri geldiğinde bu adımı atar ancak elime bir liste aldım. İPRAGAZ'ı AK PARTİ mi sattı? TürkTraktör'ü AK PARTİ mi sattı? Gaziantep, İskenderun, Trabzon, Lâdik bütün illerdeki çimento fabrikalarını AK PARTİ mi sattı? Şekerbankı AK PARTİ mi sattı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Evet!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aynı şekilde, Sivas Yem Fabrikası, Bandırma Yem Fabrikası, Kars Yem Fabrikasından başlıyorum, 30’a yakın yem fabrikasını AK PARTİ mi sattı? Sümer Holdingin çok farklı alanlarındaki yatırımlarını AK PARTİ mi sattı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Evet!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – AEG’yi AK PARTİ mi sattı? Çanakkale Seramiki, Pancar Motoru AK PARTİ mi sattı? Ankara Et Kombinasi, Afyon Et Kombinasi diye başlayan 30’a yakın ildeki kombinaları AK PARTİ mi sattı? Bunları CHP’nin içerisinde olduğu koalisyonun sattığını herkes biliyor. Diyorum ki CHP’nin satmış olduğu bu KİT’leri buradan dünkü gibi ruloyla atsak yediğiniz hamburgerciye kadar rulo olur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, mesele AK PARTİ-CHP kavgası değil. Bir konuyu istirham ediyorum, ortak değerlerimizin çok hırpalandığını söylemek istiyorum, aynı konuların tekrarının kimseye ama en çok da size faydasının olmadığını söylemeye çalışıyorum.

Bakınız, değerli arkadaşlar, biz “Destan yazıyoruz.” diyoruz, sizden de bu konuda heyecan bekliyoruz. Biz bu halk refah içerisinde yaşasın; özgür, demokratik, bütün dünyanın örnek aldığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Başkanım, son bir dakika istirham ediyorum, tüm günün değerlendirmesi.

BAŞKAN – Demek ki cihazın hükmü pek geçerli değil.

Buyurunuz efendim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakınız Sayın Başkan, sonra “Bu halk neden bize oy vermiyor?” diye soruyorsunuz. Bu ülke Doğu Akdeniz’de, mavi vatanı, Azerbaycan’da, Kuzey Kıbrıs’ta büyük oranda destan yazarken dön dolaş akşama kadar “Neden Sisi’yle el sıkıştınız?”ı dinledik. Bu, hükümet değil, devlet meselesi; bazen AK PARTİ’yi değil, değerlerimizi; bazen Cumhuriyet’i değil, milletimizi yerden yere vurdunuz.

Türkiye Yüzyılı iddiamız bir söylemden öte bir iddia, tarihe meydan okumadır bu iddia. O yüzden diyoruz ki: Bu meydan okumaya omuz verin, dilinizi revize edin; doğrumuza doğru, yanlışla yanlış deyin. İstiyoruz ki bazı konularda 85 milyonun ortak duruşu olsun, ortak kalbi atabilsin, 85 milyonun umuduna, heyecanına ortak olun Sayın Başkanım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Muhalefetteki dilinizi merak ediyorum, muhalefette nasıl olacaksınız?

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) - İyi hazırlanmamışsınız, beğenmedim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bülent Bey, sizin muhalefetteki dilinizi çok merak ediyorum. Siz muhalefete gelince nasıl dil kullanacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

44.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu’nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Maliye Bakanı burada çok ibret verici bir konuşma yaptı ve biz hepimiz, hiç muhalefet etmeden, hiç muhalefet etmeden dinledik. Neden hiç muhalefet etmedik? Gerçekten bu konuşmanın tamamı eğer ülkemiz tarafından dikkatle dinlenirse insanlarımızın bu konuşmaya karşı bakış açısının ne olacağını gayet iyi biliyoruz.

36 milyon vatandaşın bankalara borcu var. Sayın Bakan, 24 milyon icra dosyası var, siz kalkıyorsunuz burada gülerken, espri yaparak diyorsunuz ki: “Bak, ne kadar büyüyor.” Şimdi, bu doğru bir bakış açısı mı yani bu nasıl bir yaklaşım tarzıdır? Bu ülkedeki açlık sınırı -biz demiyoruz, TÜRK-İŞ diyor- 7.785 lira. Türkiye’de açlık sınırı içerisinde olan insanlarsa yüzde 50 yani asgari ücretli 7 milyon insanımız açlık sınırı içerisinde kalıyor. Siz diyorsunuz ki: “Empati yapın.” Gerçekten, siz hiç empati yapıyor musunuz yani aç kalan çocukları aklınıza getiriyor musunuz, çocuklarını besleyemeyen anneleri aklınıza getiriyor musunuz? 3 milyon çocuğumuz aç; yetersiz beslendiği için ilgili kurumlar bunu söylüyor “Boyu uzamıyor, kilo almıyor.” diyor, ben bunları anlatıyorum, siz orada gülüyorsunuz. İşte, budur ibret alınması gereken manzara, asıl bakılması gereken manzara budur. Türkiye’nin bu hâline siz gülüyorsunuz, Türkiye’nin bu hâliyle siz dalga geçiyorsunuz.

EYT’lilerle ilgili “Ne o, EYT ne?” diyorsunuz, bir gün EYT’liler de size “Ne o, Nebati kim?” diyecekler ve gerçekten de bundan biraz sıkılmalsınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, diyor ki: “Şu kadar şeyi AK PARTİ mi sattı?” AK PARTİ sattı. Kamuya ait 4 binden fazla gayrimenkulü AK PARTİ sattı. 2002’den bu yana yirmi yılda toplam 63,7 milyar dolarlık satış gerçekleştirdi, hiç mi görmediniz bunları? Sizin Bakanlıktaki başarınız değil; özelleştirme tarihinde yapılan otuz beş yıllık özelleştirmenin neredeyse toplamı iki yıl gibi bir zamanda yapıldı. Siz bu gerçekleri gerçekten gerçek dışı beyanlarla kapatabileceğinizi mi düşünüyorsunuz? Bakanlığınız döneminde 7,6 milyar liralık kamu taşınmazı sattınız. Bu nasıl oldu Sayın Bakan?

Bakın, diyor ki: “Sanki AK PARTİ yaptı. Dış ticaret açığı azalacaktı, AK PARTİ çoğalttı mı? Sanki cari işlemler fazla verecekti, AK PARTİ bunu gerçekten gerçekleştirdi mi? Sanki Merkez Bankasının rezervleri artacaktı, eksi orana getiren AK PARTİ mi? Sanki ekonomideki dolarizasyon azalacaktı -döviz aldı başını gidiyor, Türk lirası yerlerde sürünüyor- bunun müsebbibi AK PARTİ mi? Enflasyon sanki düşecekti.” “Hâlâ ümit ediyoruz ki düşer.” diyor Maliye Bakanı. Kim düşürecek, vatandaş mı düşürecek? Siz değil misiniz Bakan? Bunların hepsi gerçekten oturulup konuşulması gereken şeylerdir. O yüzden, insanlar siyaset yaparken hoş bir seda bırakmak isterler ama yaptığımız esprilerle boş bir seda bırakıyor, milleti incitiyorsunuz.

Sayın Bakan, şimdi, burada dış işleriyle ilgili söylediğiniz konularda biz diyoruz ki: Ya, bir karar verin; dış politika istikrar ister, bir duruş ister. Suriye’yle dost muyuz düşman mıyız; ya, bu millet bunu bilsin. Ne yaptığınızı anlamaya çalışıyoruz. Bir kucaklaşıyorsunuz, ondan sonra “Bunlar yüzlerce insanı öldürdü, asla elini sıkmayız.” diyorsunuz, ondan sonra “Biz kucaklaşmak istiyoruz Esad.” diyorsunuz; Esad size “Hadi oradan!” diyor. Kendinizi niye bu duruma düşürüyorsunuz? Bunu öğrenmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Mısır’la ilgili rabia sloganını, rabia işaretini sadece Mısır’daki olaylarla ilgili gerçekleştirdiniz ve orada “Biz bu kişiyle kesinlikle el sıkışmayız.” dediniz, şimdi el sıkışıyorsunuz. Ne değişti de el sıkışıyorsunuz? Mazlumlar ölmemiş miydi? Siz mi yanıldınız? Orada katliam olmamış mıydı? Siz mi yanıldınız? Biz size, gidip onlara yağcılık yapın demiyoruz, biz diyoruz ki: Diploması yapın ama bunu Türkiye’ye yakışır bir şekilde yapın.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Onu yapıyoruz işte.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dün “düşman” dediğinizin elini bugün sıkarak yapmaya çalışıyorsunuz. Irak'ta da aynı oldu.

Sayın Bakan, biz Kıbrıs'ta çok dikkatli davranıyoruz. Kıbrıs'la ilgili, nerede konuşup nerede konuşmayacağımızla ilgili çok hassasız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkoç, son defa söz veriyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Ama Sayın Bakan, hani Lozan Antlaşması'na göre o adalar silahlanmayacaktı? Bütün bu silahlanma süresince hiç mi sesimizi çıkarmayacağız? Burnumuzun dibinde adalar silahlanıyor ama diğer konularda, sizin de burada ifade ettiğiniz konularda elbette ki dikkat ediyoruz.

Mevlâna'nın çok güzel sözleri vardır gerçekten. “Ben bir lafa bakarım, bir de söyleyen adama.” diyor. Yunus Hoca adam gibi adamdır. Yunus Hoca iyi bir insandır. Yunus Hoca iyi bir akademisyendir. (CHP sıralarından alkışlar) Mevlâna o sözü Yunus Hocalar için değil, Mevlâna o sözü hırsızları, Egemen Bağış gibi insanları büyükelçi yapanlar için söylemiş. Mevlâna o sözü Şaban Dişli gibi hem terörle iltisaklı hem de hırsızlığı kanıtlanmış birisi için, bunlar için söylemiş. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onları, Türkiye'nin itibarını düşürecek şekilde hâlâ orada tutanlar için söylemiş.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Oluç, buyurunuz efendim.

45.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, biz size “Niye normalleşiyorsunuz?” diye sormuyoruz ve eleştirmiyoruz. Biz, siz kavga ederken niye kavga ediyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz diyorduk -kelime oyunu yapmayın- bu dış politikayla bir yere gidilmez diyorduk ve siz şimdi oradan döndünüz, dönmüş olmanız doğrudur ama o zaman yaptığımız yanlışları ortadan kaldırmıyor. Ya, demek ki bu Sisi katil değilmiş, demek ki “Esed” dediğiniz katil değilmiş, demek ki Selman katil değilmiş ya da katilse bugün niye “Katil değil.” diyorsunuz? Yani birilerine “katil” diyerek dış politika yapılmaz diyorduk o zaman ve biz haklı çıktık ya. Böyle bir dış politika olabilir mi? Zikzaklar... Aklımıza geldiği gibi birine saydıracaksınız, ondan sonra buradan dış politika üreteceksiniz; öyle olmaz.

Şimdi, bakın, ya, halkı aldatıyorsunuz; bizim itirazımız buna, halkı aldatıyorsunuz. Neden? Türkiye Yunanistan'la aynı ittifakın üyesi öyle değil mi? NATO ittifakının üyesisiniz. Ya, hiç duydunuz mu Alman Cumhurbaşkanı'nın Fransa Başkanına “Ben şimdi sana bir tane füze yollarım, aklın başına gelir.” dediğini; duydunuz mu? Aynı ittifakın içinde olan iki ülkenin başkanlarından bir tanesi böyle hitap eder mi? Halkı kandırıyorsunuz, füze filan atamazsınız, bu ittifakın parçası olduğunuz sürece böyle bir şey yapamazsınız; bizim itirazımız halkı kandırmanızdır esas itibarıyla. Böyle bir şey olur

mu? Yani siz bir taraftan NATO'nun yeni konseptinin altına imzayı atacaksınız -daha yeni oldu bu iş-sonra gideceksiniz "Biz, efendim, Şanghay İşbirliği Örgütüyle flört ediyoruz." diyeceksiniz. Yok böyle bir şey, halkı kandırıyorsunuz; biz buna itiraz ediyoruz Sayın Bakan ve eleştirilerimiz esas itibarıyla buna. "Burada Türkiye hep haksız." Yo, öyle bir şey yok. Bu politikayı bu iktidar uyguluyor, biz iktidarı eleştiriyoruz. Siz Türkiye değilsiniz ya, Türkiye'nin bir parçasısınız, Türkiye'deki bir hükûmetsiniz, iktidarsınız; biz sizi eleştiriyoruz. Dolayısıyla yaptığınız her yanlış millî, yaptığımız her doğru millî; e, böyle bir şey var mı? Her zaman siz haklısınız, böyle bir şey olmaz.

Şimdi, bakın, Avrupa Birliği fasılları... Ya, etmeyin. Avrupa Konseyiyle ilişkileriniz nedir? Türkiye izleme sürecinde, her çıkan rapor gerilemeyi gösteriyor, siz "fasıllar" diyorsunuz. Siz fasıllara gelene kadar bakın bakalım Avrupa'yla diğer ilişkilerinizi nasıl sürdürüyorsunuz. Bugün biraz evvel yine reddettiniz, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi" diyorum, yine itiraz ediyorsunuz. "Türkiye'de devam eden mahkeme süreci..." Efendim, siz de gayet iyi biliyorsunuz ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ancak Türkiye'deki süreç, başvuru süreçleri bitirildiğinde gidilebiliyor yoksa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bakmıyor bu davalara. Şimdi, karar verilmiş -Demirtaş, Kavala kararı- bunu siz siyasi nedenlerle uygulamıyorsunuz. Zaten Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kararında da "Siz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesini çiğnediniz yani bu insanları siyasi nedenlerle rehin tutuyorsunuz." diyor ya; karar zaten bunu söylüyor. Siz de o nedenle, siyasi nedenle rehin tuttuğunuz için Demirtaş'ı, Kavala'yı ve diğer arkadaşlarımızı bırakmıyorsunuz, mesele bu kadar basit; hukuki değil, siyasidir esas itibarıyla.

Şimdi, Kürt düşmanlığımı hani sizinle çok tartışmayayım çünkü iç politikada epey tartışıyoruz ama bir şey söyleyeyim: Size biat etmeyen her Kürt'ü dünyanın neresinde olursa olsun, terörist olarak görüyorsunuz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Siz öyle görüyorsunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Irak'ta ise öyle bakıyorsunuz, Suriye'de ise öyle bakıyorsunuz, İran'da olsa öyle bakarsınız, Japonya'da olsa öyle bakarsınız; mesele bu esas itibarıyla. Biz bunu eleştiriyoruz ve böyle bakarak olmaz, Kürt halkıyla hem ülke sınırları içinde hem ülke sınırları dışında, Suriye'de, İran'da, Irak'ta, her yerde barış içinde yaşamının yolları vardır ve bu yollar kullanılmalıdır diyoruz; bunun yerine demografik değişim yapmaya çalışmakla, başka ülkenin toprakları üzerinde ameliyat yapmaya çalışmakla ya da ilhakçı bir zihniyetle hareket etmekle iş çözülmez diyoruz. Eminiz bundan; nasıl Mısır ve diğer politikalarda gün geldi değiştirdiniz, bunda da değiştireceksiniz çünkü aynı yanlışı yapmaya devam ediyorsunuz Sayın Bakan.

Şimdi, son bir nokta, Hazine ve Maliye Bakanıyla ilgili söylemek istiyorum. Sayın Bakan, söylenecek çok şey var ama vaktimiz sınırlı olduğu için sadece bir noktaya değinmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bütçenizle ilgili hani bu cari açık, bütçe açığı falan... Yani açık bütçesi bu, herkes biliyor; siz orada çok fazla rakam falan verdiniz ama belli. Yani cari açık yıllık 50 milyar dolara dayanmış, ne anlatıyorsunuz?

Şimdi, bu ithalat meselesi... Diyorsunuz ki: "Enerji ve altını çıkarırsak ihracat-ithalat dengesi o kadar kötü durumda değil." Ya, Allah aşkına, ne anlatıyorsunuz? Yani bu şöyle bir şeye benziyor: Bir otomotiv firmasının sahibi kalkıp "Ya, bu ürettiğimiz arabanın içine motoru koymasak aslında arabanın fiyatı bayağı ucuz gelecek biliyor musunuz?" dese, sizin söylediğinizle aynı şey. Ya, Türkiye yeni

mi enerji ithal ediyor? Türkiye, başından beri enerji ithal eden bir ülke değil mi? Altın ithalatı yeni, birdenbire mi oldu son iki yılda? Türkiye’de altın ithalatı her zaman olan bir şey. Yani siz bu cari açığı anlatırken, dış ticaret açığını anlatırken bu enerji ve altın örneğini verip Türkiye’de de bütün dünyada da kendinizi böyle bir duruma düşürmeyin lütfen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son defa efendim.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Bakın, bir sunum yaptınız, orada her şeyi konuştunuz, bir sürü rakam falan verdiniz ama hiç işçi, emekçi lafı etmediniz, emekli lafı etmediniz, esnafın derdinden bahsetmediniz, köylünün, çiftçinin derdinden bahsetmediniz çünkü sizin için şu anda bunların bir önemi yok. Siz başka şeylerle uğraşıyorsunuz ve esas sorun da buradan kaynaklanıyor. Sizin anlattıklarınızla işçinin, emekçinin, esnafın, çiftçinin, köylünün bir alakası kalmamış vaziyette ve onlar esas itibarıyla geçimlerini sürdürülebilmek için mücadele ediyorlar, sizin söyledikleriniz onlara hitap etmiyor; esas itibarıyla sorun da buradan kaynaklanıyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurunuz efendim.

46.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu’nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu akşam, şu an itibarıyla Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçelerinin görüşmelerini bitirdik; birazdan oylamalara geçeceğiz. Ben iki Bakanlığın bütçesinin de hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Tabii, Dışişleri Bakanlığından başlarsak... Şimdi, bu eleştirilerin yapılması... Tabii ki daha iyisini ortaya koyabilmek adına, daha farklı bakış açıları ortaya koyabilmek adına burada birçok şey tartışılabilir fakat Türkiye’de dış politikaya dair meseleler bir senelik, iki senelik, üç senelik meseleler değildir; genelde yıllara sâri olan, özellikle Türkiye Cumhuriyeti devleti gibi geçmişten beri büyük bir devlet geleneğine sahip olan bir devlet açısından bunların mutlaka, geçmişten bugüne birtakım sebepleri, gelişi söz konusu olacaktır; bu böyledir de zaten.

Devletimiz her dönemde farklı birtakım siyasetler ortaya koyabilir, gerek bölgesiyle gerek dünyayla ilişkili olarak koyabilir. O dönem itibarıyla, bu siyaseti ortaya koyduğu dönemdeki gücü, ilişkileri, kapasitesi, imkânları neyse ve ortaya koyduğu liderlik performansı, yönetim performansı neyse, bunlar ona göre şekillenir. Şu an itibarıyla da cumhuriyetimizin 100’üncü yılına geldiğimiz bu süreçte Türkiye, herkesin kabul ettiği gibi, artık birçok alanda kapasitesini oldukça artırmış; ticaretiyle, sanayisiyle, ihracatıyla, dış ticaretiyle, savunma sanayisiyle, ordusuyla, diplomasisiyle, nüfusuyla artık belli bir olgunluğa erişmiş bir durumdayken Türkiye’den, özellikle cumhuriyetin ilk yıllarında veya devamında olan süreçlerdeki kırılganlıklarını aşmış olan bir ülkeden beklenen bir siyaseti devam ettirmesini kimse ummamalı. Şimdi, burada, Türkiye, gücü nispetinde, imkânları nispetinde, kabiliyetleri nispetinde bir politika ortaya koyuyor ve bu politika geleceğe ışık tutan, insan merkezli, haysiyetli bir siyaset. Bunu da dünyada birçok ülkenin takdir ettiğini görüyoruz. Şimdi, iddialı bir şekilde “Ukrayna-Rusya meselesinde, dünyada barışı samimiyetle isteyen tek ülke Türkiye’dir.” diyoruz; bu iddialı bir cümle aslında ama ben bunun böyle olduğuna yüzde 100 eminim, veriler bunu

gösteriyor. Şimdi, tahıl meselesinden esir takasına varıncaya kadar bunları bu masaya oturtabilecek tek ülke olarak -büyük güçler de dâhil, büyük devletler de dâhil- bunu kabul ediyor. Şimdi, bu kolay bir şey değildir; aracılık, kolaylaştırıcılık bunlar güçle temin edilen şeylerdir, bunlar hem kabiliyet meselesidir hem kapasite meselesidir. Türkiye'nin bu kapasiteye ulaşmış olduğunu kabul etmediğimiz takdirde burada boşuna havanda su döveriz.

Şimdi, Türkiye'nin bundan sonraki vizyonu ile alakalı bir şeyler ortaya koymamız lazım. Geçmişte belli bir taassupla hareket edip işte, efendime söyleyeyim "Bölgede ne bir karış toprak veririz ne bir karış toprak alırız." politikası, bu anlayış o döneme ait. İsmet Paşa şu an yaşasaydı nasıl bir politika uygulardı veya Mustafa Kemal Atatürk bugün yaşasaydı nasıl bir politika ortaya koyardı, bunu kimse bilemeyebilir. Şimdi 1930'ların Türkiye'si yok ki. E, bugün Recep Tayyip Erdoğan ve Kabinesi, şu an itibarıyla Cumhuriyet İttifakı'nın ortaya koymuş olduğu anlayış, Sayın Bakanımızın nezdinde dış politikada ortaya koyduğumuz tavır bellidir. Şimdi, bunları doğru analiz edebilmemiz lazım. Dün hayal olan şey, Türk Devletleri Teşkilatı bugün gerçekleşmiş ve alınan kararların, ortaya konulan vizyonun, Türkiye'de birileri anlamamaya çalışsa da dünyada nasıl yankılandığını biliyoruz. Birileri iyi gözle bakarken nasıl bir tedirginlik oluşturduğunun da farkındayız. Türkiye, bu tedirginlik oluştu diye maceraperest bir şekilde bu yolda yürümüyor ki dünyadaki gerçeklere uygun bir şekilde, kademe kademe bu noktada elini yükselterek hareket ediyor. Türkiye'nin bu yürüyüşüne destek olmamız lazım. Bu yürüyüş Türkiye'yi dış politikada daha bağımsız hareket eden, daha bağımsız kararlar alabilen bir ülke hâline getirdi ve getirecek.

Şimdi, asıl rahatsızlık, Ankara merkezli bağımsız politikaları her şart ve koşulda ortaya koyabilen bir Türkiye değil mi? ABD'nin, Rusya'nın Fransa'nın veya diğer güçlerin bölgede varlığından en ufak rahatsızlık duymayanlara, sıra Türk Bayrağı'nı görmek olduğu zaman hepsine sızma girdiğini görüyoruz şu an. Ya, Türk devletinin, tarihiyle de bakıldığı zaman, bu bölgelere acı, kan, keder değil; bu bölgelere refah, aynı zamanda huzur ve barış getirdiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Dünya tarihçilerinin Orta Doğu'yla ilgili söyledikleri bellidir; Kudüs için, Filistin toprakları için, Orta Doğu için söyledikleri bellidir. Ne söylerlerse söylesinler, bizim olduğumuz yerde düzen vardır, bizim olduğumuz yerde huzur vardır; bizde yok etme, asimile etme, dilini, kültürünü yok sayma, insanlara nezaketsizlik, onur kırıcılık, haysiyet düşmanlığı yoktur. Şimdi, bu şekilde insani değerleriyle birlikte Afrika'da Türkiye'nin itibar kazanmasının ardında yatan şey nedir? Türkiye'nin doğru bir siyasetle, ahde vefa ilkesiyle, karşılıklı saygıya dayalı ilişki temelinde bu ilişkilerini yürütmesidir. Başkaları gibi bakmadığımız için Türkiye şu an itibar görüyor. Bu itibardan kim rahatsız olabilir? "Bu vatan evladım." diyen birinin rahatsız olma ihtimali yok, ben gurur duyuyorum "Yeniden Asya" denildiğinde. Latin Amerika'daki ihtilaflara kadar Türkiye'nin bunlarla alakadar olması bizim onurumuzdur, gururumuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Son defa efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bunu Sayın Mevlüt Çavuşoğlu yapmış bugün, yarın başkası yapabilir fark etmez ama bunu, Allah rızası için, takdir etmemiz lazım. Türkiye, büyük devlet geleneğine sahip olan, dünyaya cihanşümül bakan bir millet. Bunu istedikleri kadar kabul etmesinler, kalkıp da Sayın Bakanımızın dediği gibi bir tek terörle mi Türkiye'yi terbiye etmeye

kalkacaklar? Türkiye elini başka yerlere uzatıp doğruyu söylemeye başladığı zaman oyun bozuluyor, oyunu bozulan adamlar da geliyorlar Türkiye'yi bölgesinde ısırmaya çalışıyorlar. Bizim verdiğimiz mücadele bu. Türkiye de diyor ki: "Ben kendimi ısırtmam; hakkımın, menfaatinin peşindeyim; herkes de benimle birlikte hak sahibidir, kimsenin hakkına da karşı değilim." Bu kadar hakkaniyetli bir siyaset bu noktada dünyada örnek bir siyasettir, her zaman ve her şekilde Türk milletinin millî bir kenetlenme ruhuyla arkasında durması gereken bir siyasettir; bizim gerçek gücümüz budur. İç cephe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Diğer Grup Başkan Vekillerinden ilave bir süre alıyorsunuz.

Buyurunuz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim.

Ben, ilk gün konuşmamda da ifade ettim, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'undaki "iç cephe" vurgusuna dikkat etmemiz lazım. Bugün bir savaş hâli içerisinde değiliz Allah'a şükür ama bölgemizdeki gelişmeler Türkiye'nin her an her şeye hazır olması gerektiğini ortaya koyuyor "İstersen sulhulah, hazır ol cenge." meselesindeki gibi. Şimdi, biz, bu cephede Türkiye'nin ne olduğu, Türkiye'nin ne yapmaya çalıştığı konusunda saptırmalarla, yalanlarla, istihzayla bu meseleleri değerlendirsek sadece bugüne değil gelecek nesillere de en büyük kötülüğü yapmış oluruz. Türkiye, bugün -uygulamaya çalıştığı şey- bölgesinde barışı, huzuru temin etmeye çalışıyor. "Efendim, irredantizm, yayılcılık, şu, bu..." En fazla suçladıkları insan Recep Tayyip Erdoğan, bugün dünyada huzurun gelmesi için mücadele veriyor. Ama dünyada "güvercin" diye tabir edilenler bugün nükleer silahlarla, bombalarla, şunlarla bunlarla –Amerika'sı başta olmak üzere- dünyayı tehdit ediyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bülbül.

Sayın Dervişoğlu...

47.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati ile Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun 362 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 363 sıra sayılı 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Evet, çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirdikleri için her 2 bakana da çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Nebati kürsüye geldiğinde espiyle başladı, dedi ki: "Önümüzdeki dönem seçim olacak, bir kısmınız olmayacak bu Mecliste." Bu Mecliste önümüzdeki dönem hangimizin olup olmayacağı belli değil ama bir kişinin olmayacağı kesin, o da zattalınızın efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu bütçenin sayılarıyla ilgili herhangi bir değerlendirme yapmayacağım çünkü bütçe müzakere edilmeye başladığı andan itibaren gerek iktidar partisi mensupları ve gerekse muhalefet partilerinin sözcüleri bütçenin aymazlıklarını sayılarla ifade ettiler. Yani demek istediğim şu: Bütçe dengesinden bahsetmeyeceğim, faiz dışı açıktan bahsetmeyeceğim, faiz bütçesinden bahsetmeyeceğim, bu KKM'ler için yapılacak ödemelerin o belirtilen yüzde 17,68'lik bütçe içindeki faiz oranından bahsetmeyeceğim, orta vadeli programın daha şimdiden çöküp çürüdüğünü dile getirmeyeceğim, AK PARTİ'nin 2023 hedeflerinden de bahsetmeyeceğim çünkü bu Meclis kürsüsünde bunlar defaatle

ifade edildi. Kişi başına 25 bin dolarlık gelir bekleniyordu, 10.071 dolarda kalmışız. 2 trilyon dolarlık millî gelir hedefi 867 milyarda kalmış. Bence bunlara girmeye hiç gerek yok çünkü mükerrer beyan olmaktan öteye gitmeyecek.

“Bu bütçe gerçekten başka bir bütçe...” Geçen bütçe için de aynısı söylenmişti. Bu bütçeyle devlet idare edilmez, bu bütçe milletin beklentilerine ve ihtiyaçlarına cevap vermiyor dedik -o zaman da ısrarcı davrandınız- aradan altı ay geçtikten sonra ek bütçe değil âdeta yeni bir bütçe yapma mecburiyetinde kaldınız. Neden? Çünkü biz burada hangi uyarılarda bulunursak bulunalım siz bizim söylediklerimizden herhangi bir ders çıkarmıyorsunuz. Biz, o bütçenin ne bir rakamını ne de bir kelimesini değiştirebilme kabiliyetine sahip değiliz. Allah’a şükrediyoruz, iyi ki bütçeyi konuşabiliyoruz ya da Allah korusun, şu da olabilirdi: Bu Meclis tarh edilen verginin nasıl sarf edileceğini konuşmaktan da alıkonulabilirdi, doğrudan değerlendirme oranlarıyla yeni düzenlemeler de yapılabilirdi. Allah’a bin şükür, bu hâlimizden memnunuz.

Şimdi, Durmuş Bey zatıalınıza bir kitap önermiş -değerli büyüğüm bana da önermişti, ben sayesinde o kitabı biraz karıştırdım- kitabın adı “İstikrarsız Bir Ekonominin İstikrarı.” Hocam, ben bunu okuyamam dedim çünkü ekonominin başındaki Bakan istikrarsızlığın istikrarının kitabı yazıyor. O sebeple, siz yine de Durmuş Bey’in tavsiyelerine uyunuz ve “İstikrarsız Bir Ekonominin İstikrarı”nı bir gözden geçiriniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, hem Sayın Grup Başkan Vekili hem çok Kıymetli Maliye Bakanı öyle bir ekonomik tablo çizdiler ki bu ülkede sanki hiçbir ekonomik problem yok; ben öyle algılandım. Dolayısıyla ben “Hayır, dediğiniz gibi değil.” diye bir ısrarda da asla bulunmayacağım; öyle bir tabloyu milletimiz değerlendirsün istiyorum. Yani kimler? Tenceresini kaynatamayan analar dinlesin Sayın Nebati’yi; çocuğuna harçlık veremeyen, okula gönderemeyen babalar dinlesin; elektrik ve doğal gaz faturasını ödeyemeyenler dinlesin, toprağa düşürdüğü terin karşılığını alamayan çiftçi dinlesin, açıklık sınırı altında yaşamını sürdürmeye mahkûm bırakılan asgari ücretli dinlesin, bir de müjde bekleyen EYT’li dinlesin. Şu ana kadar “EYT nedir?” gibi bir cevapla karşı karşıya kaldık bu konuyla ilgili; zannediyorum onlar da Sayın Bakanın söylediklerinden kendilerine bir pay çıkaracaklardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tabii, Dışişleri Bakanlığı bütçesiyle alakalı olarak da ben hemen şunu söyleyeyim: Her şeye rağmen, hayırlı olsun temennisıyla “ret” oyu kullanacağız ama bu zamana kadar dış politika alanında serdettiğimiz eleştirilerin de çok doğru anlaşılması lazım. Başka partilerle ortak bir dili kullanıyor izlenimi vermek istemiyorum; bunu açıkça ifade edeyim. Normalleşmeye vurgu yaptınız; bizim sıkıntımız, sizin ihtiyatlı bir dış politika uygulamanıza değildir Sayın Bakanım. Türkiye Cumhuriyeti devletinin, yaşadığımız coğrafyanın risklerini zaman zaman hesap etmeden ihtiyattan vazgeçip maceraperest bir tavırla aktif politika uygulama eğilimine girdiği dönemler de olmuştur, dolayısıyla bu dönemlerde de ilişkiler zedelenmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Şimdi, zedelenmiş ilişkileri düzeltmeye çalıştığımız için de tarafımızdan övülmeyi bekliyorsunuz. Biz de size şunu diyoruz: Şimdiki hâliniz, tamam, bozduğunuz ilişkileri düzeltme yönünde tezahür ediyor ama yani keşke bozmasaydınız bu ilişkileri, keşke bu tartışmalar yaşanmasaydı.

Suudi Arabistan, Libya, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri; İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya alınıp alınmamasıyla ilgili tartışmalar da gerçekleştiriliyor, onlar da söylediğim kapsam içinde değerlendirilmesi icap eden konular.

Biz, dış politikanın özel münasebetler üzerinden kurgulanmasının fevkalade mahzurlu olacağını düşünüyoruz. Dış politikada esas olan, devletin ve milletin menfaatleridir. Dış politikada zaman zaman kaymalar olabilir, stratejiler olabilir, bu planlanarak da yapılmış olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Levent Bey'e gösterilen müsamananın bir kısmını...

BAŞKAN – Siz ve Levent Bey'in bugün eşit olsun efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kırk yılda bir sefer.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – O da doğru yani boş konuşmayan Grup Başkan Vekillerimizden biridir.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Estağfurullah efendim.

Buyurunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İhtiyatlı ve aktif politikanın devamından yanayız; bu, sürdürülmeli çünkü bu, Türkiye Cumhuriyeti devletinin esas itibarıyla dış politika felsefesi. Yaşadığımız coğrafyanın riskleri biliniyor. Biz, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak ve Türk milleti olarak zaten çadırımızı sırtlanların geçiş yolu üzerine kurmuşuz, o şuurda hareket etmemiz de kaçınılmazdır ama Türkiye'nin her alanda doğru temsil edilmesi lazımdır.

Meslekten gelmeyen büyükelçilerin sayısı her geçen gün artmaktadır; biliyorum; kadrolar istisnai kadrolardır ama yani "istisnai kadro" diye partizanca bir yaklaşımla konuya yaklaşmamak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Konu derin Başkanım.

BAŞKAN – Buyurunuz, son defa.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu kapsam içinde, AK PARTİ'nin vazgeçemediği bir şahıs ve aileden bahsetmek istiyorum: Sayın Merve Kavakcı ve ailesi. Malezya'da büyükelçilik yaptı kendisi, bu görevi sona erince döndü, şimdi de Merve Hanım'ı Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatında Türkiye uhdesinde bulunan Genel Sekreter Yardımcılığına atayacağımıza dair duyularımız var. Bu görevde kendisinden beklentiniz nedir, doğrusunu isterseniz ben merak ediyorum.

Şundan emin olmanızı istiyorum: Bizim geleneklerimiz, müktesebatımız, hayata bakışımız, dünyaya bakışımız, millî ve manevî konulardaki duruşumuz oldukça nettir. Bizim eleştirilerimiz ülkemizi başkasına şikâyet etmeye yönelik değildir, biz devletimizi ve milletimizi hiç kimsenin önünde diz çöktürmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum.

Müsamaha gösterir misiniz, bir dakika daha istirham edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tabii, tabii, buyurun. Başkanımız takdir etsin.

BAŞKAN – Efendim, onuncu dakikayı, izninizle...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, oya sunsanız “evet” diyecekler.

BAŞKAN – Buyurunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Devletimizi ve milletimizi kimsenin önünde küçük düşürecek bir beyanın sahibi asla olmayız; “Yaşasın devlet, yaşasın millet!” deriz her fırsatta.

Ayrıca, yandan bir not geldi, onu da Sayın Nebati’ye söylüyorum: Vergi müfettişlerimiz ve Maliye Bakanlığı personelimiz özlük haklarının düzeltilmesini istiyorlar efendim.

Kararımıza ve oy rengimize...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir de limit aşımını sorun, 43 milyar...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bir de dış borçlanma da limit aşılmış 43 milyar, onu da Sayın Hocam söylüyor, ben sayılara girmeyeceğim demiştim.

Sabrınız için, dikkatiniz için her 2 Bakanımıza da sonsuz teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dediğim gibi, hayırlı olması temennisiyle “ret” oyu kullanacağımızı ifade ediyor, saygılar sunuyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 362) (Devam)

2.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 363) (Devam)

A) HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU İHALE KURUMU (Devam)

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Devam)

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*D) SERMAYE PİYASASI KURULU (Devam)**1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**E) SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Devam)**1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**F) GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Devam)**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Devam)**1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**J) TÜRK AKREDİTASYON KURUMU (Devam)**1) Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yedinci turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Yıldız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sorum, Sayın Hazine ve Maliye Bakanına: “Türkiye Ekonomi Programı” adıyla yeni bir ekonomi modelini uygulamaya başlamanızın üzerinden bir yıldan fazla zaman geçti. Faizi düşürüp Türk lirası değer kaybedince dış ticaret açığı azalacaktı, azalmadı hatta bu yıl Türkiye tarihinin en yüksek dış ticaret açığı verilecek. Cari işlemlerde fazla verecektiniz, vermedi hatta katlanarak arttı. Merkez Bankasının rezervleri artacaktı, artmadı hatta net rezervleri eksi 46 milyar dolara düştü. Ekonomideki dolarizasyon azalacaktı, azalmadı hatta bankalardaki mevduattaki yabancı paranın oranı yüzde 55’ten yüzde 70’e çıktı. Enflasyon düşecekti, düşmedi hatta yıllık enflasyon yüzde 19,6’dan yüzde 84,4’e yükseldi. Hiçbiri olmadı hatta tam tersi oldu; yandaşlar, yandaş müteahhitler zenginleştikçe zenginleşti, 84 milyon insan fakirleştikçe fakirleşti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güner...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hazine ve Maliye Bakanına soruyorum: Prim ve gününü tamamladığı hâlde haksız biçimde yaş şartıyla mağdur edilen emeklilikte yaşa takılanların yirmi yıldır beklentisi olan emeklilik hakkının şartsız verilmesi için; taşeron firmada kalan, hizmet alım sözleşmesine takılan tüm taşeron işçilerin kadro haklarının verilmesi için; mevsimlik, geçici, daimî işçiler ile belediye şirketleri ve KİT çalışanlarının kurum kadrolarına alınması için gerekli kaynak bütçeden ayrılmış mıdır?

Emekliler için, en düşük emekli maaşının asgari ücret olması, intibak düzenlemesinin yapılması, aylık bağlama oranının artırılması ve ilaç katkı payının kaldırılması için bir çalışmanız var mıdır?

Çiftçilerin kullandığı mazotun vergilerinin kaldırılması düşünülmekte midir? Yirmi yıldır her seçim öncesi söz verip yapmadığımız Niğde havaalanı için 2023 yılı bütçesinden bir kaynak ayrılmış mıdır?

Bir de EYT'yle ilgili söylediğiniz sözler kalp kırmıştır, bu konuda EYT'lilerden bir özür dileyecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Vural Çokal...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Sayın Başkan, Antalya'mızın Kumluca ve Finike ilçelerinde etkili olan aşırı yağış neticesinde meydana gelen sel felaketinden etkilenen tüm hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Devletimizin tüm kurumları yaraların sarılması için seferber olmuş, tüm çalışmalar başlatılmıştır.

Bugün üzerinde rahatça oyun oynanan değil bölgesinde oyun kuran, oyun bozan kararlı bir Türkiye var. Bugün Ege'de, Karadeniz'de, Doğu Akdeniz'de haklarını savunan, menfaatlerini koruyan, donanması güçlü bir Türkiye var. Bugün kendi millî güvenliği için hiç kimsenin icazetini aramadan operasyon düzenleyen, dış politikası bağımsız bir Türkiye var. Türk-İslam coğrafyasının güçlü bir coğrafya olduğunu, bu büyük coğrafyanın figüranlığı kabul etmeyeceğini bütün dünyaya çekinmeden söyledi. Bizlere de kültürümüz, medeniyetimiz için güzel işler yapma cesaretini verdiği için Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı sunuyorum.

Kişinin aynası işidir, Antalya Diploması Forumu'nu hayata geçiren ve uluslararası arenada Türkiye'nin görünürlük ve etki alanını genişletmeye öncelik eden Dışişleri Bakanımız, kıymetli hemşehrim Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'na ve emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Teşekkürler.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorum Sayın Dışişleri Bakanına: Dört gün sonra 16 Aralıkta imzalanan geri kabul anlaşması 9'uncu yılına girecek. Buna göre, kendi imkânlarıyla Avrupa'ya ayak basan göçmenler Türkiye'ye iade edilecek, vatandaşlarımıza da Avrupa Birliği ülkelerine vize serbestisi sağlanacaktı. Dokuz yıl sonra geldiğimiz noktada, vatandaşlarımız bırakın vize serbestisini vize randevusu bile alamaz oldu, Schengen vizesi tam bir çileye dönüştü. Ödenen onca ücrete, altı aylık, sekiz aylık beklemeye rağmen vize reddi alanların sayısı katlanarak artıyor. Bakanlığımız “web” sitesinde “Vize serbestisi sağlanmaması hâlinde atılabilecek adımlar nedir?” diye bir başlık var. Burada diyorsunuz ki: “Vize serbestisi sağlanmazsa 24'üncü maddenin gereğini yapar, anlaşmayı iptal ederiz.” Bu maddeyi uygulayacak mısınız? Geri kabul anlaşmasını iptal edecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Nebati, bugün tarafınıza sorulan “EYT hazineye takıldı deniliyor.” şeklindeki soruya “EYT mi?” diyerek gülerek cevap vermenizi emin olun milyonlarca EYT’li ve aileleri unutmuyacak. Onlar adına tekrar soruyoruz: Hakları verilmeyen “çift dikiş” “türemiş” diye mağduriyetleriyle alay edilen emeklilikte yaşa takılanlara bu bütçede kaynak var mı?

Kamudaki tüm taşeron işçilerin; belediye şirket işçilerinin, geçici işçilerin, mevsimlik işçilerin kadroya geçirilmesi için bu bütçede kaynak var mı?

Sayın Çavuşoğlu, Türkiye’ye sıra yolu veya izinli olarak Almanya, Avusturya, Hollanda, Belçika, Makedonya, Romanya, Arnavutluk, Bosna Hersek, Çek Cumhuriyeti, Lüksemburg’dan gelen gurbetçilerimiz buldukları yerdeki SGK’ye başvurarak, YUPASS numarası alarak sağlık hizmetinden yararlanıyordu. Ancak 1 Eylül 2019 tarihi itibarıyla, yapılan değişiklikle SGK geçici süreyle ülkemize gelen gurbetçilerimizi turist olarak kabul ediyor ve sadece acil durumlarda yazılan ilacı karşılıyor. Bu yüzden Belçika’dan Eskişehir’e, Emirdağ’a; Almanya’dan Sandıklı’ya, Bolvadin’e, Afyonkarahisar’a ve diğer ilçelerimize gelen gurbetçiler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bu konuda bir çalışmanız olacak mı?

BAŞKAN – Sayın Kemalbay Pekgözegü...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Nebati, halktan sakladığınız kur korumalı mevduat faiz soygununu açıklayacak mısınız? Kur korumalı mevduat uygulamasına Aralık 2021’den bu yana ne kadar kaynak aktı, Merkez Bankası tarafından toplam ne kadar ödeme yapıldı; söyler misiniz.

Son beş yılda vergi uzlaşma komisyonlarında silinen vergi borçları toplamı ne kadardır? Bu firmalar hangileridir ve borçlarının silinmesi gerekçesi nedir? Şirketlere kaynak bulunurken EYT’lilere kaynak olmamasının neresi komiktir?

Vergi cennetlerine kaçırılan, uluslararası belgelerde de yer alan paranın toplam tutarı ne kadardır?

Sayın Çavuşoğlu, 15 Temmuz darbe girişiminin finansörü olmakla itham ettiğiniz Birleşik Arap Emirlikleri’yle şimdi çok iyi dostsunuz, övgüler diziyorsunuz. İçişleri Bakanının bu ülkeyi yakında ziyaret ettiğini biliyoruz. İçişleri Bakanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sariaslan...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Bakan Nebati, gözünüzün içine baka baka emekliler adına soruyorum: Türkiye’de 8 milyon 615 bin işçi emeklisi, 2 milyon 718 bin esnaf emeklisi ve 2 milyon 389 bin memur emeklisi var. Bu emeklilerimizden en fazla maaş alan 4.687 TL almaktadır, büyük bir çoğunluğu ise 3.500 TL maaş almaktadır. Asgari ücretin 5.500 TL olduğu ülkemizde, yıllarını bu ülkenin kalkınması için harcamış emeklilerimize asgari ücretin dahi altında maaş vermeniz sizi rahatsız etmiyor mu? Bu konuda bir çalışmanız var mı? Emekli maaşlarını en azından asgari ücret düzeyine getirmeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Nebati, kendi çocuk giyim mağazanızda zincir marketlerden 4-5 kat daha fazla ürün satıyorsunuz. Gözlerinizdeki ışık bundan mı? Şirketlerinizi denetliyor musunuz?

1 litre süt 26,5 lira oldu bugün. Süt alamayan aileler sizi hiç rahatsız etmiyor mu Sayın Nebati? Zengin daha zengin, fakirin daha fakir olduğu, milli gelirden daha az pay alan emekçilerin olduğu bir yerde rahat mısınız?

Sayın Dışişleri Bakanı, Cemal Kaşıkçı dosyasını hangi hukukla kaçta sattınız? Çin Dışişleri Bakanıyla yaptığımız görüşmede Çin aleyhine faaliyetlere izin vermeyeceğinizi açıkladıktan sonra Çin İstanbul Konsolosluğu önündeki barışçıl gösteriler şiddetli bir şekilde önlendi. Bu, sizin açıklamanızın sonucu mu oldu?

Yine, Uygurların şehrinde çıkan bir yangında 10 Uygur yanarak öldü ve açlıktan ölen Uygurlar için Çin devletine soracaktınız, cevabı aldınız mı?

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Dışişleri Bakanı, 10 Aralık 1948’de kabul edilen Evrensel Bildirge, 27 Mayıs 1949’da Bakanlar Kurulu kararıyla ulusal hukuka dâhil edildi. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, başta Türkiye’nin insan hakları kazanımlarında hükümetler ötesi politika belirleyici oldu. AIHS madde 46 gereği Avrupa Mahkemesi kararları bağlayıcı ve uygulamaktan kaçınmanın yaptırımı ağır. Nitekim, 1982’de Türkiye’nin Avrupa Konseyi üyeliğinin askıya alınma süreci askerî yönetimin taahhüdüyle sonlandırıldı. Kırk yıl sonra yeniden işletilen yaptırım düzeneği karşısında “çifte standart” söylemi askerî yönetimin bile gerisine düşmek değil mi? Oysa, Avrupa Mahkemesi kararlarına saygı, Anayasa Mahkemesi kararlarına, ağır ceza mahkemesi kararlarına saygı anlamına gelmektedir. Bu şekilde bir siyasal söylemle hukuki yükümlülükten kaçınmak mümkün mü?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) - Teşekkürler Başkanım.

EYT’li kardeşlerimizin kazanılmış haklarını yıllardır gasbeden iktidar yine sözüden dönmeyen yollarını arıyor. Ya, şimdiden sözünüzü tutun ya da İYİ Parti iktidarında EYT sorununun tarihin tozlu raflarına nasıl kaldırıldığını izleyeceksiniz.

Günümüzde açlık sınırının 8 bin TL düzeyinde seyrettiği koşullarda emeklilerimize verilen en düşük emekli maaşı olan 3.500 Türk lirasının yeterli olmadığı bir gerçektir. Yine, engelli vatandaşlarımızın maaşları 1.227 TL ile 1.840 TL arasında değişmektedir. Engelli vatandaşlarımızın maaşlarının en az, en az emekli maaşı olan 3.500 lira tutarında olmasını, emekli vatandaşlarımız da emekli aylıklarının en az asgari ücret tutarında olmasını beklemektedirler. Hükümetinizin bu konuda bir çalışması var mı?

EYT’nin “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz bir an önce çıkarılmasını bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Komisyon...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) - Değerli Başkanım, Komisyonumuza doğrudan bir soru olmamıştır.

Ben bu vesileyle Bakanlık bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum. Teknik hazırlıklara katkıda bulunan, müzakerelere katkıda bulunan herkese şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu, buyurunuz efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Çok çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bu “adamlık” tartışmasını biz başlatmadık yani seviyeyi de hiçbir zaman düşürmedik; bunu devam ettirseniz, bu amiyane tabirle, adamlığın sadakasının, işte, yedi sülalesinin yedi nesline yeteceğine kadar gider.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç hakaret etmedik.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU - O yüzden hiç kimse kimsenin adamlığını bence tartışmasın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aynen öyle, evet, aynen öyle.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU - Yani biz onu söylüyoruz, biz kişisel bir şey söylemiyoruz. Ama yani verdiğiniz cevapta da aynı şekilde itham edici ve hakaret edici şeyler var.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, size hakaret yok orada.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU - O yüzden bu “adamlık” tartışmasına girmemekte fayda var.

İkincisi, şimdi, adaların silahlandırılması konusu ve adaların işgali konusu... (CHP sıralarından gürültüler)

Müsaade edin arkadaşlar, önemli bir konuda bilgi vereceğim.

Şimdi, Sayın Özkoç, Yunanistan bu adaları ne zaman silahlandırmaya başladı biliyor musunuz, biliyor musunuz, ben söyleyeyim mi? 1960’larda. Türkiye, 1975 yılında bir nota vererek protesto etmiştir. İlk defa bizim iktidarımızda BM’ye gönderdiğimiz mektuplarda silahsızlandırılmış adaların Yunanistan tarafından ihlalini gündeme getirerek ilk defa bunların egemenliğiyle ilişkilendirdik; bunu biz yaptık, 1960’tan bugünlere kadar bu yapılmadı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Durdular mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Efendim?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Durdular mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – İşte, “BM’ye 3 tane mektup gönderdik.” diyoruz.

Şimdi, biz bunu egemenlikle bağdaştırıyoruz ve diyoruz ki: “Eğer Yunanistan bu ihlali sonlandırmazsa biz de gereğini yapacağız.” Siz de bize destek verin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Veriyoruz zaten.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU - Diğer taraftan yani burada 3 tane mektubu biz gönderdik.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama ne zaman? Ne?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, Yunanistan’ın cevapları demagoji, fiziki, hukuki argümanlar...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz mektup gönderiyorsunuz, onlar işgal ediyorlar Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, bakınız, işgal konusuna gelecek olursak 1996, biraz önce “Kardak” dedik, Utku Bey de söyledi. Arkadaşlar, 1996 Kardak krizinden sonra adalarda hukuki ve fiili bir durum oluşmamıştır. 1996’daki Kardak krizine itiraz eden Hükümet dâhil, ondan sonraki kurulan hükümetlerin burada bir sorumluluğu yoktur. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bu çok açıktır, 1996’ya kadar ne olduysa oldu demektir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu iki yılın...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Ben sabahtan beri bunu anlatmaya çalışıyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu iki yıl önce olmadı mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Birazcık uluslararası hukuk biliyorsanız, birazcık vatanın, milletin hak ve çıkarlarını savunmak istiyorsanız burada Yunanistan'ın eline koz verecek açıklamalara zorlamayın diyorum. Ben burada çıkarım, CHP'yi elimde -sonuna kadar- belgelerle öyle bir rezil ederim ki ama bu benim millî çıkarlarıma yaramaz. Ben bunu anlatmaya çalışıyorum size.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aynısını biz yaparız Sayın Bakan.

İki yıl önce olmadı mı? Aynısını biz yaparız, aynısını biz yaparız size. İki yıl önce olmadı mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Ve de diyorum ki sizin Genel Başkanınızın Danışmanı... Arkadaşlar, bir şey soruyorsunuz cevap veriyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama siz cevap vermiyorsunuz; CHP'yi itham ediyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Cevap veriyorum. Hayır, ben onu yapmak istemediğimi söylüyorum.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sen zaten rezil oldun, tank çıkardılar, top çıkardılar.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Bağırma oradan arkadan be! Gelişigüzel bağırma!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Doğru konuş benimle!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Sen doğru konuş!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Doğru konuş!

BAŞKAN – Sayın Bakan, Genel Kurula lütfen.

Lütfen Sayın Bakan...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Arkaya gitmişsin oradan bağırıp duruyorsun, gel buraya konuşacaksın konuş. Ne bağırıp duruyorsun?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hadi oradan be!

BAŞKAN – Sayın Özkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, az önce eleştirdiğiniz üsluptan ne farkınız var?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, bakınız efendim...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Az önce eleştirdiğiniz üsluptan ne farkınız var?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Ben burada bir şey izah ediyorum, hassas bir konuda izah ediyorum.

Ben istesem CHP'yi eleştiririm diyorum ama benim millî çıkarlarıma ters diyorum; bunda ne yanlışlık var?

AHMET KAYA (Trabzon) – Eleştiririm demiyorsunuz, “Rezil ederim.” diyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Ben de şunu söylemeye çalışıyorum: Burada AK PARTİ'yi suçlamaya çalışıyorsunuz, burada günahı olmayan bir parti, iktidar varsa AK PARTİ iktidarları ve Cumhur İttifakı'dır...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – AK PARTİ'yi suçlamıyoruz, sizin yanlış politikalarınızı suçluyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – ...ve 96'dan sonraki hükümetlerdir diyorum. Bu kadar açık konuşuyorum ya. Bunun detaylarını Ünal Çeviköz'e sorun -Genel Başkanınızın Danışmanıdır, bizim de mensubumuzdur- o size bunu anlatsın. Gelip de burada ikide bir AK PARTİ'yi

köşeye sıkıştıracağız diye -millî meselelerimize- yanlış yunluş bilgiler vermeyin lütfen; ben bunu anlatmaya çalışıyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yanlış bilgi vermiyorum, evrakta doğru bilgi veriyorum.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, normalleşme konusuna gelelim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İki yıl önce adalara çıktılar mı, çıkmadılar mı?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Normalleşme konusuna gelelim. Benim sözüm, burada bu normalleşmeyi “döneklik” olarak nitelendirenlerdir. Elbette, her iktidarda olduğu gibi tasarruflar olur, değişik dengeler olur, geçmişte savaştığımız ülkelerle de barıştık. Hiçbir zaman barış, normalleşme olmayacaksa bugün Avrupa ülkelerinin hiçbiri birbirinin yüzüne bakamaz, bakamaz. Sonuçta, yani “Şöyle olsaydı, böyle olsaydı, zamanında bunu niye yapmadınız?” diyenlere, eleştirilere ben bir şey demiyorum.

BURAK ERBAY (Muğla) – Zamanında o kadar laf söylemeseydin o zaman!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Bunlardan doğrusu vardır, eksigi vardır, bu üsluba bir şey demiyorum ama normalleşmeyi “döneklik” olarak görmek, o zaman normalleşince tersini söylemek de o anlama gelir diyorum, gayet açık söylüyorum.

BURAK ERBAY (Muğla) – Büyük büyük laflar etmeyeceksin o zaman!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle bir anlama gelmez.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, Sayın Oluç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle bir anlama gelmez.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Biz siz soru sorarken, konuşurken hiç böyle müdahale etmiyoruz, dinliyoruz. Maşallah, işinize gelmeyen bir şey olursa bağırmağa başlıyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, siz “dönek” diyorsunuz da o yüzden cevap veriyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Şimdi, Sayın Oluç... Şimdi, efendim, biz bize “biat eden Kürtler” ya da “biat etmeyen Kürtler” diye bir ayırım yapmıyoruz. Burada PKK ile Kürtler arasında bir ayırım yapıyoruz. İnanın, sizin söylemleriniz, sizin üsluplarınızın PKK eşittir Kürtler anlamına getirecek boyuta da varıyor ve öyle bir propaganda yapıyorsunuz ki yani “Türkler Kürtlere saldırıyor, Kürtleri mahvediyor.” Bize soruyorlar: “İstanbul’daki saldırıyı Kürtler mi yaptı?” “Hayır, PKK-YPG yaptı.” diyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – DAİŞ yaptı, DAİŞ.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Yine, “Gaziantep’te 5 yaşındaki çocuğumuzu ve öğretmenimizi katleden saldırıyı Kürtler mi yaptı Suriye’den?” diye soruyorlar. “Hayır, Suriye’de Kürtler var ama PKK-YPG’den ayırılır.” diyoruz ama siz bu ayırımı yapmıyorsunuz; gelin bunu ayırılım PKK’dan, YPG’den. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bir konuşmacınız da dedi ki: “Kürtleri kucaklayalım.” Gelin, Kürtleri neredeyse her beraber kucaklayalım ama teröristlerden gerçekten ayırılım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan, ilave süre verdik size efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Evet, Sayın Nebati, kusura bakmayın, biraz fazla oldu.

Şimdi, geri kabul anlaşmasını biz askıya aldık zaten, onunla ilgili bir soru geldi. Uygur Türklerinin haklarını biz her zaman savunuyoruz, ikili düzeyde de savunuyoruz; bu yangından sonra Çin’den izahat istedik, bizim gibi düşünen ülkelerle birlikte de uluslararası toplumda savunuyoruz. Uygur

Türklerini, bizden istediği zaman da Çin'e hiçbir zaman vermiyoruz. "Bize yönelik bölücü hareketlerde bulunuyor." deyince biz her zaman şunu söylüyoruz: "Hiçbir ülkenin bölünmesine ya da güvenliğine yönelik hiçbir faaliyeti izin vermiyoruz." O bahsettiğiniz konuşma da zaten sekiz sene önceydi yani en son İstanbul'daki olayla ilgili İçişleri Bakanımız da özür diledi ve gerekli soruşturmayı da açtı; o münferit bir olaydı. Dolayısıyla, Uygur Türkleriyle ilgili hassasiyetimiz devam edecek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Sayın Bakanım, kusura bakmayın, sizin sürenize de girmiş oldum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çok özür diliyorum Sayın Bakan.

Cumhurbaşkanının "Adaları işgal etmeniz falan bizi bağlamaz." lafına ne diyorsunuz?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Ben diyorum ki: Bu olay -ne olduysa- 96'dan önce oldu diyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sekiz yıldır olmuyor mu?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – 96'dan önce oldu diyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sekiz yıldır olmuyor mu?

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Hayır, 96'dan önce oldu diyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, Allah aşkına ya...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Bu kadar basit.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Senin Genel Başkanın söylüyor.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Evet, Genel Başkanım öyle söylüyor ama yeni oldu demiyor, 96'dan önce oldu diyorum ben de. Bu kadar Türkiye'nin aleyhine olacak...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sekiz yıldır oluyor.

AHMET KAYA (Trabzon) – Yirmi yıldır iktidarsınız, orada takıldık kaldık yani elimiz kolumuz bağlı!

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Gayet açık, Cumhurbaşkanımız da söyledi, benim de söylediğim...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Siz Yunanistan'a karşı muhalefeti kullanmayı bile bilmiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Nebati, buyurunuz efendim...

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Gayet açık Cumhurbaşkanımızın da söylediği benim de söylediğim...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Yunanistan'a karşı muhalefeti kullanmayı bile bilmiyorsunuz.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Kusura bakmayın.

BAŞKAN – Estağfurullah.

DIŞİŞLERİ BAKANI MEVLÜT ÇAVUŞOĞLU – Önce istemiştim, o yüzden Nureddin Bey'e o süreyi ilave...

BAŞKAN – Doğru, doğru, biz ilave ederiz efendim.

Buyurun Sayın Nebati.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

Bu arada gelen sorularla ilgili cevapları -zaten yarından sonra yani Cumhurbaşkanlığı bütçesinden sonra inşallah üç gün birlikte olacağız- o süre zarfında veririz.

Yalnız Engin Bey, bakan, bir şeyde anlaşalım: Ben, müesses nizamın ceberut devletinin ciddi, asık suratlı anlayışını temsil eden birisi değilim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben, efendi olmaya değil, hizmetkâr olmaya gelen bir anlayışın temsilcisi olarak güler yüzlüyüm, güler yüzlü olmaya da devam edeceğim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen güler yüzlü ol ama EYT'lilerle dalga geçme. Sen güler yüzlü ol ama insanları aşağılama.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ben bir hizmetkâr olarak her zaman güler yüzlü olacağım bir. İkincisi...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen güler yüzlü ol ama senin ceketin milyon dolar, milyonluk. Millet aç, sefil; onlarla dalga geçme.

NECİP NASIR (İzmir) – Bir dinlemeyi öğren ya!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bir dakika...

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ya, bırakın şimdi. Engin Bey, emeğin ne olduğunu, emeğin ne kadar kutsal olduğunu bilen birisine, bana bunları anlatmayın. Yani bu ülkelye, hiç kimseyle, ben çocuklarımla dalga geçmiyorum, bırakın şimdi. Bu ülkede emeği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen insanlarla dalga geçme, millete verdiği sözü yerine getir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, duymayacak mıyız Sayın Bakanı?

BAŞKAN – Sayın Bakan, ilave süre veriyorum.

Lütfen sayın milletvekilleri, Sayın Bakan konuşuyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bakan, bir şeyi karıştırıyorsunuz gene; bu ülkede emeği temsil eden Cumhuriyet Halk Partisi değil, emeği temsil eden birisi varsa o da AK PARTİ'dir, kusura bakmayın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kim? Sen misin? Hiç de değil! Emekçiyi yok ettiniz.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) – Otur yerine! Otur oturduğun yerde!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – AK PARTİ yirmi yıldır emeğe hizmet etti, emeğin her türlü ihtiyacını karşıladı, enflasyon karşısında ezdirmedi, her türlü dar gelirliye her türlü işlemi en iyi şekilde gerçekleştiren ve bunu güler yüzle yapan bir anlayış.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Top çevirmeyin, sorulara cevap verin. Kaynak var mı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Nasıl bu kadar yalan söyleyebiliyorsunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bu kadar net olarak söylüyorum.

Şimdi, ikincisi, bakan, bir şey daha, Atatürk, Mustafa Şeref Bey'i neden görevden aldı biliyor musunuz? Onun yerine Celal Bayar'ı getirdi. Celal Bayar'ı getirmesinin sebebi, ki kendisi İş Bankasının Genel Müdürüydü...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sorulara cevap ver, sorulara!

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – İktisat meclisi raporlarına da yansıyan...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Doksan sene önce mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – ...kamu iktisadi teşekkülleri için "Halkın iktisadi refahı müsait olduğu zaman bu tesisler ilk fırsatta hususi müteşebbislere ve halka mal

edilmelidir.” ibaresi önceki ve sonraki anlayış farkının en önemli kanıtı olarak görülebilir ve bunu da uyguluyoruz. Satılması gereken bir şey varsa satılır, ülkenin ihtiyacı olan işlemler adil bir şekilde yerine getirilir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yani ülkeyi, ülkenin bütün mal varlıklarını satmak size ait olacak, Atatürk böyle mi dedi?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ya, Sayın Başkan...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Hakkı Saruhan Oluç Bey, cari açığın dönemsel ve yapısal nitelikte olup olmadığı çok önemlidir. Bu sene açık, dönemsel sebeplerden oluşmuştur ki bunu hepimiz biliyoruz. Yapısal bir problem olup olmadığı, enerji ve altın hariç her tarafa bakılır, ilk defa bir şey yapmıyoruz. Biz de bu durumu göstermek için iki veriyi sunduk.

Diğer yandan, enerji fiyatları geçen seneye aynı olsaydı cari açık vermiyor olacaktık. Bu bilgeleri verirken şunu da hatırlatayım: Ya, her sene enerji harcamamız olduğunu biliyoruz ama hiçbir sene 3.500 dolara doğal gaz almadık, bu sene hariç; bunu hepimiz biliyoruz, dünyanın olağanüstü koşullarını biliyoruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben de iki veri göstereceğim.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Olağanüstü koşullardan geçen bir dünyada elbette ki bir karşılaştırma yapmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Geçen senenin fiyatlarıyla olmuş olsaydı şu anda biz cari fazla veren bir ülke konumuna gelecektik.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Niye gelemedik?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bütün dünyadaki her türlü karşılaştırmada, özellikle de enerji ithal eden ülkelerde enerji hariç bir karşılaştırmaya da tabi tutulur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Bunu en iyi bilen arkadaşlarımız da burada.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süre...

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Şimdi, Türkiye ekonomi modeli... Güçlü bir üretim artışı sağlanırken istihdamda önemli bir artış sağlamış ve 31,2 milyona ulaşılmıştır. İhracatta 253 milyar dolarla rekor kırdık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ya, 7 milyon kişi işsiz Türkiye’de, hâlâ gerçek dışı beyanda bulunuyorsun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Küresel ihracat pazarından aldığımız payı yüzde 1’in üzerine çıkardık. Cari açığın artışı enerji ve altın kaynaklı, dönemsel olup yapısal nitelikte değildir. Enflasyon küresel etkilerle artmış olup kasım ayında zirvesini geride bıraktık.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Emeklinin maaşını ne yaptın? Ona cevap ver.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Önümüzdeki dönemde hızlı bir azalma olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – EYT’liye, taşeron işçiye kaynak var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Ya, bundan sonra enflasyonun her geçen gün aşağıya doğru kaydığını göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KAYA (Trabzon) – Size sorulan sorulara cevap verin Sayın Nebati, hikâye anlatmayın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunların hiçbir tanesi doğru rakam değil.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Emekçinin alım gücü düştü Sayın Bakan, geçen sene asgari ücretle alınan bu seneki asgari ücretle alınmıyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bakanlar sorularımıza cevap vermiyor Sayın Başkan.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Benim kürsüde okuduğum her rakam şeffaftır, uluslararası kurumlar tarafından kabul ediliyor ve ben bu rakamları tek tek size okudum.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Emekçi nerede, emekçi, emekçi! Emekçinin maaşı nerede? Masal anlatma! Emekli maaşı nerede?

HAZİNE VE MALİYE BAKANI NUREDDİN NEBATİ – Teşekkür ediyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – EYT, taşeron işçi, belediye şirket işçisi, geçici işçi; bari onları söyleyin.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sırasıyla yedinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yahu, sorularımıza cevap verilmiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – ...ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarımıza sunacağım.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

1) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	2.210.009.654.000
--------------	-------------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Hazine ve Maliye Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	743.858.596.997,63
Bütçe Gideri	739.463.440.838,92
Kullanılmayan Ödenek	4.395.156.158,71

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kamu İhale Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KAMU İHALE KURUMU

1) Kamu İhale Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	410.000.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	410.000.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kamu İhale Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kamu İhale Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Kamu İhale Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	226.400.000,00
Bütçe Gideri	225.311.707,60
Kullanılmayan Ödenek	1.088.292,40

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	150.000.000,00
Bütçe Geliri	237.165.311,36
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	4.058.420,48
Net Bütçe Geliri	233.106.890,88

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kamu İhale Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU

1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	180.824.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	180.824.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	55.988.000,00
Bütçe Gideri	44.162.573,31
Kullanılmayan Ödenek	11.825.426,69

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	55.988.000,00
Bütçe Geliri	44.258.079,45
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	24.599,23
Net Bütçe Geliri	44.233.480,22

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

1) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.888.000.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	1.888.000.000
--------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	924.000.000,00
Bütçe Gideri	300.144.290,09
Kullanılmayan Ödenek	623.855.709,91

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	924.000.000,00
Bütçe Geliri	922.986.787,70
Net Bütçe Geliri	922.986.787,70

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*SERMAYE PİYASASI KURULU**1) Sermaye Piyasası Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	900.000.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	900.000.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Sermaye Piyasası Kurulu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	501.650.000,00
---------------	----------------

Bütçe Gideri	438.570.928,67
--------------	----------------

Ödenek Üstü Gider	3.026.114,56
-------------------	--------------

Kullanılmayan Ödenek	66.105.185,89
----------------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	408.650.000,00
----------------------	----------------

Bütçe Geliri	463.539.471,67
--------------	----------------

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.011.502,93
------------------------------------	--------------

Net Bütçe Geliri	462.527.968,74
------------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	141.400.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	141.400.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	69.303.000,00
---------------	---------------

Bütçe Gideri	34.502.715,74
--------------	---------------

Kullanılmayan Ödenek	34.800.284,26
----------------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	69.303.000,00
----------------------	---------------

Bütçe Geliri	2.925.609,91
--------------	--------------

Net Bütçe Geliri	2.925.609,91
------------------	--------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Gelir İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	13.008.334.000
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Gelir İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.977.518.521,20
---------------	------------------

Bütçe Gideri 5.660.405.024,81

Kullanılmayan Ödenek 317.113.496,39

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU**1) Türkiye İstatistik Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	1.244.245.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	1.244.245.000
--------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türkiye İstatistik Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	504.338.694,30
Bütçe Gideri	475.010.693,05
Kullanılmayan Ödenek	29.328.001,25

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI**1) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	115.688.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	114.688.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	49.365.000,00
Bütçe Gideri	46.633.562,07
Kullanılmayan Ödenek	2.731.437,93

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	44.321.000,00
----------------------	---------------

Bütçe Geliri	44.369.224,06
--------------	---------------

Net Bütçe Geliri	44.369.224,06
------------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

1) Dışişleri Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	16.778.583.000
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Dışişleri Bakanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	7.096.707.580,51
---------------	------------------

Bütçe Gideri	6.845.328.591,88
--------------	------------------

Kullanılmayan Ödenek	251.378.988,63
----------------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

1) Avrupa Birliği Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	2.129.297.000
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Avrupa Birliği Başkanlığı 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	1.441.443.815,00
Bütçe Gideri	1.427.948.686,36
Kullanılmayan Ödenek	13.495.128,64

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Avrupa Birliği Başkanlığının 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Akreditasyon Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

1) *Türk Akreditasyon Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	119.215.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	120.917.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Akreditasyon Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Akreditasyon Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Türk Akreditasyon Kurumu 2021 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	61.024.000,00
Bütçe Gideri	44.915.246,91
Kullanılmayan Ödenek	16.108.753,09

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	59.995.000,00
Bütçe Geliri	65.457.618,64
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	18.497,90
Net Bütçe Geliri	65.439.120,74

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Akreditasyon Kurumunun 2021 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece yedinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmalarını temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, yedinci tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin maddelerini sırasıyla görüşmek için 13 Aralık 2022 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.53

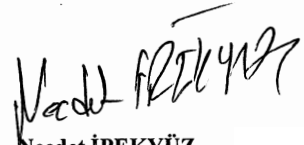

VI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, son beş yılda çeşitli sivil toplum kuruluşlarına yapılan transferlere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/74176)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın TBMM Başkanı Mustafa ŞENTOP tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması arz ederim.

Necdet İPEKYÜZ
Batman Milletvekili

Bu bağlamda;

- 1- Son 5 yılda başkanlığımızca kaç dernek ve vakıfa hibe, proje karşılığı mali yardım gibi yollarla nakdi destekler sağlanmıştır? Nakdi destek verilen dernek ve vakıfların listesi nedir?
- 2- Son 5 yılda başkanlığımızca protokol yapılan dernek ve vakıflar hangileridir? Bu protokoller hangi kapsamda yapılmıştır ve hangi faaliyet alanlarıyla ilgilidir?
- 3- Son 5 yılda mali olmayan yollarla (örn. faaliyetler için alan/mekan/ofis sağlayarak, aynı destek, eğitim vb.) başkanlığınız ve bağlı kurumlar tarafından kaç dernek ve vakif desteklenmiştir?
- 4- Başkanlığımızca son 5 yılda dernek ve vakıfların kullanımına tahsis edilen yer (arsa, bina, ofis vb.) sayısı kaçtır? Tahsis edilen yerlerin adresleri nedir, hangi kurumlara ne kadar süreyle hangi amaçla tahsis edilmiştir? Listesini paylaşır mısınız? Dernek ve vakıflara yapılan diğer aynı yardımlar neleri kapsamaktadır, hangi kurumlar faydalanmıştır ve bu yardımların toplam tutarı ne kadardır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07-1131980
Konu : Soru Önergesi

12 . 12 . 2022

Sayın Necdet İPEKYÜZ
Batman Milletvekili

İlgi : 11.11.2022 tarihli ve 7/74176 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

Son 5 yılda çeşitli sivil toplum kuruluşlarına yapılan transferlere ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadi BİLİCİ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1.- “05.03 Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler” bütçe tertibi; “05.03.10.01 Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara” ile “05.03.10.05 Memurların Öğle Yemeğine Yardım” bütçe kodlarından oluşmaktadır. “05.03 Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler” bütçe tertibinin;

2018 yılında toplam harcamanın %79’u

2019 yılında toplam harcamanın %93,1’i

2020 yılında toplam harcamanın %97’si

2021 yılında toplam harcamanın %95,3’ü

2022 yılında 11 aylık toplam harcamanın %98,8’i

“Memurların Öğle Yemeğine Yardım” kaleminden oluşmaktadır. Bunun dışında aynı tertibin Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara transferler başlığı kapsamında TBMM Başkanlığı tarafından son beş yıl içinde çeşitli dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık vb. kuruluşlara destek sağlanmıştır.

Cevap 2.- Son beş yıl içerisinde TBMM Başkanlığı tarafından kendisiyle protokol yapılan herhangi bir dernek veya vakıf bulunmamaktadır.

Cevap 3 ve 4.- Daha önce TBMM Başkanlık Divanı kararına istinaden Türk Parlamenterler Birliğine ve Parlamento Muhabirleri Derneği’ne tahsis edilen çalışma odaları son beş yıl içerisinde de anılan birlik ve dernek tarafından kullanılmaya devam etmiştir.

Bunun dışında son beş yıl içerisinde TBMM Başkanlığı tarafından mali olmayan yollarla desteklenen yahut kendisine arsa, bina, ofis vb. tahsis edilen dernek veya vakıf bulunmamaktadır.

2.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, 50/D kadrosu kapsamında işe alınan araştırma görevlilerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74178)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Doç. Dr. Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 08.11.2022

Abdulkadir KARADUMAN
Konya Milletvekili

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'na tâbi araştırma görevlilerinin bazıları 33/A, bazıları ise 50/D kapsamında görev yapmaktadır. 50/D kapsamında görev yapan araştırma görevlileri doktorasını yaptıktan sonra işsiz kalmakta ve akademik çalışmalarını kesintiye uğramaktadır. Üstelik bu akademisyenlerimiz 35 yaşında iş aramak, şehir değiştirmek, gelecek planlarını tehir etmek zorunda kalmaktadır. 2547 sayılı yasanın 50/d maddesi uyarınca istihdam edilen araştırma görevlileri aynı zamanda görevleri esnasında mobbinge maruz kalmaktadır.

50/D'li yaklaşık 40 bin akademisyen 33/A'lı akademisyenlerle görevleri, sorumlulukları, bilimsel üretimleri, unvanları aynı olup buna karşı iş güvencelerinin olmaması çifte standarda, adaletsizliklere, akademik verimsizliklere, aile planlamasının yapılamamasına neden olmaktadır. Hâlihazırda araştırma görevlisi olan öğretim görevlilerinin doktorasını yaptıktan 1+1 yıl sonra işsiz kalmaları değil kadroya alınmaya ihtiyaçları vardır. Problemlerin değiştirilmesine değil kalıcı çözümlere ihtiyaç vardır.

Akademik çalışma için özgür bir ortam gereklidir, akademisyenlerimizin özgür olmasının en önemli yolu iş güvencesinin olmasından, akademisyenlerin gelecek kaygısının kaldırılmasından geçer. Üstelik akademisyenlerimizin özlük haklarının iyileştirilmesi, bilimsel çalışmalarının çeşitliliğini ve niteliğini de arttıracaktır.

Bundan dolayı 50/D'li akademisyenleri doktoralarını yaptıktan sonra akademiden uzaklaştıran ve işsiz bırakan koşullar mutlaka değiştirilmelidir. Böylelikle bilim insanlarımız kalıcı bir şekilde akademiye kazandırılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Araştırma Görevlileri daha önce 33/A ile alınırken 2018 yılından itibaren 50/D kadrosu ile alınmaktadır. Asıl istihdam şeklini olan 33/A'nın fiili olarak terkedilmesinin nedeni nedir?
2. Araştırma görevlilerin tekrar 33/A ile alınması ile ilgili bir çalışmanız var mıdır? Hâlihazırda 50/D ile alınmış olan sözleşmeli akademisyenleri kadroya alacak bir çalışmanız var mıdır?
3. Bir makalenin yayınlanma süresinin iki yılı geçtiği bir çalışma ortamında doktora sonrasında 1+1 yıl uzatma sistemi yetmemektedir, sürenin artırılması gibi bir çalışmanız var mıdır?
4. Liyakat esasına göre alım ve performans odaklı bir sistemin getirilmesi için bir çalışma düşünüyor musunuz?
5. Vasıfsız ve üretim yapmayan 33/A ile çalışkan ve değer üreten 50/D'linin arasında adaleti nasıl sağlıyorsunuz/sağlayacaksınız? Çifte standardı engelleyecek bir sistem çalışmanız var mıdır?
6. Performans odaklı bir sürecin getirilmesi ve gerekli performansı gösteremeyen kişilerin ise uygun bir memur kadrosuna geçirilmesi akademik çalışmalar için daha faydalı olacaktır. Böyle bir çalışma düşünüyor musunuz?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-123534

Konu : Soru Önergeleri-560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116089 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığımızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Konya Milletvekili Sayın Abdulkadir KARADUMAN tarafından verilen 7/74178 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

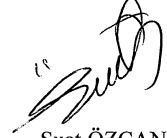
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

3.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Muğla'daki havalimanlarının yurt içi sefer sayılarında meydana gelen azalışa ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74180)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 08/11/2022

Suat ÖZCAN
Muğla Milletvekili

Muğla ilimizde bulunan Milas-Bodrum Havalimanı ve Dalaman Havalimanlarında yaz sezonunda yurtiçi uçuş sayıları artarken 1 Kasım itibari ile kış dönemi diye adlandırılan sezonda uçuş sayıları ciddi şekilde azalmakta hatta başkent Ankara'ya bazı günler hiç uçuş bile yapılmamaktadır. Geniş bir bölgenin ulaşım ihtiyacını karşılayan bu havalimanlarının, yurtiçi azalan seferleri hakkında Muğla başta olmak üzere çevre illerde yaşayan vatandaşlar ve turistler azalan sefer sayıları konusunda yoğun şikayetleri tarafımıza iletmektedir. Bu bağlamda:

1. Bu bölgede azalan sefer sayıları sebebiyle mağdur olan vatandaşlarımız başta olmak üzere, havalimanlarının hizmet verdiği coğrafyanın turistik açıdan çok önemli olduğu ayrıca diğer kentlerde yaşayan birçok vatandaşın bölgede gayrimenkulü olduğu ve bu sebeple ulaşımın kolay sık olmasını bir talep olarak göz önüne bulundurularak bu iki havalimanında neden yurtiçi sefer sayıları azaltılmaktadır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-123535

Konu : Soru Önergeleri-560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116089 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Muğla Milletvekili Sayın Suat ÖZCAN tarafından verilen 7/74180 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

4.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, Şırnak Üniversitesinin 2020 yılına ait YÖK İzleme ve Değerlendirme Raporu'na ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74182)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Nuran İmir
Şırnak Milletvekili

Yıllardır usulsüzlük, yolsuzluk, liyakatsiz eleman alımı ile gündeme gelen Şırnak Üniversitesinin çalışmaları YÖK izleme raporuna yansdı. Daha önce görev yapan rektör hakkında, Türkiye akademi tarihinde gerçekleşen ve hiçbir örneği olmayan usulsüzlükleri ve kanuna aykırı işler yaptığı şeklinde bir ibare ile basında yer aldı. Yaptığı onlarca usulsüzlük hakkında bugüne kadar onlarca gazeteye haber konusu oldu. Bütün bunlara rağmen hakkında tek bir soruşturma açılmadı.

Eğitimde her alanda son sıralarda yer alan Şırnak 2008'den beri var olan üniversitesi de yolsuzluk ve usulsüzlüklerle gündeme geldi. 2020 YÖK izleme raporunda yer alan bazı verileri şurada sıralayalım.

Kamu Personeli Seçme Sınavlarında ilk %5'lik dilime giren program: 0

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavlarında ilk %5'lik: 0

Uluslararası sempozyum, kongre ve sanatsal sergi sayısı: 0

Öğrencilerin yaptığı sosyal sorumluluk projelerinin sayısı: 0

Öğrencilerin yaptığı endüstriyel projelerinin sayısı: 0

Uluslararası dergilerde yayımlanmış öğretim elemanına düşen yayın sayısı: 0,16

YÖK, TÜBA, TÜBİTAK, bilim, teşvik ve sanat ödülleri sayısı: 0

Üniversitenin yaptığı sosyal sorumluluk proje sayısı: 0

Üniversitenin yeşil, çevreci üniversite endeksindeki sıralaması: 0

Üniversiteye kazandırılan bağış miktarı: 0

Üniversitenin sağladığı eğitim burslarından faydalanan öğrenci oranı: %0

Ar-Ge'ye harcanan yatırım bütçesi oranı: %3,9

Ve benzeri birçok alanda çalışmaların sıfır olduğu bir üniversite ile karşı karşıyayız, hal böyle iken geçen ay rektör değişimi gerçekleşti fakat eski rektör dahil olmak üzere liyakatsiz olarak işe aldığı öğretim elemanları hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmadı. Şırnak Üniversitesinin başarılı bir ivme yakalaması ve liyakatli bir kadro ile çalışması için gerekli araştırma ve incelemelerin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

Bu bağlamda:

1. Şırnak Üniversitesinin 2020' yılına ait YÖK'ün izleme ve değerlendirme raporundan haberdar mısınız? Bu rapora ilişkin bir araştırma başlatılmış mıdır?
2. İzleme Raporuna göre Onlarca faaliyet alanında başarı 0 ya da 0 ila 1 arasındadır, bunun nedenlerini araştırdınız mı?
3. Onlarca kez basına yansıyan haberlere göre liyakatsiz ve usulsüz öğretim elemanı alındığı iddialarına ilişkin bir araştırma yapacak mısınız?
4. Basında geçen ve bahsedilen usulsüzlüklere ilişkin bugüne kadar kaç idari veya hukuki soruşturma başlattınız? Kaç kişi görevden alındı?
5. Bu tablonun sorumlusu olan eski rektör hakkında bir idari soruşturma açıldı mı?
6. Üniversitenin kalitesinin yükselmesi öğrencilerin başarısı ve verimli bir eğitim süreci için planladığınız veya yaptığınız ne gibi çalışmalar mevcuttur?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-123536

Konu : Soru Önergeleri-560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116089 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Şırnak Milletvekili Sayın Nuran İMİR tarafından verilen 7/74182 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, yurt dışı lisans mezunlarına getirilen SYBS'de başarılı olma şartına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/74185)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu; Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 09.11.2022

Av. Uğur BAYRAKTUTAN

Artvin Milletvekili

YÖK'ün Yurtdışı Lisans mezunlarına çifte standart uyguladığı, mevzuat dışı işlemlerle mağduriyetler yaşattığı vatandaşlarımız tarafından dile getirilmektedir.

Örneğin; 2019 ve önceki yıllarda SYBS (STS veya İlmî Hüviyet Sınavı ile bir yıl paralı staj) uygulanmadan direkt denklik verilen Azerbaycan Tıp Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi mezunlarına, 2020 yılı sonrası uluslararası sözleşmelere ve YÖK mevzuatına aykırı şekilde hiçbir gerekçede ortaya konulmadan SYBS'de başarılı olma şartı getirilmiştir.

Mevzuat, transkript ve Azerbaycan Tıp Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi'nin eğitim öğretim kalitesi açısından 2019 ve önceki yıllar mezunları ile 2020 ve sonraki mezunlar arasında hiçbir farklılık bulunmamasına rağmen, YÖK Kanununa ve Denklik Yönetmeliğine aykırı şekilde objektif olmayan kurallar ihdas edilerek ve hatta aynı sınıfta okumuş ve aynı yıl mezun olmuşlar arasında dahi, objektif olmayan tamamen keyfi ve kişiye özel uygulamalar yapılarak, SYBS de başarı şartı arandığı mağduriyet yaşayanlar tarafından ifade edilmektedir.

Azerbaycan Tıp Üniversitesi'nin bizzat Dış Hekimliği Programı, Uluslararası Bağımsız Akreditasyon ve Derecelendirme Kurumu (IAAR) ve ENQA ile WFME (Dünya Tıp Federasyonu) tarafından eğitim güvencesi ve eğitim kalitesi yönünden akredite bir kurumdur. 05 Aralık 2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren ve hâlihazırda yürürlükte olan Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma Ve Denklik Yönetmeliği'nin 7. Maddesi 1.(b) Fıkrası "uluslararası kalite güvencesi kuruluşları tarafından akredite edilen programlardan alınmış diplomalara" SYBS uygulanmaksızın diploma denklik işlemlerinin gerçekleştirileceği açıkça belirtilmiştir. Mevzuatın bu hükmüne istinaden yazılan dilekçelere aradan bir yıl geçmesine rağmen cevap dahi verilmediği, bu konuda CİMER e yapılan birçok suç duyurularına da işlem yapılmadığı mağduriyet yaşayanlar tarafından dile getirilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- İlgili örnekte olduğu gibi 2019 ve önceki yıllarda SYBS uygulanmadan direkt denklik verilen ancak 2020 yılı sonrası mezunlarına YÖK tarafından bu hak tanınmayan kaç üniversite mevcuttur? Bu üniversitelerden mezun olup hak kaybı yaşayan kaç öğrenci bulunmaktadır?

- 2- YÖK tarafından, 05 Aralık 2017 tarih ve 30261 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren ve hâlihazırda yürürlükte olan Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Tanıma Ve Denklik Yönetmeliği'nin 7. Maddesi 1.(b) Fıkrası hükümlerine aykırı şekilde işlem yürütülerek öğrencilerimizin mağdur edilmesinin gerekçeleri nelerdir?
- 3- Mevzuat, transkript ve Fakülte eğitim-öğretim kalitesi açısından 2019 ve önceki yıllar mezunları ile 2020 ve sonraki mezunlar arasında hangi farklılıklar bulunmaktadır? İlgili yıllar mezunları arasında ayırım yapılması öngören kriterleri listeler misiniz?
- 4- Aynı sınıfta okumuş ve aynı yıl mezun olmuşlar arasında dahi objektif olmayan, keyfi ve kişiye özel uygulamalarla, mevzuata aykırı şekilde SYBS'de başarı şartı arandığı iddiaları doğru mudur?
- 5- Yaşanan hak kayıpları sonrası ilgili konuda YÖK, CİMER ve yetkili kurumlara yapılmış kaç adet şikayet mevcuttur? Aradan bir yıl geçmesine rağmen dilekçelere cevap verilmediği, bu konuda CİMER'e yapılan suç duyurularına işlem yapılmadığı iddiaları doğru mudur? Dilekçe ve şikayetlerin cevapsız bırakılma gerekçeleri nelerdir?
- 6- YÖK'ün Yurtdışı Lisans mezunları arasında ayırım yaratan, mevzuata aykırı uygulamalarının sona erdirilerek, öğrencilerimizin yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi açısından bir takvim açıklar mısınız?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-123537

Konu : Soru Önergeleri-560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116089 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Artvin Milletvekili Sayın Uğur BAYRAKTUTAN tarafından verilen 7/74185 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

6.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, engellilerle ilgili verilere ve yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74214)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 03.11.2022

Saygılarımla.

Suzan ŞAHİN
Hatay Milletvekili

Ülkemiz nüfusunun yüzde 8-10'una yakını engelli bireylerden oluşmasına rağmen engelli yurttaşlarımızın durumu hakkında güncel ve kapsamlı bir çalışma 10 yıldır yapılmamaktadır. Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde engelli nüfusunun önemli bir bölümünü kapsamadığı gibi engeli olan birçok vatandaşımız da bu kayıtlarda yer almamaktadır. Bunun yanında Ulusal Engelli Veri Sistemi'nde toplumsal cinsiyete duyarlı veri üretiminde de hatalar bulunduğu, yaşlı, genç gibi kategorilerin işlevsiz olduğu da bu konuda çalışan uzman kurum ve kuruluşlar tarafından dile getirilmektedir. Özellikle kadın engelli yurttaşlarımızın çoğunluğunun kayıt sistemine dahi kayıtlı olmadığına dikkat çekilmektedir. Tüm bu verilerin yokluğunda engelli yurttaşlarımızın istihdam ve yoksulluk durumuna ilişkin resmi veriler olmadığı için sadece sivil toplum kuruluşlarının yaptığı ufak araştırmalarla engelli yurttaşlarımızın sorunu kamuoyu ile paylaşılabilir. Ayrıca engelli yurttaşlarımızın istihdamı hala sembolik sayılarla, belirli meslek ve sektörlerle sınırlı kalmakta, bu durum ayrımcılığı daha da derinleştirmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

1. 2011-2022 yılları arasında engellilerin işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı nedir?
2. Türkiye genelinde kamu ve özel sektörde istihdam edilen engelli sayısı nedir? Kamu kurumları ve özel sektörde engelli kotası doldurulmakta mıdır? Doldurulamyorsa bu konuda hangi yaptırımlar uygulanmaktadır?
3. Engellilerin durumuna ilişkin istatistik çalışmaları yıllardır neden yapılmıyor ve kamuoyu ile paylaşılmıyor?
4. Engellilerin işkolu, eğitim düzeyi, işe giriş usulleri, cinsiyet ve hizmet sınıflarına göre detaylı istatistiklerinin çıkarılması konusunda bir çalışmanız var mıdır?

5. Bakanlığınız engellilere ilişkin politikalarını belirlerken hangi verileri baz alıyor?
6. Engelliler içerisinde de dezavantajlı bir konuma sahip olan kadın engellilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin olarak yaptığınız çalışmalar var mıdır?
7. Engellilerin çalışma koşulları hakkında bir çalışmanız var mıdır?
8. Engelli istihdamını geliştirmek amacıyla nicel olarak verildiği ifade edilen mesleki eğitim kursları için denetim yapılmakta mıdır?
9. 2005 yılında çıkarılan ve yıllardır ertelenen Erişilebilirlik mevzuatı ne zaman uygulanacaktır? Uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi konusunda takviminiz nedir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 973
Konu : Soru Önergesi (7/74214)

09.12.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve 1116089 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Hatay Milletvekili Sayın Suzan ŞAHİN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74214 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Defya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Hatay Milletvekili Sayın **Suzan ŞAHİN**'e Ait 7/74214 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine
İlişkin Cevap Metni

Ülkemizde engellilik politikası gerek uluslararası gerekse ulusal düzeyde yaşanan gelişmeler doğrultusunda belirlenmektedir. Bu çerçevede, Ülkemizin engellilik politikasının dayanağını başta Anayasamız olmak üzere 2009 yılında tarafı olduğumuz EHİS ve engellilik alanında çerçeve kanun niteliğinde olan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun oluşturmaktadır.

Bunun yanı sıra, engelli nüfusa ilişkin veri ihtiyacını gidermek için Bakanlığımız bünyesinde oluşturulan, kamu kurum ve kuruluşlarındaki Engelli Sağlık Kurulu Raporlarını esas alan “Ulusal Engelli Veri Sistemi” ile Bakanlığımızca veriye dayalı politika oluşturulmakta, hizmetlerin niteliği ve çeşitliliği artırılarak, yaygınlaştırılmaktadır. Söz konusu engelli sağlık kurulu raporları Sağlık Bakanlığı e-rapor sistemi üzerinden alınmaktadır.

Diğer taraftan, Ülkemizde engelli kadın ve kız çocukları dâhil engelli bireylerin insan hak ve özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını temin ve teşvik etmek üzere alınması gereken tedbirler politika düzeyinde benimsenmiştir. Engellilik konusunun tüm politika alanlarında gözetilmesi ve hak temelli bir yaklaşımla kurgulanması ile engelli bireylerin politika oluşturma ve karar alma mekanizmalarına katılımının temin edilmesi Bakanlığımız engellilik politikasının ana unsurlarını oluşturmaktadır.

Türkiye’de mevcut engellilik politikasına ilişkin yaklaşım, engellilik alanında çerçeve kanun niteliğinde olan ve 2005 yılında çıkarılan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile şekillenmiştir. Bu Kanunla engelli bireylere yönelik politika ve hizmetlerin geliştirilmesi ve uygulanmasında, engelli bireylerin insan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı temelinde, kendi seçimlerini yapma özgürlüğünü ve bağımsızlığını kapsayacak şekilde bireysel özerkliğine saygı gösterilmesinin esas olduğu, engelliliğe dayalı ayrımcılık yapılamayacağı, politika oluşturma, karar alma ve hizmet sunumu süreçlerine engelli bireylerin katılımı, fırsat eşitliği, erişilebilirliğin sağlanmasının, istismarın önlenmesi, aile bütünlüğünün korunması, engeli olan kadın ve kız çocuklarının çok yönlü ayrımcılığa maruz kalmalarının önlenmesi, engelli çocuğun üstün yararının gözetilmesi ve engelli bireylere yönelik mevzuat düzenlemelerinde Bakanlığımızın görüşünün alınmasının esas olduğu belirlenmiştir.

Bu kapsamda Bakanlığımızca engelli ve yaşlı bireylere yönelik yaş, cinsiyet ve engel durumuna uygun olarak sunulan tüm bakım hizmetlerimiz kadın engelli bireyleri de kapsayacak şekilde aile odaklı sosyal hizmet politikamız doğrultusunda geliştirilmektedir. Engelli bireylere yönelik bakım hizmetlerimizin temel bakış açısı; engellilerin ailelerinin yanında, sosyal çevrelerinden ayrılmadan bakımına öncelik vermektir. Bununla birlikte; evde bakımı mümkün olmayan engellilere kurum bakımı seçeneği de sunulmaktadır.

Bu doğrultuda Bakanlığımızca her ilde en az 1 merkez olacak şekilde engelli bireylerin öz bakım becerileri geliştirilirken diğer taraftan da sosyal yaşam becerileri geliştirilerek toplumsal yaşamın aktif birer üyeleri haline gelmeleri sağlayacak 130 Engelsiz Gündüz Yaşam Merkezi’nde 540’ı kadın olmak üzere toplam 1.533 engelli bireye hizmet sunulmaktadır.

Bakanlığımızca bakıma ihtiyacı olan engelliler için 2006 yılında başlatılan evde bakım yardımı kapsamında 255.534’ü engelli kadın olmak üzere toplam 562.365 kişiye hizmet sunulmaktadır.

Engellilere yönelik yatılı bakım hizmetleri, Bakanlığımıza bağlı engelli bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde ücretsiz olarak karşılanmaktadır. Bu kapsamda Bakanlığımıza

bağlı 104 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 3.109'u kadın olmak üzere toplam 7.087 engelli bireye hizmet sunulmaktadır.

Bu hizmetlerin yanı sıra kurumsal bakım ihtiyacı bulunan engelli bireylere, kuruluşlarımızda veya Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca ruhsatlandırılan özel bakım merkezlerinde engelli bireylerin bakım finansmanı karşılanarak bakım hizmeti verilmektedir. Bakanlığımızca ruhsatlandırılan 304 özel bakım merkezlerinde 11.076'sı kadın olmak üzere 26.551 engelli bireye hizmet sunulmaktadır.

Bununla birlikte 2014 yılı içerisinde "Kamuda Engelli İstihdamının Analizi Projesi" yürütülmüş bu kapsamda da Türkiye'yi temsilen büyük bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu araştırma ile 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (a) fıkrası kapsamında istihdam edilen engelli bireylerin çalışma ortamında karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi, iş doyumlarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyen etmenlere ilişkin veriler toplanması ve bu veriler ışığında konunun mevzuat ve uygulama açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ile engelli bireylerin kamuda niteliklerine uygun kadrolarda istihdamlarını artırmaya yönelik tedbirlere temel teşkil edecek bilimsel bilginin üretilmesi ve bu bilginin kamuda engelli istihdamının nitel ve nicel olarak geliştirilmesini sağlayacak sosyal politikalara dönüştürülmesine katkı sunulması hedeflenmiştir.

Araştırma İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey-2 seviyesinde (12 bölge, 26 il) ve 2.908 engelli personel, 2.244 çalışma arkadaşı, 1.412 birim amiri, 326 üst amir olmak üzere toplam 6974 denek ile yüz yüze görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçları geniş katımlı bir konferansla kamuoyu ile paylaşılmış, sonuç raporunun basımı yapılarak tüm kamu kurumları ile paylaşılmıştır.

Ayrıca, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile kamu kullanımına açık binalar, açık alanlar ve şehir içi toplu taşıma araçlarında erişilebilir düzenlemeler yapılması için sorumlulara süre verilerek, erişilebilirlikle ilgili olarak ilk kez mevzuatta yaptırım düzenlenmiştir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci ve geçici 3 üncü maddelerinde, yapılı çevrenin ve şehir içi toplu taşıma hizmetlerinin engelliler için erişilebilir hale getirilmesi hususunda ilgili kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişilere tanınan süreler düzenlenmiştir. Geçici 2 nci madde ile bina ve açık alanların erişilebilir hale getirilmesine ilişkin Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 8 yıllık süre öngörülmüş, bu süre, 07.07.2013 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Kanunun geçici 3 üncü maddesinde öngörülen geçiş süreci ise toplu taşıma hizmetlerinin türü ve araçların özellikleri göz önünde bulundurularak ayrı ayrı belirlenmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ile şehir içi toplu taşıma hizmeti veren otobüsler ve raylı sistemler, Komisyonlar tarafından 2013 yılından bu yana denetlenmektedir. Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği ile illerde valilikler bünyesinde kurulan komisyonlar denetimlerine devam etmekte, vatandaşlar tarafından komisyonlara başvuru yapılabilmektedir.

Kanunda bahsi geçen diğer toplu taşıma hizmetleri için ise Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonu tarafından gerekli bulunması halinde ek süre verilebileceği düzenlenmiştir. Yapılan bu düzenlemeler erişilebilirlik için süre uzatımı veya öteleme değildir.

Diğer taraftan ülkemizde engelli memur istihdamı 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53'üncü maddesi kapsamında yapılmaktadır. Bu maddeye göre kamu kurum ve

kuruluşları 657 sayılı Kanun kapsamında çalıştırdıkları memur kadrolarından taşra teşkilatları da dâhil (yurt dışı kadroları hariç) toplam dolu kadrolarının %3'ü oranında engelli memur çalıştırmak zorundadır. Kamu kurum ve kuruluşları yasal yükümlülüğe ve ihtiyaçlarına göre engelli memur talebinde bulunmakta olup bu talepler EKPSS ile karşılanmaktadır.

İlgili mevzuat uyarınca kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için engelli memur alımı yapacakları münhal kadrolarını; ilgili yılın Ekim ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığına ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bildirmekle yükümlüdür. Kamu kurum ve kuruluşlarının ek süre talep etmesi nedeniyle süre Kasım ayına kadar uzatılmıştır. Bu kapsamda atama süreci kurumların taleplerine göre belirlenmektedir. Engellilerin devlet memurluğuna atanmalarında karşılaşılan herhangi bir aksama olmayıp süreç mevzuata uygun olarak yürütülmektedir.

2022 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla kamuda çalıştırılması gereken engelli memur sayısı 64.276'dır. Çalışan engelli memur sayısı 65.662'dir.

2011-2022 yılları arasında engellilerin işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı ile engellilerin işkolu, eğitim düzeyi, işe giriş usulleri, cinsiyet ve hizmet sınıflarına göre detaylı istatistikler Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.

Engelli bireylerin özel sektördeki istihdamına ilişkin veriler ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.

7.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, son beş yılda Bakanlık tarafından aynı ve nakdi destek verilen dernek ve vakıflara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74232)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların **Dışişleri Bakanı Mevlüt ÇAVUŞOĞLU** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Necdet İPEKYÜZ
Batman Milletvekili

Bu bağlamda;

- 1- Son 5 yılda bakanlığınızca kaç dernek ve vakıfa hibe, proje karşılığı mali yardım gibi yollarla nakdi destekler sağlanmıştır? Nakdi destek verilen dernek ve vakıfların listesi nedir?
- 2- Son 5 yılda bakanlığınızca protokol yapılan dernek ve vakıflar hangileridir? Bu protokoller hangi kapsamda yapılmıştır ve hangi faaliyet alanlarıyla ilgilidir?
- 3- Son 5 yılda mali olmayan yollarla (örn. faaliyetler için alan/mekan/ofis sağlayarak, aynı destek, eğitim vb.) bakanlığınız ve bağlı kurumlar tarafından kaç dernek ve vakıf desteklenmiştir?
- 4- Bakanlığınızca son 5 yılda dernek ve vakıfların kullanımına tahsis edilen yer (arsa, bina, ofis vb.) sayısı kaçtır? Tahsis edilen yerlerin adresleri nedir, hangi kurumlara ne kadar süreyle hangi amaçla tahsis edilmiştir? Listesini paylaşır mısınız? Dernek ve vakıflara yapılan diğer aynı yardımlar neleri kapsamaktadır, hangi kurumlar faydalanmıştır ve bu yardımların toplam tutarı ne kadardır?

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Dış Politika, Analiz ve EŐgüdüml Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-72763276-610-35291911
Konu : Yazılı soru önergesi / Sn. Necdet
İpekyüz 7/74232

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116089 sayılı yazınız.

Batman Milletvekili Sayın Necdet İpekyüz'ün 7/74232 yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek:

**BATMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN NECDET İPEKYÜZ'ÜN 7/74232 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU:

- 1- Son 5 yılda bakanlığınızca kaç dernek ve vakıfa hibe, proje karşılığı mali yardım gibi yollarla nakdi destekler sağlanmıştır? Nakdi destek verilen dernek ve vakıfların listesi nedir?
- 2- Son 5 yılda bakanlığınızca protokol yapılan dernek ve vakıflar hangileridir? Bu protokoller hangi kapsamda yapılmıştır ve hangi faaliyet alanlarıyla ilgilidir?
- 3- Son 5 yılda mali olmayan yollarla (örn. faaliyetler için alan/mekan/ofis sağlayarak, aynı destek, eğitim vb.) bakanlığınız ve bağlı kurumlar tarafından kaç dernek ve vakıf desteklenmiştir?
- 4- Bakanlığınızca son 5 yılda dernek ve vakıfların kullanımına tahsis edilen yer (arsa, bina, ofis vb.) sayısı kaçtır? Tahsis edilen yerlerin adresleri nedir, hangi kurumlara ne kadar süreyle hangi amaçla tahsis edilmiştir? Listesini paylaşır mısınız? Dernek ve vakıflara yapılan diğer aynı yardımlar neleri kapsamaktadır, hangi kurumlar faydalanmıştır ve bu yardımların toplam tutarı ne kadardır?

YANIT:

Bakanlığım, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 29. maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde bütçe harcamalarını gerçekleştirmektedir.

Malî yıl içerisinde yapılan harcamalara ilişkin ayrıntılı verileri içeren ilgili yıla ait Bakanlığım Kesin Hesabı, diğer yıllarda da olduğu gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'nun bilgisine sunulmaktadır.

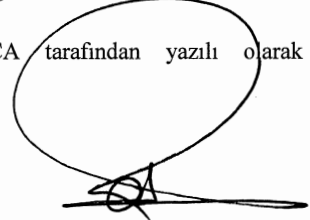
Son yıllarda, yurtdışı teşkilatımızın ihtiyaçları doğrultusunda Bakanlığım tarafından çeşitli ülkelerde yeni binalar satın alınmakta veya inşa edilmektedir. Bu şekilde yeni binalarına taşınan dış temsilciliklerimiz tarafından önceden kullanılan devlet malı binalar boşaltılarak ihtiyaç fazlası haline gelmekle birlikte, kamu yararına kullanılmaya devam edilmelerinde fayda görülen yurtdışındaki bazı devlet malı binaların, yürüttükleri eğitim, kültür, sanat ve tanıtım faaliyetlerinde ihtiyaç duydukları mekanların temininde desteklenmeleri amacıyla, ülkemiz adına kamu diplomasisi alanında önemli faaliyetler üstlenen Yunus Emre Vakfı'nın ve Türkiye Maarif Vakfı'nın kullanımına bırakılmalarına karar verilmiştir. Söz konusu binalar, yürürlükteki mevzuatımıza uygun olarak ve Bakanlığımız ile ilgili vakıflar arasında her bir bina için ayrı ayrı imzalanan protokollerde kayıtlı şartlar çerçevesinde, 2022 yılında anılan vakıfların kullanımına bırakılmışlardır.

8.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74285)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Fahrettin KOCA tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.10.11.2022

Saygılarımla.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

Gölcük Değirmendere Yüzbaşılar mevkiinde 2016 yılında ihalesi yapılan, 2018 yılında inşaatı başlayan Gölcük Devlet Hastanesi, 2020 yılında ödenek olmadığı gerekçesi ile durmuş, 2 yıllık belirsizlikten sonra Sağlık Bakanlığı, hastanenin kalan inşaatının tamamlanması için ilk ikmal ihalesini 27 Temmuz'da yapmıştır. Ancak ihaleye katılan firma olmayınca ihale iptal edilmiştir. Hastanenin 2.ikmal ihalesi 1 Kasım 2022 tarihinde Sağlık Bakanlığı'nda yapılmış, ancak yine ihaleye katılan firma olmadığı için ihale ikinci kez iptal olmuştur.

Bu bilgiler çerçevesinde;

1-Atıl vaziyette duran Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının tamamlanması için yapılan ikinci ihaleye de yine hiçbir firmanın katılmaması hakkında Bakanlık olarak görüşünüz nedir?

2-Uzun zamandır bitirilmeyen ve firmaların ihalesine girmekten kaçındığı inşaat ile ilgili sıkıntı mı bulunmaktadır, bu sıkıntılar nelerdir?

3-Gölcük Devlet Hastanesi inşaatı ile ilgili olarak neden bilgi verilmemektedir, sadece Gölcük için değil, Körfez'in güney yakası için de çok büyük önem taşıyan hastane ile ilgili olarak sessiz kalınmasının gerekçeleri nelerdir?

4-Hastanenin yapımı ve tamamlanması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır, bu konuda önümüzdeki takvim nasıl işleyecektir?

5-Yeni ihale tarihi ne zaman açıklanacaktır?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü

Sayı : 60741449-620/610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarih ve 120.07-1124198 sayılı yazıları.

Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN tarafından verilen "Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine" ilişkin 7/74285 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

EKLER:

Ek-1 Önerge Cevabı

Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN tarafından verilen "Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine" ilişkin 7/74285 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı önergesinin cevabıdır.

Soru 1- Âtıl vaziyette duran Gölcük Devlet Hastanesi inşaatının tamamlanması için yapılan ikinci ihaleye de yine hiçbir firmanın katılmaması hakkında Bakanlık olarak görüşünüz nedir?

Soru 2- Uzun zamandır bitirilmeyen ve firmaların ihalesine girmekten kaçındığı inşaat ile ilgili sıkıntı mı bulunmaktadır, bu sıkıntılar nelerdir?

Soru 3- Gölcük Devlet Hastanesi inşaatı ile ilgili olarak neden bilgi verilmemektedir, sadece Gölcük için değil, Körfezin güney yakası içinde çok büyük önem taşıyan hastane ile ilgili olarak sessiz kalınmasının gerekçeleri nelerdir?

Soru 4- Hastanenin yapımı ve tamamlanması için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır, bu konuda önümüzdeki takvim nasıl işleyecektir?

Soru 5- Yeni ihale tarihi ne zaman açıklanacaktır?

Cevaplar- Kocaeli Gölcük 250 Yataklı yeni Devlet Hastanesi ikmal ihalesi 17.01.2023 tarihinde gerçekleştirilecektir.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.

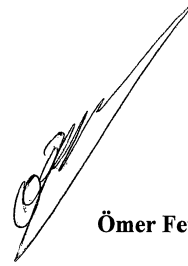

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021-2022 yılları arasında şartlı eğitim yardımı alan öğrenci sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74340)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sn. Derya Yanık tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 15.11.2022

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

- 1- 2021-2022 yıllarında “Şartlı Eğitim Yardımı” alan öğrenci sayısı kaçtır?
- 2- ŞEY desteğinden yararlanan kız ve erkek ilköğretim öğrencisi sayısı kaçtır?
- 3- ŞEY desteğinden yararlanan kız ve erkek ortaöğretim öğrencisi sayısı kaçtır?
- 4- ŞEY desteğinden en çok yararlanan ilk 5 il hangileridir?
- 5- ŞEY 'den yararlanan hane sayısı kaçtır?
- 6- Şartlı eğitim yardımı ücretlerinde iyileştirme yapılması düşünülmekte midir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- **967**
Konu : Soru Önergesi (7/74340)

09/12/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.11.2022 tarihli ve 1116732 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74340 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Niğde Milletvekili Sayın **Ömer Fethi GÜRER**'e Ait 7/74340 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

3294 sayılı Kanun kapsamındaki mevcut sosyal yardım programlarının ödeme tutarlarında ve kapsamında değişiklik yapılması Cumhurbaşkanlığı uhdesinde olup 18.07.2022 tarihi itibarıyla Şartlı Eğitim Yardımı tutarının ilköğretime devam eden kız çocuklar için aylık 60 TL'den 100 TL'ye, erkek çocuklar için 55 TL'den 90 TL'ye, ortaöğretime devam eden kız çocuklar için aylık 90 TL'den 150 TL'ye, erkek çocuklar için 70 TL'den 130 TL'ye çıkarılmıştır.

10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer 'in, sosyal yardım desteği alan aile sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık 'ın cevabı (7/74341)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sn. Derya Yanık tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 15.11.2022

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

- 1- 2022 yılında sosyal yardım desteği alan aile sayısı kaçtır?
- 2- 2012 yılından itibaren günümüze kadar geçen sürede sosyal yardım desteği alan aile sayısındaki artış ve azalma durumu nedir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 968
Konu : Soru Önergesi (7/74341)

09/12/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.11.2022 tarihli ve 1116732 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74341 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Niğde Milletvekili Sayın **Ömer Fethi GÜRER**'e Ait 7/74341 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

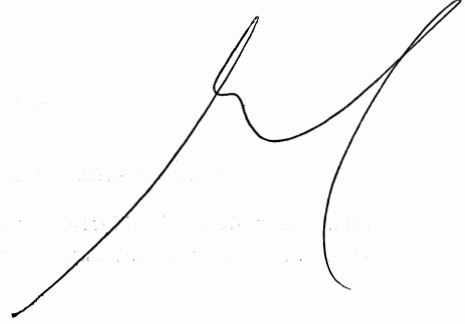
Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda 2021 yılında ülkemiz genelinde Salgın Sosyal Destek Programları dahil edilmediğinde toplam 4.332.805 tekil hane sosyal yardımlardan faydalanmıştır.

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 20 Ekim 2022 tarihinde Ege Denizi'nde hayatını kaybeden bir kişiye ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74357)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma ulaşan mektupta: “Kuzenim T.C. Kimlik No:26545684482) Barış Büyüksu 20 Ekim tarihinde Yunanistan karasuları üzerinden 14 Afgan vatandaşı ile birlikte başka bir ülkeye geçmek isterken Yunan askerleri tarafından yakalanıyor. Sadece Türk vatandaşı olduğunu belirttiği için Barış Büyüksu'ya elektrik ile işkence edilerek, 14 Afgan vatandaşı ile birlikte aynı bota atılıp Türk karasularına doğru itiliyor. 20 Ekim'i 21 Ekim'e bağlayan gece Muğla emniyet birimleri tarafından haber gelmiş olmuş, cenaze tespiti için Muğla adli tıp morguna gidildi ve cenaze tespitinin ardından ağır işkence görmüş cenazeyi teslim aldık. 14 Afgan vatandaşının verdiği ifade doğrultusunda sadece Türk vatandaşı olduğunu belirten Barış Büyüksu işkence için aralarından alınıp sonrasında ağır yaralı olarak Afgan uyruklu vatandaşların arasına atılıp bot Türk karasularına gönderilmiştir. Türkiye sınırına getirildiklerinde gelen ambulans müdahale etse bile Barış'ın henüz yolda iken vefat ettiği tespit ediliyor. Henüz savcılıktan tarafımıza Afgan vatandaşların yazılı ifadeleri ve adli tıp raporu ulaşmadı. Konu ile ilgili hiçbir yetkili iletişime geçmedi.” ifadelerine yer verilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) Tarafıma iletilen iddialar doğru mudur?
- 2) Konu ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır? Eğer başlatılmışsa soruşturmanın akıbeti ne durumdadır?
- 3) Eğer bu iddialar doğruysa Yunanistan hükümeti ile irtibata geçilmiş midir?
- 4) Konu hakkında bakanlığımızın bilgisi var mıdır?

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Konsolosluk İŞleri Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : Z-64252666-520.50-35249017 02.12.2022
Konu : 7/74357 Esas Numaralı Soru
Önergesi

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 23.11.2022 tarih ve E-43452547-120.07-1116732 sayılı yazıları.

İlgi yazıları ekinde yer alan Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu'na ait 7/74357 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin yanıtımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek

T.C. DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
(Z-64252666-520.50-35249017 sayılı yazının ekidir)

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU'NUN
7-74357 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Soru:

Tarafıma ulaşan mektupta: “Kuzenim T.C. Kimlik No: 26545684482) Barış Büyüksu 20 Ekim tarihinde Yunanistan karasuları üzerinden 14 Afgan vatandaşı ile birlikte başka bir ülkeye geçmek isterken Yunan askerleri tarafından yakalanıyor. Sadece Türk vatandaşı olduğunu belirttiği için Barış Büyüksu’ya elektrik ile işkence edilerek, 14 Afgan vatandaşı ile birlikte aynı bota atılıp Türk karasularına doğru itiliyor. 20 Ekim’i 21 Ekim’e bağlayan gece Muğla emniyet birimleri tarafından haber gelmiş olup, cenaze tespiti için Muğla adli tıp morguna gidildi ve cenaze tespitinin ardından ağır işkence görmüş cenazeyi teslim aldık. 14 Afgan vatandaşının verdiği ifade doğrultusunda sadece Türk vatandaşı olduğunu belirten Barış Büyüksu işkence için aralarından alınıp sonrasında ağır yaralı olarak Afgan uyruklu vatandaşların arasına atılıp bot Türk karasularına gönderilmiştir. Türkiye sınırına getirildiklerinde gelen ambulans müdahale etse bile Barış’ın henüz yolda iken vefat ettiği tespit ediliyor. Henüz savcılıktan tarafımıza Afgan vatandaşların yazılı ifadeleri ve adli tıp raporu ulaşmadı. Konu ile ilgili hiÇbir yetkili iletişime geçmedi.” İfadelerine yer vermiştir.

Bu bağlamda;

- 1) Tarafıma iletilen iddialar doğru mudur?
- 2) Konu ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır? EĞer başlatılmışsa soruşturmanın akıbeti ne durumdadır?
- 3) EĞer bu iddialar doğruysa Yunanistan hükümeti ile irtibata geçilmiş midir?
- 4) Konu hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?

Cevap:

Türk vatandaşı Barış Büyüksu hakkındaki sürecin adli makamlarımıza intikal ettiği anlaőılmıő olup, dosyanın Bodrum Cumhuriyet BaősavcılıĐımızca takip edildiği bilgisi edinilmiőtir.

12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2019-2022 yılları arasında Bakanlıkta ve bağılı birimlerinde kullanılmak üzere satın alınan elektronik aletlere ilişkin sorusu ve Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/74359)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Aşağıdaki sorularımın Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını, Anayasanın 98 ve İttüzüğün 96. Maddeleri gereğince arz ederim. 16.11.2022

Alpay Antmen
Mersin Milletvekili

- 1 – Ocak 2019 ila Kasım 2022 tarihleri arasında geöen sürede bakanlığınızda ve bakanlığınıza bağılı birimlerde kullanılmak üzere alınan elektronik alet sayısı kaçtır? Bunların kaçı bilgisayar, kaçı televizyon, kaçı yazıcı, kaçı telefon ve kaçı projeksiyon aletidir? Bunların marka ve modelleri nedir?
- 2 – Bahsi geöen bu elektronik aletlere toplamda ne kadar ödenmiştir? Ödemeler Türk Lirası mı yoksa döviz olarak mı yapılmıştır? Hangi markaya ne kadar ödeme yapılmıştır? Bu aletler hangi makamlar ve odalar için alınmıştır?
- 3 – Bahsi geöen elektronik eşyaların satın alma işlemleri ne şekilde gerçekleştirilmiş ve ihaleler nasıl yapılmıştır?

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI
Dış Politika, Analiz ve EŐgüdümlü Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-72763276-610-35291318
Konu : Yazılı soru önergesi / Sn. Alpay
Antmen 7/74359

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1116732 sayılı yazınız.

Mersin Milletvekili Sayın Alpay Antmen'in 7/74359 yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALPAY ANTMEN'İN 7/74359 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU:

1- Ocak 2019 ila Kasım 2022 tarihleri arasında geçen sürede bakanlığınızda ve bakanlığınıza bağlı birimlerde kullanılmak üzere alınan elektronik alet sayısı kaçtır? Bunların kaçı bilgisayar, kaçı televizyon, kaçı yazıcı, kaçı telefon ve kaçı projeksiyon aletidir? Bunların marka ve modelleri nedir?

2- Bahsi geçen bu elektronik aletlere toplamda ne kadar ödenmiştir? Ödemeler Türk Lirası mı yoksa döviz olarak mı yapılmıştır? Hangi markaya ne kadar ödeme yapılmıştır? Bu aletler hangi makamlar ve odalar için alınmıştır?

3- Bahsi geçen elektronik eşyaların satın alma işlemleri ne şekilde gerçekleştirilmiş ve ihaleler nasıl yapılmıştır?

YANIT:

Ocak 2019- Kasım 2022 tarihleri arasında geçen sürede Bakanlığımın Merkez Teşkilatı'nın ihtiyacı bulunan muhtelif malzemelerin satın alma işlemleri Devlet Malzeme Ofisi E-Satış Portalı üzerinden veya piyasa araştırması yapılarak doğrudan temin yöntemi ya da açık ihale yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Malzemelerin temininde belirli bir markaya veya modele bağlı kalınmadan ihtiyaca yönelik özelliklerine ve fiyat uygunluğuna bakılarak malzemeler temin edilmektedir. Satın alma işlemlerinin tamamı Türk Lirası üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımıza ve bağlı birimlerine tahsis edilen ödeneklerden yapılan harcamalara ilişkin veriler, düzenli olarak internet sayfamızda yayımlanmakta olup, sözkonusu verilere aşağıdaki bağlantılardan erişilebilmektedir.

<http://www.mfa.gov.tr/temel-mali-tablolar.tr.mfa>

<https://www.ab.gov.tr/49951.html>

<https://www.turkak.org.tr/kurumsal/faaliyet-raporlari.html>

Bakanlığım satın alma ve ihale işlemleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılmaktadır.

13.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Bakanlık bünyesinde 4/B ve 4/D kapsamında çalışanların özlük ve mali haklarının iyileştirilmesine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74489)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI' NA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal hizmetler Bakanı Sayın Derya YANIK tarafından yazılı olarak cevaplandırılması konusunda Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 96 ve 99. Maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Ahmet ÖNAL
Kırıkkale Milletvekili

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın görevleri arasında aile bütünlüğünün korunması, parçalanmış ailelerin, korunmaya, yardıma ve bakıma muhtaçlara maddi ve manevi destek sağlanması da bulunmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nda bu görevlerin yerine getirilmesinde her meslek dalında pek çok çalışan bulunmaktadır. Bunların bir kısmı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi iken, bir kısmı taşerondan kadroya geçen 696 KHK'de düzenlenen 4D sürekli işçi bakım personeli, bir kısmı ise ek ders karşılığı çalışan 4B'lilerin içinde yer aldığı meslek lisesi, ön lisans ve lisans işçileridir. Aynı çatı altında, aynı meslek alanında, aynı görevi yapan fakat farklı statülerde çalışan öğretmen, çocuk gelişimci, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, bakım elemanı görevlisi, hizmetli gibi taşerondan kadroya geçen 696 sayılı KHK ile 4D pozisyonunda sürekli işçi olarak çalıştırılanların terfi, görevde yükselme, tayin, unvan değişikliği gibi mali ve sosyal hakları olmadığı artarak devam eden mağduriyetleri söz konusudur.

Hizmet sektöründe dezavantajlı gruplara daha iyi hizmet vermek için çalışan bu personellerin madden ve manen dezavantajlı durumda olmamaları çalışma barışının sağlanması bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle yapılacak bir statü değişikliği ile personeller arasındaki eşitsizlik ve adaletsizlik giderilmiş olacaktır.

Buna göre;

- 1- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nda görev tanımları dahi belli olmadan çalışan personeller ile diğer personeller arasındaki adaletsizliğin giderilmesi için yapılan bir çalışma var mıdır?
- 2- 696 Sayılı KHK ile taşerondan kadroya geçen ve 4D pozisyonunda çalışan personellerimiz ile ek ders karşılığı meslek lisesi, ön lisans ve lisans mezunu olup 4B pozisyonunda çalıştırılan personellerimizin terfi, görevde yükselme, tayin, unvan değişikliği gibi mali ve sosyal hakları olmadan çalıştırılmaları sebebiyle yaşadıkları mağduriyetlerin giderilmesi için yapılan bir çalışma var mıdır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- ~~969~~
Konu : Soru Önergesi (7/74489)

09/12/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve 1118270 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kırıkkale Milletvekili Sayın Ahmet ÖNAL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74489 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazınız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Kırıkkale Milletvekili Sayın **Ahmet ÖNAL**'a Ait 7/74489 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında taşeron olarak görev yapmakta iken 24 Aralık 2017 tarihli ve 30280 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile söz konusu personelin 4D sürekli işçi pozisyonlarında istihdam edilmeleri sağlanmıştır.

Ek ders karşılığı görev yapan personele yönelik; 2015/7446 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ek ders karşılığı çalışanların 30 (otuz) olan ek ders saati 35 (otuzbeş) olarak düzenlenmiş, 5 Mart 2021 tarihli ve 31414 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 Mart 2021 tarihli ve 3590 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile haftalık çalışma süresi "35" saatten "39" saate yükseltilmiştir.

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında 4D sürekli işçi pozisyonunda görev yapan personel ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi 4B sözleşmeli pozisyonunda görevli personelin görev tanımlarına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

14.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çakırkaya köyünde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren bir kadına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74490)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.18.11.2022

Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

14 Kasım 2022 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çakırkaya köyünde K.K. adlı kadının şüpheli bir biçimde yaşamını yitirdiği basına yansımıştır. K.K.'nin emekli korucu babası tarafından zorla evlendirilmek istenmesine karşı çıktığı için önce darp edildiği, ardından hastaneye kaldırılmasının engellendiği belirtilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- 14 Kasım 2022 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çakırkaya köyünde K.K. adlı kadının şüpheli bir biçimde yaşamını yitirdiği Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?
- 2- Diyarbakır'ın Çınar ilçesine bağlı Çakırkaya köyünde K.K. adlı kadının şüpheli bir biçimde yaşamını yitirmesine ilişkin soruşturma açılmış mıdır?
- 3- Bakanlığınız K.K. adlı kadının şüpheli ölümüne dair soruşturmayı takip etmekte midir?
- 4- Şüpheli kadın ölümlerine ilişkin Bakanlığınızın araştırmaları/çalışmaları/önlemleri nelerdir?
- 5- Şüpheli kadın ölümleri araştırmalarının etkin yürütülmesine dair Bakanlığınızın katkıları nelerdir?
- 6- Son 5 yıldır, Diyarbakır'da ve Türkiye genelinde, yıllara göre şüpheli kadın ölüm sayısı kaçtır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 970
Konu : Soru Önergesi (7/74490)

09/12/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve 1118270 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Remziye TOSUN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74490 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Diyarbakır Milletvekili Sayın **Remziye TOSUN**'a Ait 7/74490 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımız; çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla sıfır tolerans ilkesiyle sürdürülmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde ortak ve kararlı bir şekilde yer alması önemlidir.

Başta Anayasamız olmak üzere temel kanunlarımızda eşitlik ilkesi güçlü bir şekilde tanımlanmış ve pozitif ayrımcılık anayasal güvence altına alınmıştır. Türkiye’de şiddet mağdurunun korunması ve şiddetin önlenmesi kapsamında 6284 sayılı Kanun ve buna ilişkin ikincil mevzuat ile güçlü bir yasal altyapı oluşturulmuştur. Bu çerçevede, şiddet mağdurunun akut şiddetten korunması, can güvenliğinin sağlanması, şiddet uygulayanın cezalandırılması veya rehabilitasyonu, mağdura sunulacak destek hizmetlerinin koordine edilmesi, tedbirlerin elektronik yöntemlerle izlenmesi bahse konu mevzuat hükümleri çerçevesinde sağlanmaktadır.

Kadın cinayetlerinde ve kadına yönelik şiddet eylemlerinde cezaların artırılmasına yönelik tedbirler alınmaktadır. 08.07.2021 tarihinde kabul edilen Kanun ile Ceza Kanununda kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi nitelikli hâl olarak düzenlenmiş ve bu suretle ceza müeyyideleri artırılmıştır. 27 Mayıs 2022 tarihinde yapılan yasal değişiklikle de daha önce başka suçların içerisinde değerlendirilen ısrarlı takip eylemleri ayrı bir suç olarak tanımlanmış; kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçlarının “kadına karşı işlenmesi” cezada artırım nedeni olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, vekili bulunmaması halinde avukat yardımından yararlanacak kişiler arasında ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarından mağdur olan kişiler de dâhil edilerek kadınların adalete erişimleri güçlendirilmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 29 uncu maddesi genel olarak haksız tahrik halini düzenlemekte olup yapılan düzenleme ile haksız tahrik sebebiyle indirim uygulanması halinde, gerekçelerin kararda mutlaka gösterilmesi hususu ayrıca vurgulanmıştır.

Ülkemizde kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2007 yılından bu yana düzenli olarak ulusal eylem planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Ulusal eylem planlarının yanı sıra 2016 yılından bu yana tüm illerimizde kadına yönelik şiddetle mücadele il eylem planları da yerelin ihtiyaçları ve özellikleri dikkate alınarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. 1 Temmuz 2021 tarihinde yürürlüğe giren Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025)’nin daha etkin uygulanması ve izlenmesi amacıyla da yıllık faaliyet planları hazırlanmaktadır. Bakanlığımız koordinasyonunda Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliğinde Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2022 Yılı Faaliyet Planı imzalanmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Ulusal eylem planlarının 81 il düzeyinde daha etkin biçimde uygulanmasını teminen Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planları 81 ilimizde hazırlanmıştır. Ayrıca 2017-2018 yıllarında erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele kapsamında bazı illerde konuya özel il eylem planı hazırlanmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile 2006 yılından itibaren düzenli olarak “Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi” toplanmaktadır. Komitenin 15. Toplantısı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı başkanlığında Adalet ve İçişleri Bakanlarının teşrifleriyle 25 Kasım 2021 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir. 81 il düzeyinde ise, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme

Komisyonu” Vali başkanlığında, 6 aylık periyodlarla, ilgili kurumların katılımı ile en üst düzeyde katılım sağlanarak toplanmaktadır.

81 ilimizde bulunan 82 adet Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) de 6284 Sayılı Kanun kapsamında, şiddet mağduruna yönelik tedbirlerin takibi ve izlenmesi ile psikosozyal destek, hukuki destek, eğitim ve mesleki destek, sağlık desteği, ekonomik destek ve rehberlik danışmanlık ve yönlendirme hizmetleri sunmaktadır. Türkiye genelinde 81 ilde Bakanlığımıza bağlı 112 kadın konukevi 2.779 kapasite olmak üzere toplam 149 kadın konukevi 3.624 kapasite ile hizmet vermektedir. İlçe düzeyinde sosyal hizmet müdahalesi ve takibini sağlamak üzere, kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde hizmet sunmak amacıyla 391 Sosyal Hizmet Merkezi bünyesinde şiddetle mücadele irtibat noktası oluşturulmuştur.

Bakanlığımız bünyesinde çalışan “Alo-183 Sosyal Destek Hattı” ve İçişleri Bakanlığı iş birliğinde geliştirilen KADES mobil uygulaması gibi teknolojik araçlardan şiddetle mücadelede faydalanılmaktadır.

Farkındalık artırma çalışmaları kapsamında 2007 yılından itibaren başlatılan eğitimlerle bugüne kadar; 1.415.277 er ve erbaş, 75.000 kamu görevlisi, 106.389 din görevlisi, 195.693 sağlık görevlisi, 359.033 öğretmen ve 457.024 kolluk görevlisi olmak üzere toplam 2.628.416 kişiye eğitim ve seminerler verilmiştir. Muhtarlara yönelik eğitimlere 2021 yılının ikinci yarısında başlanmıştır. Bu kapsamda, 2021 yılının ikinci yarısı 184 eğitim gerçekleştirilmiş olup toplam 5.841 muhtara ulaşılmıştır. Ocak 2022’den 22 Ağustos 2022 tarihine kadar 334 eğitim gerçekleştirilmiş olup toplam 10.250 muhtara ulaşılmıştır. Bu kapsamda toplam 16.091 muhtara ulaşılmıştır. 81 ilde hizmet sunan ASH İl Müdürlüğü, ŞÖNİM ve SHM Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları tarafından düzenlenen farkındalık faaliyetleri (eğitim, seminer, konferans) kapsamında 2021 yılında 70.376 kamu personeli, 37.561 vatandaş, 11.873 muhtar, 10.753 üniversite personeli ve öğrencisi, 7.199 er-erbaş ve 6.061 bedelli askere ulaşılmıştır. 01.01.2022-30.09.2022 tarihleri arasında 34.213 kamu personeli, 31.115 vatandaş, 12.371 muhtar, 12.196 üniversite personeli ve öğrencisi, 7861 er-erbaş olmak üzere toplamda 97.756 kişiye ulaşılmıştır. Bakanlığımız ile UNICEF iş birliğinde erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesi kapsamında konuya ilişkin eğitimler gerçekleştirilerek toplamda 1.230 kamu görevlisine ulaşılmıştır. 23-26 Mayıs’ta Van ilinde ve 6-9 Haziran 2022 tarihleri arasında Mardin ilinde “Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planlarının Desteklenmesi Eğitim Programı” düzenlenmiş, programa 21 ilden 130 personel katılmıştır. Ekim itibarıyla Aksaray ve Afyon illerinde de benzer programlar yapılmıştır.

1 Temmuz 2021 tarihinden bu yana uygulanmakta olan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planında “kadın cinayetlerinin nitel ve nicel analizine ilişkin periyodik araştırmalar gerçekleştirilecektir” faaliyetine yer verilmiştir. Bu kapsamda Ulusal Eylem Planının daha etkin uygulanması ve izlenmesi amacıyla Bakanlığımız ile Adalet, İçişleri, Sağlık, Milli Eğitim Bakanlıkları ve Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalanan protokol çerçevesinde uygulanmaya başlanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 2022 Faaliyet Planında da kadın cinayetlerine ilişkin araştırmalar yürütülmesine ilişkin faaliyetler yer almaktadır. Söz konusu faaliyetler çerçevesinde ilgili taraflarca çalışmalara başlanmıştır.

Kadın cinayetlerine ilişkin verilerin sağlıklı tutulması, kadın cinayetleri ile ilgili doğru tespitlerin yapılması, şiddetle mücadelede doğru politikaların oluşturulmasında önem arz etmektedir. Tüm şiddet vakaları İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığındaki ilgili uzman ekip tarafından tasnif edilmekte ve ilgili veriler bu birimlerce

kayıt altına alınmaktadır. Bu kapsamda derlenen veriler İçişleri Bakanlığımızca kamuoyu ile periyodik olarak paylaşılmaktadır.

Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetle mücadele alanında yasal düzenlemeler, farkındalık yaratma ve eğitim çalışmaları, koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi, kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonu artırma, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi başlıkları altında çok boyutlu ve tüm tarafların katkısı ile kararlılıkla çalışmalar sürdürülmektedir.

Öte yandan, Bakanlığımızca 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca soru önergesine konu olan olaya ilişkin soruşturma aşamasını devam etmekte olup, hukuki süreç hassasiyetle takip edilmektedir.

Bunun yanı sıra şiddet vakalarına ilişkin güncel verilerin esas olarak Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın veri sistemi üzerinde toplanmaktadır.

15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74492)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygıyla talep ederim. **18.11.2022**

İstanbul Milletvekili
Av. Mahmut Tanal

Çocuk ve Kadın Haklarının en önemli problemlerinden olan kadına ve çocuğa yönelik şiddetin bir biçimi de kız çocuklarının erken yaşta ve zorla evlendirilmesidir. Kız çocukları aile içi şiddet ve baskılara maruz kalmakta, bunlarla beraber zorla evlendirilen kız çocukları doğum riski, ya da kalıcı hastalıklar gibi ciddi risklerle de karşı karşıya kalmaktadır. Zorla evlendirme, kız çocuklarının bedensel ve psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa ili ve ilçelerinde 18 yaşından küçük kız çocuklarının sayısı ne kadardır?
2. 2010 yılından işbu önerge tarihine kadar Şanlıurfa ili ve ilçelerinde çocuk yaşta evlendirilen kız çocuklarının sayısı nedir?
3. 2010 yılından işbu önerge tarihine kadar Şanlıurfa ili ve ilçelerinde doğum yapan kız çocuklarının sayısı nedir?
4. Şanlıurfa ili ve ilçelerinde çocuk gelinlere ilişkin önlemlerin alınması için çalışmalar yapılmakta mıdır? Şayet yapılmakta ise bu çalışmalar nelerdir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 971
Konu : Soru Önergesi (7/74492)

09.12.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve 1118270 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74492 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İstanbul Milletvekili Sayın **Mahmut TANAL**'a Ait 7/74492 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önermesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde çocuk koruma hizmetleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında yürütülmektedir.

Çocuk Koruma Kanununun Tanımlar başlıklı 3 üncü maddesinde; korunmaya ihtiyacı olan çocuk, “Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk” olarak tanımlanmıştır.

Çocuğun mağduriyeti ile ilgili Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi veya ihbar anında değerlendirilmektedir. Yapılan sosyal inceleme sonucu 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında korunmaya ihtiyacı olan çocuk olduğu değerlendirilen çocuklar haklarında ilgili mahkemeden alınan koruyucu ve destekleyici tedbirler (bakım, barınma, sağlık, eğitim, danışmanlık) çerçevesinde desteklenmektedirler.

İstismar mağduru olup hakkında bakım tedbiri/korunma kararı verilen çocuklar ihtisas kuruluşlarında korunma ve bakım altına alınmaktadır.

Bakanlığımız ihmal ve istismar vakalarında; 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 20/2 maddesinde yer verilen; “Bakanlık, gerekli görmesi halinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idari, cezai, hukuki her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.” hükmüne istinaden davaya müdahil olunmakta ve bu kanun hükmü uyarınca mağdur olanların yanında hukuki süreçleri takip etmektedir.

Öte yandan; 4721 sayılı Medeni Kanunun 124 üncü maddesinde evlilik yaşı ile ilgili husus; “Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Evlilik yaşı ile ilgili veriler, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi’nden (MERNİS) elde edilmekte, ilgili istatistikler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirli dönemlerde yayımlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından erken yaşta evliliklerin önlenmesine yönelik kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları dâhil olmak üzere ilgili tüm tarafların katılımı ile kapsamlı çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Şanlıurfa ilimizde kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planı’nın ikincisi ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversite ve STK temsilcilerinin katılımlarıyla hazırlanmış olup hali hazırda uygulanmaktadır.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planı’nın yanı sıra TÜİK verileri kapsamında erken yaşta ve zorla evlilik oranlarının yüksek olduğu illere yönelik 2017 yılında gerçekleştirilen çalışma ziyaretleri sonucunda 19 ilimizde erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele il eylem planları hazırlanmış ve uygulanmıştır. Bu illerden birisi de Şanlıurfa ili olup Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Acil Eylem Planları ile bilinçlendirme ve farkındalık

çalışmaları yapılması, erken yaşta evliliklerin araştırılması, görsel yazılı materyal hazırlanması, kız çocuklarının rol model kadınlarla buluşmalarının gerçekleştirilmesine yönelik hedef ve faaliyetlere yer verilmiştir.

Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Eylem Planı kapsamında faaliyet gerçekleştirilen illerin çalışmalarının diğer illere duyurulması, çalışmalar yapılırken karşılaşılan sorunlara ilişkin karşılıklı destek sağlanarak ortak akılla sorunların çözüme kavuşturulması ve yeni projeler üretilmesi amacıyla 2-3 Eylül 2021 tarihlerinde çevrimiçi olarak Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele Deneyim Paylaşımı Atölyesi düzenlenmiştir.

81 İl düzeyinde Vali başkanlığında, “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu” ilgili kurumların katılımlarıyla toplanmaktadır. Yerel yönetimler de Komisyonun üyeleri olup kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında il düzeyinde yapılan ve planlanan tüm çalışmalar komisyon üyeleri tarafından diğer paydaşlarla paylaşılmaktadır.

81 ilimizde kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında şiddet mağdurlarına ŞÖNİM, kadın konukevleri ve Sosyal Hizmet Merkezi Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları vasıtasıyla hizmet sunulmaktadır. Bahse konu birimlerimizin faaliyetlerine ilişkin veriler Bakanlığımız tarafından düzenli olarak derlenmekte ve incelenmekte olup hizmetlerin sunumunda sorun tespit edilmesi durumunda gerekli müdahalelerde bulunmaktadır.

16.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, Siirt Devlet Hastanesinin doktor ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74587)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin KOCA** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sıdık TAŞ
Siirt Milletvekili

Sağlığa erişim hakkı Anayasal bir haktır. Hastaların sağlık hizmetlerinden adalete ve hakkaniyete uygun olarak yararlanma hakkı vardır. Bu hakkın temel içeriğini hastaların sağlık hizmetlerine ihtiyaçları üstünde ulaşabilmesi oluşturur.

Siirt Devlet Hastanesi yeni binasına taşınmalı çok uzun zaman olmuştur. Bu süreçte hastanedeki eksiklikler ile ilgili siyasilerin eksikliklerin giderileceği konusunda vatandaşlarımıza verdiği vaatler şurada dursun gün geçtikçe insanlar kaderleriyle baş başa bırakılmışlardır.

Branş uzman doktorlarının yetersizliği hastaları daha da mağdur olmalarına sebebiyet vermektedir. Hastalar branş doktorlarının olmayışından kaynaklı bölge hastanelerine sevk edilmekte ve yolda geçen süre nedeniyle ciddi sorunlarla hatta ölümlerle sonuçlanan mağduriyetler yaşamaktadırlar. Hastalarına refakat eden hasta sahipleri hastaneye geldiğinde oturacak ihtiyaçlarını giderecek yer bile bulamamaktadırlar. Siirt Devlet hastanesinde temizlik ve hijyen koşullarına uyulmadığı da aşikardır.

Bu da sağlıkta büyük çığır açıldığını söyleyen siyasilerimizin söylemlerini havada bırakmaktadır. Tıbbi malzeme alımı ve kullanımı tamamen doktorların inisiyatifine bırakılarak tamamen keyfi bir uygulama ile hizmet sunulmaktadır.

Bu bağlamda;

1-Siirt Devlet Hastanesinde kaç personel ve kaç Doktor bulunmaktadır?

2-Anayasa'da: herkes, sağlıklı ve dengeli bir çerçevede yaşama hakkına sahiptir ibaresi yer aldığı halde Siirt Devlet Hastanesinin bu şartları yerine getirmemesinin gerekçeleri nedir?

3- Sorunları defalarca gündeme getirmemize rağmen hiçbir şekilde bir sorunun çözülmemesi bölge halkına verilen bir ceza mıdır?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 89432283-610/
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve E. 43452547-120.07-1118270 sayılı yazınız.

Siirt Milletvekili Sayın Sıdık TAŞ tarafından verilen “Siirt Devlet Hastanesinin doktor ihtiyacına ilişkin” 7/74587 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

Ek-Önerge Cevabı

Siirt Milletvekili Sayın Sıdık TAŞ tarafından verilen “Siirt Devlet Hastanesinin doktor ihtiyacına ilişkin” 7/74587 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

Sağlığa erişim hakkı Anayasal bir haktır. Hastaların sağlık hizmetlerinden adalete ve hakkaniyete uygun olarak yararlanma hakkı vardır. Bu hakkın temel içeriğini hastaların sağlık hizmetlerine ihtiyaçları üstünde ulaşabilmesi oluşturur.

Siirt Devlet Hastanesi yeni binasına taşınalı çok uzun zaman olmuştur. Bu süreçte hastanedeki eksiklikler ile ilgili siyasilerin eksikliklerin giderileceği konusunda vatandaşlarımıza verdiği vaatler şurada dursun gün geçtikçe insanlar kaderleriyle baş başa bırakılmışlardır.

Branş uzman doktorlarının yetersizliği hastaları daha da mağdur olmalarına sebebiyet vermektedir. Hastalar branş doktorlarının olmayışından kaynaklı bölge hastanelerine sevk edilmekte ve yolda geçen süre nedeniyle ciddi sorunlarla hatta ölümle sonuçlanan mağduriyetler yaşamaktadırlar. Hastalarına refakat eden hasta sahipleri hastaneye geldiğinde oturacak ihtiyaçlarını giderecek yer bile bulamamaktadırlar. Siirt Devlet hastanesinde temizlik ve hijyen koşullarına uyulmadığı da aşıkardır.

Bu da sağlıkta büyük çığır aşıldığını söyleyen siyasilerimizin söylemlerini havada bırakmaktadır. Tıbbi malzeme alımı ve kullanımı tamamen doktorların inisiyatifine bırakarak tamamen keyfi bir uygulama ile hizmet sunulmaktadır.

Bu bağlamda;

SORULAR:

SORU 1- Siirt Devlet Hastanesinde kaç personel ve kaç Doktor bulunmaktadır?

SORU 2- Anayasası'da: herkes, sağlıklı ve dengeli bir çerçevede yaşama hakkına sahiptir ibaresi yer aldığı halde Siirt Devlet Hastanesinin bu şartları yerine getirmemesinin gerekçeleri nedir?

SORU 3- Sorunları defalarca gündeme getirmemize rağmen hiçbir şekilde bir sorunun çözülememesi bölge halkına verilen bir ceza mıdır?

CEVAP 1-2-3: Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesinde 124 Uzman Tabip, 46 Pratisyen Tabip, 833 de diğer unvan ve branşlarda sağlık personeli görev yapmaktadır

Anayasamızın 56.Maddesinde geçen “Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Devlet herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler. Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlardan yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.” hükmü ve Bakanlığımızın ilgili yasal mevzuatları çerçevesinde sağlık hizmetleri sunulmakta olup, Siirt Devlet Hastanemiz Bakanlığımızın hizmet standartlarını yerine getirmektedir.

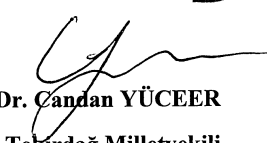
Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

17.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların da iyileştirmelerden yararlandırılmasına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74588)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince saygıyla arz ederim.

Dr. Candan YÜCEER
Tekirdağ Milletvekili

“Beyaz Reform” kapsamında yayımlanan ‘Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği’nin kapsamı dışında bırakılan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorlar için Sağlık Bakanlığı tarafından hâlâ bir düzenleme yapılmamıştır.

Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında, Kamu İktisadi Teşebbüsleri’nde (KİT), mahalli idarelerde, mediko sosyal hizmetlerde görev yapan ve özlük hakları açısından farklı statülere tabi olarak çalışmakta olan kurum doktorları ile Sağlık Bakanlığı’na bağlı hastanelerde ve üniversite hastanelerinde çalışan doktorlar arasında geçmişte de var olan gelir farkı ciddi boyutlara ulaşmıştır. Örneğin bir üniversite hastanesinde çalışan aynı eğitimleri almış aynı işi yapan iki farklı hekim yalnızca kadroları farklı kurumlarda olduğu için eşit ücret alamamaktadır.

Sağlık Bakanlığı’na bağlı hastanelerde çalışan doktorlar maaşlarının yanı sıra döner sermaye, temel ek ödeme ve teşvik ek ödemesinden faydalanmaktadır. Fakat kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimlerin aylık maaşlarının dışında döner sermaye gibi ek gelirleri de bulunmamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorlar, eşit işe eşit ücret talep etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Eşit işe eşit ücret politikası gereğince devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların ve diğer sağlık çalışanlarının iyileştirmelerden yararlanmaması haksızlık değil midir?
2. Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların ve diğer sağlık çalışanlarının iyileştirmelerden yararlanmaması için Bakanlığımız tarafından yapılan bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamada?
3. Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında, KİT’lerde, mahalli idarelerde, mediko sosyal hizmetlerde çalışıp iyileştirmelerden yararlanamayan kaç hekim bulunmaktadır?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 89432283-610/
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve E. 43452547-120.07-1118270 sayılı yazınız.

Tekirdağ Milletvekili Sayın Candan YÜCEER tarafından verilen “Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların da iyileştirmelerden yararlandırılmasına ilişkin” 7/74588 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

Ek-Önerge Cevabı

Tekirdağ Milletvekili Sayın Candan YÜCEER tarafından verilen “Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların da iyileştirmelerden yararlandırılmasına ilişkin” 7/74588 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

"Beyaz Reform" kapsamında yayımlanan `Sağlık Bakanlığı Ek ödeme Yönetmeliği'nin kapsamı dışında bırakılan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorlar için Sağlık Bakanlığı tarafından hala bir düzenleme yapılmamıştır.

Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında, Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nde (KİT), mahalli idarelerde, mediko sosyal hizmetlerde görev yapan ve özlük hakları açısından farklı statülere tabi olarak çalışmakta olan kurum doktorları ile Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde ve üniversite hastanelerinde çalışan doktorlar arasında geçmişte de var olan gelir farkı ciddi boyutlara ulaşmıştır. Örneğin bir üniversite hastanesinde çalışan aynı eğitimleri almış aynı işi yapan iki farklı hekim yalnızca kadroları farklı kurumlarda olduğu için eşit ücret alamamaktadır.

Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde çalışan doktorlar maaşlarının yanı sıra döner sermaye, temel ek ödeme ve teşvik ek ödemesinden faydalanmaktadır. Fakat kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan hekimlerin aylık maaşlarının dışında döner sermaye gibi ek gelirleri de bulunmamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorlar, eşit işe eşit ücret talep etmektedir.

Bu bağlamda;

SORULAR:

SORU 1- Eşit işe eşit ücret politikası gereğince devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların ve diğer sağlık çalışanlarının iyileştirmelerden yararlanmaması haksızlık değil midir?

SORU 2- Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan doktorların ve diğer sağlık çalışanlarının iyileştirmelerden yararlanmaması için Bakanlığınız tarafından yapılan bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamadır?

SORU 3- Devlet hastaneleri dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında, KİT'lerde, mahalli idarelerde, mediko sosyal hizmetlerde çalışıp iyileştirmelerden yararlanamayan kaç hekim bulunmaktadır?

CEVAP 1-2-3: Vatandaşlarımızın aldığı sağlık hizmetinin kalitesini yükseltmek adına BEYAZ REFORM hamlesini başlattık. Bu çerçevede fedakarca çalışan sağlık çalışanlarının ek ödemelerini genel bütçeden almalarını sağlayarak bu ödemelerin istikrarlı bir şekilde devamını garanti altına aldık. Verilen bu destek ile sağlık çalışanlarının aldığı teşvik ödemesinde de iyileştirme yaptık.

Sadece çalışma hayatı esnasında değil, tabiplerin ve uzman tabiplerin emeklilik hayatlarında aldıkları maaşlarını da iyileştirdik.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

~j

18.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, 2020-2022 yılları arasında intihar eden Bakanlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74603)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin Koca tarafından, Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince, yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özcan PURÇU
İzmir Milletvekili

Artan yoksulluk, geçim sıkıntısı toplumun geniş bir kesiminde gelecek belirsizliği ve bunun yarattığı umutsuzluk intihar olaylarını artırırken hükümetin çözümü intihar vakalarına ilişkin verileri gizlemekte bulmaktadır.

TUİK son 2 yıldır intihar vakalarını yanıtlamazken bakanlıklar konuyla ilgili soru önergeleri ya açıklamamakta ya da geçiştirmektedir.

Uzun mesai saatleri, katlanılması imkânsız çalışma koşulları, düşük ücretler, ekonomik sıkıntılar, mobbing gibi etkenler kamu çalışanları arasında intihar olaylarını artırırken, sorunun çözümü yönünde bir adım atılmadığı görülmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 2020, 2021 ve 2022 yıllarında Bakanlığınız personeli arasında yaşanan intihar vaka sayısı nedir?
- 2- 2020, 2021 ve 2022 yıllarında Balalığınızda çalışmaktayken intihar nedeniyle hayatını kaybeden personellerin cinsiyet, yaş grubu ve unvanlarına göre dağılımı nedir?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-75730711-610

Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.11.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1118270 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Özcan PURÇU tarafından verilen “2020-2022 yılları arasında intihar eden Bakanlık personeline ilişkin” konulu ve 7/74603 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA

Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Özcan PURÇU tarafından verilen “2020-2022 yılları arasında intihar eden Bakanlık personeline ilişkin” 7/74603 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU-1: 2020, 2021 ve 2022 yıllarında Bakanlığınızın personeli arasında yaşanan intihar vaka sayısı nedir?

SORU-2: 2020, 2021 ve 2022 yıllarında Bakanlığınızda çalışmaktayken intihar nedeniyle hayatını kaybeden personellerin cinsiyet, yaş grubu ve unvanlarına göre dağılımı nedir?

CEVAP-1, 2: Soru önergesinde sorulan ölüm istatistiklerinin yayımlanmasına yönelik sorumlu kurum Türkiye İstatistik Kurumu olup "Resmi İstatistik Programı (2017-2021)" 2020 Yılı İzleme Raporunda belirtilmiştir. Konuyla ilgili TÜİK her yıl kendi web sitesinde haber bülteni yayınlamaktadır.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

19.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da bulunan devlet hastanelerinin doktor ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74604)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98 ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince talep ederim. **18.11.2022**

Av. Mahmut Tanal
İstanbul Milletvekili

1. Şanlıurfa il merkezindeki devlet hastanesi sayısı kaçtır? Bu hastanelerde kaç poliklinik bulunmaktadır? Bu poliklinikler hangileridir? İşbu devlet hastanelerinde branş bazında belirtilmesi suretiyle kaç uzman doktor, kaç pratisyen doktor görev yapmaktadır?
2. Şanlıurfa iline bağlı ilçelerdeki devlet hastanesi sayısı kaçtır? Bu hastanelerde kaç poliklinik bulunmaktadır? Bu poliklinikler hangileridir? İşbu devlet hastanelerinde branş bazında belirtilmesi suretiyle kaç uzman doktor, kaç pratisyen doktor görev yapmaktadır?
3. Şanlıurfa ili ve ilçelerindeki devlet hastanelerinde doktor eksikliğinden dolayı hizmet verilemeyen poliklinik bulunmakta mıdır? Şayet bulunmakta ise ilçe bazında ayrı ayrı belirtmek suretiyle hangi branşlarda doktor eksikliği bulunmaktadır?
4. Şanlıurfa ilimizde yaşayan vatandaşlarımızın hastanelerden randevu almakta zorluk çektikleri, çok uzun uğraşlar sonrası çok ileri tarihlere randevu alabildiklerine ilişkin iddialar doğru mudur? Bakanlığınıza bu konuda iletilen bir şikâyet var mıdır? Şayet varsa söz konusu şikâyetler neticesinde ne tür işlemler tesis edilmiştir?
5. Şanlıurfa ili ve ilçelerindeki vatandaşlarımızın muayene ve tedavi olmak için haftalarca bekletilmesinin engellenebilmesi adına Bakanlığınızcı bir çalışma yapılacak mıdır? Şayet yapılacaksa ne zaman yapılacaktır? Yapılması planlanan çalışmanın detayları nedir?
6. Bakanlığınızcı Şanlıurfa ilindeki hastanelere doktor ataması yapılacak mıdır? Yapılacaksa hangi branşta kaç doktor ataması yapılacaktır? Atamalar hangi tarihte gerçekleştirilecektir? Yapılmayacaksa gerekçesi nedir?
7. Şanlıurfa ilindeki hastanelerde yaşanan yoğunluk ve doktor eksikliğinden dolayı vatandaşlarımızın sağlık hizmeti alamamaları Anayasamız ile güvence altına alınmış olan sağlık hakkının ihlali anlamına gelmiyor mudur? Bakanlığınızcı mağduriyetlerin giderilmesi adına bir çalışma yapılacak mıdır? Yapılacaksa söz konusu çalışmanın detayları nedir?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 22671628-610/
Konu : Yazılı soru önergesi cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :28/11/2022 tarihli ve 43452547-1720.07/1118270 sayılı yazı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından verilen “Şanlıurfa’da bulunan devlet hastanelerinin doktor ihtiyacına ilişkin” 7/74604 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOÇA
Bakan

Ek: Önerge cevabı

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından verilen “Şanlıurfa’da bulunan devlet hastanelerinin doktor ihtiyacına ilişkin” 7/74604 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

SORULAR:

SORU 1- Şanlıurfa il merkezindeki devlet hastanesi sayısı kaçtır? Bu hastanelerde kaç poliklinik bulunmaktadır? Bu poliklinikler hangileridir? İşbu devlet hastanelerinde branş bazında belirtilmesi suretiyle kaç uzman doktor, kaç pratisyen doktor görev yapmaktadır?

SORU 2- Şanlıurfa iline bağlı ilçelerdeki devlet hastanesi sayısı kaçtır? Bu hastanelerde kaç poliklinik bulunmaktadır? Bu poliklinikler hangileridir? İşbu devlet hastanelerinde branş bazında belirtilmesi suretiyle kaç uzman doktor, kaç pratisyen doktor görev yapmaktadır?

SORU 3- Şanlıurfa ili ve ilçelerindeki devlet hastanelerinde doktor eksikliğinden dolayı hizmet verilemeyen poliklinik bulunmakta mıdır? Şayet bulunmakta ise ilçe bazında ayrı ayrı belirtmek suretiyle hangi branşlarda doktor eksikliği bulunmaktadır?

SORU 4- Şanlıurfa ilimizde yaşayan vatandaşlarımızın hastanelerden randevu almakta zorluk çektikleri, çok uzun uğraşlar sonrası çok ileri tarihlere randevu alabildiklerine ilişkin iddialar doğru mudur? Bakanlığımıza bu konuda iletilen bir şikâyet var mıdır? Şayet varsa söz konusu şikâyetler neticesinde ne tür işlemler tesis edilmiştir?

SORU 5- Şanlıurfa ili ve ilçelerindeki vatandaşlarımızın muayene ve tedavi olmak için haftalarca bekletilmesinin engellenebilmesi adına Bakanlığınızca bir çalışma yapılacak mıdır? Şayet yapılacaksa ne zaman yapılacaktır? Yapılması planlanan çalışmanın detayları nedir?

SORU 6- Bakanlığınızca Şanlıurfa ilindeki hastanelere doktor ataması yapılacak mıdır? Yapılacaksa hangi branşta kaç doktor ataması yapılacaktır? Atamalar hangi tarihte gerçekleştirilecektir? Yapılmayacaksa gerekçesi nedir?

SORU 7- Şanlıurfa ilindeki hastanelerde yaşanan yoğunluk ve doktor eksikliğinden dolayı vatandaşlarımızın sağlık hizmeti alamamaları Anayasamız ile güvence altına alınmış olan sağlık hakkının ihlali anlamına gelmiyor mudur? Bakanlığınızca mağduriyetlerin giderilmesi adına bir çalışma yapılacak mıdır? Yapılacaksa söz konusu çalışmanın detayları nedir?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7- Bakanlığımız Şanlıurfa ili devlet hastanelerinde; Akçakale 38 uzman hekim, 32 tabip, Birecik 40 uzman hekim, 47 tabip, Bozova Mehmet Enver Yıldırım 8 uzman hekim, 27 tabip, Ceylanpınar 28 uzman hekim, 29 tabip, Halfeti 9 uzman hekim, 26 tabip, Harran 10 uzman hekim, 25 tabip, Hilvan Şehit Halit Şiltak 7 uzman hekim, 30 tabip, Siverek 64 uzman hekim, 49 tabip, Suruç 33 uzman hekim, 36 tabip, Şanlıurfa Balıklıgöl 63 uzman hekim, 50 tabip, Şanlıurfa Eğitim ve Araştırmada 242 uzman hekim, 86 tabip, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırmada 101 uzman hekim, 93 tabip ve Viranşehir devlet hastanesinde 22 branşta 48 uzman hekim, 43 tabip görev yapmaktadır.

Bakanlığımızın sunduğu sağlık hizmetinin ihtiyacı karşılar nitelikte olabilmesi, sağlık insan gücü kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması, Bakanlığımız sağlık insan gücü kaynaklarının unvan ve branşlara göre illere ve il içinde birimlere dengeli dağılımının sağlanması amacıyla, sağlık personeline ihtiyacın en üst düzeyde olduğu ilden başlamak üzere optimum faydayı sağlayacak şekilde insan kaynağı planlaması yapılmaktadır.

Şanlıurfa iline 1.194 uzman hekim ve tabip kadrosu açılmış olup 2022 yılı sonuna kadar Bakanlığınızca yapılacak olan kuralara katılacak tabip ve uzman tabip sayısına göre tamamlanmaya çalışılacaktır.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraç edildiği gerekçesiyle bir kişiye sosyal yardım verilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/74662)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya Yanık tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgiye göre: “Ben Yaşar Öcal (T.C. Kimlik No:64411048648) Ankara’da yaşıyorum. E-Devlet üzerinden başvurduğum aile sosyal yardım üçüncü kez gerekçesiz şekilde reddediliyor. Keçiören Sosyal Yardım Vakfı mütevelli heyeti hiçbir gerekçe göstermeden yardım talebimi reddediyor. Konu ile ilgili Keçiören Sosyal Yardım Vakfı’na verdiğim dilekçeye de cevap verilmiyor. İki kızım var okuyor ve KHK’lı olduğum için gelirim yok.” ifadeleri yer almıştır.

Bu bağlamda;

1. Yukarıda bahsi geçen iddialar doğru mudur?
2. Eğer bu iddialar doğruysa Yaşar Öcal isimli yurttaşın sosyal yardım talebinin reddedilmesinin gerekçesi nedir?
3. Yaşar Öcal isimli yurttaşın yardım talebinin reddedilmesinin gerekçesi nedir?
4. Son 5 yılda sosyal yardım alıp iptal edilen yurttaş sayısı kaçtır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- **972**
Konu : Soru Önergesi (7/74662)

09/12/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarihli ve 1123588 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/74662 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Kocaeli Milletvekili Sayın **Ömer Faruk GERGERLİOĞLU**'na Ait 7/74662 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri ile belirtilen objektif yardım bağlama kriterleri çerçevesinde hiçbir ayırım gözetmeksizin muhtaçlık temelinde 40'tan fazla sosyal yardım programı yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bu kapsamda 3294 sayılı Kanun kapsamında sunulan sosyal yardım programlarından yararlanabilmek için vatandaşlarımızın fakru zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunma, kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmama ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almama kriterlerini veya kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmakla veya bu kuruluşlarca aylık veya gelir bağlanmış olmakla birlikte, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulunca belirlenen ölçütlere göre; hane içindeki kişi başına düşen geliri, onaltı yaşından büyükler için belirlenen aylık net asgari ücretin 1/3'ünden az olan kişilerden fakir ve muhtaç durumda bulunma kriterlerinden en az birini sağlaması gerekmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla yürütülen sosyal yardım programlarına başvurular, SYD Vakıf Mütevelli Heyetince yukarıda ifade edilen kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir.

21.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, son beş yılda sahte içki sebebiyle hastanelere yapılan başvurulara ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74713)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Fahrettin KOCA tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

Basında yer alan haberlerde 2022 Ekim ve Kasım aylarında sahte içki zehirlenmesinden ölen kişi sayısında artış olduğu belirtilmektedir.

Bu çerçeveden hareketle;

1. Son beş yılda sahte içki zehirlenmesi nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı ve bu kişilerin yaş aralığı nedir?
2. Son beş yılda sahte içki zehirlenmesinden hastaneye başvuran kişi sayısı kaçtır?
3. Son beş yılda sahte içki sebebiyle kalıcı organ kaybı yaşayan veya zarar gören kişi sayısı kaçtır?
4. Son beş yılda sahte içki zehirlenmesi nedeniyle hastaneye başvuru yapılan şehirler sırasıyla hangileridir?
5. Son beş yılda alkol bağımlılığı sebebiyle sağlık kuruluşlarına başvuran kişi sayısı kaçtır?
6. Son beş yılda uyuşturucu nedeniyle hayatını kaybeden kişilerin yıllara göre oranı nedir?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-75730711-610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1123588 sayılı yazısı.

Malatya Milletvekili Sayın Veli AĞBABA tarafından verilen “Son beş yılda sahte içki sebebiyle hastanelere yapılan başvurulara ilişkin” konulu ve 7/74713 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Malatya Milletvekili Sayın Veli AĞBABA tarafından verilen “Son beş yılda sahte içki sebebiyle hastanelere yapılan başvurulara ilişkin” 7/74713 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU-1: Son beş yılda sahte içki zehirlenmesi nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısı ve bu kişilerin yaş aralığı nedir?

SORU-2: Son beş yılda sahte içki zehirlenmesinden hastaneye başvuran kişi sayısı kaçtır?

SORU-3: Son beş yılda sahte içki sebebiyle kalıcı organ kaybı yaşayan veya zarar gören kişi sayısı kaçtır?

SORU-4: Son beş yılda sahte içki zehirlenmesi nedeniyle hastaneye başvuru yapılan şehirler sırasıyla hangileridir?

SORU-5: Son beş yılda alkol bağımlılığı sebebiyle sağlık kuruluşlarına başvuran kişi sayısı kaçtır?

SORU-6: Son beş yılda uyuşturucu nedeniyle hayatını kaybeden kişilerin yıllara göre oranı nedir?

CEVAP-1, 2, 3, 4, 5, 6: Soru önergesinde sorulan ölüm istatistiklerinin yayımlanmasına yönelik sorumlu kurum Türkiye İstatistik Kurumu olup "Resmi İstatistik Programı (2017-2021)" 2020 Yılı İzleme Raporunda belirtilmiştir. Konuyla ilgili TÜİK her yıl kendi web sitesinde haber bülteni yayınlamaktadır.

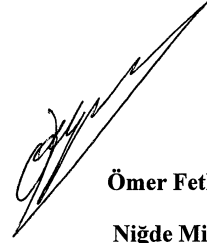
01.01.2017 - 30.11.2022 tarihleri arasında, sağlık kuruluşlarında “T51.1 - Metanolün Toksik Etkisi” tanısı alan kişi sayısı 2.923 olup hastaneye giriş yapılan tarih ve saat baz alınarak 72 saat içerisinde körlük ve/veya böbrek yetmezliği tanılarında herhangi birini alan 58 kişi bulunmaktadır.

22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 ve 2022 yıllarında ülkemizde sahte alkol nedeniyle hastalanan ve yaşamını yitiren kişi sayısına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74816)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Sağlık Bakanı Sn. Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 23.11.2022

Ömer Fethi Gürer
Niğde Milletvekili

- 1- 2021 ve 2022 yılında ülkemizde sahte alkol vakaları nedeniyle vefat eden kişi sayısı kaçtır?
- 2- Sahte alkol nedeniyle ani komaya giren ve görme yetisini kaybeden kişi sayısı kaçtır?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-75730711-610

Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1124198 sayılı yazısı.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen “2021 ve 2022 yıllarında ülkemizde sahte alkol nedeniyle hastalanan ve yaşamını yitiren kişi sayısına ilişkin” konulu ve 7/74816 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOÇA

Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından verilen “2021 ve 2022 yıllarında ülkemizde sahte alkol nedeniyle hastalanan ve yaşamını yitiren kişi sayısına ilişkin” 7/74816 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU-1: 2021 ve 2022 yılında ülkemizde sahte alkol vakaları nedeniyle vefat eden kişi sayısı kaçtır?

SORU-2: Sahte alkol nedeniyle ani komaya giren ve görme yetisini kaybeden kişi sayısı kaçtır?

CEVAP-1, 2: Soru önergesinde sorulan ölüm istatistiklerinin yayımlanmasına yönelik sorumlu kurum Türkiye İstatistik Kurumu olup "Resmi İstatistik Programı (2017-2021)" 2020 Yılı İzleme Raporunda belirtilmiştir. Konuyla ilgili TÜİK her yıl kendi web sitesinde haber bülteni yayınlamaktadır.

01.01.2021 - 30.11.2022 tarihleri arasında, sağlık kuruluşlarında “T51.1 - Metanolün Toksik Etkisi” tanısı alan ve hastaneye giriş yapılan tarih ve saat baz alınarak 72 saat içerisinde körlük tanısı alan 21 kişi, aynı süre içerisinde yoğun bakımda yatan 456 kişi bulunmaktadır.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

23.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Çayırova Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74827)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince aşağıdaki soruların T.C. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplanmasını arz ederim.

Tahsin Tarhan
Kocaeli Milletvekili

Çayırova Devlet Hastanesi'nin 2014 yılında yapım sözü verilmesinin ardından 2019 yılında ihale yapılacağı açıklanmıştır. Sağlık Bakanlığı devri gerçekleştirilmiştir. 2022 yılında ise ihaleyi alan firmanın geri çekilmesi sebebi ile vatandaşın kamusal sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı mağduriyet ve kamusal maliyetlerde artış gözlenmektedir. Bu bağlamda kamuoyunun bilgilendirilmesi gereği hasıl olmuştur.

1. Çayırova Devlet Hastanesi hangi tarihte hizmete açılacaktır?
2. Çayırova Devlet Hastanesi'nin % kaç bitmiş durumdadır?
3. Çayırova Devlet Hastanesi'nin yapımından çekilen yüklenici firmalar için herhangi bir cezai yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulandı ise ne kadardır?
4. Çayırova Devlet Hastanesi'nin ilk ihaledeki öngörülen yapım maliyeti nedir? Hastanenin son ihaledeki öngörülen yapım maliyeti nedir?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü

Sayı : 60741449-620/610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

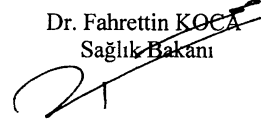
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarih ve 120.07-1124198 sayılı yazıları.

Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin TARHAN tarafından verilen "Çayırova Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine" ilişkin 7/74827 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

EKLER:

Ek-1 Önerge Cevabı

Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin TARHAN tarafından verilen "Çayırova Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine" ilişkin 7/74827 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı önergesinin cevabıdır.

Soru 1- Çayırova Devlet Hastanesi hangi tarihte hizmete açılacaktır?

Soru 2- Çayırova Devlet Hastanesinin % kaç bitmiş durumda?

Soru 3- Çayırova Devlet Hastanesinin yapımından çekilen yüklenici firmalar için herhangi bir Yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulandı ise ne kadardır?

Soru 4- Çayırova Devlet Hastanesinin ilk ihaledeki ön görülen yapım maliyeti nedir? Hastanenin son ihaledeki ön görülen yapım maliyeti nedir?

Cevaplar - Kocaeli Çayırova 200 Yataklı yeni Devlet Hastanesi ikmal ihalesi 22.12.2022 tarihinde gerçekleştirilecektir.

24.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Şehir Hastanesinin açılacağı tarihe ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74828)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince aşağıdaki soruların T.C. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplanmasını arz ederim.

Tahsin Tarhan
Kocaeli Milletvekili

Temeli 2015 yılında atılan ve 2017 yılında bitirilmesi planlanan Kamu özel ortaklığıyla hayata geçirilecek Kocaeli Şehir Hastanesi'nin 2022 yılında da açılmadığı biliniyor.

Kamusal sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılarda ve kamusal maliyetlerdeki artış sebebi ile kamuoyunun bilgilendirilmesi gereği hasıl olmuştur.

Bu bağlamda;

1. Kocaeli Şehir Hastanesi hangi tarihte hizmete açılacaktır?
2. Kocaeli Şehir Hastanesi'nin % kaç bitmiş durumdadır?
3. Tıbbi cihazların kurulumu yapılan bölümler hangi tarihte hizmete açılacaktır?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü

Sayı : 60741449-620/610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarih ve 120.07-1124198 sayılı yazıları.

Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin TARHAN tarafından verilen "Kocaeli Şehir Hastanesinin açılacağı tarihe" ilişkin 7/74828 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Sağlık Bakanı

EKLER:

Ek-1 Önerge Cevabı

Kocaeli Milletvekili Sayın Tahsin TARHAN tarafından verilen "Kocaeli Şehir Hastanesinin açılacağı tarihe" ilişkin 7/74828 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı önergesinin cevabıdır.

Soru 1- Kocaeli Şehir Hastanesi hangi tarihte hizmete açılacaktır?

Soru 2- Kocaeli Şehir Hastanesi'nin % kaçını bitmiş durumdadır?

Soru 3- Tıbbi cihazların kurulumu yapılan bölümler hangi tarihte hizmete açılacaktır?

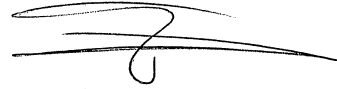
Cevaplar - Kocaeli Şehir Hastanesi inşaatı %97,46 seviyesinde olup, 2023 yılı içerisinde hizmete açılacaktır.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.

25.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır 'ın, 2002-2022 yılları arasında görev yaparken saldırıya uğrayan sağlık personeline ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca 'nın cevabı (7/74831)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

CHP İzmir Milletvekili

Tacettin BAYIR

- 1- 2002- 2022 Yılları arasında görevi başındayken saldırıya uğrayan uzman doktor, pratisyen hekim ve sağlık personeli sayısı kaçtır?
- 2- Bu saldırılarda hayatını kaybeden uzman doktor, pratisyen hekim ve sağlık personeli sayısı kaçtır?
- 3- Hayatını kaybeden sağlık personellerinin birinci derece yakınlarına maddi olarak destek sağlanmakta mıdır? Sağlanıyorsa bu destekler nelerdir?
- 4- Bu saldırıların illere göre dağılımı nedir? İstatistiki verilere göre açıklar mısınız?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-11045126-641.03.02-
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 01/12/2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1124198 sayılı yazıları.

İzmir Milletvekili Sayın Tacettin BAYIR tarafından verilen “2002-2022 yılları arasında görev yaparken saldırıya uğrayan sağlık personeline” ilişkin 7/74831 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOCA
Bakan

Ek: Önerge cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Tacettin BAYIR tarafından verilen “2002-2022 yılları arasında görev yaparken saldırıya uğrayan sağlık personeline” ilişkin 7/74831 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır.

SORULAR: :

1- 2002-2022 yılları arasında görevi başındayken saldırıya uğrayan uzman doktor, pratisyen hekim ve sağlık personeli sayısı kaçtır?

2- Bu saldırılarda hayatını kaybeden uzman doktor, pratisyen hekim ve sağlık personeli sayısı kaçtır?

3- Hayatını kaybeden sağlık personellerinin birince derece yakınlarına maddi olarak destek sağlanmakta mıdır? Sağlanıyorsa bu destekler nelerdir?

4- Bu saldırıların illere göre dağılımı nedir? İstatistikî verilere göre açıklar mısınız?

CEVAP 1-2-3-4- Beyaz Kod uygulamasına ilişkin yazılım sisteminin hayata geçirildiği 1.12.2015 – 30.11.2022 tarihleri arasında Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarında görev yapan toplam 23.086 sağlık personeli, şiddet nedeniyle Beyaz Kod bildirimini yapmıştır. Personelimize ilgili mevzuatı kapsamında hukukî yardım sağlanmakta ve adli sürecin her aşaması Bakanlığımız avukatlarınca titizlikle takip edilmektedir.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

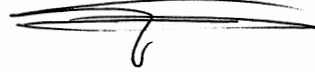
26.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İzmir'deki devlet hastanelerinde günlük olarak doktor başına düşen hasta sayısına,

Hastane randevularında yaşanan sıkıntılara,

İlişkin soruları ve Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın cevabı (7/74833), (7/74835)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

CHP İzmir Milletvekili

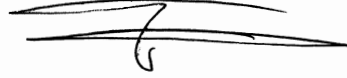
Tacettin BAYIR

1. İzmir'deki devlet hastanelerinde branşlarına göre günde ortalama olarak bir doktor kaç hasta muayene etmektedir? Ortalama olarak hesaplaması alındığında ne kadarlık bir süreyi kapsamaktadır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

CHP İzmir Milletvekili

Tacettin BAYIR

Tarafımıza iletilen bilgiler doğrultusunda, Büyükşehirler başta olmak üzere, Türkiye'nin dört bir yanındaki devlet hastanelerinde yoğunluk ve de doktor azlığı sebebiyle randevu sıkıntısı yaşanmaktadır. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) ve ALO 182 üzerinden randevu almaya çalışan yurttaşlar, bazı bölümlerden hiçbir şekilde randevu alamamaktan şikâyet etmektedirler. Ayrıca yine bazı bölümlerde, randevu tarihinden iki üç ay sonrasına randevu oluşturulduğu bilinmektedir. Bunun birlikte, randevu sisteminin tıkanıklığından kaynaklı, acil servislerde yığılmalar yaşanmaktadır.

Bu Bağlamda,

- 1- İzmir'deki hastanelerden Alo 182 arayarak ve MHRS sistemini kullanarak aylık kaç kişi randevu talep etmektedir? Kaç kişiye randevu verilmekte ve kaç kişi randevu alamadan sistemden düşmektedir?
- 2- Alo 182 ve MHRS sisteminden randevu alınamama sebepleri nelerdir?
- 3- Randevuların, hastaların talep ettiği tarihten çok ileri tarihe verilmesinin sebepleri nelerdir?
- 4- Alo 182 ve MHRS sisteminden randevu alamayanların sağlık sorunlarını nasıl çözmeyi düşünüyorsunuz?
- 5- Randevu sisteminin tıkanıklığından dolayı acil servislerde sıkıntılar yaşanmaktadır. 2002 yılından bugüne kadar, acil servislere gelen hasta sayısı kaçtır? Acil servislerde yaşanan sorunları çözmek için çalışmalarınız var mı? Çalışmalarınız var ise nelerdir?
- 6- İzmir'de bulunan devlet hastanelerinin hangi bölümlerinde randevu sıkıntısı yaşanmaktadır?
- 7- Erken tanı ve teşhis çok önemli olduğu günümüzde, sağlık sisteminin hızlandırılması, randevu sisteminin iyileştirilmesi, ileri tarihli randevuların oluşturulmaması için yaptığınız çalışmalar var mıdır? Var ise bunu kamuoyu ile paylaşır mısınız?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-75730711-610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1124198 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Tacettin BAYIR tarafından verilen “Devlet hastanelerinde günlük olarak doktor başına düşen hasta sayısına ve hastane randevularında yaşanan sıkıntılara ilişkin” konulu ve 7/74833, 7/74835 sıra sayılı yazılı soru önergelerinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Arz ederim.

Dr. Fahrettin KOÇA

Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

İzmir Milletvekili Sayın Tacettin BAYIR tarafından verilen “Devlet hastanelerinde günlük olarak doktor başına düşen hasta sayısına” 7/74833 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU-1: İzmir'deki devlet hastanelerinde branşlarına göre günde ortalama olarak bir doktor kaç hasta muayene etmektedir? Ortalama olarak hesaplanması alındığında ne kadarlık bir süreyi kapsamaktadır?

CEVAP-1: 01.01.2022 - 30.11.2022 tarihleri arasında İzmir ilinde devlet hastanelerinde hekim başına düşen hasta sayısı 874'dür.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

İzmir Milletvekili Sayın Tacettin BAYIR tarafından verilen “Hastane randevularında yaşanan sıkıntılara ilişkin” 7/74835 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

SORU-1: İzmir’deki hastanelerden Alo 182 arayarak ve MHRS sistemini kullanarak aylık kaç kişi randevu talep etmektedir? Kaç kişiye randevu verilmekte ve kaç kişi randevu alamadan sistemden düşmektedir?

SORU-2: Alo 182 ve MHRS sisteminden randevu alınamama sebepleri nelerdir?

SORU-3: Randevuların, hastaların talep ettiği tarihten çok ileri tarihe verilmesinin sebepleri nelerdir?

SORU-4: Alo 182 ve MHRS sisteminden randevu alamayanların sağlık sorunlarını nasıl çözmeyi düşünüyorsunuz?

SORU-5: Randevu sisteminin tıkanıklığından dolayı acil servislerde sıkıntılar yaşanmaktadır. 2002 yılından bugüne kadar, acil servislere gelen hasta sayısı kaçtır? Acil servislerde yaşanan sorunları çözmek için çalışmalarınız var mı? Çalışmalarınız var ise nelerdir?

SORU-6: İzmir’de bulunan devlet hastanelerinin hangi bölümlerinde randevu sıkıntısı yaşanmaktadır?

SORU-7: Erken tanı ve teşhis çok önemli olduğu günümüzde, sağlık sisteminin hızlandırılması randevu sisteminin iyileştirilmesi, ileri tarihli randevuların oluşturulması için yaptığınız çalışmalar var mıdır? Var ise kamuoyu ile paylaşır mısınız?

CEVAP-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7: 2022 yılının 11 ayında İzmir ilinde toplam alınan randevu sayısı 12.375.729’dur. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) üzerinden vatandaşlarımızın talebi ve onayı ile istediği tarih, hastane veya hekime randevu oluşturabilmektedir. Randevu sistemi üzerinden, uygun randevu bulunması halinde en erken aynı güne başvuru yapılan saatten 2 saat sonrasına, en geç 15 gün sonrasına randevu alınabilmektedir. Bununla birlikte tüm vatandaşlarımızın randevulu olup olmadıklarına bakılmaksızın çocuk acil ve erişkin acil servisleri de dahil olmak üzere muayene olma talepleri geri çevrilmeden karşılanmakta, sağlık hizmetine erişimlerinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

**36'NCI BİRLEŞİM
12 ARALIK 2022 PAZARTESİ
SAAT: 11.00**

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5 Aralık 2022 Pazartesi günkü gündeminin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmının 1’inci ve 2’nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 5 Aralık 2022 Pazartesi günü saat 12.00’de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil, her gün saat 11.00’den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarına devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 16 Aralık 2022 Cuma günü görüşmelere saat 14.00’te başlanması ve bu Birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalarına devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, siyasi parti grupları ve İttüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye de 70’er dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Birinci turda, istemi hâlinde, TBMM Başkanlığı ile İttüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların 80 dakika, bu turda siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların 80’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir); siyasi parti grupları ve İttüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütme adına yapılacak konuşmaların beşinci turda 80’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), altıncı turda 60’ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), yedinci turda 65’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), diğer turlarda ise 70’er dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İttüzük’ün 61’inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 üyeye söz verilmesi ve 1 üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gereksiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda siyasi parti gruplarına ve İttüzük’ün 62’nci maddesi gereğince, istemi hâlinde, görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye 60’ar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İttüzük’ün 86’nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 23.11.2022 tarihli 24’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*Dışişleri Komisyonu

13.12.2022 Salı- Saat:15.00

*Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

14.12.2022 Çarşamba- Saat:11.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

36'NCI BİRLEŞİM

12 ARALIK 2022 PAZARTESİ

SAAT: 11.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 362) 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/286) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.12.2022) (X)

2.- (S. Sayısı: 363) 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/285), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2021 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 201 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2021 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2021 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/2076) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.12.2022) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

8'inci Gün

12.12.2022 PAZARTESİ

Saat : 11.00 – Program bitimine kadar

VII. TUR

205-.HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI (Bütçe + Kesin Hesap)

206-.KAMU İHALE KURUMU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesin Hesap)

207-.KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesin Hesap)

208-.BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesin Hesap)

209-.SERMAYE PİYASASI KURULU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesin Hesap)

210-.SİGORTACILIK VE ÖZEL EMEKLİLİK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesin Hesap)

211-.GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI (Bütçe + Kesin Hesap)

212-.TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (Özel Bütçe), (Bütçe + Kesin Hesap)

213-.ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe), (Bütçe + Kesin Hesap)

214-.DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Bütçe + Kesin Hesap)

215-.AVRUPA BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI (Bütçe + Kesin Hesap)

216-.TÜRK AKREDİTASYON KURUMU (Özel Bütçe), (Bütçe + Kesin Hesap)

(CHP, AK PARTİ, İYİ PARTİ, MHP, HDP)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 65'er dakika)

(Kişisel konuşmaların süresi biri lehte ve biri aleyhte olmak üzere: 5'er dakika)

(Soru – Cevap işlemi: 10 dakika soru - 10 dakika cevap)